

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

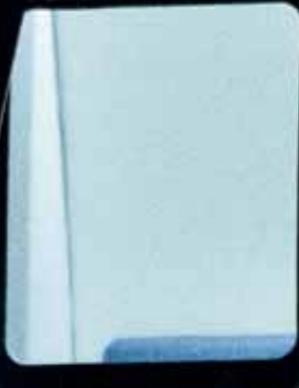
ΛΕΥΚΩΣΙΑ, Κυριακή 25 Ιανουαρίου 2026 • Έτος 16^ο • Αρ. φύλλου 909

Κυριακή Πολιτική και Οικονομική Εφημερίδα

www.kathimerini.com.cy | €2,90

ΖΗΤΕΙΤΑΙ ΠΥΞΙΔΑ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΤΟΥ ΤΡΑΜΠ Σχοινοβασία μεταξύ ΗΠΑ και Ε.Ε.

Η ευρωατλαντική σχέση δεν πρόκειται να είναι ποτέ όπως πριν. Μέσα σε αυτό το σκηνικό, φτάνουν πληροφορίες για απόσυρση των αμερικανικών δυνάμεων από τις ΝΑΤΟϊκές εγκαταστάσεις στη Γηραιά Ηπειρο, γεγονός που δίνει έρεισμα σε εκείνους τους Ευρωπαίους που ζητούν πιο εκτεταμένη συμμετοχή της Τουρκίας στη Συμμαχία. **Σελ. 18-22**

Φλέρταρε με διπλό αυτογκόλ η Κύπρος

Ο **πλανητάρχης** επιχειρεί υποκατάσταση ΟΗΕ σε διεθνείς διενέξεις και παράλληλα άνοιξε την πόρτα σε μη αναγνωρισμένες οντότητες, προσκαλώντας το Κόσοβο ως κράτος, μοντέλο στο οποίο επενδύει η Άγκυρα για αναβάθμιση της «ΤΔΒΚ». **Σελ. 9**

Ο Ντόναλντ Τραμπ στο προεδρικό ελικόπτερο κατά την απογειώσή του από τον Λευκό Οίκο με προορισμό το Νταβός. Στις Αλπεis δεν πήγε, ούτε έγινε δεκτός ως φίλος. Στο «Μαγικό Βουνό» η Δύση έδειξε να γυρίζει έναν αιώνα πίσω.

ΚΟΜΜΑΤΙΚΟ

Οι αντιδράσεις μετά το βίντεο

Πλην ορισμένων εξαιρέσεων τα περισσότερα κόμματα θεωρούν πως το θέμα του βίντεο δεν πρέπει να βρίσκεται στην προμετωπίδα της προεκλογικής τους ατζέντας. **Σελ. 6**

ΑΝΕΝΕΡΓΑ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΑ

Κενά ασφαλείας στο Προεδρικό

Πώς εφαρμόζονται τα πρωτόκολλα ασφαλείας, εναρμονισμένα μάλιστα με όσα υπαγορεύει η Ε.Ε., σε ευαίσθητες κρατικές δομές την ώρα που στο Προεδρικό αποκαλύπτεται σπάσιμό τους; **Σελ. 5**

ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΤΗΣ «Κ»

Ομάδα κρούσης κατά του οργανωμένου εγκλήματος

60 επίλεκτοι υπό τον υπουργό Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως

Με τη δημιουργία νέας ομάδας κρούσης (Task Force) η οποία θα αναφέρεται απευθείας στον υπουργό Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως και θα δρα υπό τον άμεσο συντονισμό του, η δράση του οργανωμέ-

νου εγκλήματος τίθεται αποφασιστικά στο στόχαστρο των Αρχών. Στις κρίσιμες αποφάσεις οδήγησε η έξαρση της εγκληματικότητας των πρόσφατων ημερών και γενικά οι διαστάσεις που προσέλαβε

το τελευταίο διάστημα το οργανωμένο έγκλημα, το οποίο μετεξελίσσεται και προσλαμβάνει νέα χαρακτηριστικά, με ομάδες από το εξωτερικό να απλώνουν πλοκάμια στην Κύπρο. **Σελ. 4**

ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΥ Η πολιτική δεν ασκείται με αναρτήσεις

Δεν τέθηκε θέμα αποχώρησης από την κυβέρνηση στα συλλογικά κομματικά όργανα, λέει στην «Κ» η Χριστίνα Ερωτοκρίτου, και αναφέρει πως το βίντεο προκάλεσε πλήγμα στην εικόνα του Προέδρου και στην εμπιστοσύνη του κόσμου προς αυτόν. **Σελ. 8**

ΕΛΛΑΔΑ

«Επιχείρηση Συναίνεση» διά χειρός Προέδρου

Η πρωτοβουλία του Προέδρου της Ελληνικής Δημοκρατίας, Κώστα Τασούλα, να καλέσει στο Προεδρικό Μέγαρο σημαίνουσες προσωπικότητες του δημόσιου βίου θα μπορούσε να έχει την κωδική ονομασία «Επιχείρηση Συναίνεση». Πρόκειται, σύμφωνα με πηγές της Προεδρίας, για μια συνειδητή επιχείρηση «προεδρικού branding», που είναι η αποτύπωση της αντιληψής του για τις θεσμικές απαιτήσεις του αξιώματος. **Σελ. 16**

ΟΡΕΙΝΑ ΘΕΡΕΤΡΑ

Επενδυτικό ενδιαφέρον «ανεβαίνει» στα βουνά

Η έλλειψη διαδρόμων οδηγεί σε μαζικές πωλήσεις ιστορικών ξενοδοχείων στα ορεινά θέρετρα. Κύριοι επενδυτές βρίσκονται ένα βήμα πριν από την απόκτηση πέντε ξενοδοχείων στην Κακοπετριά. Η συμφωνία αναμένεται να ολοκληρωθεί μέχρι το τέλος του μήνα. **Οικονομική, σελ. 4**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Ασφάλεια

Η ασφάλεια, σε ατομικό ή κοινωνικό επίπεδο, συνιστά δικαίωμα και υπαρκτή ανάγκη. Η έξαρση του οργανωμένου εγκλήματος αποτελεί μία από τις μεγαλύτερες προκλήσεις ασφαλείας το 2026, καθώς οι εγκληματικές οργανώσεις έχουν πλέον εξελιχθεί σε πολυεθνικές επιχειρήσεις με τεράστια ισχύ. Αποτελεί δε γεγονός ότι δίκτυα του διεθνούς εγκλήματος άπλωσαν πλοκάμια και στην Κύπρο, δρώντας ανεξαρτήτως ή σε συνεργασία με εγκληματικές ομάδες. Θετικό που οι Αρχές το θεωρούν «κρίση» που απαιτεί άμεση δράση.

ΓΡΑΦΟΥΝ ΣΤΗΝ «Κ»

- **ΘΑΝΑΣΗΣ ΦΩΤΙΟΥ:** Ο λαός εν τη σοφία του **Σελ. 12**
- **ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ:** Μια κλασική αμερικανική ιστορία **Σελ. 13**
- **ΜΙΧΑΗΛ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ:** Πώς η φωνή ντερ Λάιεν μπορεί να σώσει την Ευρώπη **Σελ. 14**
- **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ:** Πολιτική στα τάρταρα, πολιτισμός στα σύννεφα **Τέχνες, σελ. 2**

ΕΚΘΕΣΗ

Χώμα, χρώμα και τοπίο

Η επιμελήτρια Έλενα Πάρπα της έκθεσης «Αγροποικτική: Χώματα/Σώματα», που παρουσιάζεται στο πλαίσιο του Πολιτιστικού Προγράμματος της Κυπριακής Προεδρίας, μιλάει στην «Κ» για το τι επιχειρεί να προσφέρει η έκθεση σε σχέση με το τοπίο και την ταυτότητά μας. **Τέχνες, σελ. 4**

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Το δεύτερο μέρος του «Night Manager»

Ο Άγγλος ηθοποιός Τομ Χίντλστον, ο Τζόναθαν Πάιν της κατασκοπικής σειράς του BBC «The Night Manager», που η δεύτερη σεζόν έκανε πρεμιέρα τον Δεκέμβριο στις αίθουσες του BFI Southbank στο Λονδίνο, μιλάει στην «Κ» για τον ρόλο του. **Τέχνες, σελ. 8**

ΤΑ ΙΟΥΛΙΑΝΑ / Γράφει ο ΣΤΑΥΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Ένας νέος παλαβός κόσμος

Αγαπημένο μου ημερολόγιο, τι το 'θελα την περασμένη βδομάδα και θυμήθηκα το βίντεο με τον Σπύρο Κυπριανού. Το καρτέ έπαθε τέτοια εμμονή που γίναμε ρεζίλι σε όλη την (αστική) Λευκωσία. Από τη μια η Ευγενία η Καλαμαρού και από την άλλη η αριστερή (με την καλή έννοια) Κουλλίτσα Κυριακού περπατούσαν πάνω κάτω τη Γλάδστωνος μονολογώντας όπως η Αστέρι στις σπηλιές. Μιλάμε για απόγνωση, όχι αστεία...

Με τούτα και με κείνα καταλήξαμε στην ψυχαναλύτρια Νεοφύτα Νεοφύτου Φρίντενσμπαργκ για group therapy εκτάκτου ανάγκης. «Τι ακριβώς συμβαίνει;» ρώτησε να μάθει η επιστημόνισσα (καλή χαρακτινέρα κι αυτή): «Δεν γνωρίζω πού πηγαίνουμε», ψέλλισε η Ευγενία. «Δεν γνωρίζω πού θα πάμε», ψιθύρισε η Κουλλίτσα. «Δεν γνωρίζω πού σταματούμε», συμπλήρωσα εγώ. «Δεν έχω ιδέα», απαντήσαμε εν χορώ. «Τουτέστιν;». «Τουτέστιν, πάθαμε Σπύρο», ανέλαβα να εξηγήσω, ως η πιο ψύχραιμη, παραθέτοντας τα συνταρακτικά γεγονότα των ημερών.

«Λες και δεν έχουμε αρκετές γελοιοπίτες να μας απασχολούν στη βραχονοσίδα, ξαφνικά τρέμει το φυλλοκάρδι μας μη μας βάλει στη μαύρη λίστα ο Τραμπ». «Τουτέστιν;». «Τουτέστιν εδώ γίνεται το σύστημάκι! Δεν πρόλαβε να συνέλθει ο Πρόεδρος από το videogate και τον κτύπησε άλλος κεραυνός: η πρόσκληση Τραμπ για συμμετοχή στο Συμβούλιο Ειρήνης. Και καλά, ας πούμε ότι βρίσκουμε το ένα δισεκατομμύριο ευρώ κι εξασφαλίζουμε μια θέση στο τραπέζι. Πώς θα νομιμοποιήσουμε έναν οργανισμό που θέλει να υποκαταστήσει τον ΟΗΕ, όταν η ύπαρξή μας ως κράτος εξαρτάται απ' αυτόν; Δεν τελειώνουν τα βάσανά τους εκεί στον Λόφο, μόνο μου...».

Τα δικά μας προβλήματα φυσικά, μπροστά σε αυτά της έρμης της Γροιλανδίας, είναι μηδαμινά. Γιατί μπορεί ν' αποφευχθούν τα χειρότερα στο Νταβός, με τον Τραμπ να δεσμεύεται ότι δεν θα προσφύγει σε στρατιωτική βία, πλην όμως κανείς δεν μπορεί να κοιμάται ήσυχος. Εδώ, με τη βοήθεια της ΑΙ βεβαίως, ο Τραμπ «κατέλαβε» ξένη χώρα με την αμερικανική σημαία και μια πινακίδα που ανέγραφε: «Γροιλανδία, έδαφος των ΗΠΑ από το 2026». Μαζί του οι Τζέι Ντι Βανς και Μαρκ Ρούμπιο, σε μια αναπαράσταση της ιστορικής φωτογραφίας των Αμερικανών πεζοναυτών με τη σημαία στο νησί Ίβο Τζίμα. Ζούμε αληθινά σουρεαλιστικές στιγμές, αγαπημένο μου ημερολόγιο.

Αναπαράσταση μιας ιστορικής φωτογραφίας, με τη βοήθεια του ΑΙ, επειδή «Η ιστορία επαναλαμβάνεται την πρώτη φορά σαν τραγωδία και τη δεύτερη σαν φάρσα».

λάνδιας, είναι μηδαμινά. Γιατί μπορεί ν' αποφευχθούν τα χειρότερα στο Νταβός, με τον Τραμπ να δεσμεύεται ότι δεν θα προσφύγει σε στρατιωτική βία, πλην όμως κανείς δεν μπορεί να κοιμάται ήσυχος. Εδώ, με τη βοήθεια της ΑΙ βεβαίως, ο Τραμπ «κατέλαβε» ξένη χώρα με την αμερικανική σημαία και μια πινακίδα που ανέγραφε: «Γροιλανδία, έδαφος των ΗΠΑ από το 2026». Μαζί του οι Τζέι Ντι Βανς και Μαρκ Ρούμπιο, σε μια αναπαράσταση της ιστορικής φωτογραφίας των Αμερικανών πεζοναυτών με τη σημαία στο νησί Ίβο Τζίμα. Ζούμε αληθινά σουρεαλιστικές στιγμές, αγαπημένο μου ημερολόγιο.

Είναι ένας νέος παλαβός κόσμος... Γι' αυτό κι εμείς, στην ταπεινή μας βραχονοσίδα, τραβήξαμε λαχνό και μας βγήκε η γελαστή φάτσα του Φειδία. Ο οποίος α προρος διερευνητά από την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία για πιθανή κακή χρήση κονδυλίων για το πολιτικό του γραφείο και χρηματοδότηση της εφαρμογής «Άρση Δημοκρατία» με χρήματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στον δρόμο για τις εκλογές θα μάθουμε αν θα δικαιωθεί η ρήση του Αβραάμ Λίνκολν: «Μπορείς να τους ξεγελάς όλους για λίγο καιρό, λίγους όλο τον καιρό, αλλά όχι όλους όλο τον καιρό». Ίδωμεν.

«Ας δοκιμάσουμε κάτι άλλο», πρότεινε η ψυχαναλύτρια Νεοφύτα Νεοφύτου Φρίντενσμπαργκ σε μια προσπάθεια να μας βγάλει από τις μαύρες σκέψεις. «Πείτε μου κάτι αληθινά διασκεδαστικό που είδατε ή διαβάσατε τις τελευταίες ημέρες». Ακολούθησε μια μακρά αμήχανη σιωπή. Όπου η Καλαμαρού θυμήθηκε τη συνέντευξη του Νίκου Αναστασιάδη στο «Sunday Night» της Χριστιάνας Αριστοτέλους, όπου βγήκε ο Ηλίας Ψινάκης και δήλωσε ότι ο τώως Πρόεδρος τού φέρθηκε σαν φίλος και πατέρας κι ότι είχαν «μια πολύ περιεργή χημεία». «Είναι κι αυτό ένα παράσημο στο πέτο...»

μου μούρισε δύσθυμα η Ευγενία, επιθυμώντας διακαώς ν' αλλάξουμε θέμα.

Η επιμονή της ψυχαναλύτριας για κάτι «αληθινά διασκεδαστικό» μοιράει οδηγίες το group therapy στις «αντι-συστημικές» υποψηφιότητες των βουλευτικών εκλογών. Την τελευταία βδομάδα μάς προέκυψε ένας ενθουσιώδης τύπος ο οποίος εμφανίστηκε με μαγιό, σε παγωμένα νερά, όπου εξήγγειλε την υποψηφιότητά του με το «Σήκου Πάνω». Μαζί του οι ενθουσιώδεις φίλοι του, με μαγιό επίσης, επιβεβαιώνοντας το βαθύτερο μήνυμα των επερχόμε-

νων εκλογών: δεν έχει πάτο αυτή η καπιφρόρα.

Στα χαρακώματα των social media, όμως, εκείνο που κυριάρχησε ήταν η σύγκρουση της Νικολέττας Τσικκίνη με τη Φιλίππα Καρσερά. Η Πρώτη Κυρία, στο πλαίσιο μάλλον της αυτοκαταστροφικής επικοινωνιακής τακτικής της κυβερνήσεως, κινήθηκε νομικά κατά της influencer του Ουδυσέα, προκαλώντας νέο κύκλο συζητήσεων περί της ελευθερίας της έκφρασης. Η Κουλλίτσα Κυριακού, πάντως, καθώς είναι επιρρεπής στις θεωρίες συνωμοσίας, δεν θεώρησε καθόλου τυχαίο το γεγονός ότι σχεδόν παράλληλα έσκασε και η υπόθεση της Annie Alexuί, όταν άρχισε τις επιθέσεις εναντίον της Φιλίππας. «Ποια είναι η Annie Alexuί;» αναρωτήθηκε το στούρνο η Φρίντενσμπαργκ, η οποία σε αντίθεση με την υπόλοιπη Κύπρο δεν πήρε χαμπάρι τα viral video για τη διαφθορά στην αστυνομία κι όχι μόνο. «Ένα να ξέρεις: αν υπάρχει ίχνος αλήθειας στους ισχυρισμούς της Άννυ, το videogate θα μοιάζει με παρωπυξίδα», σχολίασε η Καλαμαρού.

Η αποτυχία του group therapy να πνεύσει αέρας αισιοδοξίας ήταν φανερή. Κι επειδή ο πνιγμένος από τα μαλλιά του πιάνεται, η ψυχαναλύτρια της καρδιάς μας κατέβαλε μια ύστατη προσπάθεια αντλώντας από το ανεξάντλητο κεφάλαιο «Rich People Problems». «Τουτέστιν;». «Τουτέστιν, την επανάσταση του Μπρούκλιν Μπέκαμ, ενάντια στους διάσημους γονείς του Ντέιβιντ και Βικτόρια. «Η οικογένειά μου βάζει πάνω απ' όλα τη δημόσια προβολή και τις χορηγίες. Το brand Beckham έρχεται πρώτος», δήλωσε. Και η Νεοφύτα Νεοφύτου Φρίντενσμπαργκ, με την επιστημονική που τη διακρίνει, σημείωσε: «Να θυμάστε κοπέλες πως υπάρχουν και χειρότερα». Καταγράφηκε.

Ιουλία Παλαιολόγου Ουίλσον

stavros.christodoulou@gmail.com

Ο ΦΙΛΙΣΤΩΡ

Επιλογή και επιμέλεια:

ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΗΝΑΚΑΚΗΣ, ΜΥΡΤΩ ΚΑΤΣΙΓΕΡΑ

25-1-1936

Αλμπέρ Σαρρώ: Ο κ. Σαρρώ (φωτ.) όστις αναλαμβάνει διά δευτέρων φορών την πρωθυπουργία, παρουσίασε την εσπέραν τους συνεργάτες του εις τον Πρόεδρον της Δημοκρατίας. [...] Η Κυβέρνησις Σαρρώ είναι Κυβέρνησις συγκεντρώσεως των Δημοκρατικών ομάδων του Κοινοβουλίου με κατεύθυνσιν προς τα αριστερά περισσότερον παρά η Κυβέρνησις Λαβάλ, μολονότι περιλαμβάνει και δημοκρατικούς του κέντρου.

Σταφιδικό ζήτημα: Εις τα γραφεία του Αυτονόμου Σταφιδικού Οργανισμού συνήλθε χθες την 5ην μ.μ. εις πρώτην συνεδρίασιν υπό την προεδρίαν του υπουργού της Εθνικής Οικονομίας κ. Κανελλοπούλου η συσταθείσα προπαρασκευαστική επιτροπή διά την μελέτην του σταφιδικού ζητήματος.

Ελλειψιμ: Οι οκτακόσιοι μαθηταί των δύο δημοτικών σχολείων της Ελευθερουπόλεως έχουν πέντε μόνον διδασκάλους, το δε ημιγυμνάσιον της πόλεως αυτής ένα μόνον καθηγητήν. Φυσικόν είναι, κατόπιν αυτής της καταστάσεως, να μη λειτουργούν ούτε τα δημοτικά σχολεία ούτε το ημιγυμνάσιον.

Ο ΜΗΡΟΥ & ΣΕΒΕΡΗ

/ Γράφει ο ΟΝΑΣΑΓΟΡΑΣ

ΖΗ

Επιστολή με 13 σημεία έστειλε στην Επιτροπή Ελέγχου η κυρία Καρσερά σχετικά με όσα διαδραματίζονται στον Φορέα που διαχειρίζεται και που αποτέλεσε την πέτρα του σκανδάλου στο επίμαχο βίντεο. Δεκατρία σημεία παρακαλώ και ακούγοντάς το ομολογώ πως θυμήθηκα τα 13 σημεία του Μακαρίου. Το βέβαιο είναι πως το 13 δεν το λες και γούρικο αριθμό. Και επειδή η πρώτη κυρία είναι μετρητής της ιστορίας από την εποχή που ήταν μαχήτρια του ΔΡΑΣΙΣ - ΚΕΣ, είμαι σίγουρος πως γνωρίζει την κατάληξη των 13 σημείων του Μακαρίου.

Και μας και αναφέρθηκα στο ΔΡΑΣΙΣ - ΚΕΣ (σόρι Γιάννη Γιάννη) εκείνα τα παιδιά του ΕΛΑΜ τα βρήκε κάποιος να μας πουν την άποψή τους για το βίντεο; Αλλά και το ΑΛΜΑ μας ξάφνιασε με την ψυχραιμία του απέναντι στο bromance cyfield - Προέδρου. Έχουμε κανένα conflict of interest απέναντι από την εταιρεία που δεν πολυελέγχουμε ως ελεγκτής;

Στις προηγούμενες εκλογές είχαμε πρωταγωνιστή τον Φειδία. Στις επερχόμενες όπως όλα δείχνουν θα διαδραματίσει μεγάλο και καθοριστικό ρόλο η Άννη Φωτίου Αλεξού με τις βάριλα αναρτήσεις της από τη Μόσχα. Αυτή μας έλειπε τώρα, ωσάν να μη μας έφτανε ο ρωσικός δάκτυλος του βίντεο, ακούστηκε παραπνοημένη φωνή στον κήπο του Λόφου. Παραπνοημένα λόγια έχουν τα τραγούδια μας. Δεν μας παρατάς, ρε Νταλάρα.

Χίλιοι μακάριοι θα συνεχίσουν το έργο μου

Σύμφωνα με πρόσφατη δημοσκόπηση, 7 στους 10 πολίτες δεν είναι ικανοποιημένοι από το έργο που επιτελεί η κυβέρνηση. Βέβαια, για να λέμε και του στραβού το δίκαιο, ανικανοποίητοι σε αυτό τον τόπο υπήρχαν πάντα, από τον καιρό του αγίου Νικολάου.

Όσον αφορά τα κόμματα η εικόνα είναι ακόμη πιο ζοφερή αφού σχεδόν 9 στους 10 δηλώνουν μη ικανοποιημέ-

νοι, με ένα τεράστιο ποσοστό 34% να προτιθενται να ψηφίσουν άλλο κόμμα από εκείνο που επέλεξαν στις προηγούμενες εκλογές. Όλα δείχνουν πως το κομματικό πεδίο θα ταρακουνηθεί συθέμελα. Μπορεί να έχουμε σεισμικές δονήσεις. Σεισμός, σεισμός, αλλά όχι σίγουρα - just maybe - Συναγερμός.

Όσον αφορά τη MERCOSUR η κυβέρνηση διέπραξε ολέθρια λάθη που δεν

διορθώνονται, δήλωσε η Θεοκάρου. Μα Ελένη μου, από την εποχή της Αγίας Ελένης διαπράτουμε ολέθρια λάθη. Απλώς οι επικοινωνιολόγοι μας είπαν να τα αποκαλούμε αστοχίες.

Δύο επιχειρηματίες συνελήφθησαν για διευκόλυνση των ανακρίσεων σχετικά με τα πρόσφατα επεισόδια στη Λάρνακα. Ο ένας εξ αυτών εμπλέκεται σε φιλανθρωπικές και θρησκευτικές δραστηριότητες, ενώ έχει στενές επαφές με αρκετά άτομα του πολιτικού κόσμου. Πρόσφατα υπήρξε μάλιστα στόχος απόπειρας δολοφονίας, ενώ στο παρασκήνιο ακούγονται διάφορα για επαφές του με συγκεκριμένο κόμμα το οποίο είχε εμπλακεί στα επεισόδια της μονής Αββακούμ. Είμαστε μια ωραία ατμόσφαιρα είμαστε. Φίλος που είναι γνώστης μου είπε πως διακίνηση ναρκωτικών είχαμε από την εποχή του Αγίου Λαζάρου.

Βγάλαμε στα δελτία πως μας προσκάλεσε ο Ντόναλντ (ωσάν και προσκάλεσε μόνο εμάς), κάναμε χαρές, πανηγύρια, δηλώσεις και μετά κάπου καταλάβαμε πού πήγαινε το πράγμα με την πρωτοβουλία Τραμπ για τη Γάζα και την κάναμε με ελαφρά πηδηματάκια. Πρώτο, ο πονηρός Αμερικανός πρόεδρος μάς πέρασε για «αμερικανόκισ» (και ήθελε να μας μπλέξει σε έναν οργανισμό που μπορεί να ανταγωνίζεται άγριο τον ΟΗΕ) και δεύτερο όσοι πήγαν μπορεί να κληθούν να δώσουν τον οβολό τους που θα ανέρχεται σε ένα δισεκατομμύριο. Peanuts, που λέμε και στο Αμέρিকা.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία

«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΑΔΗΣ • Διευθυντής: ΘΑΝΑΣΗΣ ΦΩΤΙΟΥ

Υπεύθυνος Υλίας: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΙΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Αετός: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νικόλαου Σαρπίδου 2 & Λεωφ. Λυκαβηπού, 2401 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: +357 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, ολική, μερική ή περιληπτική ή κατά παράφραση ή διασκευή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, μηχανικό, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό, ηχογράφησης ή άλλο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ • Αναπληρωτής Διευθυντής: ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ • Σύμβουλος έκδοσης: ΝΟΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Το καλό επιστρέφει.

More to Value.

Στη Lidl Κύπρου πιστεύουμε ότι το καλό πρέπει να επιστρέφει στην κοινωνία. Γι' αυτό στηρίζουμε δράσεις με ουσιαστικό αντίκτυπο:

- **Αντικαρκινικός Σύνδεσμος Κύπρου:** Πολυετής συνεργασία με δωρεές ύψους 1.100.000 €.
- **Κυπριακός Ερυθρός Σταυρός:** Στήριξη σε 1.500 άτομα που είχαν ανάγκη.
- **Hope For Children:** Προσφέραμε γνώση και στήριξη σε 2.300 παιδιά.

Μάθετε περισσότερα

Της **ΕΛΙΣΑΒΕΤ ΓΕΩΡΓΙΟΥ**

Σε μια περίοδο κατά την οποία το οργανωμένο έγκλημα δείχνει να «παίρνει κεφάλι», ιδιαίτερα σε Λάρνακα και Λεμεσό, το υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως προχωρά στον σχεδιασμό μιας νέας, επίλεκτης ειδικής ομάδας τύπου task force - ομάδα κρούσης, η οποία θα υπάγεται απευθείας στον ίδιο τον υπουργό Δικαιοσύνης. Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», πρόκειται για μια ευέλικτη και επιχειρησιακά αυτόνομη ομάδα, στελεχωμένη με περίπου 60 επίλεκτους αστυνομικούς και μια ξεκάθαρη αποστολή: την αποφασιστική επιβολή του νόμου και της τάξης σε ό,τι αφορά το οργανωμένο έγκλημα, ανεξαρτήτως προέλευσης, δομής ή μορφής δράσης και με όρους εντολής σε όλη την επικράτεια της Κύπρου που βρίσκεται υπό τον έλεγχο της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Σύμφωνα με αποκλειστικές πληροφορίες της «Κ», η δημιουργία της ειδικής ομάδας κρούσης βρίσκεται στη φάση του τελικού σχεδιασμού. Η νέα μονάδα, που προωθείται ως ευέλικτο επιχειρησιακό σχήμα τύπου task force, δεν θα εντάσσεται στη συμβατική ιεραρχία της Αστυνομίας, όπως πληροφορείται η «Κ», αλλά θα λαμβάνει απευθείας εντολές από τον υπουργό, με στόχο τις γρήγορες αποφάσεις, τον καλύτερο συντο-

Αποστολή της ευέλικτης, καλά εξοπλισμένης και επιχειρησιακά αυτόνομης ομάδας, δεν είναι άλλη από την αποφασιστική επιβολή του νόμου και της τάξης σε ό,τι αφορά το οργανωμένο έγκλημα, με πεδίο δράσης όλη την Κύπρο.

νισμό και τις άμεσες, στοχευμένες επιχειρήσεις. Σύμφωνα με πληροφορίες της εφημερίδας μας, η ομάδα θα έχει παγκύπρια δράση και θα μπορεί να παρεμβαίνει όπου κρίνεται ότι αναπτύσσεται οργανωμένη εγκληματική δραστηριότητα. Οι απαραίτητοι οικονομικοί πόροι έχουν, σύμφωνα με τις ίδιες πληροφορίες, ήδη εξασφαλιστεί, ενώ το νομικό πλαίσιο λειτουργίας της ομάδας κρούσης τυγχάνει χειρισμού σε συνεργασία με τη Νομική Υπηρεσία.

Αντιστοιχεί δομές έχουν αξιοποιηθεί διεθνώς ως αιχμή του δόρατος στην αντιμετώπιση του οργανωμένου εγκλήματος, με πιο γνωστό παράδειγμα την Direzione Investigativa Antimafia στην Ιταλία, αλλά και ειδικές μονάδες σε Ισπανία και Γαλλία. Κοινό τους στοιχείο: περιορισμένος αριθμός επίλεκτων στελεχών που δρουν με μυστικότητα, στοχευμένη αποστολή και απευθείας θεσμική στήριξη.

Οι ανησυχίες της κοινωνίας

Ο σχεδιασμός της νέας ειδικής ομάδας έρχεται σε μια συγκυρία αυξημένων έντασης, μετά από συμπλοκές και σοβαρά επεισόδια, τα οποία επανέφεραν στο προσκήνιο τον προβληματισμό γύρω από τη δημόσια ασφάλεια. Το τελευταίο διάστημα, όπως αναφέρουν πληροφορίες, οι Αρχές παρακολουθούν με αυξημένο ενδιαφέρον δεδομένα και εξελίξεις όχι μόνο στη Λάρνακα, αλλά και σε άλλες

επαρχίες, καθώς υπάρχουν ενδείξεις ότι ομάδες του οργανωμένου εγκλήματος επιδιώκουν αναδιάταξη, διεκδικώντας είτε περιοχές είτε τομέα ενδιαφέροντος, με στόχο την περαιτέρω επέκταση και εξαπλώση της δράσης τους ευρύτερα.

Ιδιαίτερη προσοχή φαίνεται να στρέφεται και προς τη Λεμεσό, χωρίς να αποκλείεται, όπως ανέφεραν και πρόσφατες πληροφορίες, μέρος της δραστηριότητας να συνδέεται και με διεθνή εγκληματικά δίκτυα ή άλλα κυκλώματα εκτός Κύπρου, τα οποία απλώνουν τα πλοκάμια τους στο νησί. Το στοιχείο αυτό ενισχύει την ανησυχία για πιο σύνθετα εγκληματικά σχήματα.

Σε πρόσφατες δηλώσεις του,

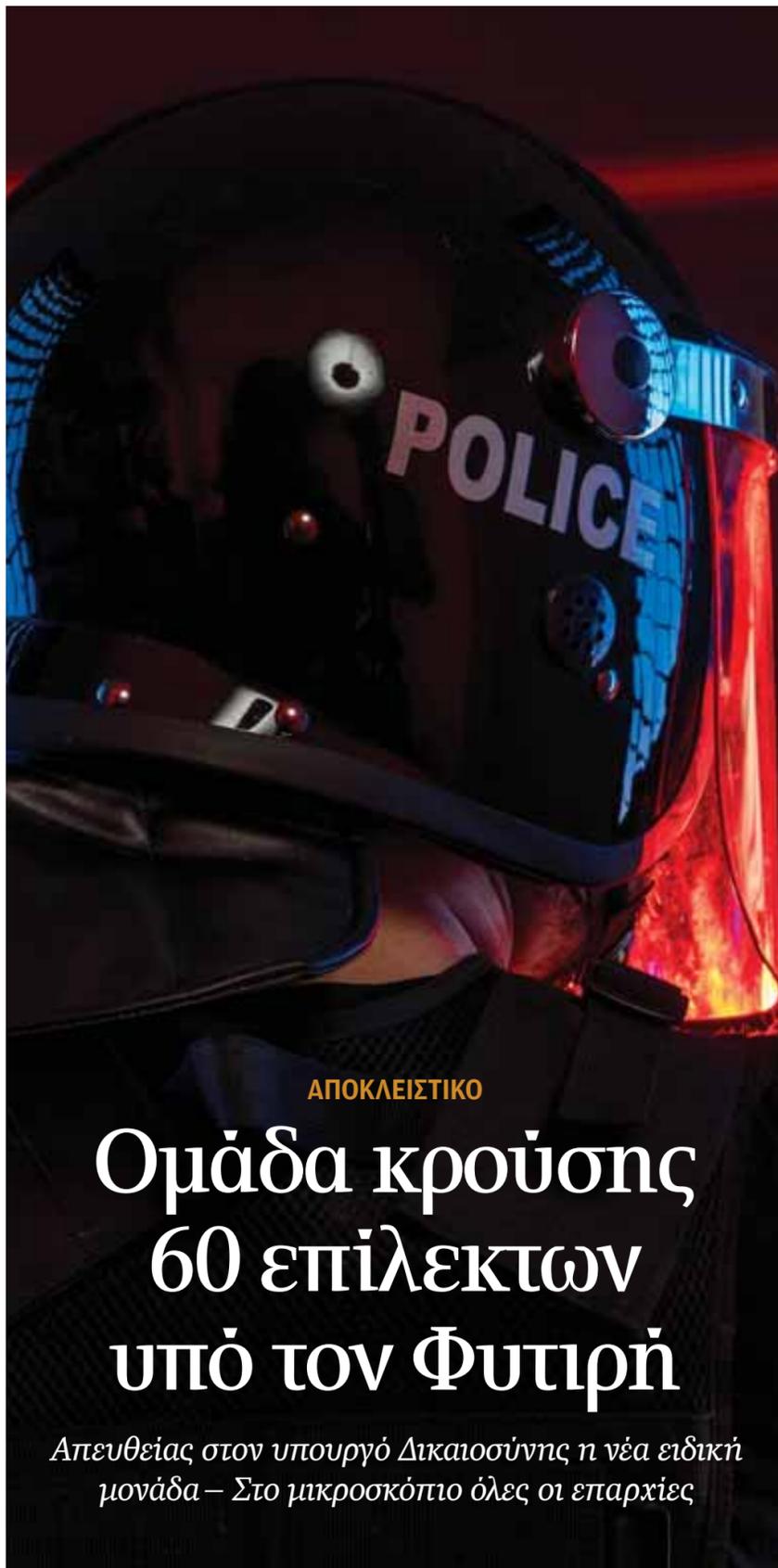
ο υπουργός Δικαιοσύνης Κώστας Φυτιρής είχε τονίσει ότι η κυβέρνηση «κατανοεί πλήρως τις ανησυχίες και τους προβληματισμούς της κοινωνίας που αφορούν την καθημερινή ασφάλεια των πολιτών», υπογραμμίζοντας ότι η αντιμετώπιση της εξάρσης της εγκληματικότητας αποτελεί «σύνθετη και απαιτητική πρόκληση».

Επιχειρήσεις στη Λάρνακα

Οι εκτεταμένες αστυνομικές επιχειρήσεις που πραγματοποιήθηκαν την Πέμπτη στη Λάρνακα, λίγες μόλις ημέρες μετά τη συμπλοκή και τους πυροβολισμούς 150 μέτρα από την Αστυνομική Διεύθυνση της πόλης, κατέδει-

ξαν εκ νέου τις διαστάσεις που έχει προσλάβει το οργανωμένο έγκλημα, τις παραμέτρους και την πολυπλοκότητα που χαρακτηρίζει τη δράση του και ασφαλώς ανέδειξαν τη σοβαρότητα των υποθέσεων που διερευνώνται τη δεδομένη στιγμή.

Η σύνθεση της επιχείρησης της Πέμπτης είναι ενδεικτική προς τούτο, καθώς σ' αυτή συμμετείχαν: Το Τμήμα Ανιχνεύσεως Εγκλημάτων, η Ομάδα Πρόληψης και Καταστολής Εγκλήματος, η Υπηρεσία Δίωξης Αλλοδαπών και Προστασίας Συνόρων, η Διεύθυνση Ηλεκτρονικού Εγκλήματος και ισχυρές δυνάμεις της ΑΔΕ Λάρνακας, με ταυτόχρονες εφόδους σε οικίες και επαγγελματικούς χώρους.

ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΟ

Ομάδα κρούσης 60 επίλεκτων υπό τον Φυτιρή

Απευθείας στον υπουργό Δικαιοσύνης η νέα ειδική μονάδα – Στο μικροσκόπιο όλες οι επαρχίες

Οι δύο επιχειρηματίες

Κατά τη διάρκεια των εκτεταμένων επιχειρήσεων που έλαβαν χώρα στη Λάρνακα, οι αρχές πέρασαν χειροπέδες σε δύο γνωστούς επιχειρηματίες, ηλικίας 47 και 43 ετών, οι οποίοι και τέθηκαν σε κράτηση για τέσσερις ημέρες. Το Επαρχιακό Δικαστήριο Λάρνακας διέταξε την κράτησή τους για διερεύνηση αδικημάτων που αφορούν, μεταξύ άλλων, παρέμβαση σε δικαστική διαδικασία, συνωμοσία και παράνομη κατοχή περιουσίας. Σύμφωνα με όσα ακούστηκαν στο δικαστήριο, οι δύο επιχειρηματίες είχαν συναντηθεί με τον ιδιοκτήτη του υποστατικού, κοντά στην Αστυνομική Διεύθυνση Λάρνακας, όπου έγινε η συμπλοκή το περασμένο Σάββατο.

Η συνάντηση των τριών έγινε μετά το επεισόδιο και πραγματοποιήθηκε σε ξενοδοχείο στην Ορόκλινη. Σύμφωνα με τις πληροφορίες, αυτή επιδιώχθηκε από τους δύο επιχειρηματίες, θέλοντας να μεταφέρουν στον ιδιοκτήτη του υποστατικού ότι δεν βρίσκονται αυτοί πίσω από τον 48χρονο που τελεί ήδη υπό κράτηση ως φερόμενος επικεφαλής της ομάδας που φέρεται να έδρασε κατά του ίδιου και του υποστατικού και οδήγησε στην άγρια συμπλοκή στους δρόμους της Λάρνακας.

Οι Αρχές παρακολουθούν με αυξημένο ενδιαφέρον δεδομένα και εξελίξεις όχι μόνο στη Λάρνακα, αλλά και σε άλλες επαρχίες, καθώς υπάρχουν ενδείξεις ότι ομάδες του οργανωμένου εγκλήματος επιδιώκουν αναδιάταξη, διεκδικώντας είτε περιοχές είτε τομέα.

Υπενθυμίζεται ότι για τη συμπλοκή του Σαββάτου και τη ρίψη πυροβολισμών που σημειώθηκαν λίγα μόλις μέτρα από την Αστυνομική Διεύθυνση Λάρνακας τελούν υπό κράτηση έξι πρόσωπα – πέντε αλλοδαποί και ο 48χρονος φερόμενος επικεφαλής, κυπριακής υπηκοότητας. Σύμφωνα με όσα κατατέθηκαν στο δικαστήριο, η ομάδα του 48χρονου φέρεται να είχε προηγουμένως προσεγγίσει τον ιδιοκτήτη του συγκεκριμένου υποστατικού, διεκδικώντας χρήματα για παροχή «προστασίας». Την άρνησή του να συναινέσει ακολούθησαν απειλές, ενώ το απόγευμα του περασμένου Σαββάτου περίπου 20 άτομα έφθασαν στον χώρο και ακολούθησε άγρια συμπλοκή με τον ιδιοκτήτη του υποστατικού και άλλα τρία πρόσωπα.

Στο πλαίσιο των αστυνομικών επιχειρήσεων την Πέμπτη, που ακολούθησαν τη συμπλοκή, και κατά τις έρευνες στα γραφεία ενός εκ των δύο υπό κράτηση επιχειρηματιών, συγκεκριμένα του 47χρονου, εντοπίστηκαν μεγάλα χρηματικά ποσά και επιταγές, ενώ συνελήφθησαν και τρία πρόσωπα ως φρουροί ασφαλείας χωρίς άδεια.

Ο παραπονούμενος-ιδιοκτήτης του υποστατικού της συμπλοκής του Σαββάτου, αρχικά είχε αναφερθεί και σε αλλοδαπό πρόσωπο εκτός Κύπρου που φέρεται να βρίσκεται πίσω από απειλές για χρηματικά ποσά, μια αναφορά ωστόσο που στη συνέχεια διαφοροποιήσε.

Ανεξέλεγκτη η παροχή «προστασίας»

Παράλληλα, σε ξεχωριστή συντονισμένη επιχείρηση της Αστυνομίας, συνελήφθησαν πέντε πρόσωπα ηλικίας 23 έως 42 ετών, για συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση, εκβιάσεις, συνωμοσία προς διάπραξη κακούργημάτων και νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Κατά τις έρευνες εντοπίστηκαν χρηματικά ποσά, χρυσαφικά, κινητά τηλέφωνα, αλεξίφααιρα γιλέκα, ομοιώματα πιστολιών και πυροβόλο όπλο χωρίς άδεια, ενώ δύο οχήματα κατασχέθηκαν. Στο δικαστήριο κατατέθηκε ότι πρόκειται για καλά δομημένη εγκλημα-

τική ομάδα, που δρα τουλάχιστον τα τελευταία τρία χρόνια, επιβάλλοντας διά των εκβιασμών καθεστώς φόβου και «προστασίας» σε νυχτερινά και άλλα υποστατικά της Λάρνακας.

Στη νέα αυτή υπόθεση, δόθηκε ιδιαίτερη βαρύτητα στον ρόλο 23χρονου ΣΥΟΠ, που βρίσκεται ήδη υπόδικος για απόπειρα φόνο, συμβάν που χρονολογείται, σε βάρος ενός εκ των δύο συλληφθέντων επιχειρηματιών την περασμένη Πέμπτη. Ως εκ τούτου, ο 23χρονος συνελήφθη ξανά, όντας ήδη κρατούμενος στις Κεντρικές Φυλακές.

Οι εκτεταμένες αστυνομικές επιχειρήσεις που πραγματοποιήθηκαν την Πέμπτη στη Λάρνακα, λίγες μόλις ημέρες μετά τη συμπλοκή και τους πυροβολισμούς 150 μέτρα από την Αστυνομική Διεύθυνση της πόλης, κατέδειξαν τις διαστάσεις που έχει προσλάβει το οργανωμένο έγκλημα, τις παραμέτρους και την πολυπλοκότητα που χαρακτηρίζει τη δράση του.

Σύμφωνα με την ανακρίτρια της υπόθεσης, στα βίντεο που εντοπίστηκαν στα κινητά του τηλεφώνου, ο 23χρονος εμφανίζεται να επιδεικνύει μεγάλα χρηματικά ποσά, ενώ σε άλλα φέρεται να αποκρύπτει αντικείμενα που εκτιμάται ότι είναι ναρκωτικές ουσίες. Κατατέθηκε επίσης ότι εκτέλεσε τις διακινήσεις, ενώ τα έσοδα κατέληξαν στον φερόμενο ως επικεφαλής. Σε βίντεο άλλου υπόπτου, ακούγεται –σύμφωνα με το δικαστήριο– να αναφέρει ότι τα χρήματα που παρουσιάζει προέρχονται από εισπράξεις συγκεκριμένου «νυχτερινού» υπο-

στατικού. Όπως αναφέρθηκε, από οικονομικούς ελέγχους προέκυψε ότι οι διπλωμένες απολαβές τεσσάρων υπόπτων δεν συνάδουν με την περιουσιακή τους κατάσταση, στοιχείο που ενισχύει τις υποψίες για διακίνηση μετρητών από εγκληματική δραστηριότητα. Για τους πέντε υπόπτους, το δικαστήριο επεφύλαξε την απόφασή του για την ερχόμενη Δευτέρα. Οι πληροφορίες της «Κ» που προκύπτουν από αστυνομικές πηγές κάνουν λόγο για ιδιαίτερα σοβαρές υποθέσεις που αγγίζουν δομές οργανωμένου εγκλήματος.

Από το 2021 η Κυπριακή Δημοκρατία έχει εναρμονιστεί με την Ε.Ε. σε θέματα ασφάλειας, θεσπίζοντας πρωτόκολλα για διαβαθμισμένες πληροφορίες και κρατικά ζητήματα. Αυτό το οποίο ελέγχεται, μετά κι από την περίπτωση των «επενδυτών», είναι ο βαθμός εφαρμογής τους.

Τρύπες στα πρωτόκολλα ασφαλείας του Προεδρικού

Η περίπτωση του βίντεο με τους «επενδυτές» ανέδειξε τη χαλαρή εφαρμογή του πλαισίου διαχείρισης διαβαθμισμένων θεμάτων

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Οι εκπληκτικοί διάλογοι που ακούγονται στο οπτικό υλικό μεταξύ «επενδυτών» και προσώπων με θεσμικό ρόλο, πέρα από τις πολιτικές προεκτάσεις εγείρουν και σοβαρά ζητήματα τήρησης των πρωτοκόλλων ασφαλείας που έχουν θεσμοθετηθεί και αποσκοπούν στην περιφρούρηση ευαίσθητων θεμάτων, κάποια εκ των οποίων έχουν άμεση σχέση με την κρατική ασφάλεια. Οι εξ αποστάσεως αναφορές του Χαράλαμπου Χαράλαμπος σε ευαίσθητα ζητήματα πολιτικής και πρακτικής στον τομέα των επενδύσεων, στην προκειμένη περίπτωση, με αμφιβόλου ποσοποιημένο εξοπλισμό επικοινωνιών, συνιστούν μια σοβαρή παραβίαση των κανόνων ασφαλείας, η εφαρμογή των οποίων εκτός των άλλων αποτελεί και υποχρέωση της Κυπριακής Δημοκρατίας έναντι της Ε.Ε. για σκοπούς εναρμόνισης με την «Απόφαση του Συμβουλίου της 23ης Σεπτεμβρίου 2013 σχετικά με τους κανόνες ασφαλείας για την προστασία των διαβαθμισμένων πληροφοριών της Ευρωπαϊκής Ένωσης».

Η χαλαρή και η αφελής συζήτηση ενός εκ των στενότερων συνεργατών του Προέδρου της Δημοκρατίας με πρόσωπα τα οποία δήλωσαν «επενδυτές» χωρίς να ελεγχθούν προηγουμένως, εγείρει δικαιολογημένες ανησυχίες που δεν μπορούν να περιοριστούν μόνο στις πολιτικές επιπτώσεις. Η όλη κατάσταση προσλαμβάνει στοιχεία επικινδυνότητας, αν ληφθεί υπόψη ότι ο κ. Χαράλαμπος υπηρετούσε σε ένα αποστειρωμένο περιβάλλον από πλευράς ασφαλείας με βάση τα πρωτόκολλα που ισχύουν. Εκ των πραγμάτων το ερώτημα που γεννάται είναι: Ποια είναι η κατάσταση που επικρα-

τεί σε ευαίσθητες κρατικές δομές την ώρα που στην κορυφή της κρατικής πυραμίδας αποκαλύπτεται σπάσιμο των πρωτοκόλλων ασφαλείας;

Το πλαίσιο

Για να γίνει αντιληπτό το μέγεθος του αποπήματος ενός προσώπου στο διπλανό γραφείο του Προέδρου της Δημοκρατίας, αρκεί μια απλή ανάγνωση του νομοθετικού πλαισίου με τίτλο «Ο περί Κανόνων Ασφαλείας Διαβαθμισμένων Πληροφοριών, Εγγράφων και Υλικού και για Συναφή Θέματα Νόμος του 2021 (84(I)/2021)». Κάτω από τον νόμο βρίσκονται και οφείλουν να τηρούν τους κανόνες ασφαλείας περί διαβαθμισμένων πληροφοριών και επικοινωνιών:

- Τα μέλη της Μόνιμης Αντιπροσωπείας της Δημοκρατίας στην Ε.Ε., καθώς και τα μέλη των αντιπροσωπειών της Δημοκρατίας, που συμμετέχουν σε συνόδους του Συμβουλίου.

- Μέλη της δημόσιας υπηρεσίας της Δημοκρατίας τα οποία χειρίζονται διαβαθμισμένες πληροφορίες ή και διαβαθμισμένες πληροφορίες της Ε.Ε. όπου και υπηρετούν. -Εξωτερικοί συμβασιούχοι της Δημοκρατίας και το αποσπασμένο προσωπικό που χειρίζεται διαβαθμισμένες πληροφορίες της Δημοκρατίας και διαβαθμισμένες πληροφορίες της Ε.Ε.

-Οποιοδήποτε άλλα πρόσωπα τα οποία λόγω της φύσεως της εργασίας τους χειρίζονται περιστασιακά ή σε τακτική βάση διαβαθμισμένες πληροφορίες της Δημοκρατίας και διαβαθμισμένες πληροφορίες της Ε.Ε. -Αξιωματούχοι του κράτους που προβλέπονται στους Κανονισμούς και στα Διατάγματα που εκδίδονται δυνάμει των διατάξεων του παρόντος Νόμου, οι οποίοι θεω-

ρούνται εξουσιοδοτημένοι για χειρισμό διαβαθμισμένων πληροφοριών, ως εκ της θέσεώς τους, μέχρι το ανώτατο επίπεδο διαβάθμισης στο πλαίσιο άσκησης των αρμοδιοτήτων τους.

Εθνική Αρχή Ασφάλειας

Με την ψήφιση του νόμου συστάθηκε η Εθνική Αρχή Ασφάλειας η οποία έχει την εποπτεία και τον έλεγχο της τήρησης των όρων ασφαλείας που απαιτείται να τηρούνται για τις διαβαθμισμένες πληροφορίες της Δημοκρατίας και για τις διαβαθμισμένες πληροφορίες της Ε.Ε. Η Εθνική Αρχή Ασφάλειας διοικείται από

Ειδικά για το Προεδρικό έχει συσταθεί ομάδα που είναι επιφορτισμένη να ελέγχει τα συστήματα επικοινωνίας. Η ομάδα αποτελείται από αποσπασμένο προσωπικό της Cyta με τη συνδρομή της ΚΥΠ.

αξιωματικό της Εθνικής Φρουράς (ταξίαρχος στον βαθμό) και σε αυτή συμμετέχουν το υπουργείο Άμυνας, το υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης, το υπουργείο Εσωτερικών (για τις ραδιοσυχνότητες) και η Αστυνομία. Στα καθήκοντα της Εθνικής Αρχής συμπεριλαμβάνεται μεταξύ άλλων: Ο περιοδικός έλεγχος των ρυθμίσεων ασφαλείας (χώρων όπου φυλάσσεται τέτοιας φύσεως υλικό και προσώπων που χειρίζονται διαβαθμισμένες πληροφορίες). Αυτό όμως που έχει ιδιαίτερο

ενδιαφέρον είναι η αναφορά στον κώδικα που πρέπει να εφαρμόζουν κρατικοί αξιωματούχοι που αφορά άμεσα την περίπτωση με τους «επενδυτές». «Νοείται ότι, η παρούσα παράγραφος εφαρμόζεται και αναφορικά με πρόσωπο που χειρίζεται διαδικασίες διαπραγμάτευσης, ανάθεσης και σύνταξης διεθνών συμφωνιών για την ανταλλαγή και αμοιβαία προστασία των διαβαθμισμένων πληροφοριών, περιλαμβανομένου του σταδίου της πρόσκλησης υποβολής προτάσεων».

Μέτρα ασφαλείας

Όπως προκύπτει από το νομοθετικό πλαίσιο, τόσο ο Χαράλαμπος Χαράλαμπος όσο και ο Γιώργος Λακκοτρύπης προσπέρασαν τα πρωτόκολλα ασφαλείας με όσα ακούγονται να μεταφέρουν σε πρόσωπα υπό τον μανδύα των «επενδυτών». Ο σχετικός νόμος σαφέστατα ξεκαθαρίζει πως τα «μέτρα ασφαλείας καλύπτουν όλα τα πρόσωπα που έχουν πρόσβαση σε διαβαθμισμένες πληροφορίες ή και διαβαθμισμένες πληροφορίες της Ε.Ε., όλα τα μέσα επεξεργασίας τους και τους χώρους, τα κτίρια και τις εγκαταστάσεις στα οποία αποθηκεύονται, και σχεδιάζονται κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να αποκλείεται η πρόσβαση σε μη εξουσιοδοτημένο προσωπικό, να επισημειώνεται έγκαιρα οποιαδήποτε διαρροή και να προβλέπεται η απομάκρυνση και ο αποκλεισμός προσώπων που δεν πληρούν τους κανόνες ασφαλείας, με απώτερο στόχο να εξασφαλίζονται η αξιοπιστία και η διαθεσιμότητα όλων των πληροφοριών». Με βάση τον νόμο όσοι παραβιάζουν πρόνοιες του αντιμετωπίζουν ποινή φυλάκισης έως 7 χρόνια και χρηματική ποινή έως €350.000.

Η εφαρμογή

Όπως προκύπτει από το νομοθετικό πλαίσιο, πρωτόκολλα ασφαλείας έχουν θεσπιστεί, πλην όμως το ερώτημα είναι αν και σε ποιο βαθμό εφαρμόζονται. Εξατομικεύοντας τους κανόνες ασφαλείας στο Προεδρικό Μέγαρο, τον πλέον ευαίσθητο χώρο της Κυπριακής Δημοκρατίας, υπάρχει ομάδα η οποία ασχολείται αποκλειστικά με θέματα ασφαλείας. Η ομάδα αποτελείται από εξειδικευμένο προσωπικό της Cyta και την ΚΥΠ, το οποίο ελέγχει σε καθημερινή βάση τις εγκαταστάσεις του Προεδρικού από ενδεχόμενες παγίδευσεις των χώρων για υποκλοπές επικοινωνιών και πληροφοριών. Με βάση το πρωτόκολλο οι επικοινωνίες του προσωπικού πραγματοποιούνται από ειδικό εξοπλισμό που εξασφαλίζει την προστασία των επικοινωνιών. Αν λάβουμε υπόψη πληροφορίες που υπάρχουν, αλλά και την περίπτωση με τους «επενδυτές», φαίνεται να χρησιμοποιείται υλικό μη εξουσιοδοτημένο για τέτοιες περιπτώσεις. Μοναδική γνωστή εξαίρεση αποτελούν σημαντικές συνεδριάσεις, όπως του Εθνικού Συμβουλίου, όπου τα μέλη του υποχρεώνονται να αφήσουν τα κινητά τους εκτός αιθούσας προκειμένου να αντιμετωπιστούν και οι διαρροές στον Τύπο. Η ίδια πρακτική ακολουθείται στο υπουργείο Άμυνας, το ΓΕΕΦ και την ΚΥΠ. Με βάση τα πρωτόκολλα, οι επικοινωνίες για ευαίσθητα κρατικά θέματα πρέπει να πραγματοποιούνται από ειδικό ποσοποιημένο εξοπλισμό που έχει προμηθευτεί η Δημοκρατία από υπηρεσία ξένης χώρας με την οποία συνεργάζεται στενά. Ωστόσο, παραμένει ασαφές σε ποιο βαθμό και για ποιες περιπτώσεις χρησιμοποιείται ο συγκεκριμένος εξοπλισμός.

Προϊστορία στην παραβίαση των κανόνων ασφαλείας

Η περίπτωση με τους «επενδυτές» δεν είναι η μοναδική παραβίαση των πρωτοκόλλων ασφαλείας. Ωστόσο, είναι η πρώτη που γίνεται γνωστή μετά την ψήφιση του σχετικού νόμου. Η περίπτωση με το περιβόητο βίντεο του Al Jazeera μπορεί να θεωρηθεί ως μια περίπτωση, αλλά η πλέον σοβαρή υπόθεση αποκαλύφθηκε

από την «Κ» τον Σεπτέμβριο του 2014 και αφορούσε το ΓΕΕΦ, τον δεύτερο ευαίσθητο χώρο μετά το Προεδρικό Μέγαρο. Την περίοδο εκείνη, σύμφωνα με το ρεπορτάζ της «Κ», η αστυνομία συνέλαβε δύο πρόσωπα τα οποία στην κατοχή τους είχαν εξοπλισμό για εντοπισμό συστημάτων παρακολούθησης αλλά και κοριούς για

παρακολούθηση συνομιλιών. Στην κατάσταση που έδωσαν στην αστυνομία υποστήριξαν ότι κατέστηκαν από τον τότε υπαρχηγό της Ε.Φ. Ανδρέα Παπαπαύλου για να ελέγξουν το γραφείο του για κοριούς ή κάμερες. Το συγκεκριμένο περιστατικό έπεσε στα χαμηλά από πλευράς της τότε κυβέρνησης, μιας και αποτελούσε

σοβαρότατη περίπτωση παραβίασης του άβαντου του ΓΕΕΦ από τον τότε υπαρχηγό της δύναμης, ο οποίος αντί να χρησιμοποιήσει εξουσιοδοτημένο προσωπικό της Δημοκρατίας χρησιμοποίησε προσωπικό άλλης χώρας. Σύμφωνα με τις πληροφορίες της «Κ», ο ένας ήταν αξιωματικός πληροφοριών και ασφάλειας στις Βάσεις Αγί-

ου Νικολάου και Δεκέλειας και ο άλλος κατέχει υψηλή θέση στον Αστυνομικό Σταθμό Δεκέλειας. Περιστατικό που εντείνει τις υποψίες που υπάρχουν πως ο ηλεκτρονικός μηχανισμός για θέματα ασφαλείας χρησιμοποιείται και για άλλους σκοπούς πέραν της αποστολής για την οποία προορίζεται.

Κυβέρνηση και κόμματα στα απόνερα του VideoGate

Οι στρατηγικές που επιλέγουν, οι προτεραιότητες και οι στόχοι τους

Της **ΟΡΙΑΝΑΣ ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ**

Μπορεί η αρχική προσπάθεια της κυβέρνησης να πέσει στα χαμηλά το επίμαχο video, κάνοντας λόγο για ξένο δάκτυλο, να μην ευδοθήκε, ωστόσο δύο βδομάδες μετά φαίνεται τα κόμματα να διαφοροποιούν το σκηνικό –πλην ορισμένων εξαιρέσεων– θεωρώντας πως το θέμα δεν πρέπει να βρίσκεται στην προμετωπίδα της προεκλογικής τους ατζέντας. Ζυγίζοντας τα υπέρ και τα κατά σε μία προεκλογική περίοδο που η κάθε ψήφος μετράει, υπάρχει έντονη άποψη πως είναι αρκετή η αναφορά ότι το θέμα πήρε τον δρόμο της δικαιοσύνης, ενώ σε σχέση με το πολιτικό αποτύπωμα οι δύο παραπτώσεις είναι οι τους πλείστους ικανοποιητικές, ασχέτως αν δεν υπάρχει ανάληψη ευθύνης.

Τονίζεται, μάλιστα, πως και αυτές έγιναν αφού πλέον η κυβέρνηση βαλλόταν από παντού, κάνοντας λόγο για μία διαχείριση με το λιγότερο επώδυνο αποτέλεσμα, ενώ την ίδια ώρα στα πολιτικά παιχνίδια συζητείται έντονα, αν και δεν επιβεβαιώνεται, πως τακτικές του παρελθόντος σε ό,τι αφορά τις πρώτες ώρες διαχείρισης μιας κρίσης φαίνεται να επαναλήφθηκαν και τώρα, με κοινό παρονομαστή πρόσωπο που βρισκόταν στην επικοινωνιακή ομάδα του Προεδρικού τότε και τώρα.

“ Στο ΑΚΕΛ ξεκαθαρίζουν μάλιστα πως δεν θα μπουκνουν στο τρυπάκι της συμπεριφοράς που θα τους φέρει περισσότερες ψήφους, αλλά θα επιμένουν στη θεσμική πλευρά του ζητήματος, εμμένοντας στη διερεύνηση όλων των πτυχών και ζητώντας ριζικές αλλαγές που θα αποτρέπουν τις πιθανές πελατειακές σχέσεις.

Τι και αν το θέμα συζητείται έντονα σε πολιτικό επίπεδο και εκτός Κύπρου –πέρα από τα δημοσιεύματα στον Τύπο– κάτι που αποδεικνύει η τελευταία συνάντηση των μελών της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εξωτερικών με αντιπροσωπεία της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής για Υποθέσεις Ευρωπαϊκής Ένωσης της Γερμανικής Ομοσπονδιακής Βουλής (Bundestag), όπου πέρα από τις προτεραιότητες της Κύπρου που ασκεί την Προεδρία του Συμβουλίου της Ε.Ε., οι βουλευτές μας ήλθαν αντιμέτωποι με ερωτήματα σε σχέση με το θέμα. Πάντως, το πρώτο κόμμα που φαίνεται αυτή την ώρα να χαμηλώνει τους τόνους, ακολουθώντας τη στρατηγική της κυβέρνησης είναι το ΔΗΚΟ, το μεγαλύτερο από τα κόμματα που τη στηρίζει, ασχέτως αν ο Νικόλας Παπαδόπουλος ήταν από τους πρώτους που ζητούσε εξηγήσεις σε σχέση με το video, ενώ ο βουλευτής του κόμματος Χρύσιος Παντελίδης κρατά μια πιο έντονη στάση συνεχίζοντας να ασκεί κριτική και να ζητά απαντήσεις.

Για την άτυπη συνάντηση Νικόλα Παπαδόπουλου-Νίκου Χριστοδουλίδη στο Προεδρικό παρουσία και των μελών της Γραμματείας Γιώργου Σολωμού και Πανίκου Λεωνίδου, όπου μεταξύ άλλων ο Πρόεδρος ζήτησε χρόνο για να διαχειριστεί θέματα όπως η απομάκρυνση του διευθυντή του Γραφείου του Χαράλαμμου Χαράλαμπος, αλλά και για

Πάντως, αυτό που διαφάνηκε μέσα από τις συζητήσεις αλλά και τις διαβουλεύσεις που ακολούθησαν του VideoGate, είναι οι ανύπαρκτες σχέσεις Νικόλα Παπαδόπουλου - Νίκου Χριστοδουλίδη.

να εξετάσει το μέλλον του Φορέα Κοινωνικής Στήριξης, ενημερώθηκαν τις προηγούμενες μέρες για βελτίωση των διαπροσωπικών σχέσεων. Άλλωστε, την αρχή φέρεται να την έκανε ο ίδιος ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας με τις κλήσεις αλλά και επιστολές του Νικόλα που έμειναν αναπάντητες, αν και πλέον το παιχνίδι παίζεται στα ίσα και από τις δύο πλευρές.

Η ΕΔΕΚ
Την ίδια ώρα, στο δεύτερο κόμμα που στηρίζει την κυβέρνηση, την ΕΔΕΚ, μπορεί να υπάρχει έντονη άποψη σε σχέση με ανεπαρκείς χειρισμούς από πλευράς Προεδρικού, ωστόσο δεν βρίσκεται ο τρόπος να τη επικοινωνήσουν. Η παρουσία του κινήματος είναι σχεδόν ανύπαρκτη αν συνυπολογίσει κανείς πως από τους τέσσερις βουλευτές με τους οποίους ξεκίνησε το 2021 έμειναν δύο, αποχώρησαν ο Κωστής Ευσταθίου και ο Ανδρέας Αποστόλου, ενώ οι εναπομεινάντες Μαρίνος Σιζόπουλος (εκκρεμεί το θέμα της έρευνας) και Ηλίας Μυριάνθους (απλώς αναμένει να ολοκληρωθεί η θητεία του) επιλέγουν ο καθένας για τους δικούς του λόγους να είναι εκτός της καθημερινής τριβής.

Στην εξίσωση προστίθεται και η διαχείριση του νυν προέδρου, ανέλαβε για το μεταβατικό στάδιο μέχρι το εκλογικό συνδρόμο, που επιλέγει τουλάχιστον δημόσια να κρατά χαμηλούς τόνους και να βγαίνει μετά από κάθε συνάντηση με τον Πρόεδρο χαμογελαστός λέγοντας πως όλα είναι καλά. Βέβαια τώρα με το videogate δεν μίλησε με τον Νίκο Χριστοδουλίδη, ριχνοντάς του την ευθύνη πως δεν τον πήρε ένα τηλεφώνημα, ασχέ-

τως αν ο ίδιος δεν προσπάθησε να υπάρξει κάποια επικοινωνία, ίσως και να τη θεώρησε περιττή. Πάντως, στις τελευταίες συνειδητές της Γραμματείας του κόμματος το κλίμα είναι έντονο, με την ομάδα που στρέφεται προς το σενάριο της αποχώρησης να μεγαλώνει με το αιτιολογικό πως ο πρόεδρος Χριστοδουλίδης ουσιαστικά δεν τους υπολογίζει ως εταίρους, χωρίς ωστόσο μέχρι αυτή την ώρα να πειθούν τον κ. Αναστασίου.

Μάλιστα, θέτουν ως επιχείρημα και το ενδεχόμενο μία τέτοια κίνηση –είναι η τελευταία τους ελπίδα– να δώσει ώθηση στο κόμμα για να εξασφαλίσει τον Μάιο του '26 ποσοστά που θα το βάλουν εντός Βουλής, σημειώνοντας παράλληλα πως τη δεδομένη στιγμή είναι πολύ περισσότερα αυτά που τους χωρίζουν με την κυβέρνηση από αυτά που τους ενώνουν. Στην αντίπερα όχθη είναι και η θέση πως σε περίπτωση φυγής το κόμμα θα διαλυθεί, αφού δεν θα μπορούσε να διαχειριστεί τυχόν αντιδράσεις μερίδας ψηφοφόρων που –είναι πολύτιμη κάθε ψήφος– τοντάς τους στην ίδια ώρα και στο φιλότιμο του κόσμου της ΕΔΕΚ που δεν θα επιτρέψει να χαθεί το κόμμα του Βάσου Λυσσαρίδη.

Η ΔΗΠΑ
Σε ό,τι αφορά το τρίτο κόμμα που στηρίζει την κυβέρνηση, τη ΔΗΠΑ, το πλαίσιο που χάραξε ο Μάριος Καραγιάν με την πρώτη του τοποθέτηση συνεχίζεται μέχρι και σήμερα. Ζητείται άμεση και ουσιαστική διερεύνηση, αλλά την ίδια ώρα τονίζεται πως δεν θα πρέπει να υπάρχει κανιβαλισμός και ανθρωποθυσίες. Βέβαια θα πρέπει να ειπωθεί πως ο ένας εκ

των τριών προσώπων που συμμετέχουν στο video, ο Γιώργος Λακκοτρύπης, είναι μέλος του κόμματος τον οποίο συμβουλευόμαστε και για θέματα ενέργειας. Πάντως, ο κ. Καραγιάν όπως και τα πρωτοκλασάτα στελέχη της ΔΗΠΑ δεν θα θελήσουν να έχουν το θέμα στην πρώτη γραμμή των συζητήσεων. Εκεί και όπου θα πρέπει να τοποθετηθούν επί του θέματος θα επαναλαμβάνουν ότι ουδείς υπεράνω του νόμου, ωστόσο σε σχέση με τις πολιτικές ευθύνες πιθανώς και να έχουν ικανοποιηθεί με τα όσα ο Νίκος Χριστοδουλίδης είπε στην επικοινωνία που είχαν.

Άλλωστε η ΔΗΠΑ προβάλλει τη σοβαρότητα με την οποία κινείται ως κόμμα, σημειώνοντας ότι εκεί και όπου εντοπιστεί ατόπημα θα αντιδράσει, αν και υπάρχουν και κάποιες φωνές εντός κόμματος που σημειώνουν πως μία διαφορετική διαχείριση σε συνεννόηση με τον κ. Λακκοτρύπη ίσως και να βοηθούσε στην παρούσα κατάσταση την πορεία του κόμματος μέχρι τις εκλογές.

Στην ατζέντα του ΑΚΕΛ
Πρόταση νόμου για κατάργηση του Φορέα Κοινωνικής Στήριξης προωθεί το ΑΚΕΛ, ενώ το θέμα της διαφάνειας και της λογοδοσίας θα το συνοδεύουν μέχρι το τέλος της προεκλογικής του εκστρατείας. Ο όρος χρηστή διοίκηση επίσης θα αναφέρεται συχνά από το κόμμα της Αριστεράς, με τους ίδιους να ζητούν απόδοση ευθυνών. Στελέχη της κοινοβουλευτικής ηγεσίας σημειώνουν πως η αλαζονεία με την οποία ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας αντιμετώπισε αρχικά το περιεχόμενο του video τους προβληματίζει σε σχέση με τους περαιτέρω χειρισμούς, διαμνύοντας πως δεν θα αφήσουν το θέμα να περάσει στις πίσω σελίδες. Ξεκαθαρίζουν μάλιστα πως δεν θα μπουκνουν στο τρυπάκι της συμπεριφοράς που θα τους φέρει περισσότερες ψήφους, αλλά θα επιμένουν στη θεσμική πλευρά του ζητήματος, εμμένοντας στη διερεύνηση όλων των πτυχών και ζητώντας ριζικές αλλαγές που θα αποτρέπουν τις πιθανές πελατειακές σχέσεις.

Άλλωστε η διαφάνεια και λογοδοσία είναι μέσα στους βασικούς άξονες στους οποίους κινήθηκε και η ομιλία του γ.γ. κατά την παρουσίαση των υποψηφίων του κόμματος μαζί με το Κυπριακό, τα ενεργειακά ζητήματα και την κοινωνική ατζέντα. Πάντως, μεγάλος προβληματισμός στο κόμμα της Αριστεράς υπάρχει και σε σχέση με τις διαρροές, διατυπώνοντας προβληματισμό όσον αφορά την προσέγγιση ψηφοφόρων –φαίνεται να υπάρχει και εσωτερική δημοσκοπήση– που αυτή την ώρα κατευθύνονται προς το κόμμα του Φειδία Παναγιώτου, Άμεση Δημοκρατία.

Οι Χριστοδουλικοί του Δημοκρατικού Συναγερμού
Στο κόμμα της Δεξιάς η συγκυρία της δημοσιοποίησης του επίμαχου video φαίνεται να τους διευκόλυνε, μιας και τα βλήματα στράφηκαν αλλού, στους χειρισμούς για τον βουλευτή του κόμματος Νίκο Σύκα σε σχέση με καταγγελίες για υπόθεση σωματικής βίας, οι οποίες αν και αποσύρθηκαν, η αστυνομία προχώρησε σε αυτεπάγγελτη έρευνα. Μάλιστα, αν και υπήρχαν φωνές που καλούσαν να γίνουν δεύτερες σκέψεις σε σχέση με την υιοθέτηση της πρότασης της προέδρου του κόμματος Αννίτας Δημητρίου για αποκλεισμό του κ. Σύκα από το ψηφοδέλτιο της Λεμεσού, ωστόσο δεν εισακούστηκαν. Η απόφαση λήφθηκε μιας και, όπως σημειώνεται, στην επαρχία Λεμεσού η συγκεκριμένη

καταγγελία άνοιξε τον ασκό του Αϊδίου με αρκετούς να διηγούνται περιστατικά παρόμοια φύσης προηγούμενων ετών, που δεν οδηγήθηκαν ωστόσο στο δικαστήριο και δεν μπορεί κανείς στην πράξη να τα αποδείξει. Η περιρρέουσα δεν έδινε άλλη επιλογή, άλλωστε η κ. Δημητρίου ήταν ξεκάθαρη από την αρχή, μηδενική ανοχή σε περιστατικά βίας, διαμνύοντας πως είναι έτοιμη να επωμιστεί το κόστος, αν και όπως φαίνεται το κέρδος θα είναι μεγαλύτερο, μιας και κρίθηκε ορθή κίνηση, αφού ανέβασε την ευαρέσκεια προς την ηγεσία ακόμη και στην πρωτεύουσα που είναι το μεγάλο στοίχημα. Χωρίς μέχρι αυτή την ώρα να γνωρίζεται κανείς αν θα κινηθεί νομικά ο κ. Σύκας κατά της απόφασης του κόμμα-

των, με τον ίδιο προς το παρόν να κρατά χαμηλούς τόνους. Την ίδια ώρα μπορεί να υπήρχε άμεση αντίδραση σε σχέση με το VideoGate με ανάρτηση της προέδρου του κόμματος που ζήτησε εξηγήσεις, ωστόσο οι τόννοι χαμηλώσαν και αυτό όπως σημειώ-

νον συναγερμικά στελέχη οφείλονται στο γεγονός πως θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι υποστηρικτές του προέδρου Χριστοδουλίδη που προέρχονται από το κόμμα της Δεξιάς. Οι Συναγερμικοί Χριστοδουλικοί είναι μία μερίδα ψηφοφόρων που αυτή την ώρα το κόμμα δεν έχει την πολυτέλεια να τους χάσει και ακόμη χειρότερα να τους οδηγήσει στο ΕΛΑΜ.

Γι' αυτό επιλέγει να κρατά χαμηλούς τόνους, αποφεύγοντας να ξυνηί πληγές του παρελθόντος σε θέματα διαφθοράς, και εκεί και όπου επιβάλλεται θα τοποθετείται σε σχέση με το επίμαχο video, ενώ σε σχέση με τον Φορέα η θέση του πλέον είναι να παραμείνει, θέτοντας περισσότερες ασφαλιστικές δικλίδες σε ό,τι αφορά τη διαφάνεια. Μάλιστα, το επόμενο

χρονικό διάστημα θα προβάλλουν έντονα τη σοβαρή και υπεύθυνη στάση του ΔΗΣΥ σε σημαντικά θέματα που απασχολούν την κοινωνία, όπως τις τροπολογίες που κατέθεσαν για τη φορολογική μεταρρύθμιση, υποστηρίζοντας τον ουσιαστικό τους ρόλο και δηλώνοντας πως θα συνεχίσουν να πιέζουν την κυβέρνηση και για στήριξη των ευάλωτων πολιτών. Στον προεκλογικό και ο επίτιμος πρόεδρος Νίκος Αναστασιάδης αλλά και ο τώας πρόεδρος του κόμματος Αβέρωφ Νεοφύτου, που όσα προηγήθηκαν να παραμείνουν με την ηγεσία δεν φαίνεται οι σχέσεις των τριών να βελτιώνονται αισθητά. Μπορεί να υπάρχει πλέον μία εντονότερη εμπλοκή όσο και παρουσία τους σε εκδηλώσεις του κόμματος, ωστόσο ο

καθένας φαίνεται να διαχωρίζει τη θέση του, με την προέδρου Αννίτα Δημητρίου να μην επιθυμεί ταύτιση μαζί τους. Αναμένεται σύντομα να οριστούν υπεύθυνοι που θα τρέξουν την προεκλογική σε κάθε επαρχία με επικεφαλής τον αναπληρωτή πρόεδρο του κόμματος Ευθύμιο Δίπλαρο, ενώ συνεχίζονται οι περιodes σε κάθε γωνιά της Κύπρου. Σε μία προσπάθεια ενίσχυσης της ομάδας επικοινωνίας, προσφάτως εντάχθηκε και ο παλιός γνώριμος –ήταν στην επικοινωνιακή ομάδα του κόμματος προεκλογικά– δημοσιογράφος Παναγιώτης Τσαγγάρης, ενώ γίνονται σκέψεις και για τους τρόπους προσέγγισης της νεότερης γενιάς, ίσως και με την εμπλοκή ανθρώπων των social media.

“ Στο ΔΗΚΟ αυτή την ώρα δεν τίθεται θέμα αποχώρησης –αν και ορισμένοι θα το ήθελαν– γνωρίζουν καλά όμως, όπως και ο ίδιος ο Νικόλας Παπαδόπουλος, πως ένα τέτοιο βήμα δεν γίνεται τέσσερις μήνες πριν τις εκλογές, κάνοντας τις πιθανές πελατειακές σχέσεις.

“ Στο ΔΗΚΟ αυτή την ώρα δεν τίθεται θέμα αποχώρησης –αν και ορισμένοι θα το ήθελαν– γνωρίζουν καλά όμως, όπως και ο ίδιος ο Νικόλας Παπαδόπουλος, πως ένα τέτοιο βήμα δεν γίνεται τέσσερις μήνες πριν τις εκλογές, κάνοντας τις πιθανές πελατειακές σχέσεις.

Πόσο «άμεση» είναι η «Δημοκρατία» του Φειδία;

Πώς το υπό διαμόρφωση σκηνικό στην Κύπρο ευνοεί την αντιουστημική ψήφο

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΙΩΑΝΝΟΥ**

Όταν την περασμένη εβδομάδα ο ευρωβουλευτής Φειδίας Παναγιώτου απαντούσε με βίντεο στα δημοσιεύματα του Τύπου που τον φέρουν ως υπό διερεύνηση από τον OLAF για φερόμενη διασπίδα ευρωπαϊκού χρήματος, μια καταγγελία που αφορούσε σε χώρο που ενοικιάζει στη Λεμεσό και συνδέεται με τη δημιουργία του περιεχομένου του, ο ίδιος στο βίντεο φαινόταν πολύ σοβαρότερος, από ό,τι συνήθως, ως προς τις εξηγήσεις που έδινε για τις κατηγορίες. Κι ενώ ο νεαρός ευρωβουλευτής συνεχίζει να χτίζει το λανσάρισμα του κόμματος «Άμεση Δημοκρατία», όλο και συχνότερα βρίσκεται στο επίκεντρο αρνητικών δημοσιότητας, κυρίως για τις κατευθύνσεις που δίνει μέσα από τις πολιτικές του παρεμβάσεις, στοχεύοντας σε ένα κοινό και μια δεξαμενή ψηφοφόρων που δεν είναι πλέον οι 73.000 κιάδες «που ψήφισαν τον νεαρό YouTube» στις περασμένες ευρωεκλογές. Τι αλλάζει; Ο Φειδίας από τα τέλη του 2024 κινείται πλέον ξεκάθαρα σε συγκεκριμένα πολιτικά νερά. Με επίκεντρο τη μετατόπιση του πολιτικού του ενδιαφέροντος από τις Βρυξέλλες στη Λευκωσία.

Ερευνάται ακόμη

Μπορεί ο τρόπος που ο Φειδίας καταγγέλλεται για την οικία στη

Λεμεσό να παραμένει συγκεκριμένος και η σχετική Ευρωπαϊκή Εισαγγελία να μη σχολιάσει περαιτέρω, ωστόσο αυτό που συνεχίζει να ισχύει είναι πως ο Φειδίας εξακολουθεί να τελεί, μαζί με άλλους συναδέλφους του ευρωβουλευτές, υπό διερεύνηση από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για την επίσκεψή του στη Μόσχα τον περασμένο Μάιο. Η εν λόγω επίσκεψη, όπως αναφέρουν στην «Κ» αρμόδιες κοινοτικές πηγές, ήταν αποκαλυπτική για τον Φειδία, ξεδιπλώνοντας αυτό που παρατη

Ο ευρωβουλευτής δειχνει να εκμεταλλεύεται την κρίση που ξέσπασε με τη διαρροή του βίντεο για να διασφαλίσει άνετη είσοδο στη Βουλή στις προσεχείς εκλογές.

ρεί κανείς ξεκάθαρα πλέον στην πλειονότητα των αναρτήσεων του σε βίντεο που φιλοξενεί διεθνείς προσωπικότητες ή αναλύει το Ουκρανικό. Ο Φειδίας φαίνεται να κινείται ξεκάθαρα με ρητορική που αντικατοπτρίζει αντι-δυτικές και φιλορωσικές αφηγήσεις, ενώ πολλοί εκ των καλεσμένων του είναι επισήμασμένοι τα τελευταία χρόνια ως φορείς ρωσικής παρα-

Ο Φειδίας Παναγιώτου συνεχίζει να χτίζει το λανσάρισμα του κόμματος «Άμεση Δημοκρατία», ωστόσο όλο και συχνότερα βρίσκεται στο επίκεντρο αρνητικής δημοσιότητας, κυρίως για τις κατευθύνσεις που δίνει μέσα από τις πολιτικές του παρεμβάσεις.

πληροφόρησης ή αντιλήψεων που εξυπηρετούν τις λαϊκίστικες και ευρωσκεπτικιστικές απόψεις κομμάτων που συνδέονται με το φάσμα των ιδεολογικών άκρων.

Πού το πάει με το κόμμα;

Αυτό που δείχνει να αποκτά ξεχωριστό ενδιαφέρον σε σχέση με τις επερχόμενες βουλευτικές εκλογές του Μαΐου είναι όχι

μόνο η τάση που καταγράφεται, δημοσκοπικά, για άνετη είσοδο της «Άμεσης Δημοκρατίας» του Φειδία στη Βουλή των Αντιπροσώπων, αλλά και το τι δείχνει να επιδιώκει ο ίδιος. Έμπειροι παρατηρητές αναφέρουν στην «Κ» πως ο κ. Παναγιώτου θα μπορούσε να ακολουθήσει το παράδειγμα της Ελένης Θεοχάρους, όπου με αφορμή την εκλογή της στο

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενίσχυσε το κόμμα της Αλληλεγγύης. Ωστόσο, ο Φειδίας θα μπορούσε να κινήσει και πιο διεκδικητικά δεδομένου ότι και ο ίδιος φέρεται να πλασάρεται ακόμη και ως προεδρικός υποψήφιος το 2028. Αυτό πάντως που αποκτά ξεχωριστό ενδιαφέρον είναι αν τελικά ο Φειδίας θα αφήσει τις Βρυξέλλες για τη Λευκωσία και επίσης, αν παρουσιάσει διαφορετικά τελειώς πρόσωπα από αυτά που «παρελαύνουν» στα πόντκαστ του και παρουσιάζονται ως δυνητικοί υποψήφιοι της «Άμεσης Δημοκρατίας», αλλά και αν θα εκμεταλλευτεί περαιτέρω τη αρνητικό κλίμα ιδίως μετά τη διαρροή του βίντεο με τις αποκάλυψεις στην πλατφόρμα του X, πτυχία που απαξιώνει περισσότερο τόσο τα παραδοσιακά κόμματα όσο και τον ίδιο τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Ως προς αυτή τη διάσταση κι ανεξαρτήτως πού θα καταλήξει αυτή η υπόθεση ως προς την απόδοση ευθυνών και τη διερεύνηση της διαρροής, δεν πέρασε απαρατήρητο πως ο Φειδίας Παναγιώτου τη σχολίασε, όπως και στην περίπτωση των κατηγοριών του για διαφθορά, με πολύ σοβαρό ύφος, χτίζοντας σε ένα αφήγημα που ευνοεί την αντισυστημική και λαϊκίστικη ψήφο, πεδίο επίσης άντλησης ψήφων για ένα κόμμα που θα ηγείται ο Φειδίας και το οποίο δείχνει να επιδιώκει.

Περί Άμεσης Δημοκρατίας

Η επιδίωξη του Φειδία πάντως είναι να εγγράψει ένα κόμμα με την αρχή της άμεσης δημοκρατίας, όπως αυτός την ορίζει ως προς τη συναπόφαση σε σχέση με τη διαδικασία λήψης αποφάσεων από τους χρήστες του application που προωθεί. Μένει επίσης να διαφανούν οι προγραμματικές θέσεις του κόμματος, όταν αυτό εγκριθεί ως τέτοιο, η ανθρωπογεωγραφία των ατόμων που τελικά θα κατέλθουν ως υποψήφιοι με το κόμμα του και πού αυτοί στέκουν ιδεολογικά και αν τα πολιτικά χαρακτηριστικά που έχει επιδειξει μέχρι στιγμής ο Φειδίας και τα οποία δείχνουν πιθανόν ενδείξεις κακόβουλης επιρροής, θα ενσωματωθούν ως τέτοια στο πολιτικό στίγμα που το κόμμα του θα φέρει.

Αξίζει να αναφερθεί ότι σε κάθε περίπτωση ο χρονισμός και η τρέχουσα διάσταση στην οποία υπεισέρχεται το πολιτικό σκηνικό στο εσωτερικό της Κύπρου ευνοούν εγχειρήματα σαν και αυτά του Φειδία, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για την ποιότητα της Δημοκρατίας και τις βασικές αρχές της αντιπροσωπείας και του διαχωρισμού των εξουσιών, στην Κύπρο. Και μένει να αποδειχθεί αν η Άμεση Δημοκρατία του Φειδία συνάδει με το συγκεκριμένο της άμεσης δημοκρατίας, σε ιδεολογικό και επίπεδο πολιτικής πρακτικής.

Συνέντευξη στη **ΛΕΝΑ ΑΡΓΥΡΗ**

Αύγουστος 2020. Ελλάδα και Τουρκία συγκεντρώνουν πολεμικά πλοία γύρω από την Κάσο. Η κατάσταση δείχνει να οδηγείται στα άκρα. Στον Λευκό Οίκο για ημέρες φτάνει μόνο η τουρκική εκδοχή μέσω του ανοικτού προεδρικού διαύλου Τραμπ - Ερντογάν. Στην Ουάσινγκτον, η τότε πρόεδρος Αλεξάνδρα Παπαδοπούλου προσπαθεί με κάθε τρόπο να αποκτήσει πρόσβαση στον σύμβουλο Εθνικής Ασφαλείας Ρόμπερτ Ο' Μπράιεν. Μοιάζει αδύνατο, καθώς ούτε συνηθίζει να συνομιλεί με πρόβους ούτε κάποιος Ελληνοαμερικανός τον γνωρίζει για να σηκώσει το τηλέφωνο.

Ο πρώην πρόεδρος του Πανεπιστημίου της Νότιας Καλιφόρνιας Μαξ Νικίας αποτελεί εξαίρεση. Μεσολαβεί χωρίς δεύτερη σκέψη και ο Ρόμπερτ Ο' Μπράιεν τηλεφωνεί στην πρόεδρα. Βρίσκεται στο Air Force One, ο πρόεδρος Τραμπ είναι δίπλα του. Η συνομιλία διαρκεί περίπου μία ώρα και ο Ο' Μπράιεν διαβεβαιώνει ότι ο πρόεδρος θα ενημερωθεί αναλυτικά για τις ελληνικές θέσεις. Η παρέμβαση αποδεικνύεται καθοριστική.

Αθόρυβη συμβολή

Η ανιδιοτέλεια και κυρίως το σπάνιο χάρισμα του Μαξ Νικίας να μην επιζητεί δημόσια αναγνώριση αποκαλύπτουν τον χαρακτήρα του. Με την ίδια διακριτικότητα και την αγάπη για την Ελλάδα και την Κύπρο πορεύθηκε σε ολόκληρη τη ζωή του, όπως περιγράφει στο βιβλίο του «American Trojan», που κυκλοφορεί στις αρχές Μαρτίου. Μια πορεία από την Κύπρο στις Ηνωμένες Πολιτείες χωρίς πολύ θόρυβο, με δυσκολίες, ευκαιρίες και σταθερό οδηγό τις αξίες που τον διαμόρφωσαν. «Ο τίτλος», όπως αφηγείται στην «Κ», «ήταν ιδέα του στρατηγού Ντέιβιντ Πετρέους». Όταν διάβασε το προσχέδιο που του είχε στείλει, αφού έκανε διάφορα σχόλια, στάθηκε στον πυρήνα της ταυτότητάς του. «Μαξ», του είπε, «έχεις βάλει λάθος τίτλο. Ο Ulysses Grant (ο 18ος πρόεδρος των Ηνωμένων Πολιτειών) ήταν ο Αμερικανός Οδυσσεύς – όπως εύστοχα περιγράφεται στο ομώνυμο ιστορικό αφήγημα του 2016. Εσύ είσαι ο Αμερικανικός Τρώας». «Συμφωνώσα μαζί του, γιατί η μασκότ του USC είναι ένας πολεμιστής από την Τροία και το πανεπιστήμιο είναι γνωστό ως οι

Μαξ Νικίας, πρώην πρόεδρος του Πανεπιστημίου της Νότιας Καλιφόρνιας

Ένας «Τρώας» στην Κάσο

Η σταδιοδρομία του από την Κύπρο στην Καλιφόρνια και το παρασκηνίο μιας άγνωστης μεσολάβησης

Τρώες. Στο κέντρο του campus, το 1929, υψώθηκε το άγαλμα ενός Τρώα πολεμιστή και από τότε έγινε το σύμβολο όλων των αθλητικών προγραμμάτων, αλλά και του Alumni Association, που ονομάζεται «Τρωική Οικογένεια».

Με δική του πρωτοβουλία, όταν ήταν πρόεδρος, προστέθηκε και ένα δεύτερο άγαλμα – αυτή τη φορά γυναικείο – στο κέντρο του USC Village. «Ανεγείραμε την Εκάβη, τη βασίλισσα της Τροίας, για να υπάρξει ισορροπία, να υπάρχει και η θηλυκή παρουσία», λέει. Και θυμάται πόσο προσωπικό υπήρξε για τον ίδιο αυτό το εγχείρημα: «Κατά τη διάρκεια των εργασιών, βρέθηκα με τη σύζυγό μου στο Μουσείο της Ακρόπολης. Φωτογράφησα τις Καρυάτιδες και έστειλα την εικόνα στον γλύπτη με σαφή οδηγία ότι θέλω τα μαλλιά της Εκάβης ακριβώς έτσι».

Οι κλασικές σπουδές

Δεν είναι όμως μόνο η Εκάβη που μαρτυρεί το αποτύπωμα του Μαξ Νικίας στο κορυφαίο πανεπιστήμιο. Είναι και μια βαθύτερη, λιγότερο ορατή αλλά εξίσου καθοριστική παρακαταθήκη. Η επαναφορά των ελληνικών κλασικών σπουδών στον κορμό της πανεπιστημιακής παιδείας, ύστερα από δεκαετίες κατά τις οποίες είχαν παραγκωνιστεί. «Χωρίς να υπάρχουν αντιπαράθεσεις, κατάφερα να μπουν σε κάποια μαθηματικά γενικής παιδείας οι κλασικές σπουδές. Εθελοντικά διδάξα μάλιστα μαζί με τον επικεφαλής του Τμήματος Κλασικών Σπουδών – εγώ ανέλυα τις αρχές της Αθηναϊκής Δημοκρατίας και τα έργα του Σοφοκλή – «Αντιγόνη», «Οιδίπους Τύραννος» και «Φιλοκλήτης» – και ο συνάδελφός μου δίδασκε τον Θουκυδίδη».

Η συζήτηση, αναπόφευκτα, φτάνει στις θεμελιώδεις αρχές της σύγχρονης αμερικανικής δημοκρατίας, στους θεσμούς και στις αξίες που σήμερα δοκιμάζονται. Τον ρωτώ πώς τα βλέπει όλα αυτά σε μια περίοδο έντονου σκεπτικισμού για τον ρόλο της Αμερικάν

Επώνω, με τη σύζυγό του Νίκη στην ορκωμοσία του ως προέδρου του USC, τον Οκτώβριο του 2010. Δεξιά, το ζεύγος Νικία με τον πρώην πρόεδρο των ΗΠΑ Τζορτζ Μπους και τη σύζυγό του Λόρα, στο Λος Άντζελες, τον Νοέμβριο του 2013.

στον κόσμο, όπου κυριαρχεί το δόγμα «America First».

«Το «America First» αντανάκλα την ευθύνή κάθε γένετη να προτεραιοποιεί τον λαό του. Γι' αυτόν τον λόγο εκλέγεται κάθε πρόεδρος και αυτό δεν ισχύει μόνο στην Αμερική. Είναι, βέβαια, ένα δόγμα που ενισχύεται ιδιαίτερα υπό την κυβέρνηση Τραμπ, αλλά προσωπικά δεν βλέπω κάτι αρνητικό σε αυτό. Εκείνο που έχει σημασία είναι να λαμβάνονται υπόψη και οι γεωπολιτικές ισορροπίες. Και, ιδανικά, να διατηρείται μια ισορροπία, όπου η αποφυγή πολέμων και η προστασία της ανθρωπίνης ζωής παραμένουν στο επίκεντρο».

Μιλάμε για τα φλέγοντα ζητήματα της εποχής, όπως η μετανάστευση που κυριαρχεί στην Αμε-

ρική και στον πλανήτη. Τον ρωτώ αν η δική του ιστορία με τις τόσες ευκαιρίες θα ήταν σήμερα εφικτή για έναν μετανάστη, αν κατάφερε ασφαλώς να φτάσει έως τις ακτές των ΗΠΑ. «Η νόμιμη μετανάστευση υπήρξε πάντα πυλώνας της Αμερικής και του αμερικανικού ονείρου. Παρέχει ευκαιρίες, ανοίγει δρόμους για επιτυχία και για συνεισφορά στην κοινωνία. Πιστεύω ακράδαντα ότι η Αμερική πρέπει να το διατηρήσει αυτό».

Η κληρονομιά της αντοχής

Η συζήτηση στρέφεται στην ανθεκτικότητα και στην επιμονή – που αναφέρει και στον τίτλο του βιβλίου του –, αρετές αναγκαίες για κάθε πρόσφυγα του κόσμου, όπως και ο ίδιος. «Η εμπειρία του

πρόσφυγα ήταν σοκαριστική, με άψογη χωρίς υπηκοότητα κατά κάποιον τρόπο. Μου έδωσε αντοχή, επίγνωση της ευαλωτότητας και τη δύναμη να αντιμετωπίσω τις προκλήσεις. Η εμπειρία δυσκολιών από νωρίς σε προετοιμάζει να αντιμετωπίσεις μελλοντικές δυσκολίες ήρεμα και με αποφασιστικότητα. Πραγματικά σου δίνει δύναμη να πορεύεσαι στη ζωή».

Ο Μαξ Νικίας, μία από τις πιο επιδραστικές ακαδημαϊκές φωνές της Αμερικής, μιλάει για τα πανεπιστήμια, τις διαδελιώσεις και τον αντισυστημισμό, με το βάρος της βαθιάς γνώσης και της μακράς εμπειρίας. Όταν αναφέρεται στις προοπτικές της κυβέρνησης Τραμπ να περιοριστεί η είσοδος ξένων φοιτητών, υπογραμμίζει ότι «η εικόνα δεν είναι τόσο ζοφερή όσο φαντάζεται κανείς, αρκεί να δει τα νούμερα: «Οι αιτήσεις διεθνών φοιτητών δεν έχουν μειωθεί σημαντικά. Στο USC υπήρξε μείωση μόνο 2%».

Προσθέτει πως η αμερικανική τεχνολογική υπεροχή δεν βασιίζεται μόνο στα εγχώρια ταλέντα, αλλά και στα μυαλά από όλο τον κόσμο που σπουδάζουν στις Ηνωμένες Πολιτείες: «Η Silicon Valley και άλλα τεχνολογικά κέντρα βασίζονται στους καλύτερους και πιο λαμπρούς από όλο τον κόσμο και η πρόσβαση στην τρίτοβάθμια εκπαίδευση είναι κρίσιμη για τη συνεχιζόμενη καινοτομία. Αυτό υπήρξε πυλώνας της Αμερικής. Έτσι ήρθα κι εγώ στην Αμερική. Και, κατά τη γνώμη μου, αυτό θα συνεχιστεί. Κανείς δεν θέλει να δει να χάνονται αυτά τα θεμέλια».

Του ζητώ να σχολιάσει τη σφοδρή αντιπαράθεση του προέδρου Τραμπ με τα ελίτ πανεπιστήμια της Αμερικής. «Το Harvard έκανε λάθος καταθέτοντας αγωγή κατά της ομοσπονδιακής κυβέρνησης. Τα πανεπιστήμια εξαρτώνται από τα ομοσπονδιακά εργαλεία για την εφαρμογή πολιτικών και οφείλουν να διαπραγματεύονται και να συνεργάζονται ανάλογα», τονίζει.

Το βιβλίο του αναφέρεται εκτε-

νώς και στις μαζικές διαδηλώσεις που συγκλόνισαν πρόσφατα τα πανεπιστήμια. Σχολιάζοντας την κατάσταση, επισημαίνει ότι «τα πανεπιστήμια έχουν χάσει σε μεγάλο βαθμό τον προορισμό τους, ενώ ζητήματα όπως ο αντισυστημισμός και η «cancel culture» έχουν συσσωρευθεί εδώ και δεκαετίες». Υπογραμμίζει ότι τα campus οφείλουν να παραμένουν ουδέτεροι χώροι, όπου οι ιδέες μπορούν να αναπτύσσονται με σεβασμό και πολιτισμένο διάλογο. Οι διαδηλώσεις, λέει, πρέπει να διεξάγονται σύμφωνα με τις πολιτικές του πανεπιστημίου, ενώ η ελευθερία λόγου πρέπει να συνυπάρχει με την ασφάλεια των φοιτητών.

Η ομογένεια

Αναφερόμενος στην ελληνοαμερικανική κοινότητα, υπογραμμίζει ότι «έχει διανύσει μεγάλη πορεία και μέσα από δυσκολίες έχει καταφέρει να σπουδάσει τις νέες γενιές, οι οποίες σήμερα συνεχίζουν καθοριστικά στην κοινωνία. Νοιάζονται για την Ελλάδα και την Κύπρο και η περηφάνια τους για την κληρονομιά τους είναι ισχυρή». Τον ρωτώ αν νοιάζονται αρκετά, αν κάνουν όσα πρέπει. «Ναι, αλλά ως μπν ξεχνάμε ότι είναι Αμερικανοί πρώτα από όλα. Και όμως, μέσα τους υπάρχει γνήσιο ενδιαφέρον για την Ελλάδα και την Κύπρο. Η εκδήλωση της αγάπης και της συνεισφοράς ποικίλλει ανάλογα με το άτομο ή τον οργανισμό. Μα αν τους δεις όλους μαζί, σαν ένα ενιαίο σώμα, η νιώσεις ότι η περηφάνια για την ελληνική κληρονομιά είναι αληθινή και βαθιά ριζωμένη».

Μου εξηγεί ότι η αγάπη του για την Ελλάδα, την Κύπρο και την οικογένειά του δεν είναι απλώς λόγια στο χαρτί. Είναι ο παλμός κάθε σελίδας του βιβλίου του, της ζωής του. Η Νίκη, η σύζυγός του, και οι κόρες του είναι η δύναμη πίσω από κάθε επίτευγμά του. «Δεν θα είχα καταφέρει να κάνω όσα έκανα, ειδικά ως κοσμητήρ και πρόεδρος του πανεπιστημίου, χωρίς τη Νίκη και την αμέριστη υποστήριξή της».

Στην πραγματικότητα, σκέφτομαι, καθώς συνεχίζουμε να μιλάμε και στυλνόμε τα μάτια μου στο βιβλίο που έχω μπροστά μου, η ιστορία του Μαξ Νικίας δεν είναι απλώς η ιστορία ενός Αμερικανού Τρώα. Οσο συνεχίζει να ξεδιπλώνει τις πτυχές της, καταλαβαίνω ότι ξεπερνάει την ατομική πορεία και σιγά σιγά γίνεται η ιστορία της ίδιας της Αμερικής.

Συνέντευξη στον **ΑΝΤΡΕΑ ΚΗΜΗΤΡΗ****Χριστιάνα Ερωτοκρίτου, αναπληρώτρια πρόεδρος ΔΗΚΟ**

Το ΔΗΚΟ ούτε εγκλωβίζεται ούτε ρυμουλκείται

Μια απόφαση για αποχώρηση από την κυβέρνηση δεν λαμβάνεται υπό το σοκ της στιγμής – Κανένας δεν έθεσε τέτοιο θέμα στα συλλογικά κομματικά όργανα

Οι κρίσεις δεν λύνονται με αναρτήσεις, αλλά με παρεμβάσεις ουσίας. Η εύκολη πολιτική είναι να σχολιάζεις δημόσια, η δύσκολη είναι να αναλαμβάνεις δράση και να φέρνεις αποτέλεσμα.

“

Ακόμα κι αν είναι υβριδικός πόλεμος, είναι αδιανόμοτο όσοι έχουν θέσεις ευθύνης να συμπεριφέρονται με τρόπο που να δίνουν όπλα σε όποιον θέλει να πλύνει τον τόπο.

“

Τα παραδοσιακά κόμματα, παρά τις παθογενείς μας, μπορούμε, σε κρίσιμα θέματα, να συνεργαστούμε προς όφελος της κοινωνίας, όπως στη φορολογική μεταρρύθμιση. Ο κόσμος θα δει αυτές τις μέρες τα αποτελέσματα στην τσέπη του.

«Ένα κόμμα του οποίου οι αποφάσεις λαμβάνονται στα συλλογικά όργανα, δεν εγκλωβίζεται και δεν ρυμουλκείται», δηλώνει η αναπληρώτρια πρόεδρος του ΔΗΚΟ Χριστιάνα Ερωτοκρίτου στην «Κ», απαντώντας στο ερώτημα κατά πόσο το Δημοκρατικό Κόμμα είναι εγκλωβισμένο στη στήριξη Χριστοδουλίδη και γι' αυτό δεν αποχωρεί από την κυβέρνηση μετά και το επίμαχο βίντεο. Επισημαίνει ότι μια τέτοια απόφαση δεν λαμβάνεται υπό το σοκ της στιγμής, καθώς αφορά τη συνολική αποτίμηση της υλοποίησης όσων συμφωνήθηκαν προεκλογικά. Σημειώνει ότι κανείς δεν έθεσε τέτοιο θέμα στα συλλογικά όργανα του κόμματος. Η κα Ερωτοκρίτου αναφέρει ότι το βίντεο προκάλεσε πλήγμα στην εικόνα του Προέδρου της Δημοκρατίας και στην εμπιστοσύνη του κόσμου προς αυτόν. Τονίζει ότι αναμένει πλέον το πόρισμα των ποινικών ανακριτών, επειδή η διαφάνεια είναι ο μόνος τρόπος να μη μένει καμία σκιά.

—Πού ήταν η Χριστιάνα Ερωτοκρίτου όταν κυκλοφόρησε το επίμαχο βίντεο που παρουσιάζει ισχυρισμούς για μαύρο πολιτικό χρήμα και έναν φερόμενο μηχανισμό διαπλοκής και διαφθοράς που φτάνει μέχρι και το Προεδρικό; Γιατί δεν κάνατε μια τοποθέτηση από τις προσωπικές σας πλατφόρμες;

—Ήμουν εκεί που έπρεπε να είμαι. Στον θεσμικό διάλογο για να ετοιμαστούν οι θέσεις που θα προβάλλαμε στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, που περιλάμβαναν απαιτήσεις για ανάληψη ευθύνης όπως και διορισμό ποινικών ανακριτών για να εξετάσουν το περιεχόμενο του βίντεο, καθώς και των προσώπων που εμφανίζονται σε αυτό. Αυτά είναι που περιμένει ο κόσμος και σε αυτά είχα συμβολή. Η πολιτική δεν ασκείται με αναρτήσεις, ούτε και πιστεύω ότι οι κρίσεις λύνονται με αναρτήσεις, αλλά με παρεμβάσεις που έχουν ουσία και αποτέλεσμα. Η εύκολη πολιτική είναι να σχολιάζεις δημόσια, η δύσκολη είναι να αναλαμβάνεις ευθύνη, να αναλαμβάνεις δράση και να φέρνεις αποτέλεσμα.

—Αυτό δεν σημαίνει ότι πολιτικοί, περιλαμβανομένων στελεχών του ΔΗΚΟ, που εξέφρασαν από την αρχή τον προβληματισμό τους, έθεσαν ερωτήματα και ζήτησαν εξηγήσεις, δεν είναι ουσιαστικοί.

—Σας απάντησα πώς εγώ έκρινα ότι έπρεπε να κινηθώ. Θεώρησα ότι μία τέτοια κρίση απαιτεί ανάλυση των δεδομένων με σοβαρότητα και ψυχραιμία, με μοναδικό στόχο να επιτευχθεί ουσιαστικό αποτέλεσμα.

—Είναι εκτεθειμένη η κυβέρνηση από το βίντεο ή όχι;

—Θεωρώ ότι η κοινωνία είναι απογοητευμένη και σίγουρα αυτό που είδαμε στο βίντεο, είτε είναι αποτέλεσμα υβριδικού πολέμου είτε όχι, προκαλεί αγανάκτηση και θυμό. Αναμένουμε το πόρισμα

των ποινικών ανακριτών επειδή η διαφάνεια είναι ο μόνος τρόπος να μη μένει καμία σκιά.

—Ακόμη κι αν είναι υβριδικός πόλεμος, τα εργαλεία δόθηκαν από συνεργάτες και φίλους του Προέδρου. Άρα έχει σημασία αν είναι υβριδική επίθεση ή αν ισχύουν αυτά που λέχθηκαν;

—Και τα δύο έχουν σημασία. Από την πρώτη στιγμή, όμως, επιμέναμε στη διερεύνηση και του περιεχομένου των βίντεο. Δηλαδή, επιμέναμε ότι όλοι οι ισχυρι-

σμοί του «πρωταγωνιστών» έπρεπε να διερευνηθούν και να μη μείνουμε μόνο σε διερεύνηση για το ποιος ήταν ο ιθύνων νους.

—Όμως, ακόμα κι αν είναι υβριδικός πόλεμος, είναι αδιανόμοτο όσοι έχουν θέσεις ευθύνης να συμπεριφέρονται με τρόπο που να δίνουν όπλα σε όποιον θέλει να πλύνει τον τόπο.

—Είστε ικανοποιημένη από τη διαχείριση και τις απαντήσεις της κυβέρνησης;

—Είναι γεγονός ότι η αντίδρα-

ση του Προέδρου θα μπορούσε να γίνει πιο γρήγορα χρονικά και με περισσότερη αποφασιστικότητα.

—Τι ρόλο διαδραμάτισε το ΔΗΚΟ τις πρώτες μέρες της κρίσης;

—Όπως αναφέρω πιο πάνω, οι θέσεις μας και η αντίδρασή μας τέθηκαν άμεσα στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Εισηγηθήκαμε άμεσα ανάληψη πολιτικής ευθύνης με παραιτήσεις, αλλαγή στον τρόπο λειτουργίας του Φορέα και διορισμό ποινικών ανακριτών με

όρους εντολής να διερευνηθεί και το περιεχόμενο των βίντεο, όχι μόνο η προέλευσή του. Είναι με ιδιαίτερη ικανοποίηση που είδαμε ότι λήφθηκαν σοβαρά υπόψη οι εισηγήσεις του ΔΗΚΟ και τελικά εξαγγέλθηκαν. Αναμένουμε πλέον το πόρισμα του ανεξάρτητου ποινικού ανακριτή.

—Οι πολιτικές ευθύνες έχουν αναληφθεί;

—Οι πολιτικές ευθύνες σε ένα μεγάλο μέρος έχουν αναληφθεί με τις δύο παραιτήσεις. Το ζητούμενο όμως είναι να μη διασπαστεί ξανά η χώρα με αυτόν τον τρόπο, αλλά και να έχουμε το πόρισμα των ποινικών ανακριτών.

—Έπρεπε να υπάρξει μια απολογία από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας για τον διεθνή διασυρμό του τόπου;

—Οι παραιτήσεις και ο διορισμός ανεξάρτητου ποινικού ανακριτή είναι ενδείξεις αναγνώρισης λαθών που έγιναν.

—Παραίτησεις υπό την κοινωνική κατακραυγή, την πολιτική πίεση και χωρίς ανάληψη ευθύνης αλλά με τα στοιχεία της αυτοθυματοποίησης και της επίθεσης κατά όσων θέτουν ερωτήματα και ζητούν εξηγήσεις.

—Καλύτερα θα ήταν οι παραιτήσεις να παρέμεναν ως παραιτήσεις.

—Τι πρέπει να γίνει με τον Φορέα; Δεν υπάρχει κάποια απόφαση από την κυβέρνηση μέχρι στιγμής, παρά μόνο δηλώσεις.

—Πρέπει να διαφοροποιηθεί η λειτουργία του και αναμένω ότι θα το δούμε το αμέσως επόμενο διάστημα.

—Σας ενόχλησε η δήλωση του Προέδρου ότι το αποτέλεσμα των αντιδράσεων, θα το δούμε στα αποτελέσματα των βουλευτικών εκλογών;

—Θεωρώ ότι στέλνει το μήνυμα ότι η έξαρση του λαϊκισμού είναι κάτι που ροκανίζει μια στέρεα, σοβαρή και αξιόπιστη πολιτική βάση που πρέπει να έχει η κάθε χώρα.

—Θεωρείτε ότι πρέπει να τεθεί θέμα αποχώρησης του ΔΗΚΟ από την κυβέρνηση;

—Μια απόφαση για αποχώρηση του ΔΗΚΟ από την κυβέρνηση δεν λαμβάνεται υπό το σοκ της στιγμής. Αφορά τη συνολική αποτίμηση της υλοποίησης όσων συμφωνήθηκαν προεκλογικά και τη συλλογική απόφαση. Πρέπει να πω, όμως, ότι κανένας δεν έθεσε τέτοιο θέμα στα συλλογικά όργανα του κόμματος.

—Από το βίντεο δεν προκύπτει αθέτηση δεσμεύσεων περί μηδενικής ανοχής σε θέματα διαφθοράς και διαπλοκής;

—Υπήρξε ένα μεγάλο πλήγμα στην εικόνα του Προέδρου της Δημοκρατίας και στην εμπιστοσύνη του κόσμου προς αυτόν. Θέλω να πιστεύω ότι θα ληφθούν όλα τα μέτρα έτσι ώστε αυτό να διορθωθεί.

—Είναι εγκλωβισμένο το ΔΗΚΟ;

—Ένα κόμμα του οποίου οι αποφάσεις λαμβάνονται στα συλλογικά όργανα δεν εγκλωβίζεται και δεν ρυμουλκείται.

“

Υπήρξε ένα μεγάλο πλήγμα στην εικόνα του Προέδρου της Δημοκρατίας και στην εμπιστοσύνη του κόσμου προς αυτόν. Θέλω να πιστεύω ότι θα ληφθούν όλα τα μέτρα έτσι ώστε αυτό να διορθωθεί.

“

Θέλω να πιστεύω ότι θα λειτουργήσουν τα δημοκρατικά αντανάκλαστικά των ανθρώπων που θέλουν να έχει προοπτική ο τόπος. Η οργή ποτέ δεν έφερε θετικά αποτελέσματα για οποιαδήποτε χώρα.

Εθνικό ζήτημα η αντιμετώπιση του οργανωμένου εγκλήματος

—Σε συνέντευξή μας, τον περασμένο Σεπτέμβριο, συζητώντας για τις βουλευτικές και τις δημοσκοπήσεις που έδειχναν το ΔΗΚΟ χαμηλά, είχατε πει ότι αποτελούν φωτογραφία της στιγμής. Φαίνεται όμως να παγιώνεται εκείνη η εικόνα.

—Και αυτό με προβληματίζει. Θα έπρεπε να είναι διαφορετική η εικόνα ιδιαίτερα λόγω της δουλειάς που γίνεται στη Βουλή από το ΔΗΚΟ. Τα παραδοσιακά κόμματα, με όλες τις παθογενείς μας, μπορούμε, έστω κι αν έχουμε επιμέρους διαφορές, την ώρα που υπάρχουν κρίσιμα θέματα να συνεργαστούμε, προς όφελος της κοινωνίας. Και αυτό ο κόσμος πρέπει να το έχει υπόψη. Για παράδειγμα, πριν από ένα μήνα ψηφίστηκε από τη Βουλή η φορολογική μεταρρύθμιση και ο κόσμος θα δει αυτές τις μέρες τα αποτελέσματα στην τσέπη του. Αυτό είναι το αποτέλεσμα σκληρής δουλειάς, συνεχούς προβληματισμού αλλά και εντατικού διαλόγου. Αυτό πρέπει να είναι το κριτήριο για την ποιότητα της πολιτικής που παραδίδει το κάθε κόμμα στην κοινωνία.

—Γιατί θεωρείτε ότι συμβαίνει αυτό; Τι θα σημαίνει αν τελικά μείνει πίσω από ΕΛΑΜ, ΑΔΜΑ και ΑΔΗ;

—Είναι ένα κράμα από διάφορους λόγους. Όλα τα κόμματα του δημοκρατικού τόξου περνούν μια εκλογική κρίση. Όμως, θέλω να πιστεύω ότι θα λειτουργήσουν τα δημοκρατικά αντανάκλαστικά της κοινωνίας και ιδιαίτερα των ανθρώπων που θέλουν να έχει προοπτική η χώρα. Ανθρώπων που θέλουν να επενδύσουν στη σοβαρότητα, την αξιοπιστία και την ικανότητα και όχι στην οργή. Η οργή ποτέ δεν έφερε θετικά αποτελέσματα για οποιαδήποτε χώρα.

—Σχετικά με το έργο GSI, ο πρόεδρος του ΔΗΚΟ λέει ότι υπάρχουν συμφέροντα που το πολεμούν, ενώ ο αντιπρόεδρος του ΔΗΚΟ και υπουργός Ενέργειας λέει ότι δεν διαπιστώνει κάτι τέτοιο. Ο κ. Παπαδόπουλος καλεί τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας να ξεκαθαρίσει τη θέση του έναντι του έργου, ενώ ο κ. Δαμιανός λέει ότι είναι σαφές ότι η κυβέρνηση θέλει το έργο.

—Δεν συμφωνώ ότι υπάρχει διγλωσσία μεταξύ του προέδρου

του κόμματος και του υπουργού Ενέργειας. Και οι δύο τοποθετούνται θετικά για την προοπτική του GSI. Ο πρόεδρος του ΔΗΚΟ εκφράζει αγωνία για το μέλλον του έργου που μπορεί να είναι εξαιρετικά επωφέλες για τη χώρα, την οικονομία και το κόστος ενέργειας υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις. Όμως, υπάρχει πλέον μια συμφωνία μεταξύ κυπριακής και ελληνικής κυβέρνησης για τα επόμενα βήματα και αυτό είναι το σημαντικό. Η πρόσφατη διακομματική πρόταση Αμερικανών βουλευτών για την ένταξη του GSI στον ευρύτερο άξονα IMEC αναβαθμίζει το έργο και μπορεί να αποτελέσει ισχυρό κίνητρο για ιδιώτες επενδυτές.

—Παρατηρούμε ότι το τελευταίο διάστημα το οργανωμένο έγκλημα έχει αποθρασυνθεί. Ο νέος υπουργός Δικαιοσύνης ζήτησε από τη Βουλή να δώσει κι άλλα εργαλεία στην Αστυνομία. Υπάρχει κάτι που να εκκρεμεί στη Βουλή;

—Δεν εκκρεμεί κάτι στη Βουλή και αυτό είναι ξεκάθαρο.

—Άρα απουσιάζει η πολιτική βούληση;

—Το θέμα του οργανωμένου εγκλήματος είναι πλέον εθνικό ζήτημα και ως τέτοιο πρέπει να αντιμετωπιστεί. Δεν πιστεύω ότι απουσιάζει η πολιτική βούληση, αυτό που αμφισβητείται είναι η αποτελεσματικότητα μέριμνας. Η πολιτική βούληση δεν αποδεικνύεται στα χαρτιά, αλλά στο πεδίο.

—Πώς πρέπει να αισθάνεται ένας πολίτης που θέλει να δημιουργήσει τη δική του επιχείρηση, αλλά αναγκάζεται να πληρώνει τον υπόκοσμο για προστασία, διότι σε αντίθετη περίπτωση θα του τινάξει την επιχείρησή του στον αέρα; Έτσι προστατεύει το κράτος τους πολίτες του;

—Οι Αρχές της Δημοκρατίας οφείλουν να αποκαταστήσουν το αίσθημα ασφάλειας των πολιτών. Και πρέπει να διαλύσουν οποιοδήποτε αίσθημα φόβου για τους ανθρώπους που θέλουν να δραστηριοποιηθούν επιχειρηματικά. Η Αστυνομία πρέπει να βρίσκεται παντού και να διασφαλίζει τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των πολιτών.

—Ποιο περιεχόμενο έχει πλέον ο

δυτικός προσανατολισμός στην εξωτερική πολιτική, τώρα που υπάρχει σύγκρουση ΗΠΑ-Ε.Ε.; Με ποια πλευρά είμαστε;

—Ο δυτικός προσανατολισμός πρέπει να έχει πυξίδα το διεθνές δίκαιο. Η Κύπρος ανήκει στην Ε.Ε., επενδύει στις περιφερειακές συμμαχίες και στηρίζει το διεθνές δίκαιο. Αυτός είναι ο προσανατολισμός μας.

—Ο Ντόναλντ Τραμπ παραβιάζει κάθε έννοια διεθνούς δικαίου. Δεν σας ανησυχεί το ενδεχόμενο να ασχοληθεί με το Κυπριακό;

—Μας ανησυχεί η οποιαδήποτε απομάκρυνση από το διεθνές δίκαιο.

—Προσκάλεσε και την Κύπρο να ενταχθεί στο «Συμβούλιο Ειρήνης» που δημιουργεί και το οποίο αποσκοπεί στην επίλυση διεθνών διενέξεων. Ευρωπαίοι εταίροι εκφράζουν προβληματισμό. Αναλυτές υποστηρίζουν ότι θα μπορούσε να επηρεάσει τον ΟΗΕ. Η Κύπρος να ενταχθεί ή όχι σε αυτό;

—Χρειάζεται προσεκτική ανάλυση και αξιολόγηση όλων των παραμέτρων. Ο ΟΗΕ, παρά το γε-

γονός ότι δεν είναι τόσο αποτελεσματικός όσο παλαιότερα, παραμένει για 81 χρόνια ο μοναδικός παγκόσμιος οργανισμός για τη διατήρηση της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας. Δεν πιστεύω ότι μπορεί εύκολα είτε να αντικατασταθεί είτε να επηρεαστεί σε τέτοιο βαθμό που να τον καθιστά ανενεργό.

—Με αφορμή το Ουκρανικό, τη Γάζα, τη Βενεζουέλα και το Ιράν, πώς κρίνετε τη στάση των κομμάτων; Βλέπετε να τηρείται στάση αρχών ή να εκφράζονται θέσεις αναλόγως δρώντων και συμφερόντων ή/και να αναδεικνύονται ιδεολογικοπολιτικές αγκυλώσεις;

—Ένας πολιτικός πρέπει να τοποθετείται στη βάση αρχών, έχοντας πάντοτε υπόψη του το καλώς νοούμενο συμφέρον της χώρας του. Δυστυχώς, σε κάποιες περιπτώσεις παρατηρείται ένα είδος φανατισμού. Ως Κύπρος έχουμε σταθεί ορθά σχετικά με αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών και της Ε.Ε. για αυτές τις κρίσεις, έχοντας πάντοτε υπόψη τις ιδιαιτερότητες της πατρίδας μας.

Διπλή ήττα της Λευκωσίας στο Συμβούλιο Ειρήνης Τραμπ

Ο πλανητάρχης, πέραν του αδειάσματος ΟΗΕ, προσκάλεσε το Κόσοβο ως κράτος, ανοίγοντας την όρεξη «ΤΔΒΚ»

Του ΠΑΥΛΟΥ Κ. ΞΑΝΘΟΥΛΗ

Σε δύο κυρίως κινήσεις, οι οποίες προκαλούν ισάριθμα ρήγματα στην έννοια της διεθνούς νομιμότητας και αγγίζουν και το Κυπριακό, αντανάκλα το αμφιλεγόμενο μόρφωμα που εγκαθίδρυσε ο Ντόναλντ Τραμπ με την ονομασία «Συμβούλιο Ειρήνης». Αφενός, όπως προκύπτει αβίαστα στο άρθρο 1 του Καταστατικού, «Σκοποί και Λειτουργίες», το Συμβούλιο Ειρήνης επιδιέεται σε ένα προβλέψιμο εγχείρημα υποκατάστασης του ΟΗΕ σε διεθνείς διενέξεις. Κάτι που θα μπορούσε να οδηγήσει σε πρωτοβουλία Τραμπ και στο Κυπριακό, «κατ' αναλογία» αυτής που δρομολογήθηκε στην Ουκρανία, όπου δεν λήφθηκε υπόψη η κυριαρχία και η εδαφική ακεραιότητα της χώρας. Και αφετέρου, το Συμβούλιο Ειρήνης εισάγει νέα ήθη και μαζι και ένα πολύ επικίνδυνο προηγούμενο, ανοίγοντας την πόρτα και δημιουργώντας συνθήκες πλήρους κανονικοποίησης και διεθνούς νομιμοποίησης οντοτήτων, που δεν αναγνωρίζονται από τον ΟΗΕ. Κάτι που συνάγεται ευθέως από την πρόσκληση, την οποία απύθυνε ο πλανητάρχης στο Κόσοβο, το οποίο δεν αναγνωρίζεται από τον ΟΗΕ, ούτε και από την Κυπριακή Δημοκρατία, αλλά ακολουθείται ως μοντέλο και επιστρατεύεται ως παράδειγμα προς μίμηση από την Τουρκία, για να ενισχύσει το αφήγημα αυτονομίας και εγκαθίδρυσης διεθνών

“ Η Λευκωσία δεν έχει ακόμη τολμήσει να αποστασιοποιηθεί από τον ρόλο που φιλοδοξεί να διαδραματίσει το Συμβούλιο του Ντόναλντ Τραμπ. Δημιουργώντας την εντύπωση ότι φλερτάρει εμμονικά με ένα διπλό αυτογκόλ.

Τα νέα πολιτικά και διπλωματικά ήθη που δημιουργεί η πρόσκληση Τραμπ για συμμετοχή του μη αναγνωρισμένου Κόσοβου στον «διεθνή οργανισμό» του Συμβουλίου Ειρήνης, παραπέμπουν σε εύλογους συνειρμούς. Δεξιά του Ντόναλντ Τραμπ η πρόεδρος του Κόσοβου Vjosa Osmani.

ως τηρούσε αποστάσεις ασφαλείας από όλες τις μη αναγνωρισμένες οντότητες, επικρίνοντας κάθε προσπάθεια αναβάθμισής τους. Όσο και στο «αντίστροφο αφήγημα» της Άγκυρας που στηρίζει και προωθεί μη αναγνωρισμένες οντότητες, με προφανή στόχο την αξιοποίησή τους, για ανάλογη εδραίωση διεθνούς υπόστασης και στην περίπτωση του ψευδοκράτους, στην κατεχόμενη Κύπρο.

Με βάση αυτά τα δεδομένα, δημιουργούνται μεγάλα ερωτηματικά για τους χειρισμούς της Λευκωσίας στο ζήτημα του «Συμβουλίου Ειρήνης» του Ντόναλντ Τραμπ. Καθώς, εάν το Συμβούλιο Τραμπ επιδιώξει να υποκαταστήσει τον ΟΗΕ σε διεθνείς διενέξεις, όπως προκύπτει από το Καταστατικό του, τότε ενδέχεται να αναλάβει «πρωτοβουλία» και στο Κυπριακό, φέρνοντας την Κύπρο ενώπιον πολύ δυσάρεστων εξελίξεων. Δεδομένης της εμπειρίας στο Ουκρανικό, όπου ο κ. Τραμπ κάλεσε το Κίεβο να σεβαστεί τον νόμο του ισχυρού και να νομιμοποιήσει την κατοχή των ουκρανικών εδαφών που υπάρπαξε ο εισβολέας Βλαντιμίρ Πούτιν.

Παρόλα αυτά, η κυβέρνηση Χριστοδουλίδη εξαντλήθηκε σε πανηγυρισμούς και στην έκφραση ικανοποίησης για την πρόσκληση που της απέστειλε ο Τραμπ, προκειμένου να συμμετάσχει στην υπογραφή της Πράξης Προσχώρησης του αμφιλεγόμενου μορφώματος. Παράλληλα, η Λευκωσία φρόντισε να διαμνύσει ότι «δεν απέρριψε» την πρόσκληση του κ. Τραμπ, αποδίδοντας σε «πρακτικούς λόγους» την απουσία εντέλει του κ. Χριστοδουλίδη από το Νταβός, για την επίσημη εγκαθίδρυση του Συμβουλίου Ειρήνης.

Έναν «διεθνή οργανισμό» που όχι μόνο τείνει να οδηγήσει σε απόλυτη ανυπαρξία τον ΟΗΕ, στον οποίο επενδύει η Λευκωσία για να εξασφαλίσει «δίκαιη λύση

του Κυπριακού». Αλλά, και γιατί τείνει να καταστεί μια διεθνής πλατφόρμα, η οποία παρέχει ρόλο και λόγο σε μη αναγνωρισμένες από τον ΟΗΕ οντότητες, τύπου Κόσοβου, το οποίο υπέγραψε την Πράξη Προσχώρησης του Συμβουλίου Ειρήνης και αποτελεί πλέον μέλος του, με ό,τι αυτό συνεπάγεται. Τόσο για την Κύπρο, όσο βεβαίως και για την Τουρκία, για τους ακριβείς αντίθετους λόγους.

Χαμένη εις διπλούν

Η Λευκωσία, που «μέχρι την υστάτη» αμφιταλαντευόταν για το αν θα παραστεί στην εγκαθίδρυση του Συμβουλίου Ειρήνης, δεν έχει ακόμη τολμήσει να αποστασιοποιηθεί από τον ρόλο που φιλοδοξεί να διαδραματίσει το Συμβούλιο του Ντόναλντ Τραμπ. Δημιουργώντας την εντύπωση ότι φλερτάρει εμμονικά με ένα διπλό αυτογκόλ. Αφενός, ως αποτέλεσμα της εκπαρθύρωσης των Ηνωμένων Εθνών, κάτι που η Λευκωσία όχι απλώς παρακολουθεί αμέτοχη, αλλά και εμφανιζόταν έτοιμη να προσπεράσει, συμμετέχοντας στο μόρφωμα του Ντόναλντ Τραμπ και αφετέρου, λόγω της στωικότητας με την οποία ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας αντιμετωπίζει τη συμμετοχή του Κόσοβου, που εκλήφθηκε ως αναγνωρισμένη «Δημοκρατία» από το διεθνές Συμβούλιο Ειρήνης του κ. Τραμπ. «Κυπριακή τακτική», η οποία επιτρέπει στην Άγκυρα να προσθέτει πόντους στο αφήγημα επιστράτευσης του Κόσοβου, ως ενός μοντέλου, το οποίο θα μπορούσε να οδηγήσει στην εξασφάλιση ανάλογης διεθνούς αντιμετώπισης και στην περίπτωση της «ΤΔΒΚ».

Ειδικότερα:

• Στο άρθρο 1 του λεγόμενου καταστατικού χάρτη του Συμβουλίου Ειρήνης, καθίσταται σαφές ότι το εύρος λειτουργίας του δεν εξαντλείται στο ζήτημα της Γάζας, όπως αρχικά είχε ισχυριστεί

η αμερικανική διοίκηση Τραμπ. Αντίθετα, εκτείνεται σε όλες τις διεθνείς διενέξεις, άρα δυνητικά και στο Κυπριακό, με προφανή στόχο να υποκαταστήσει τον ΟΗΕ. Το άρθρο 1 λοιπόν, «Σκοποί και Λειτουργίες» αναφέρει χαρακτηριστικά ότι: «Το Συμβούλιο της Ειρήνης είναι ένας διεθνής οργανισμός που επιδιώκει να προάγει τη σταθερότητα, να αποκαθιστά αζήλοση και νόμιμη διακυβέρνηση και να εξασφαλίζει διαρκή ειρήνη σε περιοχές που πλήττονται ή απειλούνται από σύγκρουση. Το Συμβούλιο της Ειρήνης θα αναλάβει τέτοιες λειτουργίες οικοδόμησης της ειρήνης σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο, όπως δύναται να εγκριθούν σύμφωνα με το παρόν Καταστατικό, περιλαμβανομένης της ανάπτυξης και διάδοσης βέλτιστων πρακτικών που μπορούν να εφαρμοστούν από όλα τα έθνη και τις κοινότητες που επιδιώκουν την ειρήνη». Η προσπάθεια υποκατάστασης του ΟΗΕ, τεκμηριώθηκε και διά των δηλώσεων του ίδιου του Ντόναλντ Τραμπ, ο οποίος σε συνέντευξη Τύπου που παραχώρησε στις 20 Ιανουαρίου ρωτήθηκε κατά πόσον θα ήθελε να αντικαταστήσει τον ΟΗΕ, μέσω του Συμβουλίου Ειρήνης. Απάντησε: «Μπορεί», προσθέτοντας ότι ο ΟΗΕ «δεν είναι τόσο χρήσιμος», αν και ισχυρίστηκε ότι θαυμάζει την «προοπτική» του.

• Στο ζήτημα της συμμετοχής του Κόσοβου στο Συμβούλιο Ειρήνης του Ντόναλντ Τραμπ, πέραν της πρόσκλησης του πλανητάρχη και της απόδοσης διεθνούς υπόστασης στην εν λόγω οντότητα που δεν αναγνωρίζεται από τον ΟΗΕ, ούτε από την Κυπριακή Δημοκρατία, ενδεικτική είναι η δήλωση της ηγέτιδάς του. Η Vjosa Osmani Sadriu, μετά την τελετή εγκαθίδρυσης του Συμβουλίου Ειρήνης στο Νταβός, δήλωσε ότι η συμμετοχή αυτή «ενισχύει την κυριαρχία και τη διεθνή θέση του Κόσοβου», με ό,τι αυτό συνεπάγε-

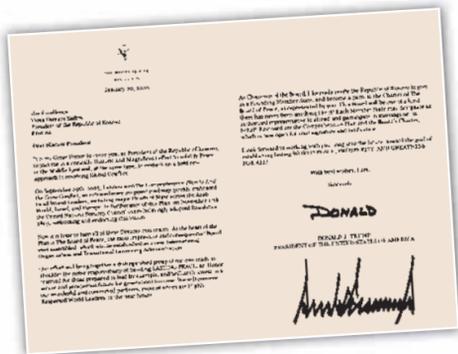
ται. Σημείωσε ακόμη ότι το Συμβούλιο Ειρήνης αποτελεί διεθνή οργανισμό, προσθέτοντας ότι οι ΗΠΑ επέλεξαν το Κόσοβο ανάμεσα σε πολλές χώρες, λόγω της εμπειρίας του στην οικοδόμηση «κράτους» και ειρήνης. Σημειώνεται ότι η Λευκωσία απέφυγε να σχολιάσει τη συμμετοχή του Κόσοβου στον «διεθνή οργανισμό» του «Συμβουλίου Ειρήνης». Και δεν άρθωσε λέξη για τη διεθνή νομιμοποίηση από τον κ. Τραμπ μιας οντότητας που δεν αναγνωρίζεται από τον ΟΗΕ και από την ίδια την Κυπριακή Δημοκρατία.

Η Ε.Ε. αμφιβάλλει...

Σε αντίθεση με τη στάση που τήρησε η κυπριακή κυβέρνηση έναντι του Συμβουλίου Ειρήνης του Ντόναλντ Τραμπ, ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Αντόνιο Κόστα, δήλωσε μετά την έκτακτη Σύνοδο Κορυφής, την περασμένη Πέμπτη στις Βρυξέλλες, ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει «σοβαρές αμφιβολίες» για το Συμβούλιο Ειρήνης που ίδρυσε ο Αμερικανός πρόεδρος. «Έχουμε σοβαρές αμφιβολίες όσον αφορά ορισμένο αριθμό στοιχείων για τον χάρτη του Συμβουλίου Ειρήνης, για το πεδίο δράσης του, τη διακυβέρνησή του και τη συμβατότητά του με τον Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών», είπε ο κ. Κόστα. Παρά το γεγονός ότι δύο κράτη-μέλη, η Ουγγαρία και η Βουλγαρία συμμετείχαν στην εγκαθίδρυση του Συμβουλίου Ειρήνης στο Νταβός, κάτι που εκ των πραγμάτων δεν επιτρέπει στην Ε.Ε. να υιοθετήσει κοινό βηματισμό και να αρθρώσει ενιαίο λόγο.

Σημειώνεται ότι ο πρωθυπουργός της Ισπανίας Πέδρο Σάντσεθ δήλωσε ότι η Μαδρίτη αποφάσισε να «απορρίψει» την πρόσκληση που έλαβε να συμμετάσχει στο «Συμβούλιο Ειρήνης», ενώ ανάλογη στάση τήρησε και η Γαλλία, καθώς το Παρίσι έκρινε το μόρφωμα Τραμπ ως ασύμβατο με τις δεσμεύσεις που έχουν αναληφθεί στο πλαίσιο του ΟΗΕ. Την πρόσκληση Τραμπ απέρριψε και η Βρετανία, η οποία δεν συμμετείχε στην τελετή εγκαθίδρυσης του Συμβουλίου Ειρήνης, καθώς ο πλανητάρχης είχε προσκαλέσει και τον πρόεδρο της Ρωσίας Βλαντιμίρ Πούτιν.

Την ίδια ώρα, ο κ. Πούτιν εξέφρασε τις ευχαριστίες του στον Τραμπ για την πρόσκληση και εμφανίστηκε έτοιμος να διαθέσει και το ποσό ύψους 1 δισεκατομμυρίου δολαρίων που απαιτείται σύμφωνα με το Καταστατικό του Συμβουλίου Ειρήνης, ώστε η Ρωσία που συνεχίζει τον επιθετικό πόλεμο κατά της Ουκρανίας, εδώ και τέσσερα χρόνια, να καταστεί μόνιμο μέλος του διεθνούς οργανισμού «ειρήνης» του πλανητάρχη. Ο Ρώσος πρόεδρος διεκρίθηκε πάντως ότι το ποσό αυτό μπορεί να αντληθεί από τα ρωσικά κεφάλαια που πάγωσε η προηγούμενη αμερικανική διοίκηση, υπό τον Τζο Μπάιντεν.

σχέσεων, προς όφελος της λεγόμενης «Τουρκικής Δημοκρατίας της Βόρειας Κύπρου». Στην πρόκληση λοιπόν του πλανητάρχη, την οποία παρουσιάζει η «Κ», (βλέπε φωτοτυπία), ο κ. Τραμπ, με κάθε επισιμότητα, προσφώνει την μη αναγνωρισμένη οντότητα, ως «Δημοκρατία του Κόσοβου» και την ηγέτιδά του, Vjosa Osmani Sadriu, ως «Πρόεδρο της Δημοκρατίας του Κόσοβου».

Τα νέα πολιτικά και διπλωματικά ήθη που δημιουργεί η πρόσκληση Τραμπ για συμμετοχή του μη αναγνωρισμένου Κόσοβου στον «διεθνή οργανισμό» του Συμβουλίου Ειρήνης, παραπέμπουν σε εύλογους συνειρμούς. Και δύναται να προκαλέσουν συνέπειες τόσο στο οριζόντιο αφήγημα της Λευκωσίας, που μέχρι πρότι-

algofen®

Γρήγορη ανακούφιση από τον πόνο

✓ πονοκέφαλο ✓ ημικρανία ✓ πονόδοντο ✓ πυρετό ✓ μυαλγίες ✓ αρθραλγίες ✓ πόνους περιόδου

ΠC MEDOCHEMIE 1-10 Κωνσταντινούπολεως, 3011 Λεμεσός, Κύπρος, Τηλ.: +357 25 867600, e-mail: office@medochemie.com www.medochemie.com

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας εγκαινίασε την Τετάρτη, 20 Ιανουαρίου 2026, στο Visitor Centre του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, στο Στρασβούργο, την έκθεση του Γραφείου Τύπου και Πληροφοριών (ΓΤΠ) «Οι Μύθοι της Κύπρου», στην παρουσία της Προέδρου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου κα Roberta Metsola.

Ο πολιτισμός είναι μία παγκόσμια γλώσσα

Η έκθεση του ΓΤΠ «Οι Μύθοι της Κύπρου» εγκαινιάστηκε στο Visitor Centre του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στο Στρασβούργο

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας εγκαινίασε την Τετάρτη, 20 Ιανουαρίου 2026, στο Visitor Centre του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, στο Στρασβούργο, την έκθεση του Γραφείου Τύπου και Πληροφοριών (ΓΤΠ) «Οι Μύθοι της Κύπρου», στην παρουσία της Προέδρου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου κα Roberta Metsola. Υπολογίζεται ότι ετησίως επισκέπτονται το Visitor Centre πέραν των 380.000 ατόμων.

Η εκδήλωση πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της ανάληψης της Προεδρίας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) από την Κυπριακή Δημοκρατία, κατά την παρουσίαση των προτεραιοτήτων της από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας στην Ολομέλεια του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου κ. Νίκο Χριστοδουλίδη.

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας σημείωσε ότι η έκθεση «Οι Μύθοι της Κύπρου» γεννήθηκε μέσα από τη βαθιά ανάγκη να διαφυλάξουμε, να αναδείξουμε και να διαδώσουμε την πολιτιστική μας κληρονομιά. Ανέφερε επίσης ότι «οι μύθοι και οι παραδόσεις ενός τόπου δεν είναι απλώς αφηγήσεις του παρελθόντος, αλλά ζωντανές ιστορίες που συνδέουν τις γενιές, αντανακλούν κοινές αξίες και αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι της πολιτιστικής μας ταυτότητας».

Με τη σειρά της, η Διευθύντρια του ΓΤΠ κα Αλίκη Στυλιανού, αφού καλωσόρισε τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και την Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, τους ξενάγησε στην έκθεση, αναφέροντας, μεταξύ άλλων, ότι «Ως μία πρώτη γνωριμία με την Κύπρο, επιλέξαμε να παρουσιάσουμε την έκθεση «Οι Μύθοι της Κύπρου». Γιατί; Επειδή η σειρά «Οι Μύθοι της Κύπρου» γεννήθηκε μέσα από μια ειλικρινή επιθυμία για τη διατήρηση και διάδοση της γνώσης για την πολιτιστική μας κληρονομιά. Είναι ευρέως γνωστό ότι η μυθολογία έχει τον τρόπο να υπερβαίνει τα φυσικά σύνορα. Πρόκειται για ζωντανές αφηγήσεις που συνδέουν γενιές, αντανακλώντας τις αξίες μιας χώρας, προβάλλοντας την ιστορία της, και αποτελούν τον ευκολότερο τρόπο για να μεταδοθούν μηνύματα, καθώς ο πολιτισμός είναι μία παγκόσμια γλώσσα».

Στην έκθεση παρουσιάστηκαν οι οκτώ μύθοι της Κύπρου: Οι Δράκοι, Το Κρασί των Ιπποτών, Οι πέτρες του Διγενή, Η Αγία Ελένη και ο Τίμιος Σταυρός, η Σιερόλοττα, ο Κατακλυσμός, ο Άδωνις και Τα κάστρα της Ρήγαινας.

Τόσο ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας όσο και η Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου απόλαυσαν την έκθεση και τις ιστορίες που συνοδεύουν τους μύθους που παρουσιάστηκαν στην έκθεση.

Η Διευθύντρια του ΓΤΠ κα Αλίκη Στυλιανού ξενάγησε στην έκθεση, τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας Νίκο Χριστοδουλίδη και την Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου Roberta Metsola.

Ολοκληρώνοντας την ξενάγηση, η κα Στυλιανού έδωσε αναμνηστικό δώρο στην κα Metsola για τους μύθους της Κύπρου.

Η έκθεση θα παραμείνει ανοιχτή μέχρι το τέλος της Κυπριακής Προεδρίας του Συμβουλίου της ΕΕ στο Visitor Centre του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στο Στρασβούργο.

• **Ομιλία** του Προέδρου της Δημοκρατίας κ. Νίκου Χριστοδουλίδη στα εγκαίνια της έκθεσης του Γραφείου Τύπου και Πληροφοριών «Μύθοι της Κύπρου»

Πρόεδρε Metsola, Αγαπητή Dear Roberta, Αγαπητά μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, Κυρίες και Κύριοι,

«Αν έπρεπε να τα ξανακάνω όλα από την αρχή, θα ξεκινούσα με τον πολιτισμό», μια φράση του Jean Monnet. Διότι ο πολιτισμός μπορεί να διαμορφώσει ποιοι είμαστε και ποιοι μπορούμε να γίνουμε. Συνδέει τους ανθρώπους πέρα από τα σύνορα, ενδυναμώνει τις κοινότητες και προάγει τη δημιουργικότητα και την καινοτομία.

Αυτή η διαπίστωση βρίσκεται στο επίκεντρο της έκθεσης «Μύθοι της Κύπρου», την οποία έχω την τιμή να εγκαινιάζω σήμερα, εδώ, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, όπου εκφράζονται οι φωνές των Ευρωπαίων πολιτών, σηματοδοτώντας την έναρξη της Κυπριακής Προεδρίας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ).

Από την 1η Ιανουαρίου, η Κύπρος βρίσκεται στο ηνδάλιο του Συμβουλίου. Αυτό σηματοδοτεί ένα ιστορικό ορόσημο σε ένα ταξίδι που ξεκίνησε πριν από 22 χρόνια. Από την ένταξη της στην ΕΕ, η Κύπρος έχει εξελιχθεί σε ένα αξιό-

“

Η έκθεση «Οι Μύθοι της Κύπρου» θα παραμείνει ανοιχτή μέχρι το τέλος της Κυπριακής Προεδρίας του Συμβουλίου της ΕΕ στο Visitor Centre του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στο Στρασβούργο.

πιστο και εποικοδομητικό κράτος μέλος, πλήρως προσπλωμένο στο ευρωπαϊκό εγχείρημα. Η ένταξη μας στην ευρωπαϊκή οικογένεια παραμένει το μεγαλύτερο διπλωματικό μας επίτευγμα από ανεξαρτησία μας, και η Προεδρία μας οικοδομεί σε αυτήν τη δέσμευση, την ωριμότητα και την εμπειρία στο να συμβάλει σε ευρωπαϊκές πολιτικές και αποφάσεις.

Η έκθεση «Μύθοι της Κύπρου» δημιουργήθηκε από τη βαθιά ανάγκη να διαφυλάξουμε, να αναδείξουμε και να μεταδώσουμε την πολιτιστική μας κληρονομιά. Οι μύθοι και οι παραδόσεις ενός τόπου δεν είναι απλώς αφηγήσεις του παρελθόντος, αλλά ζωντανές ιστορίες που συνδέουν τις γενιές, αντανακλώντας κοινές αξίες και αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι της πολιτιστικής ταυτότητας.

Σε αυτούς τους μύθους, οι επι-

σκέπτες θα ανακαλύψουν οικια θέματα και σύμβολα. Θα αναγνωρίσουν απόκρυφους ιστοριών από τις δικές τους χώρες. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι η μυθολογία υπερβαίνει τα σύνορα και μας υπενθυμίζει ότι πολιτισμικός πλούτος της Ευρώπης βασίζεται σε κοινές ανθρώπινες εμπειρίες που διαδίδονται μέσω πολλών φωνών.

Ως ένα νησί στο νοτιοανατολικότερο άκρο της ΕΕ, στο σταυροδρόμι τριών ηπείρων, η Κύπρος έχει αποτελέσει για αιώνες ένα σημείο συνάντησης ανθρώπων, πολιτισμών και ιδεών.

Η Κύπρος, ως γέφυρα μεταξύ της Ευρώπης και της ευρύτερης περιοχής της Μέσης Ανατολής και του Κόλπου, αποτελεί εδώ και καιρό τον φάρο της ΕΕ στην Ανατολική Μεσόγειο. Αυτή η συλλογική εμπειρία διαμορφώνει επίσης την προσέγγιση στην Προεδρία μας, η οποία βασίζεται στον διάλογο και τη συνεργασία, τον αλληλοσεβασμό και τη συνεχή προσπάθεια οικοδόμησης γεφυρών.

Δεν είναι τυχαίο που σήμερα επιλέγουμε να παρουσιάσουμε την Κύπρο μέσω του πολιτισμού.

Ο πολιτισμός είναι η κοινή μας γλώσσα. Φέρνει τους ανθρώπους πιο κοντά, ενισχύει την ενότητα του κοινού μας ευρωπαϊκού σπιτιού και μας υπενθυμίζει ότι η δύναμη της Ευρώπης δεν έγκειται μόνο στην ενότητα, αλλά και στην αξιοσημείωτη ποικιλομορφία της, όπου κάθε χώρα συνεισφέρει με τη δική της ψηφίδα στο κοινό μας ευρωπαϊκό μωσαϊκό.

Καθώς η Κύπρος ξεκινά το ταξίδι αυτής της Προεδρίας, προχαιρώντας κοινές αξίες και ανοικτό πνεύμα και ανθεκτικότητα. Πάνω απ' όλα, με την αποφασιστικότητα να κάνουμε αυτό που γνωρίζουμε

καλά: να λειτουργούμε ως γέφυρα μεταξύ των κρατών μελών, μεταξύ των θεσμικών οργάνων, μεταξύ στόχων και αποτελεσμάτων, και μεταξύ της Ευρώπης και της ευρύτερης περιοχής.

Κυρίες και Κύριοι, Αγαπητή Roberta, Η Κύπρος έχει αναλάβει την Προεδρία του Συμβουλίου της ΕΕ σε μια στιγμή ραγδαίων μεταβολών, αυξανόμενων προκλήσεων και αυξημένων προσδοκιών από τους πολίτες μας. Στο πλαίσιο αυτό, η συνεργασία μας με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο είναι σημαντική, τόσο ως συννομοθέτης όσο και ως η θεσμική φωνή των Ευρωπαίων πολιτών.

Για την Κύπρο, η Προεδρία είναι μια στιγμή εθνικής υπερφάνειας. Πάνω απ' όλα είναι μια ευθύνη και μια ευκαιρία να συμβάλουμε ουσιαστικά στις στρατηγικές προτεραιότητες της Ένωσης και στο κοινό ευρωπαϊκό εγχείρημα που υπηρετούμε.

Πρωτοβουλίες όπως η έκθεση αυτή προσφέρει στις νέες γενιές της ευρωπαϊκής μας οικογένειας κοινά πολιτισμικά σημεία αναφοράς που εμπλουτίζουν τη συλλογική μας ταυτότητα.

Για πάντα, οι Ευρωπαίοι στο επίκεντρο.

• **Ομιλία** της Διευθύντριας του Γραφείου Τύπου και Πληροφοριών κας Αλίκης Στυλιανού στην έκθεση «Οι Μύθοι της Κύπρου» στο Visitor Centre του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Ως μία πρώτη γνωριμία με την Κύπρο, επιλέξαμε να παρουσιάσουμε την έκθεση «Οι Μύθοι της Κύπρου».

Γιατί; Επειδή η σειρά «Οι Μύθοι της Κύπρου» γεννήθηκε μέσα από μια ειλικρινή επιθυμία για τη διατήρηση και διάδοση της γνώσης για την πολιτιστική μας κληρονομιά. Είναι ευρέως γνωστό ότι η μυθολογία έχει τον τρόπο να υπερβαίνει τα φυσικά σύνορα. Πρόκειται για ζωντανές αφηγήσεις που συνδέουν γενιές, αντανακλώντας τις αξίες μιας χώρας, προβάλλοντας την ιστορία της, και αποτελούν τον ευκολότερο τρόπο για να μεταδοθούν μηνύματα, καθώς ο πολιτισμός είναι μία παγκόσμια γλώσσα.

Η έκθεση αποτελείται από οκτώ ιστορίες, ξεκινώντας με την ιστορία των Δράκων. Πρόκειται για τα τεράστια θηρία, σύμβολα δύναμης και φόβου, με τα οποία πάλεψε η Κύπρος για την κυριαρχία του νησιού τόσο στη γη όσο και στον ουρανό. Αρκετοί μύθοι αναφέρονται σε αυτούς. Αυτός ο συγκεκριμένος, αναφέρεται στον δράκο της Πάφου και τον δράκο της κοιλά-

Η έκθεση αποτελείται από οκτώ ιστορίες, ξεκινώντας με την ιστορία των Δράκων. Πρόκειται για τα τεράστια θηρία, σύμβολα δύναμης και φόβου, με τα οποία πάλεψε η Κύπρος για την κυριαρχία του νησιού τόσο στη γη όσο και στον ουρανό.

δας της Μεσαορίας. Έκλεβαν νερό από τους ανθρώπους, και είναι ευρέως γνωστό ότι το νερό είναι ένα κοινό αγαθό, το οποίο είναι σε έλλειψη στην Κύπρο. Ο δράκος της Πάφου κέρδισε και κυριάρχησε στην περιοχή της Τηλλυρίας (ένα κρυμμένο διαμάντι με πανέμορφα χωριά όπως ο Κάτω Πύργος, ο Πωμός και ο Παχύαμμος).

Μια άλλη ιστορία των Δράκων, κάνει αναφορά στην περιοχή Ιδαλίου και στη «Σπηλιά των Δράκων», η οποία, σύμφωνα με την παράδοση, οι Δράκοι ήταν φύλακες του νερού, ασκώντας εξουσία πάνω στο πολυτιμότερο και σπανιότερο αγαθό στην Κύπρο, το νερό.

Η δεύτερη ιστορία κάνει αναφορά στο «Κρασί των Ιπποτών», την κουμανταρία, το εμβληματικό κρασί της Κύπρου που πήρε το όνομα του από τη Μεγάλη Κομανταρία της Λεμεσού. Η περιοχή είναι ευνοημένη από το υψόμετρο, το πλούσιο ασβεστολιθικό έδαφος, και τον συνδυασμό δύο αρχαίων τοπικών ποικιλιών σταφυλιού: το άσπρο, που λέγεται ξινιστέρι, και το κόκκινο. Επίσης, όταν αραιώνεται, χρησιμοποιείται ως φάρμακο.

Κατά την Τρίτη Σταυροφορία, ο Άγγλος Βασιλιάς Ριχάρδος ο Λεοντόκαρδος, φημισμένος για τη σκληρότητά του, πούλησε το νησί στους Ναΐτες, και το 1911 έγιναν οι πρώτοι Ευρωπαίοι ηγεμόνες της Κύπρου. Η αποστολή τους ήταν να προστατέψουν τους Άγιους Τόπους και να ελέγχουν τις εμπορικές οδοί που οδηγούσαν στην ανατολή. Δημιούργησαν ένα μοναδικό κρασί που ονομάζεται Κουμανταρία, το οποίο ταξίδεψε σε βασι-

Οι μύθοι αποτελούν ένα ζωντανό κομμάτι της καθημερινότητάς μας. Όπως στο παρελθόν, έτσι και σήμερα, οι άνθρωποι ζουν μέσα σε αυτούς τους μύθους.

λικές αυλές και παλάτια, και έγινε το κρασί των Ιπποτών.

Η τρίτη ιστορία κάνει αναφορά στις Πέτρες του Διγενή Ακρίτα, ενός θρυλικού ήρωα τεραστίων διαστάσεων, που ήταν δυνατόν σ'αυτά βουνά. Η ιστορία του προέρχεται από τα Ακριτικά τραγούδια, μια συλλογή βυζαντινών δημοτικών τραγουδιών (9ος-11ος αιώνας). Ήταν παιδί ενός μουσουλμάνου Στρατηγού και μιας βυζαντινής αριστοκράτισσας. Πάντα πολεμούσε στο όνομα του καλού. Λέγεται ότι όταν οι πειρατές ή οι εισβολείς πλησίαζαν το νησί, έπαινε έναν ογκόλιθο και τον πετούσε κατευθείαν στα πλοία, αναγκάζοντας τους να φύγουν τρομοκρατημένοι. Μερικές από αυτές τις πέτρες εξακολουθούν να υπάρχουν, η πιο γνωστή εξ αυτών η Πέτρα του Ρωμού στην Πάφο, ακριβώς στο σημείο από το οποίο αναδύθηκε η Αφροδίτη από τη θάλασσα.

Η τέταρτη ιστορία αναφέρεται στην Αγία Ελένη και τον Τίμο Σταυρό. Ήταν κατά τη διάρκεια της εποχής που το νησί υπέφερε

από 10 χρόνια έντονης ξηρασίας, χωρίς βροχή, φίδια παντού και επιπλέον 40 δαίμονες που τρομοκρατούσαν τους ανθρώπους.

Η Αγία Ελένη, τον 4ο αιώνα μ.Χ., ήταν η μητέρα του πρώτου Βυζαντινού αυτοκράτορα, του Μέγα Κωνσταντίνου, η οποία αναζητούσε τον Τιμιο Σταυρό στους Αγίους Τόπους.

Στον δρόμο της επίσκεψης, έκανε σταθμό στην Κύπρο. Σύμφωνα με τον χρονογράφο Λεόντιο Μαχαίρα, αποβίβαστηκε στον ποταμό Βασιλοπόταμο, κοντά στο Μαρί. Για να βοηθήσει τους ανθρώπους, άφησε τις γάτες από το πλοίο της να μπουν στο νησί. Έκτοτε, η παρουσία των αιλουροειδών είναι κυρίαρχη στο νησί.

Επιπλέον, συνάντησε έναν ιερέα και του ζήτησε να χρησιμοποιήσει τις προσευχές για να δειλάσει τους σαράντα δαίμονες και να τους αιχμαλωτίσει σε έναν βαθύ λάκκο κοντά στο χωριό Τόχη. Και έτσι έγινε, και όταν οι δαίμονες έπεσαν στον λάκκο, διέταξε να σφραγιστεί με μια λευκή πέτρα. Στον χώρο αυτό, αργότερα έχτισε ένα παρεκκλήσι, αφιερωμένο στον Τιμιο Σταυρό.

Έπειτα, ανακάλυψε ότι μέρος του Τιμίου Σταυρού είχε χαθεί. Τότε, ο Θεός της έστειλε ένα όραμα και την καθοδήγησε να βρει και να προστατέψει το ιερό ξύλο. Το εντόπισε στην κορυφή ενός βουνού, γνωστού σήμερα ως Σταυροβούνι.

Η πέμπτη ιστορία αναφέρεται στη Σιερόλοττα, μιας μεγάλης σιδερένιας γουρούνας ή τέρας, η οποία εμφανιζόταν στο χωριό Δωρός, στην περιοχή Λεμεσού. Μερικές φορές το τρομακτικό πρόσωπό της έπαιρνε τη μορφή μιας γυναίκας με

φιδία για μαλλιά. Την αυγή έτρωγε τα κοπάδια των ανθρώπων και, το πιο σημαντικό, έκλεβε το πιο ιερό κοινό τους αγαθό, το νερό.

Η απόγνωση των χωρικών προκάλεσε την προσοχή ενός μοναχού, ο οποίος περιπλανιόταν στην περιοχή, αναζητώντας χώρο να κτίσει μια εκκλησία. Οι χωρικοί τον προειδοποίησαν για τη Σιερόλοττα, αλλά ο μοναχός ήταν ατρόμητος. Το θηρίο τον πλησίασε και του όρμησε, αλλά εκείνος παρέμεινε ήρεμος και ατάραχος. Η Σιερόλοττα του όρμησε τρεις φορές. Την τέταρτη φορά ήταν έτοιμη να τον καταβροχθίσει και, ακριβώς εκείνη τη στιγμή, ο μοναχός τυλίχθηκε σε μια ομίχλη φωτός και από την πλάτη του ξεδιπλώθηκαν δύο λευκά φτερά. Ανυψώθηκε από πάνω της με μια θεϊκή δύναμη, την και τη σήκωσε ψηλά στον ουρανό. Μετά άνοιξε η γη και ο μοναχός άφησε το τέρας να πέσει και μόλις έφθασε στο βάθος, η γη έκλεισε.

Η Σιερόλοττα θα παραμείνει κλεισμένη, είπε, αλλά μόνο για χίλια χρόνια. Μετά, θα επιστρέψει. Η έκτη ιστορία αναφέρεται στον Κατακλυσμό στην Κύπρο, όπου η Κιβωτός του Νώε αγκυροβόλησε στον μοναδικό βράχο που επέμεινε να επιπλέει, στην κορυφή της οροσειράς του Τροόδους, η οποία ονομάζεται Χιονιστρα. Η πλημμύρα σηματοδοτεί επίσης το τέλος ενός κόσμου και την αρχή ενός άλλου.

Στην υψηλότερη κορυφή του Τροόδους, τη Χιονιστρα, κοντά σε μια εκκλησία αφιερωμένη στον Αρχάγγελο Μιχαήλ, βρισκόταν ένας μεγάλος βράχος που εξηγεί γιατί ο Νώε αγκυροβόλησε την Κιβωτό του. Ο βράχος ήταν καθαγιασμέ-

νος και είχε θαυματουργές δυνατότητες: όταν μετακινείτο, έφερνε βροχή. Κατά μήκος των ακτών της Κύπρου, ιδίως στη Λάρνακα, γιορτάζεται ακόμη το Φεστιβάλ του Κατακλυσμού.

Η έβδομη ιστορία κάνει αναφορά στον Άδωνι. Στην Πάφο, η Αφροδίτη ήταν η θεά που λατρευόταν από όλους τους λαούς της Μεσογείου. Μόνο ένα κορίτσι τόλμησε να μην την τιμήσει, πιστεύοντας ότι ήταν ομορφότερη από τη θεά. Το όνομα του κοριτσιού ήταν Μύρρα, κόρη του μυθικού Βασιλιά της Πάφου, Κινύρα.

Ως τιμωρία, η Αφροδίτη, η θεά που αναδύθηκε στη θάλασσα, καταράστηκε τη Μύρρα να ερωτευτεί τον πατέρα της. Ο πατέρας της εξαπατήθηκε από τη Μύρρα και κοιμήθηκε μαζί της για οκτώ νύχτες. Όταν ανακάλυψε την αλήθεια, προσπάθησε να τη σκοτώσει. Η Αφροδίτη λυπήθηκε τη Μύρρα και την έσωσε μετατρέποντάς τη σε έναν δέντρο που φέρει το όνομά της. Εννέα μήνες μετά, ο κορμός του δέντρου άνοιξε και γεννήθηκε ένα παιδί: ο Άδωνις.

Όταν ο Άδωνις μεγάλωσε, η ομορφιά του τράβηξε την προσοχή της Αφροδίτης, η οποία τον ερωτεύτηκε. Όταν το έμαθε ο Άρνης, ο Θεός του πολέμου, ζήτησε και ορκίστηκε να σκοτώσει τον αντίζηλό του. Μια μέρα, στα δάση της Πάφου, τραμάτισε θανάσιμα τον Άδωνι. Στο τέλος, ο Άδωνις πέθανε και πήγε στον Κάτω Κόσμο όπου η Περσεφόνη, Βασιλίσσα του Κάτω Κόσμου, θεά της άνοιξης και της φύσης, επίσης τον ερωτεύτηκε.

Ο Δίας, στην προσπάθειά του να επιλύσει τη διαφορά μεταξύ των δύο κόρων του, της Αφροδί-

της και της Περσεφόνης, διέταξε τον Άδωνι να βρίσκεται την άνοιξη και τον καλοκαίρι με την Αφροδίτη, και το φθινόπωρο και τον χειμώνα με την Περσεφόνη στον Κάτω Κόσμο.

Έτσι γεννήθηκε ο κύκλος της ζωής –θάνατος και επιστροφή.

Στην Κύπρο, κυρίως στην Πάφο, κάθε άνοιξη, οι άνθρωποι γιορτάζουν τα Αδώνια, φυτεύοντας σπόρους σε πηλινες γλάστρες, τις οποίες αφήνουν σε θαλασσινό νερό, ως σύμβολο της σύντομης ζωής τους και της ένωσής τους με τη θεά που γεννήθηκε στη θάλασσα.

Η όγδοη ιστορία κάνει αναφορά στα Κάστρα της Ρήγαινας.

Τα κάστρα αποτελούν το τέλειο κρόνικο για να ζωντανέψει ένας μύθος.

Μια μέρα, ξεκίνησε η ανέγερση ενός κάστρου στο Βουφαβέντο, το οποίο βρίσκεται στην οροσειρά του Πενταδακτύλου. Η ίδια η βασίλισσα, η Ρήγαινα, κατά τους μεσαιωνικούς χρόνους, συγκεκριμένα κατά την περίοδο της Φραγκοκρατίας στην Κύπρο, επέλεξε τους εργάτες, οι οποίοι ήταν άντρες από τα γύρω χωριά.

Όταν επιτέλους το κάστρο ολοκληρώθηκε, η Ρήγαινα τους κάλεσε στο θησαυροφυλάκιο του κάστρου με το πρόσχημα ότι θα τους ανταμείψει. Εκεί, όμως, οι στρατιώτες τους περιμεναν και τους σκότωσαν όλους μέχρι τον τελευταίο.

Ο θρύλος λέει ότι μια φορά τον χρόνο, τη νύχτα της ανάστασης του Χριστού, άνοιξη μια μυστική πύλη που οδηγεί στον κρυμμένο θησαυρό, αναζωπυρώνοντας τις ελπίδες των ανθρώπων. Όποιος τυγχάνει να βρίσκεται εκεί, ακρι-

Στην Κύπρο, κυρίως στην Πάφο, κάθε άνοιξη, οι άνθρωποι γιορτάζουν τα Αδώνια, φυτεύοντας σπόρους σε πηλινες γλάστρες, τις οποίες αφήνουν σε θαλασσινό νερό, ως σύμβολο της σύντομης ζωής τους και της ένωσής τους με τη θεά που γεννήθηκε στη θάλασσα.

βώς εκείνη τη στιγμή, μπορεί να μπει μέσα και να διεκδικήσει το μεριδίό του. Αλλά μόλις τελειώσει το Ευαγγέλιο, η πύλη κλείνει.

Η μοίρα ενός βοσκού από το Βουφαβέντο είναι μια ιστορία που αξίζει να διηγηθεί κανείς. Ο βοσκός κατάφερε να δραπετεύσει με τον θησαυρό, αλλά μόλις βγήκε έξω στον ήλιο, έλιωσε σαν κέρι.

Αλλά τι ήταν στα αλήθεια ο θησαυρός της Ρήγαινας; Ίσως να αντιπροσωπεύει τις ελπίδες και τις προσδοκίες των ανθρώπων ότι μια μέρα η σκληρή τους δουλειά θα ανταποδώσει με οικονομικά ευμάρεια και καλή ποιότητα ζωής, ή ότι ίσως κάποια μέρα θα ανακτήσουν οικονομικά ό,τι έχουν χάσει.

Οι μύθοι αποτελούν ένα ζωντανό κομμάτι της καθημερινότητάς μας. Όπως στο παρελθόν, έτσι και σήμερα, οι άνθρωποι ζουν μέσα σε αυτούς τους μύθους.

Ελπίζω να σας έχει αρέσει η έκθεση αυτή και να έχει προκαλέσει το ενδιαφέρον σας για να μάθετε περισσότερα για την ιστορία και τον πολιτισμό της Κύπρου.

Τόσο ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας όσο και η Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου απόλαυσαν την έκθεση και τις ιστορίες που συνοδεύουν τους μύθους που παρουσιάστηκαν στην έκθεση.

Γιατί το ΔΗΚΟ παρέμεινε;

Της ΕΛΕΝΗΣ ΞΕΝΟΥ

Δεν βλέπει κανένα λόγο ο αντιπρόεδρος του ΔΗΚΟ και νυν υπουργός Ενέργειας κ. Δαμιανού, να αποχωρήσει το κόμμα του από τη συγκυβέρνηση. Αυτό δήλωσε σε συνέντευξη του στην «Κ», υπερθεματίζοντας πως «το πρόγραμμα διακυβέρνησης που συμφωνήσαν με τον Πρόεδρο υλοποιείται χωρίς ιδιαίτερες διαφωνίες». Και όσο για το επίμαχο βίντεο που καταρράκωσε την εικόνα του κ. Χριστοδουλίδη, ο οποίος, σημειωτέον, μέχρι τώρα δεν έδωσε επαρκείς εξηγήσεις για το περιεχόμενό του και ούτε επέδειξε τα αντανάκλαστικά πολιτικού που προεκλογικά υποσχόταν πως θα απαλλάξει τον τόπο από τέτοιες κουλτούρες αδιαφανών σχέσεων και διαδρομών, ο κ. Δαμιανού θεωρεί πως δεν αποτελεί επαρκή λόγο να διαχωριστούν τη θέση τους. Το υποβιβάζει μάλιστα στο επίπεδο μιας «κρίσης», την οποία θεωρεί πως το Προεδρικό αντι-

περιστάσεων. Ούτε μας εξήγησε ο κ. Δαμιανού πώς γίνεται ο ίδιος να θεωρεί ότι όλα βαίνουν καλώς στη συνεργασία τους, ενώ πριν από λίγο καιρό ο κ. Παπαδόπουλος τα έβαζε με τον Πρόεδρο και όχι μόνο για το θέμα του GSI αλλά και για πολλά άλλα στα οποία, όπως είχε δηλώσει, «παρτηρείται ανεπαρκής συνεννόηση» και πως «η επικοινωνία τους δεν βρίσκεται στο επιθυμητό επίπεδο»; Και σαν να μην έφταναν αυτά τα «παράπονα» και οι διαπιστώσεις υποτίμησης του ΔΗΚΟ από την κυβέρνηση, ήρθε και το επίμαχο βίντεο να δώσει ακόμα μια σοβαρή αιτία να διασώσει εαυτόν το κόμμα, πράγμα που όχι μόνο δεν έπραξε αλλά τώρα προσπαθεί να μας πείσει πως ορθά παρέμεινε, αφού το ζήτημα «τακτοποιήθηκε» και έτσι κι αλλιώς ο Πρόεδρος «έχει καθαρά χέρια». Δηλαδή, να υποθέσουμε ότι το ΔΗΚΟ πήρε επαρκείς εξηγήσεις για το περιεχόμενο του βίντεο;

Και αν ναι, γιατί δεν μας τις λέει και μας που ακόμα τις αναζητούμε βρισκόμενοι και πάλι ενώπιον ενός μοντέλου εξουσίας που μοιάζει να εκτρέφει ένα σύστημα πρόσβασης εξυπηρέτησεων και χρηματοδοτήσεων γύρω από το Προεδρικό; Δεν εγείρει κανένα θέμα πολιτικής ηθικής το περιεχόμενο του βίντεο για το ΔΗΚΟ, το οποίο, να θυμίσω πως κάποτε έσκιζε τα ιμάτιά του για θέματα διαφθοράς, σε βαθμό μάλιστα που έφτασε στο σημείο να καταψύξει τον κρατικό προϋπολογισμό εν μέσω πανδημίας χωρίς να γνοιάζεται για τους έρμιους πολίτες. Διότι, τότε μας έλεγε πως πάνω από όλα η καθαρότητα και η πολιτική ηθική. Και τώρα, πέρα από τις πρώτες κλιμαρικές αντιδράσεις δυσάρεσκιας, δεν βλέπει πως συντρέχει λόγος αποχώρησης, αλλά πως μετά που ανηφόρισε τον Λόφο, «θύμωσε» του Προέδρου και απαίτησε παραιτήσεις, άνα μια χαρά και δυο τρομάρες. Αν το ΔΗΚΟ, ωστόσο, είχε την ελάχιστη επίγνωση της επείγουσας ανάγκης να σωθεί η όποια εναπομείνασα αξιοπρέπεια του, τότε θα άρπαζε την υπόθεση του videogate σαν σανίδα σωτηρίας προκειμένου να επανακτήσει το χαμένο του πολιτικό ανάστημα. Η παραμονή του στη συγκυβέρνηση το μόνο που υποδηλώνει είναι την πανηγυρική του ήττα απέναντι στην αξιοπιστία και την εγκυρότητα των πολιτικών του θέσεων. Και αφήνει βέβαια το μήνυμα πως όλα τελικά είναι διαπραγματεύσιμα. Ακόμα και το πολιτικό ήθος.

elenixenou11@gmail.com

Παραδόξως, ενώ αποτελούν εύκολη λεία για κάθε τυχαίο πλάσδιο ή καλό πλασιέ, ενώ υιοθετούν χωρίς καμία βάσανο του νου ό,τι τους σεβρίσουν οι πολλών λογίων Σώρρες, ενώ άγονται και φέρονται από λαϊκιστές, υποκριτές και μεσοσίες... είναι συνάμα (ω, ναι) καχύποπτοι μπροστά σε σιδήπτες άλλο και οποιονδήποτε άλλο.

Ο λαός εν τη σοφία του

Του ΘΑΝΑΣΗ ΦΩΤΙΟΥ

Στις Ευρωεκλογές του 2019, ο Αρτέμιος Σώρρας ήταν ήδη έγκλειστος στις ελληνικές φυλακές, έχοντας καταδικαστεί πρωτοδικώς για υπεξαίρεση σε βαθμό κακούργηματος, ενώ σε βάρος του εκπεράσσαν πολλές άλλες βαριές κατηγορίες για αδικήματα που κάλυπταν, ούτε λίγο ούτε πολύ, τον μισό ποινικό κώδικα της χώρας. Ανάμεσά τους η σύσταση εγκληματικής οργάνωσης, απάτες κατ' εξακολούθηση εις βάρος Δημοσίου, τραπεζών και ασφαλιστικών ταμείων, απόπειρες απάτης κατ' εξακολούθηση, ξέπλυμα «μαύρου» χρήματος, διασπορά ψευδών ειδήσεων... Αυτό δεν εμπόδισε κοντά 30.000 Έλληνες να του χαρίσουν την ψήφο τους, θεωρώντας τον κατ'άλληλο να τους εκπροσωπήσει στην Ευρωβουλή και προφανώς, πιστεύοντας με ευκολία τις εδόφθαλμες ανοπίσεις που διακινούσε, ισχυριζόμενος ότι είχε... 600 δισεκατομμύρια από την κατοχή ομοιόλογων της πάλαι ποτέ Τράπεζας της Ανατολής. Στην πραγματικότητα δεν είχε ούτε ένα ευρώ. Ο Σώρρας ζούσε από τις απάτες του, ζούσε δηλαδή από τα λεφτά των πρόθυμων «αγοραστών» των ανοπίστων του. Μάλιστα, πολλοί από αυτούς –κοντά 12.000 άνθρωποι– βρέθηκαν πλεγμένοι σε νομικές περιπέτειες, καθώς (εδώ η Επιστήμη σκώνει τα χέρια) άκουσαν στις προτροπές ενός ιδιώτη, παρά την πληθώρα ρεπορτάζ και αναλύσεων στον Τύπο που τον απογύμνωναν, και έδωσαν να συμπληρώσουν τις λεγόμενες «εξουσιοδοτήσεις Σώρρα» αρνούμενοι να πληρώσουν φόρους, ασφαλιστικές εισφορές και άλλες οφειλές προς το Δημόσιο.

Ο Κυριάκος Βελόπουλος, πολιτικός αρχηγός, υπερασπιστής της Ορθόδοξης πίστης και της πατρίδας, πουλά «αποκλειστικά αντίγραφα των χειρόγραφων επιστολών του Ιησού Χριστού», «θαυματοργές θεραπείες για τη φαλάκρα», όντας ο ίδιος φαλάκρος, καθώς και άλλα γιατροσόφια, ενώ στο παρελθόν είχε γράψει βιβλίο υπό τον τίτλο «Ιησούς ή ΔΙΑΣ», το οποίο πρωτοεκδόθηκε το 2003 από τις εκδόσεις Κάδμος, στο οποίο ισχυριζόταν ότι ο Χριστός ήταν νόθος Έλληνα στρατιώτη. «Το βιβλίο είναι πάρα πολύ καλό, είναι ιστορικό και όχι θρησκευτικό» είχε πει παλαιότερα υπερασπιζόμενος το σύγγραμμα, προφανώς στο πλαίσιο της ίδιας «ιστορικότητας» που χαρακτηρίζει και τις «χειρόγραφες επιστολές του Ιησού». Τον Βελόπουλο και το κόμμα του, την «Ελληνική Λύση», τιμήσαν με την ψήφο τους σε εθνικές εκλογές και ευρωεκλογές, στη μια περίπτωση 231 χιλιάδες και στην άλλη περίπτωση 370 χιλιάδες Έλληνες, αντίστοιχα. Κατέχει 12 από τις έδρες της Βουλής των Ελλήνων, ενώ στις Ευρωεκλογές του 2024 κατάφερε να στείλει στην Ευρωβουλή δύο εκπροσώπους. «Πουλώντας» –ως καλός πωλητής telemarketing που υπήρξε στο παρελθόν– πατριωτισμό, ορθοδοξία και ακραία ρητορική.

Συμβαίνει το εξής παράδοξο με τους πρόθυμους «αγοραστές» –τους υποστηρικτές τέτοιων περιπτώσεων. Ενώ αποτελούν εύκολη λεία για κάθε τυχαίο πλάσδιο ή καλό πλασιέ, ενώ υιοθετούν χωρίς καμία βάσανο του νου ό,τι τους σεβρίσουν οι πολλών λογίων Σώρρες, ενώ άγονται και φέρονται από λαϊκιστές, υποκριτές και μεσοσίες... είναι συνάμα (ω, ναι) καχύποπτοι μπροστά σε σιδήπτες άλλο και οποιονδήποτε

τε άλλο. Χρρίζει χωρίς αμφιβολία κοινωνιολογικής και ψυχολογικής μελέτης. Εάν ο Σώρρας ήταν κάτοχος 600 δισεκατομμυρίων δεν χρειαζόταν καν προσπάθεια, ενώ οποιοσδήποτε μπορεί να σπαταλήσει λίγο περισσότερο χρόνο από τα δευτερόλεπτα που διαρκούν τα βίντεο του Tik-Tok και των reels στο Instagram, μπορεί να εξακριβώσει την πραγματικότητα πίσω από τις «αλήθειες» που πουλά ο Βελόπουλος.

Η περίπτωση της «Χρυσής Αυγής» και κατ' επέκταση της εδω θυγατρικής του, του ΕΛΑΜ, είναι από τις πιο χαρακτηριστικές περιπτώσεις. Και γελιόσε συνάμα, καθώς τα στελέχη δεν έχουν καν την ελκρινή τολμη να υπερασπιστούν λόγια και πράξεις τους, όλα τεκμηριωμένα με αδιάσειστα στοιχεία. Βίντεο με ομιλίες τους, εκδόσεις δικές τους, φωτογραφίες τους... Η ευκολία με την οποία ψεύδονται αρνούμενοι ότι είπαν ή έκαναν τα αδιαμφισβήτητα οφείλονται στη βολική τύφλωση που διακατέχει τους οπαδούς τους. Έτσι, ενώ τον βλέπεις να παρελαύνει δίπλα στον αρχηγό φορώντας κόκκινο σκουφί και πρωτοκλασάτο στέλεχος εξηγεί οπ αϊρ ότι ο εικονιζόμενος ήταν «πρωτοπαλικαρο» της μικρής, επίλεκτης ομάδας υπαοπιστών του αρχηγού, εκείνος λέει «δεν ήμουν». Και τους αρκεί. Ενώ ο αρχηγός υπογράφει ολόκληρους ύμνους προς τον Χίτλερ, δημοσιευμένους στο επίσημο περιόδικό της οργάνωσης, όταν τα βρίσκει σκούρα, εκείνος, ο ατρόμητος αρχηγός που έπρεπε να προηγήσει η διαταγή «εγέρθετε» πριν μπει σε αίθουσα, ρίχνει την ευθύνη στην... σέκρεταρι. Έγραφε ο σέκρεταρι το κύριο άρθρο στο επίσημο περιοδικό της οργάνωσης και έβαζε το όνομά του. Και αυτό ικανοποιεί, τα

κορόδα. Όπως και τόσα άλλα. Κι όμως. Όχι μόνο δεν μπαίνουν στον κόπο να ψάξουν, όχι μόνο δεν μπαίνουν στον κόπο να προβληματιστούν, δεν βλέπουν καν τον λόγο γιατί να το κάνουν. Χαρακτηρίζονται από την ίδια απολυτότητα που εκδηλώνουν και χιλιάδες συμπατριώτες μας, οι οποίοι –σίγουρα θα το έχετε δει, θα το έχετε αντιμετωπίσει– σχηματίζουν ξεκάθαρη εικόνα και εκφράζουν σθεναρή άποψη έχοντας διαβάσει μόνο τον τίτλο ενός άρθρου και ούτε μια λέξη από το περιεχόμενό του. Και όχι μόνο το κάνουν, διαλαλούν δημόσια και με θρασύτητα τη γνωστική τεμπελιά και αχαπαρόσυνη τους.

Εν κατακλείδι, «ο έχων ώτα ακούει ακουέτω». Όποιος έχει τη διάθεση ή την ικανότητα να καταλάβει, ας καταλάβει. Τα κόμματα κάθε άλλο παρά άμοιρα ευθυνών είναι για το σημερινό κατάντημα και το, ακόμα χειρότερο, αυριανό. Απεναντίας. Και δυστυχώς. Διότι τα κόμματα αποτελούν συστατικό της Δημοκρατίας και χρειάζονται υγιή κόμματα για μια υγιή δημοκρατία. Και ο λαός –εν τη σοφία του πάντα– εκφράζεται στις εκλογές. Εδώ και καιρό, τις εξελίξεις τις διαμορφώνει η «σοφία» ψηφοφόρων όπως των προαναφερθέντων περιπτώσεων. Χωρίς να τυγχάνει ουσιαστικής ανάλυσης ή κριτικής από μεγάλα μερίδα των ΜΜΕ. Παρότι θύματά της, εν πολλοίς, κι αυτά. Μάλλον ως απαύγασμα ώριμης σκέψης και προβληματισμού, αντιμετωπίζεται. Μάλιστα, όπως όλα δείχνουν, η «σοφία» αυτή θα γίνει σύντομα κι εδω, στο νησί που ρουφά απ' τη μύτη αφρούς κυμάτων κι αίματα, ο καθοριστικός διαμορφωτής των ζώων μας.

photiouth@kathimerini.com.cy

Δεν εγείρει κανένα θέμα πολιτικής ηθικής το περιεχόμενο του βίντεο για το ΔΗΚΟ, το οποίο, να θυμίσω πως κάποτε έσκιζε τα ιμάτιά του για θέματα διαφθοράς,

μετώπισε με τις παρατηρήσεις, την αλλαγή τρόπου λειτουργίας του Φορέα και τον διορισμό ανεξάρτητου ποινικού ανακριτή από τη Νομική Υπηρεσία. Και ούτε γάτα ούτε ζημιά και κυρίως ούτε λόγος για θέμα πολιτικής ηθικής και κυρίως ασυνέπειας με τις προσδοκίες που έχτισε ο κ. Χριστοδουλίδης, ότι θα φέρεται μια ώρα γρηγορότερα την πολυπόθητη μέρα του καθαρού ουρανού (εξού και τότε ο κ. Παπαδόπουλος είχε δηλώσει πως αν δεν υπήρχε θα έπρεπε να τον είχαν εφεύρει).

Για τον κ. Δαμιανού, ωστόσο, όπως προφανώς και για το υπόλοιπο κόμμα, αυτά είναι ψιλά γράμματα και λόγος αποχώρησης από τη συγκυβέρνηση κρίνεται μόνο «μια σημαντική διαφοροποίηση του συμφωνημένου προγράμματος διακυβέρνησης». Και με αυτό πιστεύουν ότι διατηρούν την ήδη πολλές τσαλαπατημένη αξιοπρέπεια τους αλώβητη και το ήδη αμφισβητούμενο πολιτικό ανάστημά τους, δεδομένου ότι ο ρόλος τους στη συγκυβέρνηση υπήρξε, μέχρι πρόσφατα, παρόμοιος με κομπάρσου, στο ύψος των

Αννίτα, Βέμπερ και Ευκλείδειος Γεωμετρία

Του ΠΑΥΛΟΥ Κ. ΞΑΝΘΟΥΛΗ

Ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος (ΕΛΚ) Μάνφρεντ Βέμπερ και επικεφαλής της μεγαλύτερης πολιτικής οικογένειας στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στην οποία συμμετέχει ο ΔΗΣΥ, επέλεξε να υποδεχθεί αυτοπροσώπως τον Νίκο Χριστοδουλίδη, κατά την παρουσίαση των προτεραιοτήτων της Κυπριακής Προεδρίας.

Και δεν ήταν μόνο η τοποθέτηση της ισχυρότερης πολιτικής προσωπικότητας της Ευρωβουλής στη συζήτηση που έλαβε χώρα στην ολομέλεια, αλλά ήταν κυρίως τα όσα επέλεξε να πει ο Μάνφρεντ Βέμπερ. Μέσα σε μια μνημειώδη τοποθέτηση τριών περιόδων λεπτών, ο κ. Βέμπερ κατάφερε να αναφερθεί στον «Νίκο» πέντε συνολικά φορές με το μικρό του όνομα, ενώ απευθυνόμενος στον πρόεδρο της Κύπρου, ανέφερε τα εξής: «Είστε ένας πραγματικός Ευρωπαίος ηγέτης, που μπορεί επίσης να βοηθήσει κι εμάς σε ευρωπαϊκό επίπεδο!» Απευθυνόμενος επίσης στον Νίκο Χριστοδουλίδη, του είπε ότι «η Προεδρία σας δημιουργεί πολλές ελπίδες για την Ευ-

ρώπη». Είπε ακόμη προς τον «αγαπητό Νίκο», ότι «υπήρξατε ένας επιτυχημένος υπουργός Εξωτερικών», «γνώριζετε πώς λειτουργεί η Ευρώπη, πώς οικοδομούνται οι διαπραγματεύσεις και πως εξασφαλίζεται η εμπιστοσύνη». Εμπιστοσύνη, την οποία κάποιος μπορεί να έχουμε χάσει διαπιστώνοντας γκέλες και αυτογκόλ της κυπριακής κυβέρνησης, επί παντός επιστητού, περιλαμβανομένων των χειρισμών στο ζήτημα του υποτιθέμενου «Συμβουλίου Ειρήνης» του Ντόναλντ Τραμπ. Αλλά, ο κ. Βέμπερ διαπιστώνει την ύπαρξη της, δηλώνει ότι εμπιστεύεται τη Λευκωσία και το διατυμπανίζει από το βήμα της Ευρωβουλής.

Η πιο ισχυρή λοιπόν προσωπικότητα της Ευρωβουλής, ο ηγέτης του ΕΛΚ, με τον οποίο επαναλαμβάνω ότι είναι συνδεδεμένος ο ΔΗΣΥ, βλέπει όλα αυτά τα χαρακτηριστικά στο πρόσωπο του Νίκου Χριστοδουλίδη. Και έτσι λοιπόν μοιραία, κάποιος θα μπορούσε εύλογα να διερωτηθεί, γιατί όλα αυτά που βλέπει στον Νίκο Χριστοδουλίδη η ηγεσία της μεγαλύτερης πολιτικής οικογένειας της Ευρώπης, δεν μπορεί να τα δει και η Πινδάρου, που σε όλα τα άλλα, ακο-

λουθεί γραμμή ΕΛΚ και ταυτίζεται με το κεντροδεξιό ευρωπαϊκό κόμμα; Ή μήπως δεν ταυτίζεται;

Κάποια στιγμή, εάν είναι δυνατόν εφέτος και πριν εισέλθουμε σε ρυθμούς εκστρατείας για τις προεδρικές εκλογές,

Η πιο ισχυρή λοιπόν προσωπικότητα της Ευρωβουλής, ο ηγέτης του ΕΛΚ, με τον οποίο επαναλαμβάνω ότι είναι συνδεδεμένος ο ΔΗΣΥ, βλέπει όλα αυτά τα χαρακτηριστικά στο πρόσωπο του Ν. Χριστοδουλίδη.

η πρόεδρος του ΔΗΣΥ Αννίτα Δημητρίου θα πρέπει να μας πει εάν διαφωνεί με τον Μάνφρεντ Βέμπερ. Ή κατά πόσον συμφωνεί και θεωρεί κι αυτή τον Νίκο Χριστοδουλίδη ως «πραγματικό Ευρωπαίο ηγέτη», που μπορεί να βοηθήσει και

την ίδια την Ε.Ε. «σε ευρωπαϊκό επίπεδο», όπως διαμνύει δημοσίως και από το βήμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ο αρχηγός του ΕΛΚ.

Διότι εάν συμφωνεί, τότε θα πρέπει να σπεύσει άμεσα και να οδηγήσει τον ΔΗΣΥ στην κυβέρνηση Χριστοδουλίδη. Προκειμένου, το φλερτ του μισού ΔΗΣΥ με τον πρόεδρο της Δημοκρατίας να οδηγηθεί εις «γάμου κοινωνίαν». Διαφορετικά, εάν διαφωνεί, θα πρέπει επιτέλους να ορθώσει πολιτικό ανάστημα και να εξηγήσει στον κ. Βέμπερ ότι δεν μπορεί να αναλαμβάνει ρόλο «κουβαλιτή» του ΔΗΣΥ στην κυβέρνηση Χριστοδουλίδη. Γιατί, αυτήν ακριβώς την εντύπωση δημιούργησε. Και όχι άδικα.

Σε κάθε περίπτωση, ο ΔΗΣΥ πρέπει να οριοθετήσει επιτέλους τα σύνορά του και να επαναπροσδιορίσει τις σχέσεις του με το ΕΛΚ. Να μας πει πού βρίσκεται, χωρίς να υιοθετεί πολιτικές πρακτικές «εντός, εκτός και επί τα αυτά», οι οποίες δυστυχώς δεν τιμούν κανένα πολιτικό κόμμα, παρά τον αδιαμφισβήτητο σκοπό που επιτελούν, στο πλαίσιο της Ευκλείδειας Γεωμετρίας.

Μέχρι να αποφασίσει ο ΔΗΣΥ πού

βρίσκεται και πού πατά, θα μπορούσαμε να εισηγηθούμε στον κ. Βέμπερ που θεωρεί τον Νίκο Χριστοδουλίδη «πραγματικό Ευρωπαίο ηγέτη», που μπορεί να «βοηθήσει την Ε.Ε.» να υπερβεί τα δικά της προβλήματα και διλήμματα, να τον προτείνει για την προεδρία της Κομισιόν ή για την προεδρία του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Για να «βοηθήσει» τις Βρυξέλλες και να σταματήσει να «βοηθά» την Κύπρο, την οποία «βοηθούσε» προ μερικών μηνών, να στηρίξει το σχέδιο Τραμπ για τη Γάζα, αλλά και για το Ουκρανικό, εν λευκώ. Παρά τις προειδοποιήσεις, ότι οι κινήσεις Τραμπ δεν «βοηθούν» το διεθνές δίκαιο και έχουν ως βασικό χαρακτηριστικό την υποκατάσταση και την κατάλυση του «βοηθήτου» ΟΗΕ, στον οποίο υποτίθεται ότι επενδύει, κατά τα λοιπά, η Λευκωσία, για να λύσει το Κυπριακό. Βοηθείά μας!

Σημ.: Η Λευκωσία χάρηκε που ο κ. Τραμπ προσκάλεσε στο Συμβούλιο Ειρήνης το Κόσοβο, που δεν αναγνωρίζεται από τον ΟΗΕ. Διότι μαθαίνω ότι η ΤΔΒΚ χάρηκε πολύ (σελ. 9).

xanthoulis.pavlos@gmail.com

Μια κλασική αμερικανική ιστορία

Του ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΛΑ

Η περίπτωση της Γροιλανδίας μάς απέδειξε ότι ο Ντόναλντ Τραμπ ένα πράγμα φοβάται μόνο πραγματικά. Ούτε τις δημοσκοπήσεις, ούτε τον Κογκρέσο, ούτε κάποιον άλλο θεσμό. Μόνο τις αγορές. Όταν άφησε να εννοηθεί ότι θα είναι ικανοποιημένος μόνο αν εξασφαλίσει πλήρη κυριαρχία σε όλη τη Γροιλανδία, οι δείκτες της Γουόλ Στρίτ άρχισαν να καταρρέουν και το δολάριο να κλονίζεται. Οι αγορές φοβήθηκαν τον αντίκτυπο στις σχέσεις των ΗΠΑ με τους συμμάχους τους, ειδικά στην περίπτωση που ο Τραμπ αποφάσιζε να χρησιμοποιήσει στρατιωτική δύναμη.

Δεν είναι, όμως, η πρώτη φορά που ο Αμερικανός πρόεδρος κάνει την «κωλοτούμπα» όταν βρίσκεται αντιμέτωπος με τις απρόσμενες και άναρχες, αγορές. Το ίδιο έκανε με τις πρώτες υπερβολές για τους δασμούς, αλλά και όταν άρχισε να απειλεί ότι θα διώξει από τη θέση του τον επικεφαλής της Ομοσπονδιακής Τράπεζας των ΗΠΑ (Fed). Οι υπουργοί και σύμβουλοί του τον προειδοποίησαν για την αντίδραση των αγορών και έκανε πίσω.

Η διαπίστωση αυτή θα έπρεπε να πείσει την Ευρώπη προκειμένου να χρησιμοποιήσει το μοναδικό όπλο που έχει στα χέρια της, την οικονομική ισχύ της. Άλλος τρόπος για να διαπραγματευθεί με τον Τραμπ δεν υπάρχει. Το πρόβλημα είναι ότι αποκλείεται, προς το παρόν, να επιτευχθεί ομοφωνία για μια τέτοια μεθόδευση, και η Ε.Ε. κινδυνεύει να διαλυθεί αν φτάσει η στιγμή της αλήθειας που θα πρέπει να πάρει μια τέτοια απόφαση.

Οι αγορές έχουν, πάντως, τον πρώτο λόγο και μέσα στην Αμερική. Αν, για παράδειγμα, καταρρεύσουν ή «διορθώσουν» εντυπωσιακά έως τις εκλογές για τον Κογκρέσο τον Νοέμβριο, ο αντίκτυπος θα είναι μεγάλος. Ήδη δείχνουν μια νευρική κατάσταση καθώς βλέπουν πόσο απρόβλεπτος είναι ο Τραμπ, πόσο κινδυνισμένοι εμφανίζονται κάθε μέρα στην παγκόσμια σκηνή και πώς καταρρέουν κανόνες και θεσμοί που κτίστηκαν επί 80 χρόνια. Όλοι οι σοβαροί αναλυτές συμφωνούν επίσης ότι οι ασύλληπτες επενδύσεις στην τεχνητή νοημοσύνη διατρέχουν τον κίνδυνο να αποδειχθούν μια μεγάλη φούσκα, όπως συνέβη με άλλες πολλά υποσχόμενες καινοτομίες στο παρελθόν. Και μόνο το γεγονός ότι αναλύσεις περί φούσκας φιλοξενούνται καθημερινά σε σοβαρά μέσα ενημέρωσης δείχνουν τον φόβο, ακόμη και τον πανικό, που υπάρχει σε σοβαρούς κύκλους του αμερικανικού οικονομικού κατεστημένου για το πώς θα εξελιχθούν τα πράγματα.

Ο Τραμπ κάνει, και θα συνεχίσει να κάνει, αυτό που ξέρει και του αρέσει: θα τραβάει το σκοινί σε διάφορα μέρη, μέχρι είτε να πετύχει αυτό που θέλει είτε να μπορεί να κάνει μια αξιοπρεπή κωλοτούμπα με βάση κάποια ημιτελή «συμφωνία».

Τι θα λέει ο πρωθυπουργός του Καναδά ή κάποιος άλλος δυτικός ηγέτης ελάχιστα τον ενδιαφέρει. Τι δείχνει η οθόνη του Bloomberg είναι για αυτόν το πιο κρίσιμο. Ποιος θα το φανταζόταν, οι ελπίδες για εξορθολογισμό του Τραμπ έχουν εναποτεθεί στις αγορές. Μια κλασική αμερικανική ιστορία!

Παραλειπόμενα

Του ΚΩΣΤΑ ΙΟΥΡΑΝΙΔΗ

Ήταν μία ανεπανάληπτη παράσταση θεατρικού μονολόγου που έδωσε στο Νταβός ο πρόεδρος των ΗΠΑ Ντόναλντ Τραμπ. Κυκλώπειος η εμφάνισή του, η εκφορά του λόγου παρέπεμπε στη συμπεριφορά του δύσμορφου ομηρικού Θερσίτη, που προκαλούσε διαρκώς και εξύβριζε τους Έλληνες όταν πολιορκούσαν την Τροία.

Δεν αποφοίτησε από τη μεγάλη θεατρική σχολή Όλντ Βικ της Βρετανίας ο κ. Τραμπ. Είναι ο ηγέτης του Ελευθέρου Κόσμου, ένας εντυπωσιακός performer που συνδυάζει τις ικανότητες «ηθοποιού του δρόμου», μίμου και ορκιστή ενίοτε. Στην αίθουσα όπου δόθηκε η παράσταση είχε συνωστισθεί η παγκόσμια πολιτική και οικονομική ελίτ. Ατομα «καθώς πρέπει», αλλά ταυτόχρονα εξόχως βαρετά. Τους είχε περιγράψει ο Τ. Σ. Ελιοτ σε ένα ανέκδοτο ποιήμα του ως άτομα που «ξέρουν τι πρέπει να αισθανθούν και τι να σκεφτούν» από το πρωί, όταν διαβάζουν την εφημερίδα τους.

Τους Ευρωπαίους εταίρους της Ουάσινγκτον στο ΝΑΤΟ αποδιοργάνωσε στην παράστασή του στο Νταβός ο πρόεδρος των ΗΠΑ, δίχως να εξαιρεί τη Βρετανία. Ουδεμία έκπληξις. Ο Βρετανός δημοσιογράφος Ρόμπερτ Χάρντμαν, που πέρασε ένα Σαββατοκύριακο προσκεκλημένος του Ντόναλντ Τραμπ στο Μαρ-α-Λάγκο, έγραψε: «Μιλήσαμε πάρα πολύ για κάθε μείζον θέμα εσωτερικής και διεθνούς πολιτικής. Μου μίλησε πολύ, επίσης, για τη βρετανική μοναρχία. Δεν αναφέρθηκε διόλου στη βρετανική πολιτική και δεν μνημόνευσε ούτε έναν Βρετανό πολιτικό».

Εκπληξη προκάλεσε η αναφορά του στον Ισραηλινό πρωθυπουργό Μπέντζαμιν Νετανιάου. «Εμείς κατασκευάσαμε τον

Θόλο του Ισραήλ. Και με την ευκαιρία είπα στον Bibi «σταμάτα να παίρνεις τα εύσημα για τον Θόλο. Δικά μας και τα υλικά».

Υπήρξε αυθάδης ο Νετανιάου όταν στο Μαρ-α-Λάγκο, σε κοινή συνέντευξη του με τον πρόεδρο Τραμπ, έσπευσε να δηλώσει πως αντιτίθεται στην πώληση μαχητικών F-35 στην Αγκυρα και στη συμμετοχή της Τουρκίας στην πολυεθνική δύναμη στη Γάζα. Και έλαβε την απάντηση στο Νταβός.

Δεν είχε απολύτως δικιο, ωστόσο, ο κ. Τραμπ όταν είπε ότι οι ΗΠΑ δεν πήραν τίποτε ποτέ από το ΝΑΤΟ. Η μόνη φορά που το άρθρο 5, που προβλέπει ότι επίθεση εναντίον μέλους του ΝΑΤΟ θεωρείται επίθεση εναντίον όλων των κρατών της Συμμαχίας, ενεργοποιήθηκε ήταν μετά την τρομοκρατική επίθεση εναντίον των ΗΠΑ την 11η Σεπτεμβρίου 2001. Ήταν τότε που τα ΝΑΤΟϊκά στρατεύματα, μεταξύ των οποίων και ένα απόσπασμα από τη λοιδορούμενη στις μέρες μας Δανία, πολέμησαν μαζί με τις αμερικανικές δυνάμεις στο Αφγανιστάν.

Η αναφορά του κ. Τραμπ στη Γροιλανδία, που ατυχώς κάποιες φορές την ανέφερε ως Ισλανδία, υπήρξε εκτενής. Αλλά η κορύφωση στο θέμα αυτό ήρθε μετά την ομιλία του, όταν ανακοίνωσε ότι εκπονήθηκε «πλαίσιο συμφωνίας» αγνώστου περιεχομένου.

Το τέλος της παραστάσεως υπήρξε θριαμβευτικό. Διαφωνίες και σκεπτικισμός επακολούθησαν. Τελούμε εν αναμονή της συνεχείας. Με αυτόν τον τρόπο, όμως, ο κ. Τραμπ διαμορφώνει τη νέα παγκόσμια τάξη. Ας οπλιστούμε με ιώβιο υπομονή. «Αδειασε η Κόλαση και όλοι οι δαίμονες είναι εδώ», έγραφε ο δραματουργός Ουίλιαμ Σαίξπηρ στην «Τρικυμία» του.

Συγκνεί η Ευρώπη τους Ευρωπαίους;

Του ΤΑΚΗ ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΥ

Είμαι κι εγώ «ευρωγκρινιάρης». Ο «ευρωγκρινιάρης» διαφέρει από τον «ευρωσκεπτικιστή» ή τον «αντιευρωπαϊστή». Τα δύο τελευταία είδη της ευρωπαϊκάς είτε αμφισβητούν την ίδια την Ευρωπαϊκή Ένωση και επιθυμούν τη διάλυσή της και την επιστροφή στα παλιά καλά έθνη-κράτη. Είτε δεν αμφισβητούν τη συγκρότησή της, όπως οι ευρωσκεπτικιστές, θεωρούν όμως ότι δεν έχει μέλλον και ότι κάποια στιγμή θα διαλυθεί εις τα εξ'ων συντετέθη. Ο «ευρωγκρινιάρης» είναι άλλο είδος. Δέχεται την Ευρωπαϊκή Ένωση ως το σημαντικότερο πολιτικό εγχείρημα μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, προσπαθεί να ελπίζει ότι έχει μέλλον στο παγκόσμιο στερέωμα και ότι έχει ρόλο να παίξει στην ανακατάταξη των ισορροπιών, πλην όμως δεν παύει να ενοχλείται από ορισμένα εκ των συστατικών χαρακτηριστικών της.

Θα αναφέρω μερικά. Το πρώτο είναι ο υδροκεφαλισμός της γραφειοκρατίας της. Στην πιο δημοκρατική οργάνωση του σύγχρονου κόσμου είναι τουλάχιστον παράδοξο ότι ουσιαστικές αποφάσεις για τη λειτουργία της τις παίρνουν άνθρωποι οι οποίοι δεν έχουν εκλεγεί. Σ' αυτό νομίζω ότι οφείλονται ορισμένες συγγενείς διαμαρτίες της λειτουργίας της. Κυρίως η απουσία κοινής εξωτερικής πολιτικής και η πρόκληση ομοσπονδιακών θεσμών. Κι

αν παραδεχθούμε ότι αυτό είναι τεχνικό ζήτημα το οποίο αναδείχθηκε με την παναλεθρία-έως γελοιοποίηση- της αποτυχίας του ευρωπαϊκού συντάγματος, δεν μπορούμε να αγνοήσουμε την αιτιακή συνδεσιμότητα με τις ίδιες τις ρίζες της συγκρότησης του οργανισμού. Η αδυναμία της Ευρωπαϊκής Ένωσης να συγκροτήσει έναν ενιαίο πολιτικό οργανισμό οφείλεται κατά την άποψή μου στο γεγονός ότι η Ένωση στήθηκε πάνω στα ερείπια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου με τη δυναμική που της έδωσε η θέληση να μην ξαναζήσει κάτι αντίστοιχο. Όταν ο Πόλεμος έγινε ανάμνηση, οι γενιές που ήρθαν στο προσκήνιο δεν μπόρεσαν να βρουν τη νέα Μεγάλη Ιδέα που θα φόρτιζε τη δυναμική της. Ήταν η δημοκρατία; Ναι, ήταν η κοινοβουλευτική δημοκρατία. Όμως, κι αυτή βρήκε τη θέση της στα «κεκτημένα» μετά την πτώση του Τείχους του Βερολίνου. Σ' αυτή την περίπτωση οι ευρωπαϊκές ελίτ δεν έδωσαν τη σημασία που οφείλαν να δώσουν στο γεγονός ότι οι κόρες που απελευθερώθηκαν από το Σιδηρούν Παραπέτασμα είχαν μακριά και στιβαρή θητεία στις αξίες του ευρωπαϊκού πολιτισμού. Με άλλα λόγια, οι ελίτ της Ευρώπης δεν υπολόγισαν ότι το επόμενο βήμα της Ένωσης έπρεπε να εστιάσει στη δυναμική του ευρωπαϊκού πολιτισμού. Δεν εννοώ μόνον την παράδοση

της δημοκρατίας ή τον Ραφαήλο και τον Μιχαήλ Αγγέλο, που συνιστούν κοινά σημεία αναφοράς σε όλες τις συνιστώσες της Ένωσης. Εννοώ και τον Χριστιανισμό ο οποίος, ασχέτως δογματικών διαφορών, στήριξε την πορεία του ευρωπαϊκού πολιτισμού, συμμετέχοντας στο τρίπτυχο Αθήνα-Ρώμη-Ιερουσαλήμ. Αντ' αυτών, στο όνομα μιας «πολυπολιτισμικής» κοινωνίας, η οποία δεν μπόρεσε ποτέ να συγκροτηθεί, οι ευρωπαϊκές ελίτ παραμέρισαν και τον Μιχαήλ Αγγέλο και τον Χριστιανισμό, και εννοείται τον βασικό πυλώνα της ευρωπαϊκής παιδείας, τον ελληνορωμαϊκό κόσμο.

Όταν ξέσπασε ο πόλεμος στην Ουκρανία η Ευρώπη διαπίστωσε ότι έπαυσε από ένα είδος ιδρυματισμού. Ήταν εθισμένη στην ειρήνη και πίστευε ότι «η πύλη του πολέμου», όπως λέει ο Ζιρώντου, είχε κλείσει οριστικά και αμετάκλητα. Κι αν κάποιος την παραβίαζε, θα αναλάμβανε να διαχειρισθεί την κατάσταση ο διευθυντής του Ιδρύματος, οι ΗΠΑ. Ο μεγάλος προστάτης της Δύσης, που όμως έπεσε στα χέρια κάποιου ο οποίος δεν έχει ιδέα τι σημαίνει για την Ιστορία, τον παρόν και το μέλλον του πλανήτη η αντίληψη για τη Δύση. Έχει υπεροπλία, αναμφίβολα όμως του λείπει το αίσθημα της Ιστορίας, το απαραίτητο στοιχείο των παλαιών πολιτισμών. Αυτό που τους κινεί για να υπερασπιστούν την ύπαρξη

τους, να επιβιώσουν. Κίνηση - συγκίνηση. Η Ευρώπη θα πρέπει να ξαναβρεί τον τρόπο για να συγκνεί τους Ευρωπαίους.

Ναι, λοιπόν, είμαι «ευρωγκρινιάρης». Αυτό σημαίνει ότι βλέπω και ζω όπως όλοι μας τα προβλήματα της Ευρώπης όμως, παρ' όλη αυτά, δεν βλέπω άλλο μέρος στην υψηλή όπου θα μπορούσα να ζω όπως στην Ευρώπη. Είναι σαν τη δημοκρατία του Τσώρτσιλ: το χειρότερο πολίτευμα ελλείψει άλλου. Κι όσο κι αν μας απογοητεύει, οφείλουμε να την υπερασπιστούμε και απέναντι στους εξωτερικούς εχθρούς, αλλά και στους εσωτερικούς, οι οποίοι υπονομεύουν τη συνοχή των κοινωνιών της. Και παρότι είμαι «ευρωγκρινιάρης», παρότι με πλύνει η πολιτική της ζωής, δεν μπορώ να μη σκεφτώ ότι αν υπάρχει κάποια δύναμη η οποία μπορεί να υπερασπιστεί τον Δυτικό Πολιτισμό αυτή είναι η Ευρώπη. «Μεσοαία» δύναμη, όπως τη χαρακτήρισε ο πρωθυπουργός του Καναδά, όμως με βαρύ πολιτισμό. Και ο τρόπος με τον οποίον ξεκίνησε ο 21ος αιώνας μάλλον δικαιώνει τον Χάντιγκτον. Το μέλλον της οικουμένης θα κριθεί από τη σύγκρουση των πολιτισμών. Αυτό που δεν μπορεί να καταλάβει ο παλιμπαις του Λευκού Οίκου, το ξέρουν όμως πολύ καλά οι μουλάδες του Ισλάμ και ο άρχων του Κρεμλίνου. Καιρός να το παραδεχθούν και οι ηγέτες της Ευρώπης.

ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΗΛΙΑ ΜΑΚΡΗ. imakris@kathimerini.gr

Η μεγάλη επιστροφή

Της ΑΘΗΝΑΣ ΚΑΚΟΥΡΗ

«Είναι από τους πιο οραματικούς ηγέτες». Ετσι χαρακτήρισε τον Κυριάκο Μητσοτάκη ο Μπραντ Σμιθ, πρόεδρος της Microsoft παγκοσμίως, ύστερα από τα 30 λεπτά που διήρκεσε η συνάντησή τους στο Νταβός, το 2019. Σε αυτό το παγκόσμιο φόρουμ-όπου οργανώθηκαν καθημερινά εκατοντάδες συναντήσεις και κλείνονταν συμφωνίες δισεκατομμυρίων- ο Μπραντ Σμιθ της Microsoft συναντούσε κάθε χρόνο 40 με 45 πρωθυπουργούς, υπουργούς, υψηλότατα στελέχη εταιρειών, που ο καθένας τους προσπαθούσε να προσελκύσει για τη χώρα του επενδύσεις της κολοσσιαίας αυτής εταιρείας. Ο Μητσοτάκης υπήρξε ένας από τους λίγους που το πέτυχαν: σήμερα η Microsoft κατασκευάζει ένα data center στα Σπάτα και έχει μισθώσει και αποκλειστικότητα ένα δεύτερο που κατασκευάζει η γαλλική Data4 στην Παιανία.

Η σημαδιακή εκείνη συνάντηση στο Νταβός περιγράφεται στο πρόσφατο βιβλίο «Η μεγάλη επιστροφή». Συγγραφέας ο προϊστάμενος του οικονομικού γραφείου του πρωθυπουργού για την πενταετία 2019-2024, Αλέξης Πατέλης, ένας άνθρωπος όχι τυχαίος. Λαμπρές σπουδές σε Ελλάδα, Αγγλία και Αμερική, διακεκριμένη σταδιοδρομία που τον φθάνει να είναι το 2008 managing director στη Merrill Lynch, υπεύθυνος για 40 οικονομολόγους, οπότε παρατείνεται και ανοίγει δικό του γραφείο με έδρα την Αθήνα. Στα επόμενα χρόνια παρακολουθούσε

με αγωνία την κατάσταση εδώ - διαδηλώσεις, ταραχές και ανάδειξη Τσίπρα μέσα σε δηλητηριώδη ατμόσφαιρα- ασχετοούν: επιπολαιότητα. Η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑΝΕΛ υπογράφει μνημόνια, αλλά τα εφαρμόζει στραβά, με αυξήσεις φόρων, αποθαρρύνοντας επενδύσεις και συνάμα δολοπλοκώντας να ελέγξει Δικαιοσύνη και Τύπο και να εξοντώσει κάθε πολιτικό αντίπαλο.

Εκεί επάνω, στο 2017, στρατολόγησε τον Πατέλη ο Κυριάκος Μητσοτάκης, που δεν περίμενε να γίνει πρωθυπουργός για να σχηματίσει ένα επίλεκτο επιτελείο και να αρχίσει να ετοιμάζει το έδαφος για την ανάκτηση της αξιοπιστίας μας διεθνώς. Επρόκειτο περί άθλου. Ήμασταν ταπεινωμένοι, trash (σκουπίδι) κατά τους οίκους αξιολόγησης, είχαμε εξαντλήσει κάθε όριο ανοχής των πιστωτών μας, που είχαν δεσμεύσει όλη την κρατική μας περιουσία, μας πίστευαν δε ματαχτιστές και ανόητους, πρόθυμους να χάσουμε κάθε φευτιά που μας τείζαν οι κυβερνήσεις μας και αρνούμενους πεισματικά την αλήθεια.

Σε αυτόν τον άθλο ήρθε να βάλει πλάτη ο Α. Πατέλης και αυτόν περιγράφει στο βιβλίο του. Μια από τις πρώτες επιτυχίες ήταν η παραπάνω, στο Νταβός, το 2019. Εξίτηλον αργότερα, τον περασμένο Νοέμβριο, πολλαπλές συμφωνίες υπεγράφησαν στο Ζάμπειο, παρουσία τριών από τους σπουδαιότερους υπουργούς των ΗΠΑ, με κυριότερες τις ερευνητικές γεωτρήσεις για υδρογονάνθρακα

από την ExxonMobil στο «οικόπεδο 2» και τα προγράμματα για την αναβάθμιση λιμανιών (της Ελευσίνας, του Βόλου, της Ρεβυθούσας). Αυτά νομίζω ότι φανερώνουν ποιο ήταν το όραμα με το οποίο ο Μητσοτάκης έπεισε τον πρόεδρο της Microsoft να επενδύσει στην Ελλάδα: η οικονομική ανάπτυξη της χώρας μας ήταν το πρώτο απαραίτητο βήμα: απώτερος στόχος ήταν μια Ελλάδα ακρίτας της Ευρώπης, αλλά συνάμα σπουδαίος ψηφιακός κόμβος, σταυροδρόμι πολυπλευρο θαλασσιών και χερσαίων συγκοινωνιών, μεταφορές ενέργειας, ανταλλαγής πληροφοριών και τεχνολογίας, με, επιπροσθέτως, έναν τελείως νέο δρόμο, απευθείας από τα λιμάνια μας της Ανατολικής Μακεδονίας προς την Κεντρική Ευρώπη, τον λεγόμενο «κάθετο διάδρομο», που παρακάμπτει τα Στενά του Βοσπόρου, με όσα αυτό στρατηγικά συνεπάγεται. Επιπλέον, μια Ελλάδα εντεταγμένη σε μια Ευρώπη με κοινή στρατηγική, σωστά εξοπλισμένη και με δική της εξωτερική πολιτική - βλέπε την ταχύτητα με την οποία έφερε στον Εβρο την πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για να διαπιστώσει με τα μάτια της την τουρκική απόπειρα παραβίασης των συνόρων μας. Βλέπε και τον ρόλο του στη διαμόρφωση του Ταμείου Ανάκαμψης κατά την πανδημία, όπως αναφέρεται λεπτομερώς στη «Μεγάλη επιστροφή».

Ο Αλέξης Πατέλης το 2019 δεν συνιστούσε μοναχά τις πολλές γνώσεις και τις πολλαπλές ικανότητες

του, αλλά και ένα μεγάλο δίκτυο οικονομικών παραγόντων παγκοσμίως, προς τους οποίους μπορούσε να απευθύνεται με αμεσότητα: συμμαθητές, συμφοιτητές, καθηγητές, παλιό σου μεταδίδει την εξαντλητική δουλειά, το Λαχάνασμα, αλλά και τον οίστρο της διαδρομής, με τη μια μικρή νίκη μετά την άλλη - πάλι σκληρότητα μέχρι να μετατραπεί η εικόνα του αφερέγγυου και παιδαριωδώς μπερμπάντικου ελληνικού κράτους από trash (σκουπίδι) των οίκων αξιολόγησης, όπως το είχε παραλάβει η Νέα Δημοκρατία τον 2019, στην επενδυτική βαθμίδα του Δεκέμβριου 2023.

Μαζί, όμως, καταλαβαίνεις πόσο εύθραυστη είναι αυτή η εικόνα μας προς τα έξω και πόσο εύκολα μπορεί να εμφανιστούν ενός πολιτικού «από τα παλιά» ή ενός καινούργιου μεν, αλλά εκπνερασμένα «αντιμπατατικού», να την κάμει θρύψαλο, συμπαρομαρτωλά χαμηλά επιτόκια, μισθούς, επενδύσεις, το όραμα...

Αν καταλάβουμε τη διακυβευεται και το υπερασπιστούμε, θα έχουμε ένα Αίσιον και Ευτυχές Έτος 2026.

Η κ. Αθηνά Κακούρη είναι συγγραφέας.

Αυθαιρεσία και επαλήθευση

Του ΠΑΡΗ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗ

Δύο άσχετα μεταξύ τους γεγονότα και σίγουρα ασύγκριτα σε σημασία, που απασχόλησαν τη δημόσια σφαίρα την εβδομάδα που πέρασε, ένα από την τοπική επικαιρότητα και ένα διεθνές, μοιράζονται, νομίζω, ένα αξιοπρόσεκτο κοινό. Διαδόθηκαν, σχολιάστηκαν, αναπαράχθηκαν και πολύ φοβάμαι ότι έγιναν πιστευτά ανάμεσα σε υψηλό ποσοστό του πληθυσμού, χωρίς να περάσουν από τη βάση μιας έστω στοιχειώδους επαλήθευσης.

Αναφέρομαι από τη μία στην παραληρηματική ομιλία του Τραμπ στο Νταβός, που ήταν η επιτομή ενός παρανοϊκού πολιτικού λόγου που δεν είχε καμιά απολύτως λογική συνοχή και από την άλλη, στο φερόμενο σκάνδαλο που διέρρευσε σε κυπριακό έδαφος για τον Φειδία Παναγιώτου και στο viral βίντεο με το οποίο ο ευρωβουλευτής απάντησε. Μπορεί επαγγελματίες fact checkers, δημοσιογράφοι και γενικώς νηφάλιοι άνθρωποι να προσπαθούν συνεχώς να αντιστέκονται στο φαινόμενο των αυθαίρετων ισχυρισμών, όσο πιασάρικοι κι αν είναι αυτοί, η σκληρή ωστόσο πραγματικότητα που καθημερινά γίνεται ολοένα και πιο φανερή μέσω της τριτοκοσμικής ρυθμίας και μένους σε εντελώς επιφανειακό επίπεδο, με μεγαλύτερη σημασία να μην έχει πια το τι και γιατί το λες, αλλά μόνο το πώς το λες κι αν διαθέτεις ή όχι επικοινωνιακά χαρίσματα.

Οι ανεκδιήγητες κοτσάνες που πέταξε ο πρόεδρος των ΗΠΑ στο Νταβός είναι πραγματικά αξιομνημόνευτες. Στο πλαίσιο μιας σχιζοειδούς ομιλίας που θα μπορούσε να αποτελέσει περιπτώσιολογική μελέτη για τη δυστοπία των ημερών, ο Τραμπ είπε ανάμεσα σε διάφορα κομμάτια και ανυπόστατα ότι στο τέλος του Β' Π.Π. οι ΗΠΑ... έδωσαν τη Γροιλανδία πίσω στη Δανία και ότι η Κίνα... δεν έχει ανεμογεννήτριες. Είπε επιπλέον ότι το ΝΑΤΟ δεν έχει κάνει ποτέ... τίποτα για τη χώρα του, ενώ επανέλαβε για πολλοστή φορά ότι έχει τερατίσει οκτώ πόλεμους. Μπορεί επαγγελματικά ειδησεογραφικά πρακτορεία αμέσως μετά να αποδόμωσαν σε ρεπορτάζ τους τις κοτσάνες αυτές, ένα βα-

σανιστικό πλιν όμως λογικοφανές ερώτημα θα πρέπει να μας απασχολήσει: Πόσοι απλοί πολίτες, κυρίως εντός των ΗΠΑ, διάβασαν τα ρεπορτάζ αποδόμωσις και πόσοι έμειναν στην αρχική ομιλία ενδεχομένως υποθετώντας και πιστεύοντας το περιεχόμενό της, όσο εκτός τόπου και χρόνου κι αν ήταν αυτό; Πόσοι απλοί πολίτες γενικώς στην Αμερική παρασύρονται τα τελευταία χρόνια από την επικοινωνιακή δεινότητα του Τραμπ, ο οποίος ουσιαστικά ψυχαγωγεί το εύαλωτο εκλογικό του σώμα προσβάλλοντας, ψευδολογώντας και χυδαιολογώντας;

Πίσω στην Κύπρο και στον επίσης λαϊκιστή δημογνώμο, δημούργημα της εποχής του, Φειδία Παναγιώτου, ένα επίσης βασανιστικό πλιν όμως λογικοφανές ερώτημα είναι το πόσοι από τους συμπολίτες μας που είδαν το απαντητικό του βίντεο για τις φερόμενες καταγγελίες εναντίον του μπήκαν στη διαδικασία να σκεφτούν ότι επί της ουσίας ικανοποιητικά στοιχεία για όσα κατηγορείται δεν παρέθεσε. Αναμφίβολα και για ακόμη μία φορά ήταν πολύ καλοφτιαγμένο το βίντεο του Φειδία. Πολύ καλό μοντάζ, πολύ καλό και το κείμενο που εκφώνησε και το οποίο προφανώς δεν έγραψε ο ίδιος. Απαντάει όμως με πειστικά αποδεικτικά στοιχεία στα όσα κατηγορείται; Όχι. Απλώς, για ακόμη μία φορά, πουλάει μοίρη με χαριτωμένες ατάκες. Το ερώτημα συνεπώς είναι παρόμοιο με την περίπτωση του Τραμπ: Πόσοι συμπολίτες δικοί μας πείστηκαν ήδη από αυτά που είπε ο Φειδίας στο απαντητικό του βίντεο και πόσο αντιλήφθηκαν ότι δεν απάντησε με αποδείξεις;

Ίσως, στην πορεία να παραθέσει πράγματι ικανοποιητικά στοιχεία που να αποδείξουν ότι δεν είναι ελέφαντας, όπως ο ίδιος ο Φειδίας είπε στο χαριτωμένο βίντεο. Τουλάχιστον ο Φειδίας απάντησε, λένε πολλοί, αντιπαράβαλλοντας την κρίση που είχε να διαχειριστεί ο ευρωβουλευτής με το videogate που είχε να διαχειριστεί η κυβέρνηση Χριστοδουλίδη. Σε κάθε περίπτωση, το μεγάλο πρόβλημα, στην εποχή που η αυθαιρεσία βασιλεύει, παραμένει: Ελάχιστοι φαίνεται να ενδιαφέρονται για την ανάγκη οι διάφοροι ισχυρισμοί που τίθενται ενόπλιον μας να στοιχειοθετούνται και να επαληθεύονται. Οι περισσότεροι φαίνεται να ενδιαφέρονται απλώς για την εικόνα και την επιφάνεια.

demetriadesp@sppmedia.com

Ισραηλινός έπαικος βοσκόσ οδηγεί κοπάδι ζώων που υφάρπαξε από την κοινότητα των Βεδουίνων Shallal Al-Auja βόρεια της Ιερουσολέμ. Σύμφωνα με τον Nayef Salamh Al Kharabsha, μέλος της κοινότητας των Βεδουίνων, μόνο 17 οικογένειες είχαν απομείνει από την κοινότητα και 120 άλλες οικογένειες είχαν εκποτιστεί βία, και οι έπαικοι πήραν πάνω από 1.200 από τα ζώα της οικογένειάς τους.

Από τον Καναδά... Θουκυδίδης

Του ΛΑΡΚΟΥ ΛΑΡΚΟΥ

Η ομιλία του πρωθυπουργού του Καναδά Μαρκ Κάρνβι στο Νταβός έτυχε (δικαίως) εξαιρετικά μεγάλης προβολής. Λόγος ουσιαστικός, εμπνευσμένος, περιγράφει τη νέα τάξη πραγμάτων κατά τρόπο ευφυή/άρα και ρεαλιστικό. Τρία μέρη της ομιλίας του διασυνδέονται με την Κύπρο, πιο χρήσιμα στη δική μας κατάσταση πραγμάτων.

Μ.Κ.: «Φαίνεται πως κάθε μέρα μας υπενθυμίζεται ότι ζούμε σε μια εποχή ανταγωνισμού μεταξύ μεγάλων δυνάμεων, ότι η διεθνής τάξη που βασίζεται σε κανόνες φθίνει, ότι οι ισχυροί κάνουν ό,τι μπορούν και οι αδύναμοι υφίστανται ό,τι πρέπει. Και αυτό το απόφθεγμα του Θουκυδίδα παρουσιάζεται ως αναπόφευκτο, ως η φυσική λογική των διεθνών σχέσεων που επανεμφανίζεται».

Στα χρόνια που περιγράφει ο Μ. Κάρνβι, η διεθνής τάξη «με κανόνες», έφερε ορισμένα ψηφίσματα για το Κυπριακό. Ταυτόχρονα, συνέβαλε στην ανάπτυξη της κουλτούρας πως για κάθε περιπλοκή, «ας προσφύγουμε στη Γ.Σ. ή στο Σ.Α. των Η.Ε.», αποστολές στη Νέα Υόρκη, ψήφιση, πόσοι υπέρ, πόσοι εναντίον, αποχές, σκληρό ψήφισμα, μαλακό, επανάληψη του περισυνήκ.λ.π. Η κουλτούρα της προσφυγής στα Η.Ε., ανέπτυξε και την κουλτούρα της ψευδαίσθησης, ότι, έτσι αρκεί, ότι, έτσι, χωρίς μεγάλες αποφάσεις, «κερδίζο-

μεν έδαφος», κατά την προσφιλή ατάκα του Σ. Κυπριανού. Σήμερα «επανεμφανίζεται» με τον πιο κυνικό τρόπο το απόφθεγμα του Θουκυδίδα, ως η φυσική λογική των διεθνών σχέσεων. Τα παραδείγματα ως το απόφθεγμα Θουκυδίδα υπαγορεύει, είναι αρκετά δίπλα μας (Γάζα), αρκετά γύρω μας (Ουκρανία), και αρκετά μακριά μας (Γροιλανδία).

Μ.Κ.: «Ο Χάβελ ονόμασε αυτή την κατάσταση "ζωή μέσα στο ψέμα"/συμμετοχή απλών ανθρώπων σε τελετουργίες που κατά βάθος γνωρίζουν πως είναι ψευδείς. Η δύναμη του συστήματος δεν πηγάζει από την αληθινή του, αλλά από την προθυμία όλων να συμπεριφέρονται σαν να ήταν αληθινή».

Αρκετό στη νήσο συγχύζουν την «αστάθεια» με τη «σταθερότητα». Η «η δύναμη του συστήματος» να πείθει τους απλούς ανθρώπους ότι το παρόν στάτους κβό έχει απεριόριστη ισχύ. Έτσι «η ζωή μέσα στο ψέμα», έγινε εν μέρει προτιμότερη από την επιλογή της ένταξης στη ζώνη της σταθερότητας. «Η ζωή μέσα στο ψέμα» έχει απήχηση, καλλιεργείται, εκφέρεται ως «αγέρωχη ρητορεία»/από ιδιοτέλεια, όμως, το «μέσα στο ψέμα».

Μ.Κ.: «Γνωρίζουμε ότι η αφήγηση της διεθνούς τάξης που βασίζεται σε κανόνες ήταν εν μέρει ψευδής: το διεθνές δικαίο επιβαλλόταν με διαφορετική αυστηρότητα, ανάλογα με το ποιος ήταν ο κατηγορούμενος ή το θύμα. Αυτή η μυθοπλασία ήταν χρήσιμη. Σε μεγάλο βαθμό,

αποφεύγαμε να επισημάσουμε το χάσμα ανάμεσα στη ρητορική και την πραγματικότητα. Αυτή η συμφωνία δεν λειτουργεί πλέον. Ας είμαι σαφής. Βρισκόμαστε στη μέση μιας ρήξης, όχι μιας μετάβασης...» (Μετάφραση: Α. Καραμπάτσος, ΑΙ).

Η «μυθοπλασία» ήταν χρήσιμη. Η ε/κ προνομίου τάξη, θεωρεί ότι η «συμπεσμένη» ανάπτυξη στο 60% της νήσου είναι ανθεκτική, δεν έχει λάθος. Ότι η ανάπτυξη χωρίς κανόνες, χωρίς νέους ορίζοντες, είναι κάτι που θα κρατά για πάντα, γιατί ως η περιουσία νήσου, «όλα τα ελέγχουν» στην ρητορική και την πραγματικότητα» συνιστά την πιο μεγάλη ε/κ αντίφαση. «Βρισκόμαστε στη μέση μιας ρήξης», λέει ο Μ.Κ. Κατά συνέπεια, δεν είναι καθόλου βέβαιον ότι τα Η.Ε. τέλος του χρόνου, με βάση τις συμπεριφορές Τραμπ, θα είναι σε θέση να εκλέξουν νέον γ.γ. Η, αν τα Η.Ε., θα έχουν τη δυνατότητα να ηγηθούν ξανά μιας πρωτοβουλίας για το Κυπριακό, μετά την αποχώρηση Γκουτέρες. Η «μυθοπλασία» που δεν καθοδηγείται στην ώρα της σε μια πολιτική ερμηνεία/και διεκδίκηση, κινδυνεύει σε γενικό εκτροχιασμό...

Στην ίδια ακριβώς «στιγμή», στην ομιλία του ο Ν. Χριστοδουλίδης στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο σημείωσε ότι «γνωρίζουμε ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση διαθέτει όλα τα εργαλεία για τη λύση του Κυπριακού». Η αντίληψη ότι μόνο οι άλλοι έχουν «εργαλεία», ή ότι μόνο οι άλλοι κρατούν «κλειδιά»,

είναι πολύ ε/κ. Στην πολιτική αρένα, όμως, κανένα εργαλείο δεν δουλεύει, έτσι, αυτόματα. Υπάρχουν, συμπερόντα, ικανότητες, συσχετισμοί. Ο ικανός πολιτικός τα αξιολογεί, σχηματίζει τα κατάλληλα επιχειρήματα, τα αντιμετωπίζει, ο πολιτικός που αδιαφορεί για το μέγεθος του νησιού, αναζητεί προσχήματα και εκπαιδεύει την κοινή γνώμη πάνω σε αυτά. Παράδειγμα πρώτο: Η ε/κ ηγεσία αποφεύγει να θέσει σε επίπεδο Ευρωπαϊκού Συμβουλίου πτυχές του Κυπριακού που το αφορούν (συνθήκες ασφάλειας για ένα κράτος-μέλος). Παράδειγμα δεύτερο: Μην πρόσκληση στην επίσημη τελετή στη Λευκωσία για την ανάληψη της Προεδρίας του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, του ηγέτη της κοινότητας με τον οποίο ο Ν. Χριστοδουλίδης δηλώνει ότι επιδιώκει συνομιλίες για επίλυση. Αυτό, δεν είναι μια αθώα παράλειψη, λέει από μόνη της πολύ περισσότερα από τις καθημερινές, τυποποιημένες δηλώσεις του. Όταν το άμεσο ενδιαφερόμενο μέρος δεν νονοει αυτά που λέει, κανένας άλλος δεν θα υποκαταστήσει τις ευθύνες του. Η στρατηγική της περιχαρακώσεως ταυτίζεται (και) με τη διαρκή μεταφορά της ευθύνης από τους εκλεγμένους ηγέτες στους «άλλους» με τα κλειδιά. Κατά συνέπεια, εφόσον οι άλλοι τα κρατούν, εμείς δεν έχουμε ευθύνη, αρκεί να «υπαγορευούμε» στους άλλους ευθύνες που δεν θέλουμε να αναλάβουμε!

www.larkoslarkou.org.cy

Πώς η φον ντερ Λάιεν μπορεί να σώσει την Ευρώπη

Του ΜΙΧΑΛΗ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ

Η κρίση των δασμών, πριν από ένα χρόνο, και η ετεροβαρής για την Ε.Ε. εμπορική συμφωνία που ακολούθησε με τις ΗΠΑ, υπήρξε η καμιάνα της συνειδητοποιήσεως για την Ευρώπη ότι ο κόσμος άλλαξε. Η κρίση όμως της Γροιλανδίας και όσα έγιναν στο Παγκόσμιο Φόρουμ του Νταβός, απέδειξαν κάτι επιπλέον: Ότι τα χρονικά περιθώρια που έχει η Ευρώπη να ανασχεματιστεί είναι πλέον δραματικά ασφυκτικά.

Στο θέμα της Γροιλανδίας, ο πρόεδρος Τραμπ διέβη τον Ρουβίκωνα της αμφοβήτησ της εδαφικής κυριαρχίας μιας νατοϊκής και ευρωπαϊκής χώρας. Στρατεύματα, έστω αυτά που διαθέτει η Δανία, αναπτύχθηκαν υπό τον φόβο αμερικανικής εισβολής. Σειρά νατοϊκών συμμάχων μίλησαν για ενεργοποίηση του άρθρου 5 υπέρ της Δανίας. Η κοινή γνώμη στην Ευρώπη παρακολούθησε, αποσβολωμένη από έκπληξη, τον αγαπημένο «θείο από την Αμερική» να μην αποκλείει τον πόλεμο. Και προσπαθεί να κρατήσει την ψυχραιμία της για να μη διαρρηχθούν οι υπερατλαντικές αδελφικές σχέσεις με τον αμερικανικό λαό, παρά τις πρωτοφα-

νείς προσβολές που έφτασαν στο σημείο να επιχειρεί Αμερικανός πρόεδρος να εκμηδενίσει τον ρόλο των συμμάχων, είτε στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, είτε στο Αφγανιστάν και το Ιράκ, όταν προσέτρεξαν πρόθυμα να συνταχθούν δίπλα από τις ΗΠΑ με πολλές ανθρώπινες απώλειες.

Είναι αλήθεια ότι από τη γροιλανδική κρίση, η Ευρώπη βγήκε ενδυναμωμένη. Οι ηγέτες της ενήργησαν με ενότητα, αναλαμβάνοντας διαφορετικούς ρόλους ο καθένας, αποτρέποντας την καταστροφή. Οι εχθροί της ευρωπαϊκής ιδέας εντός της Ε.Ε. είναι σήμερα σε υποδεέστερη θέση, εφόσον διαφάνηκε πόσο αδύναμη θα ήταν καθεμία από τις χώρες μας μόνη της. Στις ίδιες τις ΗΠΑ, προφανώς υπήρξε πολύ πιο σφοδρή αντίδραση στη στροφή κατά των συμμάχων από εκείνη που παρακολούθησαμε, ιδιαίτερα εντός των Ρεπουμπλικάνων. Έτσι, η κρίση –προς το παρόν– εκτονώθηκε. Οι αιτίες όμως που την προκάλεσαν παραμένουν εκεί.

Πρέπει να βλέπουμε τον κόσμο όπως πραγματικά είναι και όχι όπως θα τον θέλαμε, είπε ο Καναδός πρωθυπουργός Μαρκ Κάρνβι σε μια ομιλία που θα διδάσκει για δεκαετίες. Μέσα στο Νταβός, τον «ναό» της παγκοσμιοποίησης, ανα-

κοίνωσε το τέλος της παγκόσμιας τάξης που ακολούθησε τον ψυχρό πόλεμο. Δεν μπορούμε να ζούμε μέσα στο ψέμα, συνέχισε, η νοσταλγία δεν είναι στρατηγική, η εμμονή της επιστροφής σε αυτό που

Η αμυντική εξάρτηση από τις ΗΠΑ, η χαμηλή ανταγωνιστικότητα και αναμικτή ανάπτυξη της οικονομίας, το ότι μένει πολύ πίσω από ΗΠΑ και Κίνα τεχνολογικά, ειδικά σε θέματα λογισμικού, τεχνητής νοημοσύνης και ενθάρρυνσης νεοφυών επιχειρήσεων.

είχαμε, σήμερα το μόνο που προκαλεί είναι την υποταγή.

Κάτι που ισχύει πρώτα για την Ευρώπη και ιδιαίτερα την Ευρωπαϊκή Ένωση. Της οποίας τόσο τα πολύ ουσιαστικά καλά, όσο και τις κρίσιμες αδυναμίες, τις παραδέχονται πλέον όλοι. Έχουμε όμως ξεπεράσει το στάδιο των διαπιστώσεων.

Το θέμα είναι τι θα κάνουμε γι' αυτό και –κυρίως– πότε.

Η έλλειψη στρατηγικής αυτονομίας αναδεικνύεται σήμερα υπαρκτό ζήτημα για την Ένωση. Η αμυντική εξάρτηση από τις ΗΠΑ, η χαμηλή ανταγωνιστικότητα και αναμικτή ανάπτυξη της οικονομίας, το ότι μένει πολύ πίσω από ΗΠΑ και Κίνα τεχνολογικά, ειδικά σε θέματα λογισμικού, τεχνητής νοημοσύνης και ενθάρρυνσης νεοφυών επιχειρήσεων. Σε αυτά έρχονται να προστεθούν η υπερ-ρύθμιση, που εμποδίζει πλέον σε αδιανότο βαθμό την επιχειρηματικότητα, η «πράσινη συμφωνία» που –όσο και αν πηλώνει– αποτελεί σήμερα ένα εκτός τόπου και χρόνου εργαλείο, η Ουκρανία, που δεν μπορεί να στηριχτεί από μόνη της και το μεταναστευτικό, που έφερε τεράστια αναταραχή στις ευρωπαϊκές κοινωνίες και επέτρεψε σε ακραίες δυνάμεις να αναδειχθούν σε κύριες.

Όλα αυτά τα προβλήματα έχουν συνδεθεί απόλυτα με την προεδρία της κας Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, δικαίως ή αδικώς λίγη σημασία έχει, η οποία, μάλιστα, στιγματίστηκε από το γεγονός ότι το 2019, όταν αναδείχθηκε πρόεδρος

της Επιτροπής, δεν ήταν υποψήφια αλλά προϊόν συμβιβασμού.

Η κα φον ντερ Λάιεν δεν έχει καταφέρει μέχρι σήμερα να εμπνεύσει τις κοινωνίες ή τους ηγέτες της Ευρώπης να συνταχθούν πίσω της σε μια ρηξικέλευθη μεταρρύθμιση. Έχει μεν πολύ καλές σχέσεις με τους αρχηγούς κρατών, αλλά αυτό δεν είναι αρκετό. Δεν υπάρχει σήμερα ανοικτή διακυβερνητική διάσκεψη για μια νέα Ευρωπαϊκή Συνθήκη, δεν υπάρχει ένα νέο όραμα που να περιλαμβάνει το Ηνωμένο Βασίλειο και τον Καναδά, οι αναφορές των Μάριο Ντράγκι (κυρίως), Ενρίκο Λέττα και Σάουλι Νινιό για ανταγωνιστικότητα, ενιαία αγορά και ασφάλεια/ετοιμότητα, προχωρούν με βήματα κελώνας. Έχει όμως η ίδια η Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν σήμερα, σε μια καλύτερη στιγμή για την Ευρώπη, μια μοναδική ευκαιρία να προκαλέσει η ίδια την τεράστια αλλαγή ηγεσίας που χρειαζόμαστε, χωρίς να φύγει ηττημένη. Με τρόπο που θα αγκαλιαστεί και από τις ηγεσίες και από τους πολίτες. Και να μείνει έτσι στην ιστορία, ως η Ευρωπαϊκή πολιτικός που έσωσε την Ευρώπη.

michalis@michalis.com

Από τις κάμερες, στις κρυφές κάμερες

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΚΑΠΑΡΗ

Εχεις θλίψη, έχεις οργή, είσαι απογοητευμένος, δεν αντέχεις την αδικία, τότε κάτσε αναπαυτικά και άκουσε Στέλιο Καζαντζίδη, έλεγε πριν από αρκετά χρόνια ένας σοφός ιεράρχης, από οικογένεια μεταναστών, ο οποίος λάτρευε τα τραγούδια του Στέλιου Καζαντζίδη. Το 1953 κυκλοφόρησε ένα σπουδαίο και σχεδόν ξεχασμένο σήμερα τραγούδι σε στίχους και μουσική του Γεράσιμου Κλουβάτου: «Όλα εδώ πληρώνονται, εδώ, σ' αυτή τη σφαίρα, και το καλό και τ' άδικο, θα πληρωθεί μια μέρα. [...] Όσοι μου κάνανε ζημιές, δεν πείραξα κανέναν, όλοι εδώ πληρώθηκαν, τους είδα έναν έναν...». Τόσο απλά και τόσο ωραία, κατέγραψε τον πνευματικό νόμο, ο οποίος είναι πάνω από όλους τους νόμους και όλες τις ανθρώπινες κοινοτηριές. Οι παππούδες μας «στόλιζαν» τους τοκογλύφους με κατάρες, από τις οποίες υποφέρουν μέχρι σήμερα τα παιδιά και τα εγγόνια τους. Στα χρόνια μας, οι νόμιμοι «πατεώνες» του χρηματοπιστωτικού και οι νόμιμοι «μεγαλοπατεώνες», οι οποίοι μας οδήγησαν στο κούρεμα καταθέσεων και μισθών, ήδη «πληρώνουν» με πολλούς τρόπους. Εκτός του πνευματικού νόμου, δεν μένουν ούτε και οι μικροπατεώνες, οι οποίοι καθημερινά νομίζουν ότι είναι «μικροί θεοί», βασανίζοντας και ταλαιπωρώντας τους συνανθρώπους τους, είτε είναι υπάλληλοι, είτε υφιστάμενοι τους ή άλλως πως. Όλα στην ώρα τους...

Εδώ και τρία χρόνια, λειτουργεί το «αμαρτωλό» σύστημα φωτοεπισήμανσης, το οποίο απέτυχε να μειώσει τα θανατηφόρα δυστυχήματα, όπως διαφώνησαν οι υπέρμαχοί του. «Φλόμωσε» ή καλύτερα παγίδεψε τους περισσότερους οδηγούς, με ένα εκατομμύριο καταγγελίες, κυρίως στα φώτα τροχαίας, με τα εξωφρενικά εξώδικα πρόστιμα των 300 ευρώ, δηλαδή το ένα τρίτο του μισθού πολλών οδηγών. Το σύστημα προκαλεί όχι μόνο οικονομικά και κοινωνικά προβλήματα, αλλά και ψυχολογικά, αφού δημιουργεί άγχος στους οδηγούς, όταν πλησιάζουν σε φώτα με κάμερες.

Όλη αυτή η ιστορία έχει οσμή σκανδάλου, όπως καταγγέλλουν βουλευτές, αφού κατά «παράξενο» τρόπο τη διευθύνουν ιδιωτικά συμφέροντα, υπό την εποπτεία της Αστυνομίας. Τραγικό είναι και το γεγονός ότι αυξάνονται αντί να μειώνονται οι παραβάσεις. Πολλοί παραβιάζουν και οι οδηγοί οι οποίοι πλέον δεν πληρώνουν πρόστιμα, ίσως γιατί δεν μπορούν, λόγω ακρίβειας.

Με απλά λόγια, το σύστημα απέτυχε παταγωδώς και δικαιώνονται για μια ακόμη φορά οι βουλευτές, οι οποίοι οργίζονταν και φώναζαν,

«ρίχνοντας αυγά στον τοίχο». Έγινε παραδοχή ότι τα «βελάκια» δεξιά ήταν προβληματικά, αλλά τα πρόστιμα παρέμειναν πρόστιμα. Άλλαξε ο νόμος, μειώθηκε το πρόστιμο στα 85 ευρώ όταν ένα αυτοκίνητο πατήσει τη γραμμή στα φώτα, αλλά «αγρόν ηγόρασαν» οι υπεύθυνοι.

Και ξαφνικά, σε όλη αυτή την «καταχνιά» φύσηξε ένα αεράκι και ο τρόμος από τις κάμερες στους δρόμους μετακόμισε στον λόφο του Προεδρικού, με το περίφημο «videogate». Οι κρυφές κάμερες «έκαψαν» τον πρόεδρο Χριστοδουλίδη, τη Φιλίππα Κερσερά Χριστοδουλίδη και τον Χαράλαμπο Χαράλαμπος και «διέλυσαν» και τους Γιώργο Λακκοτρίπη και Γιώργο Χρυσόχο, οι οποίοι έχασαν την εξώθεν καλή μαρτυρία. Φαίνεται όμως ο τρόμος στον λόφο του Προεδρικού συνεχίζεται, με τις δημοσιογραφικές και όχι μόνο πληροφορίες να επιμένουν ότι υπάρχουν και άλλα βίντεο, τα οποία αναμένεται να κυκλοφορήσουν το επόμενο διάστημα. Δεν ξέρουμε αν περιμένουν οι «σκοτεινοί εγκέφαλοι» ένα άλλο μεγάλο γεγονός για να σπείρουν και πάλι τον τρόμο. Το μόνο σίγουρο, είναι ότι η επικριτική ομάδα της κυβέρνησης δεν ήταν καθόλου έτοιμη να διαχειριστεί τέτοιες κρίσεις.

Ο μεγάλος Χριστός Γιανναράς έγραψε για το «πρόνομο της απελπισίας», λέγοντας απλώς ότι πρέπει να πατήσεις πάτο για να ανέβεις. Τώρα, μετά τον «μεγάλο χαμό» ίσως έφθασε η ώρα να «ξυπνήσουν» εκεί στον λόφο και ο Νίκος Χριστοδουλίδης να επιλέξει άξιους συνεργάτες. Καλή επιβίβαση, αποτελεί ο Κωνσταντίνος Φυτιρής, στο υπουργείο Δημόσιας Τάξης, ο οποίος δεν «μασά» κατά τη στρατιωτική έκφραση. Μπορεί και σκέφτεται με την κοινή λογική και ίσως είναι ο μόνος ο οποίος θα μπορέσει να βάλει τάξη στο κυκλοφοριακό χάος, το οποίο οδηγεί και στα θανατηφόρα. Με τον Αλέκο Τρυφονίδη, στην προεδρία της Επιτροπής Μεταφορών της Βουλής, ίσως είναι χρυσή ευκαιρία να μετακινηθούν κάμερες από τα φώτα, να τοποθετηθούν συστήματα αντιστροφής μέτρησης, να δημοσιευτεί στο διαδίκτυο ο τόπος τοποθέτησης των καμερών σε βανάκια, να φύγουν επιτέλους τα αναχώματα στους δρόμους και το κυριότερο να φύγουν οι αστυνομικοί και να μπουνο σοβαροί επιστήμονες, στη μάχη για την οδική ασφάλεια. «Ο φόβος φέρνει κόλαση» και οι εκστρατείες φόβου και τιμωρίας και τα ατέλειωτα «εμπόδια», κυρίως για τους νέους, οι οποίοι δεν φοβούνται ούτε και τον θάνατο, φέρνουν τα αντίθετα αποτελέσματα. Η ποσοαπαγόρευση δεν είναι καθόλου μακρινό γεγονός...

kaparispan@yahoo.gr

Μηδενί δικήν δικάσης, πριν αμφοίν μύθον ακούσης

Του ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΙΑΚΩΒΙΔΗ*

Οργίσαν τα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης μετά τη δημοσιοποίηση πληροφορίας, σύμφωνα με την οποία εν ενεργεία βουλευτής καταγγέλλεται στην Αστυνομία από τη σύντροφο του για ξυλοδαρμό της. Η Αστυνομία επιβεβαίωσε την καταγγελία, χωρίς να αναφέρει ονόματα και ανακοίνωσε ότι επρόκειτο να αποταθεί στη Νομική Υπηρεσία «για οδηγίες». Αμέσως, δεκάδες, αν όχι εκατοντάδες «δικαστές» του διαδικτύου δίκασαν και καταδίκασαν τον εν λόγω βουλευτή στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης, παραβιάζοντας κάθε αρχή δικαίου, αφού όλοι είναι αθώοι μέχρι αποδείξεως του αντιθέτου, ή, όπως είπε ο Φωκυλίδης ο Μιλήσιος «μηδενί δικήν δικάσης, πριν αμφοίν μύθον ακούσης». Παράλληλα, έδωσαν στη δημοσιότητα και το όνομά του: Νίκος Σύκας, βουλευτής του ΔΗΣΥ στη Λεμεσό.

«Οδηγίες» στην περίπτωση αυτή ήταν η υποχρέωση της Αστυνομίας να αποταθεί στη Νομική Υπηρεσία, η οποία θα έπρεπε να κρίνει αν υπήρχε υπόθεση εναντίον του βουλευτή και στη συνέχεια να αποταθεί στο Ανώτατο Δικαστήριο με αίτημα την άρση της βουλευτικής του ασυλίας για να μπορέσει η Αστυνομία να τον ανακρίνει.

Εκτός από τους «δικαστές» του διαδικτύου, ο βουλευτής καταδικάστηκε και από το ίδιο του το κόμμα, η ηγεσία του οποίου, πανικοβλημένη από την αρνητική αυτή υπόθεση, εισηγήθηκε την αφαίρεσή του από το ψηφοδέλτιο ενόψει των επερχόμενων βουλευτικών εκλογών.

Ο ίδιος λέει ότι θα προσφύγει στη Δι-

καιούση με αίτημα να παραμείνει στο ψηφοδέλτιο.

Η όλη υπόθεση πήρε αυτή την τροπή λόγω της βλακώδους πρόνοιας σε σχέση με τη βουλευτική ασυλία. Η βουλευτική ασυλία είναι ασπίδα προστασίας των βουλευτών για την εκτέλεση των βουλευτικών τους καθηκόντων, μέσα στο Κοινοβούλιο, χωρίς τον φόβο ή απειλή δίωξης για τις θέσεις και τις απόψεις που

Η βουλευτική ασυλία είναι ασπίδα προστασίας των βουλευτών για την εκτέλεση των βουλευτικών τους καθηκόντων, μέσα στο Κοινοβούλιο, χωρίς τον φόβο ή απειλή δίωξης για τις θέσεις και τις απόψεις που εκφράζουν εκεί.

εκφράζουν εκεί. Από πού και ως πού κάποιος βουλευτής που κατηγορείται για ισχυριζόμενο ξυλοδαρμό της συντρόφου του καλύπτεται από βουλευτική ασυλία; Μήπως είναι μέρος των βουλευτικών του υποχρεώσεων; Είμαστε σοβαροί;

Θυμήθηκα τον διάλογο δύο βουλευτών όταν πριν από αρκετά χρόνια κάλυπτα και τις εργασίες της Βουλής.

«Άρκεσες κουμπάρε». «Εσταμάτησέ με η Αστυνομία γιατί επέρασα με κότζίνο».

«Ε, εν του είπες ότι είσαι βουλευτής να σε αφήσει»;

«Είπα του, αλλά είπεν ότι εν με κατάλαβε». «Εν σε κατάλαβε; Εν υποχρεωμένος να σε ξέρει, κουμπάρε τζαι άμαν σε σταμάτησεν τζαι είδεν ποιος είσαι, έπρεπε να σου κάμει ππάτταν τζαι να σε αφήσει σε φύεις. Έχουμεν ασυλία, κουμπάρε».

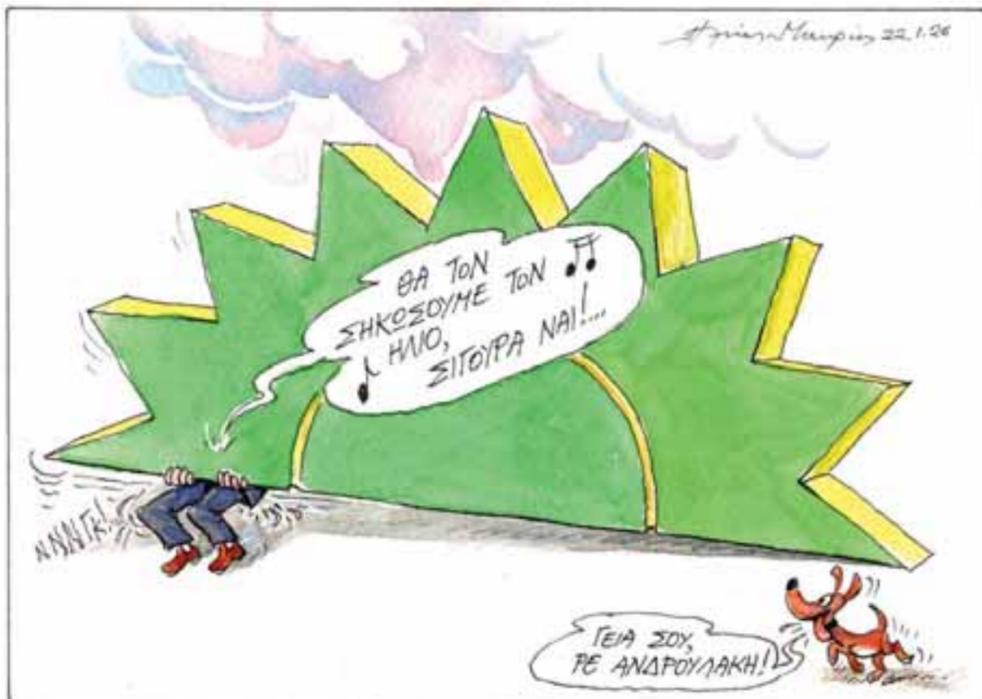
Μόνο που αυτό δεν είναι βουλευτική ασυλία, αλλά βουλευτική ασυδοσία. Είναι κάτι που θα πρέπει να ρυθμιστεί αμέσως.

Όποιος βουλευτής παραβιάζει τον νόμο, να κατηγορείται αμέσως, όπως οιοσδήποτε πολίτης, χωρίς να απαιτείται η «άρση» της βουλευτικής του ασυλίας. Επαναλαμβάνω ότι η βουλευτική ασυλία είναι η ασπίδα προστασίας των βουλευτών για την άσκηση των καθηκόντων τους εντός της Βουλής, χωρίς τον φόβο να διωχθούν για τις θέσεις και τις απόψεις που εκφράζουν μέσα στο Κοινοβούλιο.

Ο κ. Σύκας και ο κάθε Σύκας είναι αθώος μέχρι αποδείξεως της ενοχής του, από κανονικό δικαστήριο και όχι από τα λαϊκά δικαστήρια των Μέσων Κοινωνικής Δικτύωσης. Αν είναι ένοχος, πρέπει να καταδικαστεί αυστηρότατα, γιατί ως νομοθέτης έχει υποχρέωση να σέβεται και να τηρεί τον νόμο περισσότερο από τους άλλους.

Συμπέρασμα: Μηδενί δικήν δικάσης, πριν αμφοίν μύθον ακούσης» και ναι στη βουλευτική ασυλία, όχι στη βουλευτική ασυδοσία.

* Ο κ. Κυριάκος Ιακωβίδης είναι πολιτικός επιστήμονας, δημοσιογράφος.

ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΗΛΙΑ ΜΑΚΡΗ. imakris@kathimerini.gr

Ανυπάκουα σώματα (II)

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΧΡΗΣΤΙΑ*

Μια από τις μεγαλύτερες επιστημονικές ανακαλύψεις του τέλους του 19ου αιώνα ήταν ο χώρος της «ψυχής». Δεν θα ήταν υπερβολή να θεωρήσουμε την ψυχολογία του βάρους του Νίτσε και την αποδόμηση της έλλογης προσωπικότητας του ατόμου σε στοιχειακές ενστικτώδεις, μη συνειδητές, δυνάμεις ως το ξεκίνημα της ανακάλυψης ενός νέου εμπειρικού χώρου έρευνας. Η εξερεύνηση αυτού του πεδίου έδωσε πρωτόγνωρες θεωρίες, όπως η ψυχανάλυση του Freud και η αναλυτική ψυχολογία του Jung. Η εποχή, έγραφε ο Jung στις αρχές του 20ού αιώνα, πάσχει από έλλειψη κατανόησης των ψυχικών φαινομένων την ίδια στιγμή που επιτυγχάνει θεραπείες τεχνολογικές προόδους σε όλους τους υπόλοιπους τομείς. Μάλιστα, η τέρρατια επιτυχία των θετικών επιστημών, αποτέλεσε μια σκληρή ορθολογικότητα και ενός εξίσου αδυσώπητου υλιστικού πνεύματος, εμπόδιζε την ενσκόληση με έναν τομέα της γνώσης, ο οποίος απειλούσε την πρωτοκαθεδρία του έλλογου στοιχείου στην ανθρώπινη προσωπικότητα. Τόσο ο Φρόντ όσο και ο Jung ισχυρίστηκαν, μέσα από τις κλινικές τους έρευνες και εμπειρίες με ασθενείς, ότι η ενσυνείδητη προσωπικότητα, ή το «εγωϊκό σύμπλεγμα», όπως

το αποκαλούσε ο Jung, είναι ένα μόνο μέρος της συνολικής «ψυχής» και των συμπλεγμάτων που την απαρτίζουν. Το συνειδητό τμήμα είναι μόνο ένα μικρό νησί στην ταραγμένη θάλασσα του ασυνείδητου, κάτι που είχε διατυπώσει και ο Kant λέγοντας ότι ο λόγος στον άνθρωπο είναι ένα νησί σταρμένο σε έναν ωκεανό παθών. Για τον Γιουνγκ, η άγνοια ή η αγνόηση της πραγματικότητας των επικίνδυνων ψυχικών δυνάμεων και του ρόλου τους στην ατομική, κοινωνική και πολιτική πραγματικότητα οδήγησε στις ακρότητες των δυο παγκοσμίων πολέμων κατά το πρώτο ήμισυ του 20ού αιώνα.

Η εποχή μας σήμερα, παρά τις χιλιάδες αναρτήσεις περί ψυχικών νοσημάτων στα κοινωνικά δίκτυα, πάσχει επίσης από έλλειψη στοιχειώδους κατανόησης των ψυχικών φαινομένων που λαμβάνουν χώρα καθημερινά κάτω από τα μάτια μας. Η κατανόηση αυτή είναι το κλειδί της καθημερινής «ψυχικής υγιεινής» (Jung). Ένα από τα βασικά ερωτήματα είναι το πώς η επίδραση του παγκόσμιου διαδικτυακού ιστού στην ανθρώπινη ψυχή αλλάζει την ασυνείδητη και συνειδητή πραγματικότητα στην οποία ζούμε. Σε μια ομιλία της για τον αρχέτυπο της anima στη Ζυρίχη το 1931, η Εμμα Γιουνγκ, σύζυγος του Καρλ Γκούσταβ Γιουνγκ και αναλύτρια, παρατήρησε τη στενή σχέση ανάμεσα στα νέα μέσα επικοινωνίας της εποχής

της και στη διεύθυνση της συνειδητότητας της γυναίκας: «Πραγματικά, η εποχή μας φαίνεται γενικά να απαιτεί διεύθυνση της συνειδητότητας. Έτσι, στην ψυχολογία ανακαλύψαμε και ερευνούμε τα ασυνείδητο. Στη φυσική έχουμε ανακαλύψει φαινόμενα και διεργασίες [...] ασύλληπτα [που] δεν ανήκαν στη συνειδητή γνώση μας. [...] Επιπλέον, ο τηλεγράφος, το τηλέφωνο, το ραδιόφωνο και κάθε είδους τεχνικά τελειοποιημένα όργανα φέρνουν κοντά πράγματα απομακρυσμένα, εκτείνοντας το βελγνικές των αισθητών αντιλήψεων σε όλη τη γη και ακόμα μακρύτερα. Σε όλα αυτά εκφράζεται η διεύθυνση και η φώτιση της συνειδησίας» («Animus & Anima», Αθήνα, Ιάμβλικος, 1993, σ. 19). Η διεύθυνση αυτή είναι ένα αυτόματο αποτέλεσμα μιας πολύ συγκεκριμένης ψυχικής διεργασίας, κατά την οποία ασυνείδητα περιεχόμενα της ψυχής ενσωματώνονται στη συνειδητή προσωπικότητα. Σύμβολα, αρχέτυπα, εικόνες του συλλογικού ασυνείδητου και αισθήσεις πλημμυρίζουν καθημερινά τους χρήστες του διαδικτύου, χωρίς ο λόγος να είναι σε θέση να ασκήσει τον παραμικρό κριτικό έλεγχο.

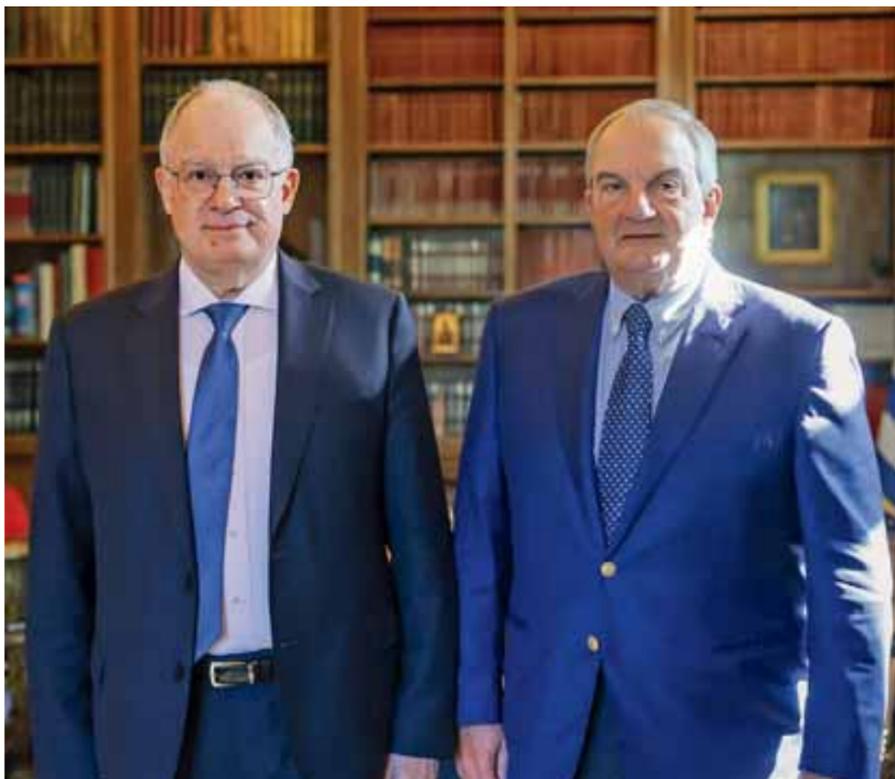
Η Εμμα Γιουνγκ, τρεις δεκαετίες πριν τη δημοσίευση της βίβλου της κοινωνιολογίας των μέσων «Understanding media» από τον Μάρσαλ ΜακΛούαν (1964), είχε ήδη διατυπώσει την υπόθε-

ση ότι κάθε αλλαγή στα μέσα επικοινωνίας οδηγεί σε σημαντικές αλλαγές στη συνειδητή ατομική και συλλογική στάση του ανθρώπου. Μάλιστα η Γιουνγκ εστιάζει σε έναν τομέα άγνωστο στον ΜακΛούαν, αυτόν του ασυνείδητου. Η διεύθυνση της ατομικής συνειδητότητας, ιδιαίτερα σε κοινωνικές ομάδες για τις οποίες θεωρούνταν ότι είχαν χαμηλή συνείδηση του κόσμου, όπως οι γυναίκες, παρατηρεί η Εμμα Γιουνγκ, συνδέεται με τα αισθητηριακά και ψυχικά ερεθίσματα που δέχονται τα άτομα. Εφιστά την προσοχή στο ότι τα νέα μέσα της εποχής της, πρωτόγονα σε σχέση με τα μέσα της εποχής της Γενικής Τεχνικής Νοσημότητας, παρουσιάζουν μια σημαντική ομοιότητα με το ασυνείδητο, τη διεύθυνση του χωροχρόνου σε σημείο ανεξαρτητοποιήσεως της εμπειρίας από αυτόν. Με άλλα λόγια, οι διαδικτυακές εμπειρίες επενεργούν συμβολικά στο άτομο πριν καν γίνουν αντιληπτές από τη συνειδητή προσωπικότητα. Με τον τρόπο αυτό, περιεχόμενα του συλλογικού ασυνείδητου (Γιουνγκ), πρότυπα, συμπεριφορές, νοοτροπίες, ιδέες, στάσεις, κρίσεις, διεισδύουν στη σφαίρα της συνειδητής προσωπικότητας και τη διεύρυνουν.

Η διεύθυνση της συνειδητότητας και η επακόλουθη αύξηση του συναισθήματος της ατομικότητας αφορούν ιδιαίτε-

ρα τις καταπιεσμένες κοινωνικές ομάδες, εκείνες που υποκείμεται στον νόμο του άλλου. Το 1930 ήταν οι γυναίκες, σήμερα είναι οι ανήλικοι – προέφηβοι και έφηβοι. Στους «ανήλικους» αποδίδονται περιορισμένη αντίληψη, κρίση, γνώση, εμπειρία, δηλαδή περιορισμένη συνειδητότητα. Η υπακοή που οφείλουν στους «ενήλικους» απορρέει από αυτή την αξιωματική θέση. Είναι αναγκασμένοι να δέχονται τις επιλογές των ενηλίκων για την παιδεία και το μέλλον τους χωρίς δικαίωμα λόγου. Αυτό ακριβώς αλλάζει με τις τεχνολογικές δυνατότητες και τις ψυχικές διαφοροποιήσεις του σήμερα. Η «φουσκωμένη» λόγω των διαδικτυακών μέσων συνειδητότητα των ανήλικων οδηγεί σε πρόωρη σχετικά με άλλες εποχές και κοινωνίες επίτευξη πνευματικής ανεξαρτησίας. Αυτό το είδος της επανάστασης δημιουργεί ανυπάκουα σώματα, με έντονη διαίσθηση της ατομικότητάς τους. Εκφράζεται δε ως απαίτηση για συμμετοχή στη διαδικασία λήψης αποφάσεων για τα θέματα της σχολικής και της καθημερινής τους ζωής και οδηγεί σε συγκρούσεις με τις παραδοσιακές ιεραρχίες του σχολείου και της οικογένειας.

* Ο Παναγιώτης Χρηστάς είναι αν. καθηγητής πολιτικής και κοινωνικής φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου Κύπρου.

Από το 1977

Ο Κώστας Καραμανλής επισκέφθηκε το Προεδρικό στις 14 Ιανουαρίου. Είχε καιρό να συναντηθεί με τον Κώστα Τασούλα. Θυμήθηκαν όμως ότι η γνωριμία τους μετράει ήδη 49 χρόνια, καθώς χρονολογείται από τα φοιτητικά τους χρόνια στη Νομική Αθηνών. Ούτε τότε, στον πυρετό της πρώιμης Μεταπολίτευσης, το πολιτικό κλίμα ήταν συναϊνικό.

Για 90 λεπτά

Η συνάντηση του Προέδρου της Δημοκρατίας με τον Γιώργο Παπανδρέου την Τετάρτη κράτησε μιάμιση ώρα. Ο κ. Τασούλας εκτιμά πως ο πρώην πρωθυπουργός, στις δύσκολες συνθήκες της κρίσης, είχε επιδείξει πνεύμα συνεργασίας, συμβάλλοντας στον σχηματισμό της κυβέρνησης Παπαδήμου με τη Ν.Δ. και τον ΛΑΟΣ. Η συζήτηση της Τετάρτης επικεντρώθηκε στις ταραχώδεις διεθνείς εξελίξεις.

Του ΣΤΑΥΡΟΥ Γ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

«**Επιχείρηση Συναίνεση**» θα μπορούσε να είναι η κωδική ονομασία της πρωτοβουλίας του Προέδρου της Δημοκρατίας να καλέσει στο Προεδρικό Μέγαρο σημαίνουσες προσωπικότητες του δημόσιου βίου, στις οποίες οι πρώην πρωθυπουργοί κατέχουν αυτοδικαία κεντρική θέση, όπως τονίζει σε συνομιλιές του. Ο κ. Κώστας Τασούλας ήδη από τη δεξίωση για την επέτειο αποκατάστασης της Δημοκρατίας, στις 24 Ιουλίου, είχε επισημάνει στους πολιτικούς αρχηγούς, κατά την εθιμοτυπική συζήτηση στο κίосκι του Κήπου, ότι πρέπει να τεθεί ένα φρένο στη στεία και ακραία αντιπαράθεση και στην τοξικότητα. Με την τωρινή πρωτοβουλία του επιμένει στο ίδιο θέμα, που είναι ταυτόχρονα, τουλάχιστον σύμφωνα με πηγές της Προεδρίας, μια συνειδητή επιχείρηση «προεδρικού branding». Το «προεδρικό branding» του κ. Τασούλα, όμως, δεν βγήκε από κάποια διαφημιστική εταιρεία, αλλά είναι η αποτύπωση της αντίληψής του για τις θεσμικές απαιτήσεις του αξιώματος.

Τέλος στην τοξικότητα

Το Προεδρικό Μέγαρο θέλει να εκπέμπει σταθερά ένα μήνυμα συνεννόησης μεταξύ αντιπάλων πλευρών ως αντίδοτο στην «υποχρεωτική ασυνεννοησία». «Αρκετά με την τοξικότητα, ας θυμηθούμε ότι υπάρχει και η αλληλοκατανόηση», λέει συχνά ο Πρόεδρος.

Το αποτύπωμα

Ο ίδιος ως χαρακτήρας είχε πάντοτε ως κύρια ιδιότητα και χαρακτηριστικό να κατευνάζει τις αντιθέσεις, να εκτονώνει τις εντάσεις με το χιούμορ ή με μια ποιητική αναφορά. Οι συνεργάτες του θεωρούν ότι έχει επιδείξει αυτές τις δεξιότητες με την παρουσία του ακόμη και στις πιο έκρυθμες και «δικαστικές» κοινοβουλευτικές στιγμές της προηγούμενης 25ετίας, από τότε που εξελέγη για πρώτη φορά βουλευτής Ιωαννίνων το 2000 και ιδίως όταν έφτασε να προεδρεύει του Σώματος. Αυτή η θητεία του έχει επιτρέψει να διατηρηθεί ανοικτός διαύλος με τους αρχηγούς και τους άλλους σημαντικούς παράγοντες των κομμάτων της αντιπολίτευσης, γεγονός που καταγράφηκε και στην εκλογή του το 2019 και το 2023 στην προεδρία της Βουλής με ρεκόρ ψήφων. Το ίδιο ακριβώς συναινετικό αποτύπωμα θα ήθελε να σφραγίσει και στην προεδρία του. Τον σκοπό αυτό υπηρετούν και οι συναντήσεις που έχει με τους πρώην πρωθυπουργούς στο Προεδρικό Μέγαρο.

Είναι ο απώτερος στόχος στο μυαλό του Προέδρου να καλλιεργηθούν από τώρα σχέσεις εμπιστοσύνης μεταξύ του ίδιου και σοβάρων πολιτικών παικτών, προκειμένου να διευκολυνθούν οι κινήσεις που ίσως χρειαστούν σε ένα ρευστό μετεκλογικό τοπίο, για τον σχηματισμό κυβέρνησης; Ο ίδιος πάντως επιμένει ότι δεν πρόκειται για «χτίσιμο θέ-

σης» όσον αφορά τις εκλογές του 2027, αλλά για πρωτοβουλία που έχει νόημα και σήμερα. Το Προεδρικό Μέγαρο θέλει να εκπέμπει σταθερά, καθημερινά, ένα μήνυμα συνεννόησης μεταξύ αντιπάλων πλευρών ως αντίδοτο στη μόνιμη τοξικότητα και στην «υποχρεωτική ασυνεννοησία». Πρόκειται για όρο που χρησιμοποιεί ο Πρόεδρος συνεχώς στις κατ' ιδίαν συνομιλίες του, θέλοντας να καυτηριάσει το γεγονός ότι στη χώρα μας αισθανόμαστε υποχρεωμένοι να διαφωνούμε και να μη συνεννοούμαστε, κάτι που είναι όχι μόνον αντιπαραγωγικό, αλλά και επικίνδυνο στους σημερινούς ταραγμένους καιρούς.

Το μήνυμα δεν απευθύνεται, λοιπόν, μόνο στην πολιτική τάξη για τις απαιτούμενες μελλοντικές συναινέσεις, αλλά και στους πολίτες, στο πλαίσιο της καθημερινής κοινωνικής συνύπαρξης. «Αρκετά με την τοξικότητα, ας θυμηθούμε ότι υπάρχει και η αλληλοκατανόηση», λέει συχνά ο Πρόεδρος, ο οποίος είναι αλήθεια ότι ενοχλείται από το γεγονός ότι τα κοινωνικά δίκτυα μοιάζουν μονίμως με πολεμικό πεδίο. Ο ίδιος δεν έχει smartphone (επιμένει σε ένα παλιό Nokia), αλλά συνεργάτες του λένε ότι γνωρίζει να χειρίζεται smartphone και όταν θέλει να τσεκάρει κάτι στα κοινωνικά δίκτυα ή στο Internet δανείζεται το κινητό ενός από τους αστυνομικούς του.

Το ήξερε ο Κυριάκος;

Ενα επίμονο ερώτημα είναι αν οι πρωτοβουλίες του Προέδρου ήταν εις γνώσιν του πρωθυπουργού και η εντελής «ακομπλεξάριση» απάντηση από το Προεδρικό Μέγαρο είναι: «Ασφαλώς!». Ο κ. Τασούλας δεν αισθάνεται ότι πρέπει να κρύψει την άριστη προσω-

πική σχέση και τη συνεργασία του με τον πρωθυπουργό. Σκέφτηκε, λοιπόν, να δρομολογήσει τις συναντήσεις πριν από τα Χριστούγεννα, οπότε τηλεφώνησε στον Κώστα Καραμανλή στις 2 Ιανουαρίου. «Θέλω να τα πούμε από κοντά, με ενδιαφέρουν οι απόψεις σου, θέλω να συζητήσω με όλους τους πρώην πρωθυπουργούς και θέλω να ξεκινήσω από σένα», του είπε μαζί με τα «χρόνια πολλά». Ο Καραμανλής ανταποκρίθηκε αμέσως, αλλά είπε στον κ. Τασούλα ότι θα ήθελε να γίνει η συνάντηση αμέσως μετά το προγραμματισμένο ταξίδι του στη Θράκη.

Δεν είναι μυστικό ότι ο Πρόεδρος συνομιλεί με τον Κυριάκο Μητσοτάκη για όλα τα ζητήματα καθημερινά, ασχέτως αν ελάχιστα δημοσιοποιούνται. Του είπε, μεταξύ άλλων, ότι αποφάσισε να συναντήσει τους πρώην πρωθυπουργούς και ο Μητσοτάκης απάντησε ότι βρήκε την ιδέα εποικοδομητική και ενδιαφέρουσα. Δεν ήταν ιδέα του Μητσοτάκη, ήταν ιδέα του Τασούλα. Δεν ζήτησε άδεια από το Μαξίμου, αλλά ούτε αιφνιδίασε τον πρωθυπουργό. «Είναι δυνατόν να ενδιαφέρεται για την εθνική συναίνεση και τη συνεννόηση ο Πρόεδρος, αλλά να μη συνεννοείται με τον πρωθυπουργό και ο ένοικος του Μαξίμου να μαθαίνει από τα κανάλια για τις προεδρικές πρωτοβουλίες;» ρώτησαν ρητορικά οι ίδιες πηγές. Μάλιστα, οι γνωρίζοντες αναφέρουν ότι ο Μητσοτάκης του μίλησε για δεύτερη φορά με καλά λόγια για την πρωτοβουλία αυτή λίγες ημέρες μετά, όταν πήγε στο Προεδρικό για την καθιερωμένη μηνιαία ενημέρωση του Προέδρου. «Πολύ καλά βγαίνει αυτό που κάνεις», φέρεται να του είπε.

Οι συναντήσεις με τους πρώην πρωθυπουργούς άρχισαν με τον

Κώστα Καραμανλή, ο οποίος πέρασε το κατώφλι του Προεδρικού Μεγάρου την περασμένη εβδομάδα. Η αλήθεια είναι ότι Τασούλας και Καραμανλής είχαν καιρό να συναντηθούν, αλλά θυμήθηκαν αμέσως ότι γνωρίστηκαν για πρώτη φορά το 1977, σε εκδήλωση της Νομικής Αθηνών. Ο Καραμανλής δεν θα πάψει να λέει τις απόψεις του και ποτέ δεν έκρυψε τις γέφυρες με την παράταξη του. «Πρώτα η πατρίδα και μετά η παράταξη», φέρεται να επισημάνει. Στο πλαίσιο της υποστήριξης του «συμφέροντος της πατρίδας», Τασούλας και Καραμανλής συμφωνούν ότι πρέπει όλοι να μιλούν με όλους, καθώς οι καιροί γίνονται όλο και πιο ταραγμένοι. «Είμαι στη διάθεσή σου, μπορούμε να συνομιλούμε όποτε θέλεις», φέρεται να υπογράμμισε ο Καραμανλής στον Τασούλα. Προφανώς η επικοινωνία τους από εδώ και στο εξής θα είναι τακτική.

Καραμπόλες

Στο ίδιο κλίμα έγινε και η συνάντηση με τον Γιώργο Παπανδρέου, η οποία μάλιστα κράτησε μιάμιση ώρα. Ο Παπανδρέου, άλλωστε, σε κάποιες περιπτώσεις επέλεξε τη συναίνεση, όπως για παράδειγμα όταν συνεργάστηκαν με τον Αντώνη Σαμαρά και υποστήριξαν την κυβέρνηση Παπαδήμου. Ο κ. Τασούλας αναγνωρίζει αυτή την πλευρά στην πολιτική προσωπικότητα του κ. Παπανδρέου, με τον οποίο μίλησε αρκετά για τις διεθνείς εξελίξεις και τις διαφαινόμενες μεταβολές στη μεταπολιτευτική αρχιτεκτονική ασφαλείας της Δύσης, με τους κλυδωνισμούς στο ΝΑΤΟ, για να το πούμε κομψά. Είναι σαφές ότι δεν μπορούμε να διακρίνουμε ακριβώς ποιες μπορεί να είναι οι τυχαίες ή απρόβλεπτες συνέπειες για την

Ελλάδα από τις μεταβολές αυτές, ποια καραμπόλα μπορεί ενδεχομένως να συμβεί, και γι' αυτό ο κ. Τασούλας πιστεύει –και ο Παπανδρέου, αλλά και ο Καραμανλής συμφωνούν– ότι η πολιτική τάξη πρέπει να σοβαρευτεί και να αποδώσει λιγότερη έμφαση στις στείρες διαφωνίες και στις αντεγκλήσεις.

Το βλέμμα προς τα έξω

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας δεν κρύβει πως ανησυχεί. «Όταν λέμε ότι οι εξωτερικές σχέσεις έχουν μπει σε ταραγμένα ύδατα, δεν είναι σχήμα λόγου. Με τις πρωτοβουλίες αυτές η Προεδρία θέλει να συμβάλει ώστε να γίνει συνείδηση στο πολιτικό σύστημα και στην κοινωνία ότι στο διεθνές πεδίο ζούμε ιστορικές στιγμές», τονίζει ο κ. Τασούλας σε συνομιλιές του. Η Ελλάδα κινδυνεύει να βρεθεί μπροστά σε ένα αδυσώπητο δίλημμα, να πιεστεί να επιλέξει αν θα πάει με την Αμερική ή την Ευρώπη, εφόσον επιέλθει οριστική διάσπαση της Δύσης. Στο θέμα αυτό, ο Πρόεδρος συνιστά ψυχραιμία και αυτοσυγκράτηση. Μάλιστα, σύμφωνα με συνομιλητή του απάντησε με ένα αρχαίο ρητό: «Και τούτο ποιείν κακίον μη αφιέναι». Δηλαδή, και δεν πρέπει να εγκαταλείψουμε την ευρωπαϊκή επαφή μας, αλλά και πρέπει να παραμείνουμε πιστοί στις ευρωπαϊκές υποχρεώσεις μας, που απορρέουν από τη συμμετοχή μας στην Ε.Ε. Σε άλλο σημείο της συζήτησης με συνομιλητή του σχετικά με τις διεθνείς εξελίξεις, ο Πρόεδρος φέρεται να υπογράμμισε: «Μπήκαμε σε μια φάση δύσκολης ισορροπίας. Εχουμε όμως τη βαθιά ελπίδα ότι αυτή η δύσκολη ισορροπία δεν θα φτάσει στο σημείο ώστε να μετατραπεί σε δίλημμα».

Η συνέχεια

Η συνάντηση με τον Αντώνη Σαμαρά, έπειτα από τηλεφωνική συνεννόηση με τον πρώην πρωθυπουργό και «αδελφό» του Τασούλα (θυμίζουμε ότι υπήρξαν και οι δύο πολιτικά παιδιά του Ευάγγελου Αβέρωφ), προσδιορίζεται μετά την εορτή της Υπαπαντής (2/2) και θα ακολουθήσει συνάντηση με τον Γιώργο Μπακογιάννη, τον Ντόρα Μπακογιάννη, τον Ευάγγελο Βενιζέλο, αλλά και με προσωπικότητες από τον ακαδημαϊκό χώρο, ενώ έχει ήδη συναντηθεί με τον Γιώργο Μπαμνιάντη τον Νοέμβριο του 2025, καθώς και με τη Μαρία Δαμανάκη στις αρχές της χρονιάς.

Ταραγμένα ύδατα

«Όταν λέμε ότι οι εξωτερικές σχέσεις έχουν μπει σε ταραγμένα ύδατα, δεν είναι σχήμα λόγου. Η Προεδρία θέλει να συμβάλει ώστε να γίνει συνείδηση στο πολιτικό σύστημα και στην κοινωνία ότι ζούμε ιστορικές στιγμές», αναφέρει ο κ. Τασούλας σε συνομιλιές του.

Τσάι και συναίνεση στο Προεδρικό

Γιατί ο Κώστας Τασούλας καλεί τους πρώην πρωθυπουργούς. Τι είπε σε Καραμανλή και Παπανδρέου και τι άκουσε από αυτούς. Τι συζήτησε με τον Μητσοτάκη για την πρωτοβουλία του

WIZ GUIDE
50 BEST
RESTAURANTS

BY
Bank of Cyprus

WIZ GUIDE
— THE —
WINE
FAIR
2026

BY

///cablenet

27 Ιανουαρίου, 2026
Hilton Nicosia
21:00

Tickets available at [ticketmaster.cy](https://www.ticketmaster.cy)

ΟΙΝΟΠΟΙΕΙΑ

ΑΗΣ ΑΜΠΕΛΗΣ

Κτήμα Γεραεμο
• wine is bottled poetry •
• Oinotheca • Cyprus •

ΚΥΠΕΡΟΥΝΔΑ WINERY

MALLIA WINERY

STERNA

**ΤΣΙΑΚΚΑΣ
WINERY**

Vasilikon

**VLISSIDES
WINERY**

**ZAMBARTAS
WINERY**

Αμερικανοί και Βρετανοί στρατιώτες σε άσκηση του ΝΑΤΟ στη βόρεια Νορβηγία τον Μάρτιο του 2025. Οι ΗΠΑ σχεδιάζουν να μειώσουν το αποτύπωμά τους ακόμη και σε δομές της Συμμαχίας στο έδαφός τους, όπως το κέντρο αριστείας συνδυασμένων θαλάσσιων επιχειρήσεων στο Νόρφολκ της Βιρτζίνια, όπου βρίσκονται σε συζητήσεις με τους Βρετανούς προκειμένου να το αναλάβουν εκείνοι διοικητικά.

Σήμα απόσυρσης από το ΝΑΤΟ

Τα μηνύματα που φτάνουν από τους Αμερικανούς στην Αθήνα και η προσπάθεια για «φρένο» στην Τουρκία

ΜΕΤΑ ΤΗ ΔΥΣΗ

Του ΒΑΣΙΛΙΑ ΝΕΑΟΥ

Ο πρωθυπουργός Κυριάκος Μητσοτάκης επιχείρησε τις προηγούμενες ημέρες να βρει μια μέση οδό που να επιτρέπει στην Ελλάδα να ισορροπήσει ανάμεσα στη γραμμή της διεθνούς νομιμότητας την οποία αντιπροσωπεύει στην παρούσα φάση η Ε.Ε. και τις γεωπολιτικές ακροβασίες του προέδρου των ΗΠΑ Ντόναλντ Τραμπ, ο οποίος στοχεύει στον πλήρη έλεγχο της Γροιλανδίας και στη δημιουργία παράλληλης δομής προς τον ΟΗΕ, που θα υπερβαίνει τα ψηφίσματα για την επίλυση της σύγκρουσης στη Ράζα.

Η ιδιότητα μέσης οδός του κ. Μητσοτάκη δεν αποτελεί, βεβαίως, μια τυχαία επιλογή. Εντάσσεται στη συνολικότερη προσπάθεια της Αθήνας να θωρακιστεί η Ελλάδα σε ένα περιβάλλον διεθνών ανακατατάξεων και ακραίων δικαυμάτων. Όλα αυτά δεν συμβαίνουν σε ουδέτερο περιβάλλον, καθώς η Αθήνα παρακολουθεί, την ίδια στιγμή, όχι μόνο την καλή προσωπική σχέση του κ. Τραμπ με τον πρόεδρο της Τουρκίας Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν, αλλά και την ειδική σχέση που –όπως φαίνεται– επιθυμούν να δημιουργήσουν αρκετοί εντός Ε.Ε. με την Αγκυρα στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας (και όχι μόνο της αμυντικής βιομηχανίας).

Οι επαφές

Η Αθήνα επιθυμεί να διατηρήσει κατ' αρχάς τη στενή σχέση με

τις ΗΠΑ που, όπως αποκαλύπτει σήμερα η «Κ», προχωρούν σε ταχείες κινήσεις απόσυρσης Αμερικανών αξιωματικών, καθώς και στρατευμάτων από κρίσιμες υποδομές του ΝΑΤΟ ανά την Ευρώπη. Σύμφωνα με άριστα πληροφορημένες πηγές, το προηγούμενο δεκαήμερο καταγράφηκαν πυκνές διπλωματικές επαφές ανάμεσα σε Έλληνες και Αμερικανούς αξιωματικούς, με αντικείμενο την προετοιμασία της επικείμενης επίσκεψης του μόνιμου αντιπροσώπου των ΗΠΑ στο ΝΑΤΟ Ματ Γουίτακερ, ο οποίος έχει αναλάβει να διαπραγματευτεί με τους Ευρωπαίους τη σταδιακή κατάργηση μέχρι το 2029 της συμμετοχής Αμερικανών σε μια σειρά από συμμαχικές δομές. Την προηγούμενη εβδομάδα ειδικότερα επισκέφθηκε την Ελλάδα, δίχως ιδιαίτερη δημοσιότητα, και ο υφυπουργός Άμυνας των ΗΠΑ Ντέιβιντ Α. Μπίκερ, ο οποίος έχει την ευθύνη της Ευρώπης και του ΝΑΤΟ στο αμερικανικό Πεντάγωνο.

Ως προς τον στόχο του 2029, είναι βέβαιο ότι θα υπάρξουν και αποχωρήσεις από διάφορες διοικήσεις του ΝΑΤΟ ανά την Ευρώπη νωρίτερα – το σχέδιο προβλέπει να λήξουν οι τρέχουσες ηπείρες στελεχών, εν συνεχεία να μην αναπληρωθούν οι θέσεις και ακολούθως να καταργηθούν. Έτσι οι ΗΠΑ θα μειώσουν, μεταξύ άλλων, το αποτύπωμά τους στη διοίκηση ειδικών δυνάμεων του ΝΑΤΟ (SOFCOM) στο Μονς του Βελγίου, στη ναυτική διοίκηση Strikformato που εδρεύει στην Πορτογαλία από το 2012 υπό τη διοίκηση του επικεφαλής του αμερικανικού έκτου στόλου (εκεί συμμετέχουν 15 μοίρες του ΝΑΤΟ περιλαμβανομένης της Ελλάδας), καθώς επίσης και

από διοικήσεις των πολυεθνικών δυνάμεων του Βορειοατλαντικού Συμφώνου στη Ρουμανία και την Πολωνία.

Οι Αμερικανοί, πάντως, σχεδιάζουν την απομείωση της παρουσίας τους ακόμη και σε δομές του ΝΑΤΟ που βρίσκονται σε αμερικανικό έδαφος. Η πλέον χαρακτηριστική περίπτωση είναι το Κέντρο αριστείας συνδυασμένων θαλάσσιων επιχειρήσεων (CJOS - Combined Joint Operations from Sea) με έδρα το Νόρφολκ της Βιρτζίνια, όπου η Ελλάδα είναι μία από τις συμμετέχουσες χώρες μαζί με –μεταξύ άλλων– την Τουρκία, τη Γερμανία, την Ολλανδία, το Ηνωμένο Βασίλειο κ.ά. Μάλιστα, στη συγκεκριμένη περίπτωση φαίνεται ότι οι Αμερικανοί βρίσκονται σε προχωρημένες συζητήσεις με Βρετανούς προκειμένου να αναλάβουν αυτοί το συγκεκριμένο πόστο και διοικητικά.

Σε γενικές γραμμές, όλες οι διοικήσεις που συνδέονται με επιχειρήσεις στη θάλασσα έχουν μπει ενόψει 2029 στο στόχαστρο της ανασυγκρότησης και αναδιοργάνωσης του αμερικανικού Πενταγώνου, το οποίο έχει στρέψει το βλέμμα στο πεδίο επιχειρήσεων του Ειρηνικού και του Ινδικού Ωκεανού, εις βάρος, βεβαίως, του Ατλαντικού, που θεωρείται δευτερεύον σε αυτή τη φάση.

Επιπλέον, οι Αμερικανοί σχεδιάζουν τη σταδιακή μείωση της παρουσίας τους σε διάφορα νατοϊκά κέντρα αριστείας (Centres of Excellence), δηλαδή των δομών που ειδικεύονται επί συγκεκριμένων πτυχών, όπως για παράδειγμα από το DAT στην Τουρκία (αντιτρομοκρατικές επιχειρήσεις), το ENESC για την ασφάλεια της

ενέργειας στη Λιθουανία και το C2 (διοίκησης και ελέγχου) στην Ολλανδία.

Οι βάσεις στην Ελλάδα

Στην Αθήνα έχει φθάσει αρμοδίως η πληροφορία ότι οι ΗΠΑ στην παρούσα φάση δεν προτίθενται να αποχωρήσουν τουλάχιστον αναπτυσσόμενου σώματος του ΝΑΤΟ (NRDC-GR) στη Θεσσαλονίκη ούτε όμως και από το IAMD (κέντρο αριστείας ενοποιημένων αντιαεροπορικών και αντιπυραυλικών άμυνας) που εδρεύει στα Χανιά.

Ωστόσο, ο Αμερικανός μόνιμος αντιπρόσωπος στο ΝΑΤΟ κατά τη μετάβασή του στη χώρα μας (υπολογίζεται να γίνει τον Μάρτιο) θα επισκεφθεί σίγουρα τις αμυντικές εγκαταστάσεις στο Νότιοανατολικό Αιγαίο, αλλά ως ένας κρίσιμος κρίκος στο πεδίο επιχειρήσεων που περικλείει την Ανατολική Μεσόγειο, δηλαδή τη Μέση Ανατολή και τη Βόρεια Αφρική. Και, επιπλέον, η Σούδα αποτελεί μια από τις προωθημένες βάσεις που μπορεί να αξιοποιηθεί ο έκτος στόλος στην πορεία του προς τον Ινδικό Ωκεανό. Πέρα, πάντως, από τις αμερικανικές διαβεβαιώσεις περί διατήρησης

δυνάμεων στις νατοϊκές δομές στην Ελλάδα, που πάντως δεν είναι πολυάριθμες (για παράδειγμα το NRDC στη Θεσσαλονίκη φιλοξενεί συνολικά έξι Αμερικανούς στρατιωτικούς), από την Ουάσιγκτον έχει ζητηθεί η ενεργοποίηση της επιτροπής που έχει συσταθεί με σκοπό την εξέταση της συμφωνίας αμοιβαίας αμυντικής συνεργασίας Ελλάδας - ΗΠΑ (MDCA), η οποία είναι πλέον πολυετούς διάρκειας. Η συγκεκριμένη επιτροπή (HLCC, High Level Consultative Committee) δεν έχει συνεδριάσει από το 2018, ως εκ τούτου η επανενεργοποίησή της έχει διακριτό ενδιαφέρον, καθώς υποδηλώνει τη βούληση των Αμερικανών να εξετάσουν τα πάντα από την αρχή, ιδιαίτερα καθώς αναζητούν τρόπους μικρότερης μεν, αποτελεσματικότερης δε παρουσίας στον ευρύτερο χώρο.

Τι θέλει η Αγκυρα

Στο ευρωπαϊκό πεδίο η Αθήνα έχει αποδωθεί σε έναν αρκετά εντατικό διπλωματικό αγώνα, προκειμένου να εξηγήσει στους βασικούς εταίρους της ότι η συνεργασία Ε.Ε. και Τουρκίας στον τομέα της ασφάλειας δεν μπορεί να γίνει εις βάρος της κυριαρχίας και των κυριαρχικών δικαιωμάτων της Ελλάδας. Τόσο σε πολιτικό όσο και σε διπλωματικό επίπεδο είναι απολύτως σαφές στην Αθήνα, ότι η Τουρκία επιχειρεί να αξιοποιήσει τις προβλέψεις της Συμφωνίας Berlin Plus ανάμεσα στο ΝΑΤΟ και την Ε.Ε. που έγινε ακριβώς προκειμένου να διευκολύνει τη στρατιωτική συνεργασία ανάμεσα σε χώρες που δεν συμμετέχουν στο ένα ή το άλλο πολυμερές σχήμα.

Το σχέδιο ενόψει 2029

Θα υπάρξουν αποχωρήσεις Αμερικανών από διάφορες διοικήσεις του ΝΑΤΟ ανά την Ευρώπη πριν από το 2029 – το σχέδιο προβλέπει να λήξουν οι τρέχουσες θητείες, εν συνεχεία να μην αναπληρωθούν οι θέσεις και ακολούθως να καταργηθούν.

Επίσκεψη Γουίτακερ

Το προηγούμενο δεκαήμερο καταγράφηκαν πυκνές επαφές ανάμεσα σε Έλληνες και Αμερικανούς αξιωματικούς, με αντικείμενο την προετοιμασία της επικείμενης επίσκεψης του μόνιμου αντιπροσώπου των ΗΠΑ στο ΝΑΤΟ Ματ Γουίτακερ.

Στα σκαριά νέα αμυντική συμφωνία με το Παρίσι

Η Αθήνα και το Παρίσι αρχίζουν σταδιακά να επαναδιαπραγματεύονται τη Συμφωνία Αμυντικής και Στρατηγικής Συνεργασίας η οποία υπεγράφη το 2021 με αφορμή τότε και τη συμφωνία προμήθειας των τριών πρώτων φρεγατών FDI (κλάση «Κίμων») που εκπνέει το φθινόπωρο.

Κατ' αρχάς και οι δύο πλευρές επιθυμούν την ανανέωση της συμφωνίας, αν και οι συζητήσεις έχουν καθυστερήσει ελαφρώς, για λόγους οι οποίοι δεν συνδέονται, βέβαια, με τις ελληνογαλλικές σχέσεις, αλλά με τις ραγδαίες διεθνείς εξελίξεις των τελευταίων εβδομάδων, που εκ των πραγμάτων ανέτρεψαν την ιεράρχηση κάποιων προτεραιοτήτων.

Σύμφωνα με την εκτίμηση πηγών οι οποίες έχουν γνώση των συζητήσεων που γίνονται ανάμεσα σε Αθήνα και Παρίσι για την ανανέωση της συμφωνίας αυτής, μέχρι τις αρχές του καλοκαιριού είναι πολύ πιθανόν να έχουν ολοκληρωθεί τα πάντα.

Η ρήτρα συνδρομής

Υπενθυμίζεται ότι στην πρώτη συμφωνία του 2021 η ρήτρα αμοιβαίας αμυντικής συνδρομής ήταν αρκετά προωθημένη, καθώς περιλάμβανε την κινητοποίηση δυνάμεων σε περίπτωση που απειληθεί το έδαφος, δηλαδή η κυριαρχία, του ενός ή του άλλου κράτους. Ωστόσο, δεν υπήρχε αναφορά

σε κυριαρχικά δικαιώματα, κάτι που εξ ορισμού θα ενέτασσε και τις θαλάσσιες ζώνες. Και οι δύο πλευρές συμφωνούν, πάντως, ότι η ανανεωμένη συμφωνία θα πρέπει να περιλαμβάνει κάποιες ακόμα πιο σημαντικές δεσμεύσεις.

Αν και η ελληνογαλλική αμυντική συνεργασία είναι κυρίως γνωστή λόγω της προμήθειας γαλλικών μαχητικών Rafale και της ναυπήγησης των φρεγατών FDI, εδώ και περίπου δύο χρόνια, με την επιτάχυνση ορισμένων διαδικασιών από τον αρχηγό ΓΕΕΘΑ Δημήτρη Χούπη αλλά και την ανάληψη πρωτοβουλιών από τον αρχηγό ΓΕΣ Γιώργο Κωστίδη, γίνεται μια προσπάθεια ελληνικές και γαλλικές Ενοπλες

Δυνάμεις να έρθουν πιο κοντά στον τομέα των συμβατικών επιχειρήσεων και στον κερσαίο τομέα. Παρότι το αεροναυτικό σκέλος παραμένει κρίσιμης σημασίας για επιχειρήσεις στον χώρο του Αιγαίου και της Ανατολικής Μεσογείου, οι κερσαίες επιχειρήσεις αποτελούν έναν τομέα στον οποίο όλες οι δυνάμεις του ΝΑΤΟ έχουν να πάρουν πολλά μαθήματα από όλα όσα συμβαίνουν τα τελευταία τέσσερα χρόνια, γι' αυτό και η Αθήνα έχει ανταποκριθεί θετικά σε μια σειρά προτάσεων από το γαλλικό γενικό επιτελείο ενόπλων δυνάμεων, αλλά και εκείνο των κερσαίων δυνάμεων.

Η Ελλάδα θα αποστείλει στις αρχές Απριλίου στη Γαλλία Ει-

δικές Δυνάμεις και μηχανοκίνητα τμήματα για να συμμετάσχουν στην άσκηση Orion 2026, η οποία αρχίζει στις 8 Φεβρουαρίου και ολοκληρώνεται στις 30 Απριλίου, όπου από τη γαλλική πλευρά θα συμμετάσχουν συνολικά 12.500 στρατιώτες, 1.200 drones, 25 πολεμικά πλοία, σε μια μεγάλη έκταση ξεκινώντας από τη Λα Ροσέλ στον Ατλαντικό μέχρι την Καμπανία και με τη χρήση αεροπορικών βάσεων και λιμένων σε όλο το μέτωπο του Βισκαϊκού. Είναι προφανές ότι οι Γάλλοι κινητοποιούνται έχοντας ως στρατηγικό στόχο να αναπληρώσουν σε βάθος χρόνο το κενό που θα δημιουργηθεί από τη μείωση του αμερικανικού στρατιωτικού αποτυπώματος.

Ο Ντόναλντ Τραμπ κατά την άφιξή του στο αεροδρόμιο του Νταβός. Η εμπρηστική ομιλία του Αμερικανού προέδρου έκαψε και τα τελευταία υπολείμματα διατλαντικής αλληλεγγύης.

Επιστροφή στο «Μαγικό Βουνό»

Η σύγκρουση για τη Γροιλανδία απεφεύχθη. Η Δύση όμως έδειξε στο Νταβός να γυρίζει έναν αιώνα πίσω

ΜΕΤΑ ΤΗ ΔΥΣΗ

Του ΠΕΤΡΟΥ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

Σκαρφαλωμένο στις ελβετικές Άλπεις, το Νταβός είναι παγκοσμίως γνωστό για δύο λόγους: ως πηγή έμπνευσης του Τόμας Μαν στο περίφημο έργο του «Το Μαγικό Βουνό», όπου περιγράφει την ατμόσφαιρα των ευρωπαϊκών ελίτ παραμονές Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου· και ως Μέκκα της παγκοσμιοποίησης, τόπος συνάντησης πολιτικών ηγετών και πολυεθνικών της Δύσης από το 1971, στα ετήσια συμπόσια του Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ (WEF). Στη φετινή συνάντηση του WEF, την εβδομάδα που πέρασε, η Αμερική του Τραμπ εκφώνησε τον επικείμενο της παγκοσμιοποίησης και γύρισε την ανθρωπότητα πίσω στην εποχή της σύγκρουσης μεταξύ μεγάλων δυνάμεων του δυτικού κόσμου, το δυσοίονο προοίμιο της οποίας περιέγραψε με μαεστρία ο Τόμας Μαν.

Αρκτική στροφή

Το δεκαπενθήμερο που προηγήθηκε, ο Ντόναλντ Τραμπ, έχοντας πάρει αέρα από την επίδειξη δύναμης στη Βενεζουέλα, είχε καταφέρει κάτι μέχρι χθες αδιανόστο: εκεί που όλοι περιμέναμε ότι το αποφασιστικό τεστ για τη χάραξη των νέων σφαιρών επιρροής μεταξύ Δύσης, Ρωσίας και Κίνας θα κρινόταν στην Ουκρανία ή στην Ταϊβάν, ο Αμερικανός πρόεδρος κατάφερε να το μεταφέρει σε μια παγωμένη νήσο, με πληθυσμό που δεν γεμίζει καν ένα ΟΑΚΑ και με αντιπάλους τους δύο πυλώνες αυτού που συνεχίζουμε, με τη δύναμη της αδράνειας, να αποκαλούμε «Δύση», τις ΗΠΑ και την Ευρώπη. Μέχρι την περασμένη Τετάρτη επέμενε ότι θα προσαρτήσει τη Γροιλανδία, ευρωπαϊκό έδαφος, είτε με εξαγορά είτε με στρατιωτική βία και απειλούσε με εμπορικό πόλεμο ευρωπαϊκά κράτη, συμπεριλαμβανομένων της Βρετανίας, της Γερμανίας και της Γαλλίας, που αντιτάσσονταν στα σχέδιά του. Τελικά τα χειρότερα αποφεύχθηκαν, μέχρι νεωτέρας. Από το βήμα του Νταβός, ο Τραμπ έκανε άλλη μία από τις συνηθισμένες του κυβιστήσεις, διαβεβαιώνοντας ότι δεν θα προσφύγει σε στρατιωτική βία, ενώ λίγο αργότερα, ύστερα από συνάντηση με τον γενικό γραμματέα του ΝΑΤΟ Μαρκ Ρούτε, πήρε πίσω τις απειλές για πόλεμο δασμών, λέγοντας ότι υπήρξε ένα «πλαίσιο συμφω-

νίας» που ικανοποιεί τις βασικές αξιώσεις του. Ρεπορτάζ διεθνών μέσων ανέφεραν ότι η κυοφορούμενη συμφωνία θα προβλέπει αμερικανική κατοχή στην ήδη υπάρχουσα βάση του Πιτουφικ και σε άλλα τμήματα του νησιού όπου θα γίνουν γιγαντιαίες βάσεις των ΗΠΑ, κατά το πρότυπο των βρετανικών βάσεων της Δεκελείας και του Ακρωτηρίου στην Κύπρο. Επιπλέον, θα προβλέπεται συνεκμετάλλευση κοιτασμάτων σπανίων γαιών και άλλων πολύτιμων ορυκτών με την Ευρώπη.

Μπορεί η σημαία του ΝΑΤΟ να μην υψοφόρεται στο Νταβός, αλλά από την περασμένη Τετάρτη κυματίζει μεσίστια. Ακόμη κι αν αφήσουμε κατά μέρος τα εύλογα ερωτήματα για το κατά πόσον θα επιτευχθεί, τελικά, συμφωνία, η εμπρηστική ομιλία του Τραμπ έκαψε και τα τελευταία υπολείμματα διατλαντικής αλληλεγγύης. Ο Αμερικανός πρόεδρος είπε στο κεραυνοβλημένο ακροατήριό του ότι «χωρίς την Αμερική (στον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο), όλοι εσείς θα μιλούσατε τώρα γερμανικά, ίσως και λίγα γαπωνέζικα». Σε ύφος Δον Κορλεόνε, προειδοποίησε ότι «μπορούν (οι Ευρωπαίοι) να πουν “ναι”, οπότε θα τους είμαστε πολύ ευγνώμονες, ή μπορούν να πουν “όχι”, οπότε θα το θυμόμαστε». Η απειλή πήρε πιο συγκεκριμένο χαρακτήρα όταν έκανε σαφές ότι από εδώ και στο εξής η βοήθεια στην Ουκρανία «είναι υπόθεση της Ευρώπης και του ΝΑΤΟ», όχι των ΗΠΑ.

Η αυτοκρατορική αλαζονεία διακατείχε και τον Αμερικανό υπουργό Οικονομικών Σκοτ Μπέσεντ, ο οποίος μία βέρα νωρίτερα, όταν ρωτήθηκε αν φοβάται την αντίδραση των Ευρωπαίων στον εμπορικό πόλεμο που απει-

Αποδοκιμασία Τραμπ και στο εσωτερικό

Πιστεύετε ότι η χώρα γενικώς είναι καλύτερα σήμερα απ' ό,τι ήταν πριν από ένα χρόνο;

Χειρότερα 49%

Καλύτερα 32%

Το ίδιο 19%

Απορρίπτω

Εγκρίνετε τον τρόπο που ο πρόεδρος Τραμπ ασκεί τα καθήκοντά του;

Εγκρίνω 40%

Απορρίπτω 56%

Απορρίπτω

Τον τρόπο που διαχειρίζεται τις σχέσεις με άλλες χώρες;

Εγκρίνω 39%

Απορρίπτω 58%

Απορρίπτω

Πηγή: The New York Times/Siena poll
• 12 έως 17 Ιανουαρίου

λούσε να τους κηρύξει η Ουάσιγκτον, απάντησε: «Φαντάζομαι ότι θα συγκροτήσουν μια επίφοβη ομάδα εργασίας, που φαίνεται να είναι το πιο ισχυρό όπλο τους». Αλλά ο Τραμπ ήταν εκείνος που ξεπέρασε κάθε όριο, μαστιγώνοντας από το βήμα του Νταβός τους Ευρωπαίους με φρασεολογία ακροδεξιού κούλιγκαν.

«Κακά γονίδια»

«Αρκετές περιοχές της Ευρώπης έχουν γίνει εντελώς αγνώριστες», υποστήριξε, λόγω της «ανεξέλεγκτης, μαζικής μεταναστευσης». Ο άνθρωπος που πρόσφατα μιλούσε για «γενοκτονία των λευκών στη Νότια Αφρική», είπε τώρα ότι «έχουμε (στη Δύση) πολλά κακά γονίδια» λόγω των αλλοφύλων μεταναστών, νομιμοποιώντας τον ωμό και ξεκάθαρο ρατσισμό της εποχής όπου ο Ράντγιαρντ Κίπλινγκ έγραφε ποίημα για το βαρύ «Φορτίο του Λευκού Ανθρώπου» (White Man's Burden) να εκπολιτίσει τις κατώτερες φυλές.

Η ακραία επιθετική και ταπεινωτική συμπεριφορά του Τραμπ αναγκάζει τους Ευρωπαίους να αναπτύξουν κάποιο είδος σπονδυλική στήλη, το θέλουν δεν το θέλουν. Η πολιτική και αμυντική χειραφέτηση της Ευρώπης από την Αμερική προβάλλει ως μονόδρομος, καθώς γάμος με το σταθμό δεν γίνεται. Με την πολιτική του ειδικά στο θέμα της Γροιλανδίας ο Τραμπ κατάφερε να φέρει στο στρατόπεδο των επικριτών του ακόμη και τον Κιρ Στάρμερ, πρωθυπουργό της κατά κανόνα δεξιόμην Βρετανίας, με την ακύρωση του Brexit να εγγράφεται ως πιθανή εξέλιξη στον ορίζοντα.

Ωστόσο, η ευρωπαϊκή χειραφέτηση είναι ένας δρόμος στρωμέ-

νος με πολλές νάρκες. Η σημερινή Ευρώπη εξαρτάται σε πολύ μεγάλο βαθμό από την Αμερική στο πεδίο της ασφάλειας και υστερεί κατά πολύ στο οικονομικό πεδίο, ειδικά στην ψηφιακή οικονομία, ενώ φρόντισε η ίδια να γίνει ενεργειακός όμηρος των ΗΠΑ από τη στιγμή που αποφάσισε να αντικαταστήσει το φθινό φυσικό αέριο της Μόσχας με το ακριβό LNG της Ουάσιγκτον. Επιπλέον, κάθε προσπάθεια χειραφέτησης από τον υπερατλαντικό Μεγάλο Αδελφό απειλεί να προκαλέσει ρήγμα στις γραμμές της, όπως είχε γίνει και το 2003, όταν ο γαλλογερμανικός πυρήνας αντιστάθηκε στον πόλεμο του Μπους κατά του Ιράκ.

Προς την Κίνα

Εξίσου δύσκολα είναι, όμως, τα διλήμματα και για την Αμερική. Η ωμά ιμπεριαλιστική πολιτική του Τραμπ καταλήγει να αποξενώνει ακόμη και τους πιο στενούς συμμάχους του, στρέφοντάς τους στην αγκαλιά των ανταγωνιστών του. Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση του Καναδά, τον οποίο ο Αμερικανός πρόεδρος εννοεί να μετατρέψει, στα όνειρά του, σε 51η Πολιτεία των ΗΠΑ. Ο Καναδάς διεξάγει το 75% του εξωτερικού εμπορίου με τις ΗΠΑ, ο στρατός του είναι πολύ στενά συνδεδεμένος με τον αμερικανικό και ο πρωθυπουργός του, Μαρκ Κάρνεϊ, είναι πρώην στέλεχος της Goldman Sachs. Οι σχέσεις της χώρας με την Κίνα «πάγωσαν» το 2018, επί πρώτης προεδρίας Τραμπ, όταν ο Καναδάς, με απαίτηση των ΗΠΑ, συνέλαβε τη Μενγκ Ουαντζού, διευθύντρια του κινεζικού μεγάλου κινεζικού του αεροδρόμιου του Βανκούβερ.

Προ ημερών, όμως, ο Μαρκ Κάρνεϊ επισκέφθηκε το Πεκίνο, όπου υπέγραψε συμφωνία «στρατηγικής συνεργασίας», κρίνοντας ότι η Κίνα είναι περισσότερο αξιόπιστος εταίρος και λιγότερο επικίνδυνος ανταγωνιστής για τη χώρα του από τον μεγάλο γείτονά της. Στο Νταβός, ο Κάρνεϊ αποθεώθηκε διακηρύσσοντας το τέλος της Pax Americana και καλώντας τις μεσαίες δυνάμεις του πλανήτη να συνεργαστούν απέναντι στον φορέα του μονομερούς ηγεμονισμού (ονόματα δεν λέμε, οικογένειες δεν θίγουμε), γιατί «αν δεν είμαστε στο τραπέζι, θα είμαστε στο μενού».

Αργά ή γρήγορα, ο Τραμπ ή άλλα κέντρα ισχύος στην Αμερική θα συνειδητοποιήσουν πόσο δίκιο είχε ο Ταλεϋράνδος όταν έλεγε ότι μπορεί κανείς να κάνει πολλά πράγματα με τις εξυφολόγες, αλλά όχι να καθίσει πάνω τους.

Χειραφέτηση με εμπόδια

Η χειραφέτηση της Ευρώπης από την Αμερική προβάλλει ως μονόδρομος, ωστόσο ο δρόμος είναι στρωμένος με νάρκες, κυρίως όσον αφορά την ενέργεια και την ασφάλεια.

Οι φίλοι σε απόσταση

Με την πολιτική του ο Αμερικανός πρόεδρος κατάφερε να φέρει στο στρατόπεδο των επικριτών του ακόμη και παραδοσιακούς συμμάχους των ΗΠΑ, όπως η Βρετανία και ο Καναδάς.

Η εκδικηση του «μπαμπάκα»

Το Νταβός σήμανε για τους Ευρωπαίους τη στιγμή της αλήθειας. Επί ένα χρόνο δέχονταν με ιώβειο υπομονή κάθε ράπισμα του Τραμπ και διαγκωνίζονταν σε κολακείες —ο Ρούτε τον είχε παρομοιάσει με «μπαμπάκα», που μαλώνει τα ατίθασα παιδιά— πιστεύοντας ότι η δική τους πολιτική κατευνασμού θα αποδειχθεί περισσότερο αποτελεσματική από εκείνη του Τσάμπερλεν.

Η ταπείνωση της Ευρώπης έφτασε στο ναδίρ τον περασμένο Ιούλιο, όταν η

Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν υπέγραψε, χαμογελαστή, εμπορική συμφωνία (στην πραγματικότητα, πράξη υποτέλειας) με τον Τραμπ στις δικές του εγκαταστάσεις γκολφ στη Σκωτία: η Ε.Ε. δεχόταν αμερικανικούς δασμούς 15% στις εξαγωγές της, ενώ η ίδια επέβαλλε... 0% δασμούς στα αμερικανικά προϊόντα.

Ελπίδα των Ευρωπαίων ήταν ότι, κολακεύοντας τον ναρκισσισμό και ικανοποιώντας τη συναλλακτική νοστροπία του Τραμπ, θα εξα-

σφάλιζαν τη συστράτευση του εναντίον του Πούτιν στο Ουκρανικό.

Μέχρι τώρα, τίποτα δεν δείχνει ότι θα το πετύχουν. Μάλιστα, το τελευταίο διδάστημα ο Εμανουέλ Μακρόν, ο Φρίντριχ Μερτς και η Τζόρτζια Μελόνι εμφανίστηκαν διαδοχικά έτοιμοι να ανοίξουν και πάλι διάλογο με τη Μόσχα, πιθανότατα εκτιμώντας ότι μια συμφωνία κατάπαυσης του πυρός βρίσκεται στα σκαριά και ότι η Νέα Γιάλτα κινδυνεύει να χαραχθεί ερήμην τους.

ΜΕΤΑ
ΤΗ ΔΥΣΗ

Της ανταποκριτριάς μας
στις ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ ΒΟΥΔΟΥΡΗΣ

Απομένουν 1.090 ημέρες μέχρι τη λήξη της δεύτερης θητείας του Ντόναλντ Τραμπ. Ο μεγιστάνας ορκίστηκε 47ος πρόεδρος των Ηνωμένων Πολιτειών, πριν από ακριβώς ένα χρόνο, στις 20 Ιανουαρίου. Τους τελευταίους δώδεκα μήνες έως και τις τελευταίες ημέρες ο κόσμος συνειδητοποιεί πια τεκτονικές αλλαγές ως προς την πολιτική των ΗΠΑ στην παγκόσμια σκηνή. Και παρότι την περασμένη Τετάρτη επικράτησε ανακούφιση στις Βρυξέλλες για τη συμβιβαστική λύση που αποδέχθηκε ο Τραμπ ως προς το ζήτημα της Γροιλανδίας και την απόσυρση της απειλής δασμών εναντίον οκτώ ευρωπαϊκών χωρών, αυτή ήταν στιγμιαία. Είναι πλέον κοινή η πεποίθηση στο «μπλοκ» ότι οι ευρωατλαντικές σχέσεις δεν θα είναι πια οι ίδιες. Το παραδέχθηκε και η πρόεδρος της Κομισιόν Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν όταν την ίδια ημέρα διαπίστωνε ότι «οι αλλαγές στη διεθνή τάξη δεν είναι μόνο σεισμικές – αλλά πλέον μόνιμες».

“

Επεται συνέχεια
«Επρόκειτο για την πιο σοβαρή κρίση των διατλαντικών σχέσεων εδώ και καιρό, αλλά με τον Τραμπ στον Λευκό Οίκο δεν θα είναι η τελευταία».

Ιαν Λέσερ
Επίτιμος
πρόεδρος
του German
Marshall Fund

Οι διαφορές

Με αυτή την κοινή πρόκληση προσήλθαν στις Βρυξέλλες την περασμένη Πέμπτη οι Ευρωπαίοι ηγέτες, όμως –για ακόμη μια φορά– με διαφορετική προσέγγιση. «Παρά την αποκλιμάκωση των εντάσεων, οι Ευρωπαίοι δυσκολεύονται να υιοθετήσουν μια κοινή γραμμή», τονίζει ο Τσαρλς Γκραντ, διευθυντής του Center for European Reform στις Βρυξέλλες και εξηγεί: «Οι Γάλλοι ηγούνται μιας ομάδας χωρών που πιστεύουν ότι ο Τραμπ σέβεται μόνο τη γλώσσα της ισχύος. Αλλά πολλά άλλα κράτη-μέλη, συμπεριλαμβανομένων της Γερμανίας, ευνοούν μια πιο ήπια προσέγγιση, εκτιμώντας ότι μόνο μέσω της διπλωματίας επιλύονται οι κρίσεις».

Η αλήθεια είναι ότι από την ημέρα που επέστρεψε στην εξουσία ο Τραμπ, οι Ευρωπαίοι ηγέτες και τα μέλη του ΝΑΤΟ «γονάτισαν» μπροστά στον ένοικο του Λευκού Οίκου, καταπιόντας τις απαιτήσεις του για επιπλέον κονδύλια για την άμυνα, αποδεχόμενοι μια ετεροβαρή εμπορική συμφωνία, εν μέσω άνευ προηγουμένου προβολών εναντίον τους ότι δήθεν οδηγούν την Ευρώπη σε «πολιτισμικό αφανισμό».

Εκείνοι που ακολουθούν έως σήμερα μια συναινετική προσέγγιση –ανάμεσα τους και η πρόεδρος της Κομισιόν– θεωρούν ότι είναι απαραίτητη, ώστε να προστατευθούν δύο βασικές προτεραιότητες για την Ευρώπη: η άμυνα και η

Νεκρή συμμαχία, ανέφικτος χωρισμός

Οι Ευρωπαίοι αναγνωρίζουν ότι η σχέση με τις ΗΠΑ έχει τραυματιστεί ανεπανόρθωτα. Παραμένει ωστόσο αναγκαία, κυρίως λόγω Ουκρανίας. Τι μπορεί ακόμη να σωθεί;

Το σπύσιμο ενός αγγείου υποχρέωσε τον Εμανουέλ Μακρόν να εμφανιστεί με αεροπορικό γυαλί στο Νταβός και στις Βρυξέλλες. Ο ίδιος είπε ότι διαθέτει «το μάτι του τίγρη». Η αδιαφάνεια των φακών όμως μπορεί να συμβολίζει και το σάπισμα μιας Ευρώπης που δεν ξέρει πια πού να εστιάσει το βλέμμα της.

ασφάλειά της μέσω ΝΑΤΟ και μια δίκαιη ειρηνευτική συμφωνία για την Ουκρανία.

Όμως, η συνεχιζόμενη απρόβλεπτη συμπεριφορά του Αμερικανού προέδρου δεν αφήνει πολλά περιθώρια εφροσκασμού στην Ευρώπη και σε αρκετούς ηγέτες της, που συνειδητοποιούν πια ότι δεν μπορούν να τον εμπιστευθούν. «Το σοκ, άλλωστε, που υπέστησαν οι πιο βαθιά ατλαντιστές στην Ευρώπη, Δανοί, δεν μπορεί να ξεπεραστεί εύκολα», παραδέχεται Ευρωπαίος διπλωμάτης.

Οι τελευταίες ημέρες –αν και είχαν επικεντρωθεί τη Γροιλανδία και

την πρόθεση του Τραμπ να την προσαρτήσει–, ωστόσο, δεν αφορούσαν μόνο το αρκτικό νησί. «Ουσιαστικά βρεθήκαμε αντιμέτωποι εκ νέου με διλήμματα: εμπιστευόμαστε τελικά τον Τραμπ ως προς την ασφάλεια και την ευημερία μας, όταν διαρκώς μας απειλεί;», αναρωτήθηκε διπλωματική πηγή.

Γι' αυτόν τον λόγο ο Γιάννης Εμμανουηλίδης, διευθυντής μελετών του European Policy Center στις Βρυξέλλες, θεωρεί ότι πλέον «δεν πρόκειται να επιστρέψουμε στο προηγούμενο καθεστώς των ευρωατλαντικών σχέσεων. Κάνουν λάθος όσοι νομίζουν ότι θα

επιστρέψουμε σε μια κατάσταση όπως ήταν πριν από τη δεύτερη προεδρία Τραμπ. Αυτό πλέον χάθηκε. Το ερώτημα είναι τι μπορεί να σωθεί». Με αυτή τη διαπίστωση συμφωνεί ο Ιαν Λέσερ, επίτιμος πρόεδρος του German Marshall Fund των ΗΠΑ, στις Βρυξέλλες: «Οι Ευρωπαίοι ηγέτες δεν μπορούν να ενεργούν σαν να μη συνέβη τίποτα τις τελευταίες ημέρες. Επρόκειτο για την πιο σοβαρή κρίση των διατλαντικών σχέσεων εδώ και καιρό, αλλά με τον Τραμπ στον Λευκό Οίκο δεν θα είναι η τελευταία».

Για αρκετούς, άλλωστε, οι διατλαντικές σχέσεις θα συνεχίσουν να

περνούν «διά πυρός και σιδήρου», αλλά η βασική ανησυχία αφορά την ασφάλεια της Ευρώπης. «Η διάσπαση των νατοϊκών συμμαχικών παραμένει βασικός στόχος του Πούτιν», υπενθυμίζει διπλωμάτης από χώρα της Ανατολικής Ευρώπης και αυτό «αλλάζει τους στρατηγικούς υπολογισμούς σε σχέση με τον πόλεμο στην Ουκρανία, όπως φάνηκε στην πρόσφατη υπερηχητική επίθεση στο Κίεβο».

Γι' αυτό, άλλωστε, τόσο ο Γερμανός καγκελάριος όσο και ο γενικός γραμματέας του ΝΑΤΟ υπογράμμισαν ότι οι διατλαντικές σχέσεις και η εμπιστοσύνη θα πρέπει να διατηρηθούν. «Σε μια εποχή μεγάλων προκλήσεων και οι ΗΠΑ θα εξαρτηθούν από αυτή την εμπιστοσύνη. Είναι το δικό τους –και δικό μας– αποφασιστικό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα», δήλωσε ο Φρίντριχ Μέρτς. «Πρέπει να διασφαλίσουμε ότι τα ζητήματα θα επιλύονται με φιλικό τρόπο», τόνισε ο Μαρκ Ρούτε, υπενθυμίζοντας το διακύβευμα: «Η Ουκρανία πρέπει να είναι η βασική μας προτεραιότητα».

Νέο ΝΑΤΟ

Παρότι ο γ.γ. του ΝΑΤΟ μπορεί δικαιολογημένα να πιστώνεται την αποκλιμάκωση της κρίσης γύρω από τη Γροιλανδία, ωστόσο, επειδή δεν θα είναι η τελευταία, διπλωμάτες και αναλυτές θεωρούν ότι ήρθε πλέον η ώρα της στρατηγικής αυτονομίας της Ε.Ε., την οποία επιδιώκει από το 2017 ο Γάλλος πρόεδρος σε στρατιωτικό και οικονομικό επίπεδο. «Πιστεύω ότι η τρέχουσα κρίση θα επιταχύνει και πιθανώς θα οδηγήσει σε μεγαλύτερη αυτονομία την Ε.Ε. και ίσως σε ένα πιο ευρωπαϊκό ΝΑΤΟ», τονίζει ο Ιαν Λέσερ. Ανώτερος Ευρωπαίος διπλωμάτης τόνισε, εξάλλου, ότι αυτό ίσως αποτελεί το μόνο ζήτημα που συγκεντρώνει ευρεία συναίνεση εντός των «27» σε ό,τι αφορά την άμυνα, το εμπόριο ή την ανταγωνιστικότητα. «Πρέπει να γίνουμε περισσότερο ανεξάρτητοι, αλλά και να παραμείνουμε –καθώς ενυπάρχει στο DNA μας– ανοικτοί στον κόσμο».

Και εάν στο λεξιλόγιο των Βρυξελλών –ως απότοκο της κρίσης με την Ουάσινγκτον– αντικαταστάθηκε η «στρατηγική αυτονομία» με τη «στρατηγική ανεξαρτησία» της Ευρώπης, θα διασφαλιζόταν τελικά οι σχέσεις ΗΠΑ - Ε.Ε.;

«Παρά τον δικαιολογημένο θυμό, οι διατλαντικές σχέσεις παραμένουν εξαιρετικά σημαντικές», σημειώνει Ευρωπαίος διπλωμάτης, που διευκρινίζει μάλιστα ότι «αυτές δεν αφορούν, φυσικά, μόνο τον Λευκό Οίκο, αλλά και το Κογκρέσο, καθώς και τον αμερικανικό λαό, που στο ζήτημα της Γροιλανδίας έδειξε μάλιστα να εννοείται από τη συμπεριφορά του Τραμπ. Και αυτό είναι αξιοσημείωτο».

“

Διαφορετικές προεγγίσεις
«Οι Γάλλοι ηγούνται μιας ομάδας χωρών που πιστεύουν ότι ο Τραμπ σέβεται μόνο τη γλώσσα της ισχύος. Αλλά πολλά άλλα κράτη-μέλη προκρίνουν μια πιο ήπια προσέγγιση».

Τσαρλς Γκραντ
Διευθυντής
του Center
for European
Reform

ΑΠΟΨΗ

Οι Ευρωπαίοι στον καθρέφτη

Του ΗΛΙΑ ΝΤΙΝΑ

Αν υπάρχει μια θεωρία στις διεθνείς σχέσεις που αντιμετωπίζεται περισσότερο ως αξίωμα παρά ως υπόθεση προς διαρκή έλεγχο, αυτή είναι η θεωρία της «δημοκρατικής ειρήνης»: η διαπίστωση ότι δύο δημοκρατίες δεν έχουν ποτέ πολεμήσει μεταξύ τους. Είναι τόσο βαθιά εδραιωμένη αυτή η ιδέα στον κόσμο των διεθνών σχέσεων, ώστε όταν μοιάζει να διαψεύδεται, η πρώτη αντίδραση δεν είναι να αμφισβητηθεί η θεωρία, αλλά να επανεξεταστεί αν μία από τις δύο πλευρές παραμένει πράγματι δημοκρατία.

Κάπως έτσι μοιάζει η τρέχουσα συγκυρία. Ο πρόεδρος των ΗΠΑ απειλεί με κυρώσεις εάν δεν αποκτήσει η χώρα του τη Γροιλανδία. Ακόμη κι αν η χρήση βίας για την ώρα αποκλείστηκε, το γεγονός και μόνο ότι ένα τέτοιο ενδεχόμενο αρθρώνεται δημοσίως αρκεί για να διαλύσει την αίσθηση κανονικότητας. Στην Ευρώπη επιστρέφει ένα αίσθημα πανικού – αυτή τη φορά όχι απέναντι σε έναν εξωτερικό εχθρό, αλλά απέναντι στον μέχρι πρότινος αυτόνοτο σύμμαχο.

Για τρεις γενιές, οι Ευρωπαίοι μεγάλωσαν με την πεποίθηση ότι η συμμαχία με τις ΗΠΑ δεν ήταν απλώς χρήσιμη, αλλά αναγκαία. Η κομμουνιστική απειλή, το Σχέδιο Μάρσαλ, η αμερικανική στρατιωτική ομπρέλα: όλα συνέθεταν μια κοινή βεβαιότητα. Οι ΗΠΑ δεν ήταν απλώς ο ισχυρός φίλος • ήταν ο εγγυητής της ευρωπαϊκής ασφάλειας και, ταυτόχρονα, ο καθρέφτης των «κοινών μας αξιών».

Αυτή η συνθήκη δεν υφίσταται πια. Οι σχέσεις διαρρηγνύονται μέρα με τη μέρα. Αν στην περίπτωση της Βενεζουέλας οι ευρωπαϊκές ελίτ μπορούσαν τηρήσουν στάση Πόντιου Πιλάτου, η Γροιλανδία δεν προσφέρει τέτοια πολυτέλεια. Για να παραφράσω τον τίτλο ενός (επιστημονικού) άρθρου του Στάθου Καλύβα, δεν υπάρχουν «δωρεάν επιβάτες» στις εμφύλιες διαμάχες. Όταν το ρήγμα γίνεται υπαρξιακό, η ουδετερότητα παύει να είναι επιλογή.

Πόσο έτοιμη είναι, όμως, η ευρωπαϊκή κοινή γνώμη για ένα τέτοιο ιστορικό ρήγμα; Η απάντηση δεν είναι μονοσήμαντη. Η ευρωπαϊκή κοινή γνώμη δεν υπήρξε ποτέ

ενιαία ως προς τη σχέση της με τις ΗΠΑ και η σημερινή συγκυρία ενεργοποιεί παλιές διαίρεσεις.

Για ένα τμήμα της ευρωπαϊκής –και για ένα ακόμη μεγαλύτερο τμήμα

Η ευρωπαϊκή κοινή γνώμη δεν υπήρξε ποτέ ενιαία ως προς τη σχέση της με τις ΗΠΑ και η σημερινή συγκυρία ενεργοποιεί παλιές διαίρεσεις.

της ελληνικής– κοινής γνώμης, οι ΗΠΑ δεν υπήρξαν ποτέ απλώς ο εγγυητής της ασφάλειας, αλλά μια δύναμη της οποίας η ισχύς γεννούσε καχυποψία. Ενα ισχυρό ρεύμα αντιαμερικανισμού διαμόρφωσε κριτική στάση απέναντι στον διεθνή ρόλο των ΗΠΑ, τόσο κατά τη διάρκεια του Ψυχρού Πολέμου όσο και μετά την πτώση του Τειχούς. Από την υποστήριξη στρατιωτικών πραξικοπημάτων έως την εισβολή στο Ιράκ, οι επι-

κριτικές φωνές –κυρίως από την Αριστερά– άσκησαν δριμύεια κριτική στον ευρωπαϊκό εναγκαλισμό και στη στοίχιση με την Ουάσινγκτον, καθώς και στην εξάρτηση από αυτήν.

Κι όμως, αυτή ακριβώς η πραγματικότητα έθεσε τις βάσεις για μία από τις σημαντικότερες αξιακές μεταβολές στην ιστορία της ευρωπαϊκής κοινής γνώμης. Ο συνδυασμός οικονομικής ευημερίας και εγγυημένης εθνικής ασφάλειας, που παρείχε η αμερικανική στρατιωτική ισχύς, άνοιξε τον δρόμο για την άνθηση των μεταυλιστικών αξιών. Η ευρωπαϊκή κοινή γνώμη άρχισε να δίνει μεγαλύτερο βάρος στα ανθρώπινα δικαιώματα, στον εκδημοκρατισμό της λήψης αποφάσεων και σε ένα ευρύτερο φιλελεύθερο αξιακό πλαίσιο, ακριβώς επειδή τα θεμελιώδη ζητήματα –η οικονομική επιβίωση και η ασφάλεια– έμοιαζαν λυμένα. Στον βαθμό που αυτή η βεβαιότητα κλονίζεται, θα πρέπει να αναμενουμε και μια αντίστοιχη μετατόπιση στο αξιακό προφίλ των ευρωπαϊκών κοινωνιών – με αποτελέσματα πολύ διαφορετικά από εκείνα

που φαντάζονταν οι επικριτές της αμερικανικής ηγεμονίας.

Στον αντίποδα βρίσκεται το μεγαλύτερο τμήμα της ευρωπαϊκής κοινής γνώμης – και, χονδρικά, η ελληνική Δεξιά. Πρόκειται για εκείνους που έβλεπαν διαχρονικά τις ΗΠΑ ως τη δύναμη που έγειρε την πλάστιγγα του Β' Παγκοσμίου Πολέμου και έκτοτε διασφαλίζει τη διεθνή ισορροπία, συμβάλλοντας και στην ευρωπαϊκή ευημερία. Για πολλούς από αυτούς, οι σημερινές εξελίξεις είναι τουλάχιστον ανησυχητικές. Για ένα συγκεκριμένο κομμάτι ωστόσο –εκείνο που ταυτίστηκε πολιτικά με τον Τραμπ– είναι βαθιά αποσταθεροποιητικές. Ενα μεγάλο τμήμα της άκρας Δεξιάς, που υποστήριξε την επέμβαση στη Βενεζουέλα, τα τμήματα της ICE και το διεθνές μπουλινγκ του Τραμπ προς κάθε κατεύθυνση, βρίσκεται τώρα σε δύσκολη θέση: η Γροιλανδία μετατρέπεται κάθε εδαφική παραχώρηση εκ μέρους της Ευρώπης σε αδιαπραγματεύτη κόκκινη γραμμή.

Και εδώ ίσως βρίσκεται το πιο ενδιαφέρον πολιτικό παράδοξο. Η

συγκυρία με τον Τραμπ δεν είναι μόνο ζήτημα εξωτερικής πολιτικής: λειτουργεί και ως εσωτερικός καθρέφτης για την Ευρώπη, συμβάλλοντας στη διαμόρφωση μιας νέας συλλογικής αυτοεικόνας. Το να σταθείς απέναντι του σημαίνει, εμμέσως, να αμφισβητήσεις και τον χώρο νομιμοποίησης της ριζοσπαστικής Δεξιάς μέσα στην ίδια την Ευρώπη. Ο,τι δεν επιτεύχθηκε μέσω ορθολογικής επιχειρηματολογίας και μακράς πολιτικής αντιπαράθεσης, μπορεί να γίνει πιο εφικτό υπό το βάρος μιας εξωτερικής εδαφικής απειλής.

Δεν είναι η πρώτη φορά που συμβαίνει κάτι τέτοιο. Τέτοιες απειλές συχνά οδηγούν σε συσπειρώση γύρω από τη σημαία. Το ερώτημα είναι αν, αυτή τη φορά, μπορούν να οδηγήσουν και σε μια συσπείρωση γύρω από τις ευρωπαϊκές αξίες και τους ευρωπαϊκούς θεσμούς – μια συσπείρωση γύρω από τα 12 αστέρια.

Ο κ. Ηλίας Ντίνας είναι καθηγητής Πολιτικής Επιστήμης και κάτοχος της ελβετικής έδρας στο Ευρωπαϊκό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο της Φλωρεντίας.

ΜΕΤΑ
ΤΗ ΔΥΣΗ

Συνέντευξη στον ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΛΙΟΛΟΓΟ

Ο Ράμους Γιάρλοβ, βουλευτής του συντηρητικού Λαϊκού Κόμματος, επικεφαλής της επιτροπής άμυνας του Κοινοβουλίου της Δανίας και πρώην υπουργός, φαίνεται να μην πολυπορευτεί όσα ακούει από τα χείλη του Αμερικανού προέδρου. Είναι ειπικώς επιφυλακτικός, παρά τις διαβεβαιώσεις του Τραμπ ότι δεν θα προσαρτήσει τη Γροιλανδία: «Πιστεύω ότι η απειλή χρήσης βίας έχει αποσυρθεί για τώρα. Ποιος ξέρει, όμως, αν θα επανέλθει αργότερα;» λέει στην «Κ».

Πώς εξηγεί την εμμονή του Τραμπ με τη Γροιλανδία, δεδομένου ότι οι ΗΠΑ έχουν εξασφαλίσει, εδώ και 75 χρόνια, πλήρη πρόσβαση στην περιοχή για τις ένοπλες δυνάμεις τους, αλλά και της ζήτησης στις διατλαντικές σχέσεις που έχει προκαλέσει με τη στάση του; «Είναι πολύ δύσκολο να καταλάβουμε τι ελπίζουν να επιτύχουν οι Αμερικανοί μέσω της προσάρτησης, το οποίο δεν μπορούν να πετύχουν τώρα. Στρατιωτικά, έχουν πλήρη πρόσβαση στη Γροιλανδία – και δεν υπάρχει ημερομηνία λήξης στη συμφωνία αυτή (του 1951). Σχετικά με τον ορυκτό πλούτο, οι γροιλανδικές αρχές αναζητούν επενδυτές εδώ και δεκαετίες. (Οι Αμερικανοί) είναι κάτι παραπάνω από ευπρόσδεκτοι αν θέλουν να προχωρήσουν σε εξορύξεις. Αρα, δεν μπορούμε να δούμε ποιο θα ήταν το όφελος μιας κατοχής – ενώ οι αρνητικές επιπτώσεις είναι τεράστιες».

Οι βάσεις

Ο Γιάρλοβ αναφέρει ότι στο ζενίθ της, επί Ψυχρού Πολέμου, η στρατιωτική παρουσία των ΗΠΑ στη Γροιλανδία είχε φτάσει σε 15.000 άτομα. «Σήμερα, είναι περίπου 150. Έχουν μειώσει την παρουσία τους κατά 99%. Υπάρχουν αρκετές μεγάλες αμερικανικές βάσεις που είναι ακόμη εκεί, τα κτίρια και οι αεροδιάδρομοι, αλλά δεν έχουν προσωπικό. Αμα θέλουν, μπορούν να επιστρέψουν αμέσως».

Η δημόσια τηλεόραση της Δανίας μετέδωσε προ ημερών ότι εντός του 2026 θα σταλούν στη Γροιλανδία 1.000 Δανοί στρατιώτες. Ο Γιάρλοβ επιβεβαιώνει ότι πρόκειται για νέα απόφαση και για μεγαλύτερο αριθμό από ό,τι προέβλεπε ο πρότερος σχεδιασμός. Είναι, συνεπώς, αντίδραση στην πρόσφατη κρίση; «Ναι», απαντά μονολεκτικά.

Ο Δανός πολιτικός χαρακτηρίζει επίσης «εντελώς ψευδείς» τους ισχυρισμούς του Τραμπ

ότι η Γροιλανδία κινδυνεύει να ενταχθεί στη σφαίρα επιρροής της Κίνας ή της Ρωσίας. «Η παρουσία τόσο των Κινέζων όσο και των Ρώσων στη Γροιλανδία είναι περίπου ανύπαρκτη. Δεν τους ανήκει τίποτα, δεν κάνουν εξορύξεις, δεν κάνουν περιπολίες, δεν έχουν προξενείο. Τους έχουμε κρατήσει μακριά – και αν χρειαζόμασταν βοήθεια για να το κάνουμε αυτό, θα τη ζητούσαμε. Ούτε πλοία υπάρχουν. Ο Τραμπ είπε ότι η Γροιλανδία είναι περιεκτικώς κλειστή από κινεζικά πολεμικά πλοία. Στην πραγματικότητα, έχει δέκα χρόνια να πλοισήσει το νησί κινεζικό πολεμικό πλοίο».

Ράμους Γιάρλοβ, μέλος του Κοινοβουλίου της Δανίας, επικεφαλής της επιτροπής άμυνας

Κάναμε ό,τι
ήθελαν. Αλλά
μας απειλούν

Η Δανία πολέμησε σκληρά στο Ιράκ και στο Αφγανιστάν. Δαπανά πλέον όσο και οι ΗΠΑ για την άμυνα. Και ο Τραμπ μάς κλευάζει ακόμη και για την εισβολή των Γερμανών στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο

Δανοί συμμετέχουν σε πορεία διαμαρτυρίας προς την πρεσβεία των ΗΠΑ, στην Κοπεγχάγη, το προηγούμενο Σάββατο. «Καμία χώρα δεν μπορεί να αποδεχθεί να της πάρουν τα εδάφη και μέρος του πληθυσμού της. Συνεπώς, δεν έχουμε επιλογή παρά να σταθούμε αμετακίνητοι», λέει ο Ράμους Γιάρλοβ.

«Πιστεύω ότι η απειλή χρήσης βίας έχει αποσυρθεί για τώρα. Ποιος ξέρει όμως αν θα επανέλθει αργότερα;», λέει ο Ράμους Γιάρλοβ.

Εξίσου ανυπόστατες, συνεχίζει, είναι οι κατηγορίες του Αμερικανού προέδρου πως η Κοπεγχάγη έχει αμελήσει την ασφάλεια της Γροιλανδίας. «Υπάρχει περισσότερη δραστηριότητα στην περιοχή, περισσότερα εμπορικά πλοία, άρα χρειάζεται πιο στενή παρακολούθηση», αναγνωρίζει. «Γι' αυτό έχουμε ενισχύσει τις υποδομές επιτήρησης – δαπανήσαμε 14 δισ. ευρώ μόνο τα τελευταία δύο χρόνια σε μη επανδρωμένα αεροσκάφη, πλοία, ραντάρ, χειραίτες δυνάμεις... Και φυσικά, επιδοτούμε την οικονομία της Γροιλανδίας. Δεν ξέρω για

τι θα ήθελαν οι Αμερικανοί να αναλάβουν αυτό το κόστος». Για τον Γιάρλοβ, η τρέχουσα κρίση έχει αλλάξει τα δεδομένα και για τους Γροιλανδούς σχετικά με τον στόχο της ανεξαρτησίας. «Οι Γροιλανδοί έχουν τρομάξει», τονίζει. «Θέλουν περισσότερη αυτοδιάθεση, μεγαλύτερο έλεγχο στις εσωτερικές υποθέσεις τους, αλλά, για το ορατό μέλλον, θέλουν αυτή η διαδικασία να συνεχιστεί στο πλαίσιο του βασιλείου της Δανίας».

Πώς έχει αλλάξει η στάση της δανικής κοινής γνώμης απέναντι στις Ηνωμένες Πολιτείες εξαιτίας αυτής της κρίσης – αλλά και κατά το τελευταίο δωδεκάμηνο γενικότερα; «Έχει προκληθεί πολύ μεγάλη ζημία στη σχέση», απαντά. «Ο κόσμος είναι πολύ θυμωμένος με τις σχεδόν καθημερινές απειλές, τις καθημερινές προσβολές, εδώ και ένα μήνα, από κορυφαίους αξιωματούχους της αμερικανικής κυβέρνησης. Ο Τραμπ χθες (σ.σ.: την Τετάρτη στο Νταβός) μας κλευάζει για την εισβολή των Γερμανών κατά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο» ο υπουργός Οικονομικών Σκοτ Μπέσεντ μας αποκάλεσε μια χώρα «άνευ σημασίας». Και αυτά ενώ έχουμε κάνει ό,τι θα μπορούσαν να θέλουν από εμάς. Πλέον, δαπανούμε όσο και οι ΗΠΑ για την άμυνα – πάνω από 3% του ΑΕΠ το 2025. Πολεμήσαμε σκληρά στο Ιράκ και στο Αφγανιστάν. Είμαστε μακράν ο μεγαλύτερος κατά κεφαλήν χρηματοδοτής της Ουκρανίας».

Ανοχή τέλος

Θεωρεί ότι η αντίδραση των Ευρωπαίων κατά την τελευταία εβδομάδα δείχνει πως έχουν αντιληφθεί ότι πρέπει να επιδείξουν πυγμή απέναντι στον Τραμπ; «Δεν έχουμε άλλη επιλογή», υπογραμμίζει ο Γιάρλοβ. «Ανεχτήκαμε πολλά από τους Αμερικανούς κατά το περασμένο έτος, συμπεριλαμβανομένης και μιας κατάφωρα άδικης εμπορικής συμφωνίας, με δασμούς 15% σε σιδήματα εξαίγει η Ευρώπη προς τις Ηνωμένες Πολιτείες και μηδενικούς δασμούς για τις αμερικανικές εισαγωγές. Αυτό είναι προφανώς άδικο. Έχουμε κάνει ασκήσεις κατευνασμού σε ακραίο βαθμό, ακόμη και όταν οι Αμερικανοί ήταν παράλογοι. Αλλά έχει και η Ευρώπη τα όριά της – και καμία χώρα δεν μπορεί να αποδεχθεί να της πάρουν τα εδάφη και μέρος του πληθυσμού της. Συνεπώς, δεν έχουμε επιλογή παρά να σταθούμε αμετακίνητοι – και είμαστε εξαιρετικά ευγνώμονες που οι Ευρωπαίοι σύμμαχοί μας στάθηκαν στο πλευρό μας. Είδαμε ποιοί είναι οι πραγματικοί φίλοι μας και καταλάβαμε ότι η πραγματική εγγύηση ασφαλείας μας είναι η Ευρώπη, όχι οι Ηνωμένες Πολιτείες».

Ανύπαρκτος
κίνδυνος

Η παρουσία τόσο των Κινέζων όσο και των Ρώσων στη Γροιλανδία είναι περίπου ανύπαρκτη. Δεν τους ανήκει τίποτα, δεν κάνουν εξορύξεις, δεν κάνουν περιπολίες, δεν έχουν προξενείο. Τους έχουμε κρατήσει μακριά.

ΑΠΩΣΗ

Η απότομη αφύπνιση της Ευρώπης

Του ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΦΙΛΗ

Δύο γεγονότα σημάδεψαν την εβδομάδα που μας πέρασε, τα οποία βάρυναν το ρήγμα ανάμεσα στις δύο πλευρές του Ατλαντικού. Μπορεί προσωράς να αποσοβήθηκε η ρήξη, ωστόσο είναι σαφές ότι οι σχέσεις των ΗΠΑ με τα περισσότερα ευρωπαϊκά κράτη βρίσκονται σε τακτική βάση. Είναι πάντως δεδομένο ότι το μεγαλύτερο μέρος των μελών της Ε.Ε. έχει πλέον αφυπνιστεί, συνειδητοποιώντας ότι ο Αμερικανός πρόεδρος έχει επιλέξει τη ρήξη με το παρελθόν.

Μπορεί να αναδιπλώθηκε στην απειλή επιβολής δασμών σε όσα κράτη στηρίζαν την εδαφική ακεραιότητα της Γροιλανδίας, ενός δηλαδή νατοϊκού εδάφους, εντούτοις τίποτα δεν διασφαλίζει στους Ευρωπαίους ότι κάποια στιγμή δεν θα επαναφέρει την επιθυμία του να αποκτήσει το στρατηγικής σημασίας αυτό νησί του Αρκτικού Κύκλου, όπως και δεν προκύπτει καμία βεβαιότητα ότι δεν

θα επιχειρήσει να χρησιμοποιήσει εκ νέου, έστω και αν φαίνεται ότι αυτή η τακτική έχει φθάσει στα όριά της, το εργαλείο/όπλο των δασμών. Αλλωστε, στο δεύτερο σημαντικότερο γεγονός της εβδομάδας, που ήταν η σύγκληση του «Συμβουλίου Ειρήνης», από

Το στοίχημα για τους Ευρωπαίους είναι να παράγουν πολιτική, λειτουργώντας προληπτικά και όχι αντιδραστικά σε αυτά που ο Αμερικανός πρόεδρος σχεδιάζει και υλοποιεί.

το οποίο απείχαν όλα τα ευρωπαϊκά κράτη που είχαν προσκληθεί πλην Ουγγαρίας και Βουλγαρίας, ο Τραμπ εκτόξευσε ευθεία απειλή στον Μακρόν και στη Γαλλία ότι η άρνησή τους θα συνεπαγόταν την επιβολή νέων δασμών.

Αυτή τη στιγμή λοιπόν ο μεγαλύτερος αναθεωρητής της υφιστάμενης τάξης πραγμάτων είναι ο ίδιος ο Αμερικανός πρόεδρος. Κορυφαία στιγμή της διάθεσής του να χαράξει μια διαχωριστική γραμμή με το παρελθόν, δηλαδή με τον μεταπολεμικό και μεταψυχροπολεμικό κόσμο, όπως αυτός διαμορφώθηκε με την καθοριστική συμβολή των ΗΠΑ, είναι η ίδρυση του «Συμβουλίου Ειρήνης», το οποίο όχι μόνο εκφράζει των αρχικών του αρμοδιοτήτων, όπως αυτές ορίστηκαν με απόφαση του ΟΗΕ τον περασμένο Νοέμβριο, διευρύνοντας το πεδίο δράσών του σε οποιαδήποτε κρίση ανά τον πλανήτη, αλλά στην παρούσα μορφή του εξελίσσεται σε ένα κλειστό κλαμπ φίλων του Τραμπ. Είναι χαρακτηριστικό ότι την Παρασκευή απέσυρε την πρόσκληση που είχε απευθύνει στον Καναδό πρωθυπουργό, επειδή ο τελευταίος τόλμησε να πει ότι η χώρα του δεν χρωστάει χάρη στις ΗΠΑ. Το πιο προβληματικό δεν είναι ότι ο Τραμπ θέλει να δημιουργήσει ένα προσωποπαγές σχήμα. Το πλέον ανησυχητικό είναι ότι, αφενός, η σύνθεση του «Συμβουλί-

ου Ειρήνης» παραπέμπει σε έμμεση προσπάθειά του να «ξεπλύνει» αμαρτωλούς του διεθνούς συστήματος, αφετέρου, δεδομένου ότι δεν σέβεται τον ΟΗΕ, θέλει να υποκαταστήσει τον ρόλο του.

Τις τελευταίες ημέρες, δύο εκ των στενότερων εταίρων των ΗΠΑ, η Δανία και οι Κούρδοι της Συρίας, έπεσαν θύματα της συναλλακτικής αντιληψής του Αμερικανού προέδρου και της αλλαγής προτεραιοτήτων. Και οι προκάτοχοί του, ίσως με πιο κεκαλυμμένο τρόπο, είχαν «αδειάσει» συμμάχους τους, έχοντας προδώσει τις προσδοκίες που οι ίδιοι καλλιέργησαν. Ομως, ο ευμετάβλητος χαρακτήρας του, συνδυαστικά με την έλλειψη ενός συντονιστικού κέντρου με έμπειρα στελέχη που δεν υποτάσσονται στις απόψεις του προέδρου, την περιφρόνηση των θεσμικών μηχανισμών, όπως το Στέιτ Ντιπάρτμεντ και το Πεντάγωνο, και την απαξίωση του ρόλου του Κογκρέσου, εύλογα δημιουργούν σοβαρές αμφιβολίες για τις προθέσεις της αμερικανικής διοίκησης. Αποδεικνύεται, μάλιστα, στην περίπτωση

των Κούρδων ότι περιφερειακές δυνάμεις που μπορούν και συνολικώς συστημικά με τον Τραμπ και επιπλέον τον στενό κύκλο του, αποκτούν σημαντικά μεγαλύτερα περιθώρια ελιγμών, αξιοποιώντας και την επιθυμία απόσυρσης/αποχώρησης των αμερικανικών δυνάμεων από περιοχές που θεωρεί ότι η παρουσία τους είναι πλέον περιττή. Ενώ στην περίπτωση της Γροιλανδίας επιβεβαιώνεται ότι η αμερικανική ηγεσία δεν θεωρεί απαραίτητο να διαβουλευτεί με τους άμεσα ενδιαφερομένους, ακόμη και όταν αφορούν σε ζητήματα κρατικής κυριαρχίας.

Είναι ενθαρρυντικό ότι ο Τραμπ έχει την ευελιξία να κάνει πίσω όταν συναντά αντίσταση και αντιλαμβάνεται τις συνέπειες των επιλογών του, κυρίως στο πεδίο της οικονομίας, το οποίο γνωρίζει και καταλαβαίνει περισσότερο. Αυτό συμβαίνει όταν το μέτωπο είναι κατά το δυνατόν πιο αρραγές και ενιαίο, συνθήκη η οποία υποχρεώνει τους Ευρωπαίους να συντονίζονται και να αποφασίζουν με μεγαλύτερη ταχύτητα, χωρίς τις

διαδικαστικές αγκυλώσεις που τους χαρακτηρίζουν. Το στοίχημα για αυτούς είναι να παράγουν πολιτική, λειτουργώντας προληπτικά και όχι αντιδραστικά σε αυτά που ο Αμερικανός πρόεδρος σχεδιάζει και υλοποιεί. Να μην έρχονται προτελεσμένων, αλλά να δημιουργεί η Ευρώπη το πλαίσιο. Ακόμη και αν δεν χαιρεί της εκτίμησής του Αμερικανού προέδρου, θα χαιρεί του σεβασμού του.

Ο χειρισμός της Γροιλανδίας ήταν ένα μικρό πρώτο βήμα, απαραίτητο για την εκκίνηση. Ομως απαιτούνται πολλά ακόμη, με γενναίες αποφάσεις, ώστε η Ε.Ε. όχι μόνο να υψώσει το ανάστημά της, αλλά και να δείξει τα δόντια της ως οικονομικός γίγαντας και υπερασπιστής ενός πλαισίου αρχών και αξιών, αναπτύσσοντας παράλληλα αποτελεσματική άμυνή της, γιατί πλέον δεν μπορεί να υπολογίζει στη σύμπλευση με τις ΗΠΑ.

Ο κ. Κωνσταντίνος Φίλης είναι διευθυντής του Ινστιτούτου Διεθνών Υποθέσεων (IGA), καθηγητής του Αμερικανικού Κολλεγίου Ελλάδος.

Οι κύριοι Τραμπ: μια ψυχογραφία

ΜΕΤΑ
ΤΗ ΔΥΣΗ

Του ΣΤΕΛΙΟΥ ΡΑΜΦΟΥ

Στις 8 Ιανουαρίου 2026, πέντε ημέρες μετά την επέμβαση αμερικανικών δυνάμεων στη Βενεζουέλα και τη σύλληψη του Μαδούρο, ο πρόεδρος Τραμπ αντιμετώπισε ευθέως, σε συνέντευξή του στους «Τάιμς της Νέας Υόρκης», τη ζυγισμένη ανασκαφή των δημοσιογράφων για τον ίδιο και τον σημερινό κόσμο. Εκεί, στο ερώτημα εάν η παντοδυναμία του έχει όρια, απαντά ότι «μόνο όριο στην εξουσία του είναι η ατομική του ηθική και η σκέψη του», ενώ αργότερα, με άλλη ευκαιρία θα ξεκαθαρίσει πως «το Διεθνές Δίκαιο δεν του χρειάζεται, αφού δεν σκοπεύει να κάνει κακό στους ανθρώπους». Που σημαίνει: η καλή πρόθεση είναι το παν.

Θεωρώ τις φράσεις του προέδρου των ΗΠΑ αποκλυπτικές και αξιοσημείωτες. Φανερώνουν ένα τρόπο με τον οποίο αντιλαμβάνεται τον ρόλο του αλλά και τον εαυτό του, κάτι που προηγουμένως μας διέφευγε. Οι περιγραφές του χαρακτήρα του εξαντλούνται κυρίως σε πολιτικές προεκτάσεις των επαγγελματικών αντανακλαστικών ενός μεγαλοκτηματορμίστη, στο απρόβλεπτο των κινήσεών του, σε κατηγορηματικές δηλώσεις οι οποίες εν συνεχεία ανασκευάζονται, σε ευκαιριακές αντιδράσεις χωρίς στρατηγικό ορίζοντα, σε εξισορροπητικές διευθετήσεις ή σε διεκδικήσεις «οικοπέδων» φυσικής εκτάσεως και γεωπολιτικής σημασίας, όπως η Γροιλανδία.

Το σήμα

Απέναντί μας έχουμε έναν άνθρωπο με αίσθημα Αποστολής, το οποίο λαμβάνει επάνω του απολυταρχικό χαρακτήρα. Μην λησμονούμε πως την ίδια στιγμή όπου οι σωματοφύλακες τον εκάλυπταν κατά τη δολοφονική απόπειρα εναντίον του προεκλογικώς και η σφαίρα του είχε μόλις ξύσει το αυτί, εκείνος ύψωνε το χέρι σηματοδοτώντας με τα δάχτυλα το σήμα της νίκης, σαν η σωτηρία του να ήταν για όλους. Το ασυνείδητό του εξωτερικεύεται μυθολογικά με τη μορφή του ακαταμάχητου. Έναν ηγέτη με συνταγματικές εξουσίες εκτεταμένες αλλά όχι απεριόριστες, ο οποίος εννοεί να νομιμοποιείται στη «νομιμότητα» της προσωπικής του σκέψης και της ηθικής του συνειδήσεως.

Για να τον καταλάβουμε, θα ήταν ίσως χρήσιμο να σταθούμε στη σχέση των επαγγελματικών του απασχολήσεων με την ψυχική του ζωή, τα αισθήματα, τις αντιδράσεις και τις σκέψεις του, όπως τα παρακολουθούμε καθημερινά από πλήθος διαύλων. Και από την ιστορία του. Διότι εν αντιθέσει

προς τον πατέρα του, πετυχημένο επιχειρηματία στον τομέα των κατασκευών, ο Ντόναλντ Τραμπ ενεργοποιήθηκε στις κτηματομεσιτικές συναλλαγές, την εμπορική εκμετάλλευση του χώρου – ενασχόληση διόλου ανεδαφική.

Να σημειώσω ότι εκτός της οικονομικής της σημασίας, η ιδέα του χώρου διαθέτει βαρύνουσα συμβολική σημασία η οποία επηρεάζει την ψυχική ζωή των ανθρώπων, όπως και τις μυθολογίες των λαών. Αίφνης ο εξωτερικός χώρος ταυτίζεται με τη μάνα γη, με το κοσμικό της κέντρο είτε με επιφάνεια άκεντρη που απλώνεται υπό κάθε έννοια προς πάσαν κατεύθυνση, ενώ στη σχέση του με τον χρόνο, ο χώρος συμπίπτει γενικώς με το πεδίο του κατορθωτού. Όσο για τη συμβολική του εσωτερικού χώρου, αυτή αποδίδει τη συναίρεση συνειδητού και ασυνείδητου εν είδει πραγματώσεως απροσδιορίστων δυνατοτήτων του ανθρώπου. Στον τροχό της ανακυκλώσεως του χρόνου αντιστοιχεί το τετράγωνο, πεδι-

νός χώρος στον οποίο ανάγουμε το σχήμα του ρολογιού, τον χρόνο του οργανωμένου κόσμου.

Εν βρασμό

Ο άνθρωπος αυτός, θέλω να πω ο πρόεδρος Τραμπ, δηλώνει δημοσίως απέρριπτα ότι εν όψει των πολιτικών του επιλογών συνομιλεί με τη βούλησή του. Ενδέχεται να συσχετίζει ασυνείδητα στον νου του με τη φαντασία του το περιορισμένο της δικής του υποστάσεως με το απερίοριστο των δυνατοτήτων της πατρίδος του και να δίνει μεταφυσικές διαστάσεις στη μεταξύ τους σχέση. Η σχέση τούτη βιώνεται σαν αναβρασμός υπό συνθήκες έντονης αναλώσεως ενεργείας απ' όπου προκύπτει νέα κατάσταση. Μέσω της προεδρικής του εξουσίας η εν βρασμό ανάλυση ενεργείας ψυχικής παίρνει μορφή εφόδου προς τον ουρανό η οποία υποβάλλει στον εαυτό του και στο έργο του μετάρσια πληρότητα.

Ως βιοτική συνθήκη και πράξη, η έξαρση επαναφέρει ανακουφι-

στικά στη συνείδηση των υποκειμένων της επιθυμίες απραγματοποίητες και συνενώνει μέρη της ψυχής οδυνηρά αποκομμένα από το όλον της. Τώρα ο εδαφικός χώρος στην κεντρομόλο του συνοχή ή την εκτατική της άπλωση γίνεται δυνατότης αυτοπραγματοώσεως, εξίσου για το άτομο και για το σύνολο στο οποίο ανήκει.

Η διεργασία χρονομετρείται. Καθώς το άτομο, ας πούμε ο Ντόναλντ Τραμπ, ανδρώνεται, εισπράττει τη ζωή του μέσα σε πιεστικά όρια και αναζητεί τρόπο να τα εξαλείψει ή να τα χαλαρώσει. Σ' αυτή τη μακράς διάρκειας εναγώνια κατάσταση, όπου η επαγγελματική του σταδιοδρομία ταλαντεύεται μεταξύ πτωχεύσεων και ανοδικών εκτινάξεων, με τελετουργική έκφραση και φαλλικό συμβολισμό τον ίδιο τον «Πύργο Τραμπ», η προεδρεία που ακολουθεί και ψυχικά συμπίπτει με το σπουδαιότερο «οικόπεδο» του κόσμου, τις ΗΠΑ, ωθεί τον πολιτικό Τραμπ μέσα στην οικουμενική πρωτοκαθεδρία της

Αμερικής να ενώσει και μετέωρα κομμάτια της ψυχής του.

Η συμβολική του χώρου και των προεκτάσεών της, όπως διαπλέκονται συνειρμικά στο πεδίο της ζωής και της πολιτικής πράξεως, αποτελεί, νομίζω, το κλειδί των αντιδράσεων και των πρωτοβουλιών του προέδρου Τραμπ. Όσον αφορά τον ίδιο τον εαυτό, στην πορεία του θα πρέπει να διαδραματίζει ιδιαίτερο ρόλο η εκ μέρους του φανταστική «επεξεργασία» τόσο των προσωπικών βιώματά μόνου ας ντελέστες. Η αοριστία τους πρέπει να σχηματισθεί προκειμένου να μεγαλώσουμε μέσα μας. Το κατορθώνει η μορφοπλαστική συνεργεία φαντασίας και εννοήσεως, οπότε ο εαυτός μας ανοίγει στην πραγματικότητα. Προς τέτοιο άνοιγμα δείχνει η θανατηφόρα εναντίωση του προέδρου Τραμπ στην παρακμή της WOKE κουλτούρας και του λοστικισμού.

Η αίσθηση των ορίων ως εμπόδιο για την αυτοπραγμάτωση ίσως να οδήγησε τον Ντόναλντ Τραμπ και πλήθος άλλους σε τραυματικές απωθήσεις οι οποίες επανέρχονται ταυτόχρονα σαν αιτία ψυχικής ταραχής και σαν εφελθτήριο καινούργιας ζωής. Ωριμάζοντας, ο άνθρωπος συνειδητοποιεί πως εκείνα ακριβώς τα οποία δεν χάρηκε, τον γεμίζουν με σκέψεις και συναισθήματα ξένα προς τον εαυτό του. Τα ανεκπλήρωτα υποθάλλουν πνιγνά αδιέξοδα, ενώ οι αντενέργειες κατά των εκκρεμοτήτων τους δεν αποκλείεται να επενεργήσουν ως ανάγκη ενόπλιος του Εγώ και περαιτέρω ως υπερατομική ηθική με συνέπειες για την τάξη του κόσμου.

Τι αγιάζει τον σκοπό

Η απεραντοσύνη του χώρου και η αποδοχή των ορίων του φαίνεται να υπολάνθάνουν στη στρατηγική εθνικής ασφαλείας που υπογράφει ο πρόεδρος Τραμπ. Προσφέρει έτσι τη δυνατότητα στο συνειδητό και Εγώ του να ελευθερώνει ή συγχρόνως να δεσμεύει τον εαυτό του και τον ρόλο του σε επιλογές οι οποίες υπερβαίνουν και μαζί εμποδίζονται από το τραυματικό γνωστό-άγνωστο όριο. Όμως ούτως ή άλλως ένα ερώτημα πλανιέται στον αέρα που αναπνέουμε, αναπάντητο από τον πρόεδρο Τραμπ και από τους επικριτές του: Αν ο σκοπός αγιάζει τα μέσα, τότε τι αγιάζει τον σκοπό; Οι θεωρητικά ηθικές προθέσεις δεν επαληθεύουν μόνες τους τον σκοπό: τον επαληθεύουν τα χρησιμοποιούμενα μέσα για να τον πραγματώσουν. Από αυτά εξαρτάται η πικρή είτε γλυκιά αλήθεια των σκοπών.

Ο κ. Στέλιος Ράμφος είναι συγγραφέας.

Αίσθημα Αποστολής

Απέναντί μας έχουμε έναν ηγέτη με συνταγματικές εξουσίες εκτεταμένες αλλά όχι απεριόριστες, ο οποίος εννοεί να νομιμοποιείται στη «νομιμότητα» της προσωπικής του σκέψης και της ηθικής του συνειδήσεως.

Οι προθέσεις και τα μέσα

Οι θεωρητικά ηθικές προθέσεις δεν επαληθεύουν μόνες τους τον σκοπό: τον επαληθεύουν τα χρησιμοποιούμενα μέσα για να τον πραγματώσουν. Από αυτά εξαρτάται η πικρή είτε γλυκιά αλήθεια των σκοπών.

Ο Ντόναλντ Τραμπ αποτυπώνεται στην μπλούζα οπαδού του, ο οποίος βάζει το χέρι στο μέρος της καρδιάς κατά την ανάκρουση του εθνικού ύμνου των ΗΠΑ. Ο Αμερικανός πρόεδρος ακόμη και τη στιγμή που η σφαίρα πλήγανε το αυτί του, απευθυνόταν στους ψηφοφόρους του σηματοδοτώντας με τα δάχτυλα το σήμα της νίκης, σαν η σωτηρία του να ήταν για όλους.

Η Γροιλανδία του Αιγαίου

Του ΑΝΤΩΝΗ ΚΛΑΨΗ

Οι Δανοί ανησυχούν. Δικαίως. Οι δηλώσεις του προέδρου Τραμπ δεν αφήνουν πολλά περιθώρια εφυσασμού. Ξανά και ξανά έχει διατρανώσει την πρόθεσή του να θέσει τη Γροιλανδία υπό αμερικανικό έλεγχο. Η απειλή έχει διατυπωθεί με τον πιο επίσημο και συνάμα τον πιο κατηγορηματικό τρόπο. Για να την αντισταθμίσει (όσο μπορεί), η Δανία επικαλείται την αλληλεγγύη των συμμάχων της στο ΝΑΤΟ. Το άρθρο 5 της Συμμαχίας, λένε στην Κοπεγχάγη, δημιουργεί την υποχρέωση κοινής δράσης, με τη μορφή συλλογικής άμυνας, σε περίπτωση που πληγεί η εδαφική ακεραιότητα ενός κράτους-μέλους.

Μια σειρά από ερωτήματα προκύπτει αβίαστα. Πώς είναι δυνατόν ένα μέλος του ΝΑΤΟ να υφίσταται απειλή ακόμη και χρήσης βίας από σύμμαχό του; Δεν πλήττεται έτσι ανεπανόρθωτα η συνοχή

της Συμμαχίας; Και τι είδους Συμμαχία είναι αυτή στην οποία ο κίνδυνος έρχεται από μέσα και όχι από έξω; Όλα αυτά μοιάζουν πρωτοφανή. Η μήπως δεν είναι;

Στην Ελλάδα έχουμε ανάλογη εμπειρία που ξεπερνάει τον μισό αιώνα. Από το 1974 και μετά ζούμε σε μια κατάσταση μόνιμης απειλής από την πλευρά της Τουρκίας, μολονότι και οι δύο είμαστε μέλη του ΝΑΤΟ – επομένως τυπικά σύμμαχοι. Δεν έχουμε ένα τόσο μεγάλο νησί όπως η Γροιλανδία, όμως διαθέτουμε χιλιάδες μικρότερα διάσπαρτα στο Αιγαίο, πολλά από τα οποία είναι κατοικημένα – και μάλιστα ορισμένα έχουν πληθυσμό μεγαλύτερο από εκείνον της Γροιλανδίας. Την ελληνική κυριαρχία επί κάποιων από αυτά τα νησιά την έχει κατ' επανάληψη αμφισβητήσει η Τουρκία, η οποία έχει φροντίσει να διατηρεί κατά μήκος των μικρασιατικών ακτών μια ολόκληρη στρατιά, εξοπλι-

—
Αν οι αρχές και οι κανόνες του ΝΑΤΟ εφαρμόζονται α λα καρτ, θα πρέπει να το ξέρουμε, ώστε να πορευτούμε αναλόγως στο δύσβατο μονοπάτι της διεθνούς απορρύθμισης που ανοίγεται μπροστά μας.

σμένη με αποβατικά σκάφη. Τι τα χρειάζεται, άραγε, εκεί αυτά τα σκάφη εάν δεν πρόκειται ποτέ να τα χρησιμοποιήσει εναντίον των ελληνικών νησιών;

Όσες φορές η Ελλάδα έχει επικαλεστεί ενώπιον των συμμάχων στο ΝΑΤΟ αυτή την ευθεία τουρκική απειλή, έχει εισπράξει μονότονα την ίδια απάντηση: «Το ΝΑΤΟ προστατεύει τα μέλη

του μόνο από εξωτερικούς κινδύνους, όχι από εκείνους που προέρχονται από το εσωτερικό της Συμμαχίας» το άρθρο 5 δεν μπορεί να εφαρμοστεί σε περιπτώσεις ενδοσυμμαχικών διενέξεων» τα υπόλοιπα μέλη του ΝΑΤΟ είμαστε εξίσου σύμμαχοι της Ελλάδας και της Τουρκίας, επομένως δεν μπορούμε να πάρουμε θέση υπέρ της μιας ή της άλλης πλευράς» το καλύτερο που έχετε να κάνετε είναι να τα βρείτε φιλικά μεταξύ σας – αν θέλετε ευχαρίστως θα μεσολαβήσουμε για να διευκολύνουμε τη συνεννόηση» (στην προκειμένη περίπτωση, βέβαια, «συνεννόηση» δεν σημαίνει απαραίτητα εφαρμογή των κανόνων του διεθνούς δικαίου, αλλά αυτή είναι μια άλλη πονεμένη ιστορία...).

Μήπως, με αφορμή τη Γροιλανδία, ήρθε η ώρα να τα υπενθυμίσουμε όλα αυτά στους συμμάχους μας; Μήπως πρέπει να τους ζητήσουμε να εξετάσουν

ξανά τη στάση που τόσες δεκαετίες τηρούν; Μήπως οφείλουμε να θέσουμε ανοιχτά το ερώτημα κατά πόσον οι πρόνοιες περί αμοιβαίας συνδρομής ισχύουν μόνο για νησιά που βρίσκονται στον Βόρειο Ατλαντικό και όχι για εκείνα που υπάρχουν στο Αιγαίο; Αν οι αρχές και οι κανόνες του ΝΑΤΟ εφαρμόζονται α λα καρτ, θα πρέπει να το ξέρουμε ώστε να πορευτούμε αναλόγως στο δύσβατο μονοπάτι της διεθνούς απορρύθμισης που ανοίγεται μπροστά μας. Για μισό αιώνα οι σύμμαχοί μας στο ΝΑΤΟ νίπουν τις χείρας τους για όσα συμβαίνουν στο Αιγαίο. Μήπως είναι καιρός να μιλήσουμε όλοι τη γλώσσα της αλήθειας;

Ο κ. Αντώνης Κλάψης είναι αναπληρωτής καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου. Το βιβλίο του «Ένας κόσμος χωρίς κανόνες; Το διεθνές σύστημα στη συγκυρία της απορρύθμισης» θα κυκλοφορήσει την άνοιξη από τις εκδόσεις Μεταίχμιο.

WIZ GUIDE

50 BEST

2025

wiz-guide.com

RESTAURANTS

BY

Bank of Cyprus

ΟΙΚΡΙΤΕΣ

27 Ιανουαρίου, 2026

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΕΣ

ΟΔΗΓΟΥΜΕ ΜΕ ΑΣΦΑΛΕΙΑ

ΧΟΡΗΓΟΙ

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

Η ιστοσελίδα που ξεκίνησε ως ένα απλό κόμπι ενός Γερμανού φιλάθλου, όχι μόνο τον έκανε πλούσιο, αλλά έχει γίνει πλέον η... Βίβλος των απανταχού ατζέντηδων, παραγόντων, προπονητών και δημοσιογράφων αναφορικά με τα στατιστικά στοιχεία και την εκτιμώμενη αξία ποδοσφαιριστών και προπονητών. Το Transfermarkt, βασισμένο στις αρχές των «τεσσάρων ματιών» και των τεσσάρων ελέγχων κατ'έτος, έχει καταστεί η σημείο αναφοράς για την αποτίμηση παίκτων και προπονητών στο μεταγραφικό παζάρι. Και είναι ανοικτό κι ελεύθερο σε όλους.

Η ιστοσελίδα - γίγας, το όνομα της οποίας στα γερμανικά σημαίνει «μεταγραφική αγορά», έχει ιστορία ενός τετάρτου του αιώνα και πλέον, αφού ξεκίνησε το 2000. Ο Ματίας Ζάιντελ, λάτρης του ποδοσφαίρου και της στατιστικής, άρχισε να καταγράφει στοιχεία με τέτοια μεθοδικότητα και σχολαστική ακρίβεια (Γερμανός γαρ...), που τράβηξε γρήγορα την προσοχή των φιλάθλων και των επαγγελματιών που ασχολούνται με το ποδόσφαιρο. Πρώτα ασχολήθηκε με τη Βέρντερ Βρέμης και επεκτάθηκε σε άλλες ομάδες, παικτες και χώρες.

Οκτώ χρόνια αργότερα, όταν πλέον είχε αποκτήσει φήμη που ξεπερνούσε τα σύνορα της Γερμανίας, επένδυσε στο Transfermarkt ένας από τους κορυφαίους ομίλους MME της χώρας, του Αξελ Σπρίνγκερ, αποκτώντας το 51% των μετοχών, χωρίς όμως να αλλοιώσει τη φυσιογνωμία του. Στο τιμόνι παρέμεινε ο Ματίας Ζάιντελ, που κράτησε και το 49% του στίτ και το οδήγησε σε παγκόσμια αναγνώριση.

Πλέον η ιστοσελίδα λειτουργεί σε διάφορες γλώσσες, περιλαμβάνοντας εκτός από στατιστικά και αποτιμήσεις παικτών, μεταγραφικές φήμες και συμφωνίες, καθώς και ρεπορτάζ και άρθρα. Μια ολοκληρωμένη αθλητική ιστοσελίδα για στιδήποτε έχει να κάνει με τις μετακινήσεις ποδοσφαιριστών και προπονητών και με ενδελεχή στατιστικά, που ξεκινούν από την ημερομηνία γέννησης ενός παίκτη και φτάνουν σε απίθανες λεπτομέρειες, όπως τι έχει καταφέρει αντιμετωπίζοντας κάθε ομάδα...

Διαθέτει στοιχεία από κάθε χώρα, με έμφαση όμως στην Ευρώπη, και λιγότερα στοιχεία για Ασία, Αφρική και Ωκεανία. Τη διαφορά κάνουν οι ανταποκριτές ή «εγγεγραμμένοι χρήστες» σε κάθε χώρα: Εμπειρογνώμονες στην καταχώριση στατιστικών, σε αντίθεση με άλλες ηλεκτρονικές «εγκυκλοπαίδειες» του ποδοσφαίρου, των οποίων τα «λήμματα» σε μεγάλο βαθμό αναρτούνται από ερασιτέχνες, με ανεπαρκή έλεγχο, ακρίβεια και ποιότητα.

Τα «τέσσερα μάτια»

Πώς πετυχαίνει αυτή την ακρίβεια με τον εντυπωσιακό πλούτο πληροφοριών; Όπως εξηγεί στην «Κ» ο Τόμας Λιντς, εκτελεστικός διευθυντής του Transfermarkt,

Πώς βλέπει το Transfermarkt τη Super League 1

(Στοιχεία έως 20/1/2026)

542,05 εκατ. ευρώ

η συνολική χρηματιστηριακή αξία 14 ομάδων

444

ποδοσφαιριστές

249

ξένοι ποδοσφαιριστές (56,1% επί του συνόλου)

26,8 έτη

μ.ό. ηλικίας των ποδοσφαιριστών

Χρήστος Μουζακίτης

Γιάννης Κωνσταντέλιος

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗ ΑΞΙΑ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΙΣΤΩΝ

(και ηλικία)

Ποδοσφαιριστής	Ομάδα	Ηλικία	Εκατ. ευρώ
Χρήστος Μουζακίτης		19	25
Γιάννης Κωνσταντέλιος		22	20
Κωνσταντίνος Τζολάκης		23	15
Σαντιάγο Εσε		24	14
Χρήστος Ζαφείρης		22	11
Λορέντσο Πιρόλα		23	9
Ανας Ζαρουρί		25	8
Αντρίγια Ζίγκοβιτς		29	8
Γκάμπριελ Στρεφέτσα		28	7
Φακούντο Πελιστρι		24	7
Φρανσίσκο Ορτέγκα		26	7
Ορμπελίν Πινέδα		29	7
Γιώργος Γιακουμάκης		31	7
Μαντί Καμαρά		28	7
Παναγιώτης Ρέτσος		27	6

PHFH: Transfermarkt

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Πώς λειτουργεί το χρηματιστήριο του ποδοσφαίρου

Ο Τόμας Λιντς, εκτελεστικός διευθυντής της ιστοσελίδας Transfermarkt, που έγινε «ευαγγέλιο» για εκατομμύρια οπαδούς ανά τον κόσμο, μας μιεί στα μυστικά της

λειτουργεί ένα πολύπλοκο σύστημα ελέγχου ποιότητας, όχι μόνο των πληροφοριών αλλά και εκείνων που τις προσφέρουν από κάθε χώρα: «Τα περισσότερα δεδομένα στο Transfermarkt εισάγονται από εγγεγραμμένους χρήστες και, κατ'αρχάς, ο καθένας μπορεί να συνεισφέρει. Όλες οι υποβολές περνούν από μια διαδικασία αξιολόγησης, που βασίζεται στην "αρχή των τεσσάρων ματιών"», λέει για να δώσει την εικόνα του ελέγχου κάθε πληροφορίας από τουλάχιστον έναν αξιολογητή.

Οι αξιολογητές αποτελούν το δεύτερο επίπεδο στη συνεισφορά πληροφοριών: «Οι χρήστες που έχουν αποδείξει την αξία τους εδώ και πολλά χρόνια μέσω αξιοπιστων

και υψηλής ποιότητας συνεισφορών επιτρέπεται να αξιολογούν και να εποπτεύουν τις προτεινόμενες διορθώσεις. Ελέγχουν τα δεδομένα και τις πηγές που παρέχονται και στη συνέχεια εγκρίνουν, απορρίπτουν ή συζητούν περαιτέρω την υποβολή με τον χρήστη που συνεισφέρει. Σε πολλές περιπτώσεις αυτό οδηγεί σε μια ακόμη ευρύτερη διαδικασία αξιολόγησης, που περιλαμβάνει αρκετούς αξιολογητές».

Και τυχόν λάθη που μπορεί να ανέβουν στην πλατφόρμα πώς διορθώνονται; Ο κ. Λιντς απαντά ότι «η "σοφία των πολλών" διασφαλίζει ότι οι λανθασμένες πληροφορίες συνήθως εντοπίζονται και διορθώνονται πολύ γρήγορα. Με αρκετές χιλιάδες διορθώσεις δεδο-

μένων που υποβάλλονται σε επεξεργασία κάθε μέρα, τα σφάλματα σπάνια παραμένουν και συνήθως διορθώνονται σε μικρό χρονικό διάστημα».

«Κλειδί» για την επιτυχία της ιστοσελίδας, πέρα από τα εξαντλητικά στατιστικά στοιχεία, είναι η εκτιμώμενη αξία των ποδοσφαιριστών ανά πάσα χρονική περίοδο, πράγμα που λύνει τα χέρια παραγόντων και ατζέντηδων, οι οποίοι ανατρέχουν και επικαλούνται το Transfermarkt, όπως ένας... μαθητής την εγκυκλοπαίδεια. Ως που φτάνει όμως η συμμετοχή των μάντζερ; «Εμείς λειτουργούμε τη μεγαλύτερη δημόσια βάση δεδομένων στον κόσμο για τους ατζέντηδες και τους πελάτες τους, επο-

μένως είμαστε σε τακτική επαφή με πολλούς ατζέντηδες παγκοσμίως. Ωστόσο, δεν υπάρχει επίσημη συνεργασία, με την έννοια ότι οι ατζέντηδες μας παρέχουν στατιστικά στοιχεία ή εκτιμήσεις της αγοραίας αξίας. Όλα τα στατιστικά στοιχεία στο Transfermarkt καταχωρίζονται και διατηρούνται από την κοινότητά μας και το ίδιο ισχύει και για τις αγοραίες αξίες, οι οποίες δημιουργούνται ανεξάρτητα μέσω μιας δομημένης εσωτερικής διαδικασίας», τονίζει ο κ. Λιντς στην «Κ».

Επομένως οι ατζέντηδες δεν έχουν λόγο στην αποτίμηση της αξίας κάθε ποδοσφαιριστή, ξεκαθαρίζει, εξηγώντας τα διαδικασίες που λαμβάνουμε από τους ατζέντηδες συνήθως αφορούν δεδομένα, όπως ενημέρωση κάποιων στοιχείων, φωτογραφίες ή υποδείξεις σχετικά με πιθανές μεταγραφές ή διάρκειες συμβολαίων. Όλες οι πληροφορίες εξετάζονται προσεκτικά από τη συντακτική μας ομάδα, επαληθεύονται μέσω πρόσθετων πηγών και μόνο τότε λαμβάνονται υπόψη για συμπερίληψη στην πλατφόρμα».

Συνεπώς, η διαδικασία αποτίμησης κάθε παίκτη και προπονητή από το εδρείον στο Αμβούργο Transfermarkt είναι καθαρά εσωτερική, αλλά και... δημοκρατική, καθώς επιδέχεται αμφισβήτηση, ενημέρωση και τελικά τροποποίησης από τους εγγεγραμμένους χρήστες, κατά τον διευθυντή της ιστοσελίδας.

«Οι αξίες αγοράς της Transfermarkt δημιουργούνται σε συνεργασία με την κοινότητα της Transfermarkt, με την υποστήριξη και την επίβλεψη των κεντρικών γραφείων και του συντακτικού μας προσωπικού. Κάθε εγγεγραμμένος χρήστης μπορεί να συμμετάσχει σε συζητήσεις για τις αξίες αγοράς και να υποβάλει τη δική του εκτίμηση», σημειώνει.

Οι διαχειριστές

Αν το σύστημα αυτό ακούγεται περίπλοκο, συμβαίνει διότι... όντως είναι: «Αυτές οι συζητήσεις συντονίζονται από τους λεγόμενους διαχειριστές αξιών αγοράς. Με βάση τα επιχειρήματα, τις συζητήσεις και τα υποβληθέντα στοιχεία, οι διαχειριστές αναπτύσσουν αρχικές προτάσεις για ενημερωμένες αξίες αγοράς. Σε επόμενο βήμα, αρκετοί διαχειριστές—συνήθως από διαφορετικά πρωταθλήματα—συγκρίνουν παίκτες σε διαφορετικές λίγκες και προφίλ, ώστε να διασφαλίσουν συνεπείς σχετικές εκτιμήσεις. Για παράδειγμα, μπορούμε να συγκρίνουμε παίκτες παρόμοιας ηλικίας και θέσης σε διαφορετικές διοργανώσεις. Οι τελικές τιμές δημοσιεύονται στη συνέχεια».

Δεν τελειώνει όμως εκεί η διαδικασία: «Μόλις κυκλοφορήσουν νέες αξίες αγοράς κάθε ποδοσφαιριστή, οι συζητήσεις αρχίζουν ξανά σχεδόν αμέσως και η διαδικασία ξεκινάει από την αρχή. Κατά κανόνα, η Transfermarkt πραγματοποιεί τέσσερις ενημερώσεις αξιών αγοράς των ποδοσφαιριστών ετησίως», καταλήγει ο κ. Λιντς.

ΑΠΟΦΕΙΣ

Ανταγωνιστικό πρωτάθλημα. Προστατέψτε το!

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΟΓΙΑΔΗ

Ούτε όλα μαύρα είναι, ούτε απόλυτα δικαιολογημένες είναι οι κατά καιρούς διαμαρτυρίες και αντιδράσεις για τη διαίτησι. Ούτε όμως και το... όλα καλά μπορεί να λησθεί για την απόδοση των διαίτητών μας. Δεν θα μπορούσε κάτι τέτοιο να ισχύει, απλώς και μόνο από την απόφαση να τους εμπιστευτούμε φέτος περισσότερο, σε σύγκριση με προηγούμενες περιόδους. Αυτούς τους οποίους σε μεγάλο βαθμό και κυρίως δικαιολογημένα, αντικαθιστούσαμε τα τελευταία χρόνια με ξένους διαίτητες, όχι απλώς για εντυπώσεις αλλά υπό το βάρος σοβαρών λαθών τους. Ακόμη και η αναφορά, προμερικτών μνηών, από πλευράς της ΚΟΠ, ως προς το υψηλό κόστος του οποίο απαιτείται για την κάθοδο σημαντικού αριθμού ξένων διαίτητων σε κάθε αγωνιστική, επιβεβαιώνει πως η... διαφορετική φετινή τακτική και η εμπιστοσύνη σε μεγαλύτερο

βαθμό στους Κύπριους διαίτητες δεν έχει να κάνει με την πρόοδο ή τη βελτίωσή τους.

Εξελιίσεται και πλησιάζει στην ολοκλήρωση της κανονικής του διάρκειας, ένα πολύ καλό σε θέμα ανταγωνισμού πρωτάθλημα, τόσο ως προς τη διεκδίκηση του τίτλου, όσο και για την αποφυγή του υποβιβασμού. Φυσιολογικά και όσο οι αγωνιστικές θα ολοκληρώνονται η κρισιμότητα των αγώνων θα μεγαλώνει. Πολύ περισσότερο, όταν πλέον θα μπορούμε στην τελική ευθεία και στη φάση των ομίλων. Όπως για τις ομάδες και τους όποιους στόχους τους ισχύει πως το λάθος δύσκολα πλέον διορθώνεται και οι όποιες βαθμολογικές απώλειες πολύ πιο δύσκολα αναπληρώνονται, έτσι και για τη διαίτησι. Ακόμη και με δεδομένο πως κάποια λάθη σε διαίτητικές αποφάσεις θα γίνουν, είναι αναγκαίο να καταβληθεί κάθε δυνατή προσπάθεια αυτά να μειωθούν στο ελάχιστο. Και κάτι τέτοιο, με την ίδια τακτική στα θέματα ορισμών

διαίτητων, σχεδόν αδύνατο είναι να επιτευχθεί.

Με δύο το πολύ διαίτητες που δεν έχουν για την ώρα... φθαρεί από σοβαρά λάθη, δύσκολα θα... βγάζουμε καθαρά στα πολύ πιο δύσκολα που ακολουθούν, στα κρίσιμα ντέρμπι που έρχονται πριν την ανάδειξη του φετινού πρωταθλητή και στα πολύ σημαντικά παιχνίδια τα οποία θα ξεκαθαρίσουν το σκηνικό στον δεύτερο όμιλο. Και με δύο ή τρεις το πολύ ξένους βαρύτες, όπως προκύπτει μέχρι τώρα, δύσκολα θα αντέξουν στην πίεση όσοι ήδη έχουν υποπέσει σε σοβαρά λάθη.

Καλή και αναγκαία η στήριξη στην κυπριακή διαίτησι, και καλά κάνει η ΚΟΠ να το επιδιώκει. Προσωπική και όχι μόνιμη πρέπει να αποδειχθεί η λύση της καθόδου ξένων διαίτητων, την ίδια ώρα, ωστόσο, είναι ευθύνη και υποχρέωση της διοργανώτριας αρχής να προστατεύσει στον μέγιστο δυνατό βαθμό και το άθλημα γενικότερα και το φετινό συναρπαστικό και ανταγωνιστικό πρωτάθλημα, όπως εξελίσσεται.

Του ΧΡΗΣΤΟΥ ΖΑΒΟΥ

Αννί είναι και η Lennox που χάρισε με τη φωνή της στην ανθρωπότητα το σήμα κατατεθέν τραγούδι των 80s, Sweet Dreams. Αννί ονομάζεται και η Hathaway, ηθοποιός του Χόλιγουντ, που η θηλυκότητα του προσώπου της, θυμίζει την ηρωίδα του παραμυθιού. Αννί λέγεται και το μιούζικαλ, που αφηγείται την ιστορία ενός μικρού κοριτσιού, που ζει στο ορφανοτροφείο, υπό την αυταρχική διεύθυντριά του, παραμένοντας όμως πάντοτε αισιόδοξη ότι θα έρθουν οι γονείς της μια μέρα να την πάρουν. Αννί έκοψε μια και στην Κύπρο. Κάργα Μεσογειακή φυσιογνωμικά, προφανώς επιθυμεί να εκφράσει τη σκοτεινιά της

Annie...

ζωής της, κτυπώντας ένα τατουάζ σε σχήμα δακρύου κάτω στο μάγουλό της.

Η Αννί, ξεκίνησε αρχικά ως μια cult φιγούρα, που διά μέσου των social media, έμοιαζε να πνίγει τον πόνο της, όπως δηλαδή και άλλες πολλές περισσότερες που εισέβαλαν, από τον κωρνοϊό και έπειτα, στη ζωή μας, διά μέσου των οθονών.

«Δυο και δυο κι άλλα δυο. Και δυο κι οκτώ, δεκάξι»... όσο πέραγε ο καιρός, η Αννί αφηγήτο καταστάσεις που λίγο-πολύ ακουγόντουσαν οικείες στ' αυτιά μας. Η θεματολογία της πήγαζε μέσα από τις φήμες και τις κουβέντες που απέρρεαν από την καθημερινότητά της. Η ισχυροποίηση της Αννί, στην κοινωνία, εδραιώθηκε, ακριβώς γιατί σ' αυτές τις ιστορίες τοποθετούσε πρόσωπα.

Ενώ εμείς υποψιαζόμασταν, ότι ένα κομμάτι της αστυνομίας τούτου του τόπου είναι βα-

Ελεγχος δεδομένων

Όλες οι πληροφορίες εξετάζονται προσεκτικά από τη συντακτική μας ομάδα, επαληθεύονται μέσω πρόσθετων πηγών και μόνο τότε λαμβάνονται υπόψη για συμπερίληψη στην πλατφόρμα.

Μεταβολές εβδομάδας

	Χ.Α.Κ.		Χ.Α.		Dow Jones		Nasdaq		Nikkei		Dax		FTSE 100		Πετρέλαιο		€/€
	0,4%		0,87%		0,23%		-0,63%		-0,17%		-1,96%		-0,87%		1,15%		1,28%

ΕΛΛΑΔΑ

Μια πτήση κάθε μισή ώρα

Κάθε μισή ώρα ένα ιδιωτικό αεροσκάφος ή ελικόπτερο προσγειώνεται σε κάποιο από τα 39 αεροδρόμια της χώρας. Συνολικά το 2025 υπολογίζεται ότι πραγματοποιήθηκαν 19.500 πτήσεις τέτοιων ιδιωτικών αεροσκαφών, αριθμός αυξημένος κατά 38,5% από το 2023, πρώτο έτος κανονικότητας για τα ταξίδια μετά την πανδημία. Η Ελλάδα έχει πλέον εδραιωθεί ως ένας από τους κορυφαίους προορισμούς για πτήσεις jets στη Μεσόγειο. Κινητήριος μοχλός είναι ο τουρισμός πολυτελείας και η προσέλκυση ιδιαίτερα εύπορων επισκεπτών. **Σελ. 6**

Αλλάζουν χέρια τα ορεινά θέρετρα

Στο επίκεντρο Κυπρίων επενδυτών η Κακοπετριά, ο Πεδουλάς και ο Καλοπαναγιώτης

Σε τροχιά αλλαγής ιδιοκτησίας βρίσκονται ξενοδοχεία στα ορεινά θέρετρα της Κύπρου. Σημαντικές επιχειρηματικές συμφωνίες δρομολογούνται, οι οποίες αναμένεται να αναδιομορφώσουν τον ορεινό τουρισμό. Το επόμενο διάστημα

εκτιμάται ότι θα ολοκληρωθούν μεγάλα deals που αφορούν ξενοδοχειακές μονάδες σε δημοφιλείς ορεινούς προορισμούς. Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», οι ξενοδόχοι της Κακοπετριάς, ακολουθώντας το παράδειγμα των Πλα-

τών και του Αγρού, προχωρούν στη μεταβίβαση των μονάδων τους. Βασικός λόγος είναι η έλλειψη ενδιαφέροντος από τη νέα γενιά για τη συνέχιση των οικογενειακών επιχειρήσεων. Το ενδιαφέρον Κυπρίων επενδυτών έχει στρα-

φεί σε συγκεκριμένα καταλύματα της Κακοπετριάς. Οι πληροφορίες μας αναφέρουν ότι εταιρεία με Κύπριους μετόχους βρίσκεται πολύ κοντά στην εξαγορά πέντε ξενοδοχείων της περιοχής. Οι σχετικές επαφές και διαβουλεύσεις εκτιμά-

ται ότι θα ολοκληρωθούν μέχρι το τέλος του μήνα. Συγκεκριμένα, στο πακέτο των υπό διπραγμάτευση μονάδων περιλαμβάνονται τα Makris Hotel, Ekali Hotel, Rialto Hotel καθώς και τα Crystal Hotel και Mill Hotel. **Σελ. 4**

Η «μπίλια» έχει πέσει στο Μαρούσι

Στη διαρκώς ανοδική τουριστική κίνηση της Αθήνας στηρίζει τα σχέδιά της η North Star Entertainment για την προσέλκυση επισκεπτών στο υπό κατασκευή ξενοδοχειακό συγκρότημα Voría στο Μαρούσι, όπου προγραμματίζεται να μεταφερθεί το καζίνο της Πάρνηθας, Μον Παρνές. Στα πρώτα χρόνια λειτουργίας τα έσοδα αναμένονται σε 25 εκατ. και θα προσεγγίσουν τα 200 εκατ. ευρώ μέσα στη δεκαετία. **Σελ. 7**

10ΕΤΕΣ ΟΜΟΛΟΓΟ

Success story αλλά με ερωτηματικά

Η Κυπριακή Δημοκρατία επέστρεψε στις διεθνείς αγορές με 10ετές ομόλογο 1 δισ. ευρώ στο 3,33%, με έντονο ενδιαφέρον, αλλά υψηλότερο κόστος από το αναμενόμενο, παρά τα ισχυρά μακροοικονομικά και δημοσιονομικά δεδομένα που παρουσιάζει η χώρα. **Σελ. 5**

ΚΕΦΑΛΑΙΑΓΟΡΑ

Εντατικοί έλεγχοι AML το 2025

Η ΕΚΚ πραγματοποίησε 43 επιτόπιους και εξ αποστάσεως ελέγχους το 2025, επικεντρώθηκε σε κυρώσεις Ε.Ε., εμπιστευματα και εκθέσεις συμμόρφωσης, με υποθέσεις να διαβιβάζονται σε Αστυνομία και γενικό εισαγγελέα. **Σελ. 4**

REAL ESTATE

Τι κάνει η Ευρώπη για το στεγαστικό

Η αύξηση των προσφερόμενων κοινωνικών κατοικιών, είτε για πώληση είτε για ενοικίαση, βρίσκεται στον πυρήνα των προσαρμογών που καταβάλλουν Γερμανία, Γαλλία, Βρετανία, Ισπανία, Πορτογαλία και Ιρλανδία για να αντιμετωπίσουν τη στεγαστική κρίση. **Σελ. 12**

ΑΝΑΛΥΣΗ / Του ΠΙΤΕΡ ΓΚΟΥΝΤΜΑΝ / THE NEW YORK TIMES

Αλλάζουν οι ισορροπίες στην παγκόσμια οικονομία

Σε μια μακρά, ασυνάρτητη ομιλία, που ήταν εναλλάξ πομπώδης, θλιβερή και αυτοαναφορική, ο πρόεδρος Τραμπ απήγγειλε την τελευταία δήση στην αμερικανική ηγεσία της φιλελεύθερης δημοκρατικής τάξης που σφυρηλατήθηκε από τις ΗΠΑ και τους συμμάχους τους μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Ο Τραμπ χρησιμοποίησε την ομιλία του στο Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ στο Νταβός –έναν τόπο προσκυνήματος για τους υποστηρικτές της παγκοσμιοποίησης– για να πει ότι οι ΗΠΑ σταμάτησαν να προσφέρουν τις αγορές τους και τη στρατιωτική προστασία τους σε Ευρωπαίους συμμάχους, τους οποίους χλεύασε. Και ορκίστηκε να προχωρήσει τον εμπορικό του πόλεμο. Χαρακτήρισε τους δασμούς ως το τιμήμα της εισόδου σε μια χώρα 300 εκατ. καταναλωτών. Μέχρι το βράδυ είχε υποχωρήσει στο θέμα

της Γροιλανδίας. Σε ανάρτηση στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης δήλωσε ότι δεν θα επιστρατεύσει δασμούς για να αποσπάσει τον έλεγχο της δανικής επικράτειας, μια ανακοίνωση που δεν μπόρεσε ωστόσο να μειώσει τη σημασία της επίθεσής του στην παγκόσμια οικονομική τάξη λίγες ώρες νωρίτερα. Ο Αμερικανός πρόεδρος εμφανίστηκε στην ίδια αίθουσα όπου, εννέα χρόνια νωρίτερα, ο Κινέζος πρόεδρος Σι Τζινπίνγκ γόητευε το Νταβός υποστηρίζοντας αυτό που περιέγραφε ως «οικονομική παγκοσμιοποίηση». Η ομιλία του το 2017, η οποία εκφωνήθηκε λίγες ημέρες πριν από την ορκωμοσία του Τραμπ για την πρώτη του θητεία, ανταποκρίθηκε ως μια σαφής αλλά μάταιη προσπάθεια να αποτραπεί ο εμπορικός πόλεμος. Τότε, όπως και τώρα, έντονος σκεπτικισμός υποδέχθηκε την προσπάθεια της Κίνας να αναγνωρι-

στεί ως υπεύθυνη υπερδύναμη, σε αντίθεση με το όραμα του Τραμπ για το «Πρώτα η Αμερική». Η κυβέρνηση της Κίνας επιδοτεί εδώ και καιρό την κατασκευή εργοστασιακών προϊόντων που έχουν απειλήσει θέσεις εργασίας από την Ινδία μέχρι την Ινδονησία. Το Πεκίνο έχει φυλακίσει αντιφρονούντες, συνδικαλιστές και δημοσιογράφους. Ο στρατός του έχει απειλήσει το αυτοδικοιμήνο νησί της Ταϊβάν και τους γείτονές του στη Νοτιοανατολική Ασία. Ούτε καν οι μεγαλύτεροι σύμμαχοί της δεν θα περιέγραφαν την Κίνα ως υπόδειγμα δίκαιης μεταχείρισης. Ωστόσο, την τελευταία δεκαετία υπάρχει η αίσθηση ότι η Κίνα –τουλάχιστον στα λόγια– επενδύει σε οικονομικές αξίες που ο Τραμπ έχει αποκρύψει: συμμετοχή σε πολυμερείς θεσμούς, πίστη στις δυνάμεις του παγκόσμιου εμπορίου που ενισχύουν τον

πλούτο και αναγνώριση ότι καμία χώρα δεν είναι αρκετά μεγάλη ή αρκετά ισχυρή για να προχωρήσει μόνη της. Ο Τραμπ χρησιμοποίησε την 90λεπτη ομιλία του ενώπιον της παγκόσμιας ελίτ για να υπογραμμίσει αυτή την αντίθεση. «Η Κίνα σίγουρα θέλει να αναλάβει τον ρόλο του ενήλικου στην αίθουσα, ενώ οι ΗΠΑ συνεχίζουν να δείχνουν εθρότητα. Το ερώτημα είναι αν ο υπόλοιπος κόσμος είναι πρόθυμος να συμμετάσχει. Δεν νομίζω ότι ο κόσμος είναι έτοιμος να αγκαλιάσει πλήρως την Κίνα», δήλωσε ο Εσβάρ Πρασάντ, ειδικός στο διεθνές εμπόριο στο Πανεπιστήμιο Cornell. Η Ευρώπη και η Κίνα είναι, κατά κάποιο τρόπο, φυσικοί σύμμαχοι σε μια εποχή που οι ΗΠΑ έχουν επιλέξει την εθνικιστική ορμή. Και οι δύο παραμένουν επίσημα προσπληρωμένες στην έννοια του διεθνούς εμπορίου που βασίζεται

σε κανόνες, ακόμη και αν η Κίνα κατηγορείται συχνά ότι παραβιάζει τις λεπτομέρειες. Και οι δύο επιβεβαιώνουν την επιστημονική πραγματικότητα της κλιματικής αλλαγής, ενώ παράλληλα κινητοποιούν επενδύσεις και τεχνολογία για την καταπολέμησή της. Η Κίνα είναι ο παγκόσμιος ηγέτης στην τεχνολογία καθαρής ενέργειας. Η Ευρώπη, παρά τα πρόσφατα βήματα οπισθοχώρησης, έχει θέσει φιλόδοξους στόχους για τη μείωση των εκπομπών άνθρακα –ένα γεγονός που ο Τραμπ χλεύασε. Μία ημέρα πριν από την ομιλία του Τραμπ, ο υπουργός Εμπορίου του, Χάουαρντ Λούτνικ, δήλωσε σε πάνελ στο Νταβός ότι το παγκόσμιο εμπορικό σύστημα –που κατασκευάστηκε σε μεγάλο βαθμό με βάση αμερικανικά σχέδια– ήταν μέρος της ιστορίας. «Η παγκοσμιοποίηση έχει απογοητεύσει τη Δύση και τις ΗΠΑ», σημείωσε.

Απόδοση δεκαετών ομολόγων		
	Απόδοση	Εβδομαδιαία αλλαγή
Κύπρος	2,95%	-0,31%
Γερμανία	2,89%	0,07%
Γαλλία	3,49%	-0,02%
Ιταλία	3,51%	0,06%
Ισπανία	3,27%	0,06%
Ιρλανδία	3,01%	0,07%
Ελλάδα	3,50%	0,18%
Ην. Βασίλειο	4,54%	0,00%

Βαθμολογία από Οίκους Αξιολόγησης		
Οίκος Αξιολόγησης	Μακρο-πρόθεσμο χρέος	Προοπτικές (outlook)
DBRS	A	Σταθερή
Fitch	A-	Θετική
Moody's	A3	Σταθερή
S&P	A-	Θετική
Scope Ratings	A-	Σταθερή

pwC We accelerate what's possible so you can turn vision into value

ΔΗΚΤΗΣ

diktis@kathimerini.com.cy

Με τους χειρότερους
οιωνούς

Η συνταξιοδοτική μεταρρύθμιση που προωθεί η κυβέρνηση δεν θα ακουμπήσει τον δεύτερο πυλώνα, δηλαδή τα Ταμεία Προνοίας αλλά θα επικεντρωθεί στον πρώτο, δηλαδή το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Οι συνδικαλιστές, όμως, δεν συμφωνούν και δεν προτίθενται να συμμετέχουν μιας και θεωρούν την προσέγγιση της κυβέρνησης βεβιασμένη και αποσπασματική. Οι εργοδότες από τη μεριά τους δεν έχουν πρόβλημα, αρκεί να διασφαλιστεί η βιωσιμότητα του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Όπως αντιλαμβάνεστε, άλλη μια μεταρρύθμιση ξεκινά με τους χειρότερους οιωνούς όντας εξαρχη καταδικασμένη να παραγάγει ένα αποτέλεσμα που καμία σχέση δεν θα έχει με όσα οι εργαζόμενοι φαντάζονταν όταν άκουγαν τις κυβερνητικές εξαγγελίες.

Εντυπωσιακό επενδυτικό
ενδιαφέρον

Με περιθώριο 44 μονάδων βάσης ολοκληρώθηκε η έκδοση δεκαετούς ομολόγου της Κυπριακής Δημοκρατίας ύψους 1 δισ. ευρώ. Η συγκεκριμένη επίδοση είναι ιστορικά χαμηλή για τη χώρα μας, αφού προσεγγίζει τα επίπεδα δανεισμού του Βελγίου, αν και αξιολογείται ψιλότερα από την κυπριακή οικονομία. Με συνολικές προσφορές που αντιστοιχούσαν σε 16,4 φορές το ζητούμενο ποσό έκδοσης, το τελικό επιτόκιο διαμορφώθηκε στο 3,25% προσφέροντας στους επενδυτές ένα πολύ ελκυστικό επιτόκιο σε μια περίοδο έντονης αβεβαιότητας όπου ο χρυσός καταρρίπτει το ένα ρεκόρ μετά το άλλο. Να σημειωθεί ότι μετά από χρόνια η Τράπεζα Κύπρου συμμετείχε ως συν-διαχειρίστρια της έκδοσης δίνοντας ένα επιπλέον τόνο κανονικότητας στην όλη προσπάθεια.

Ως αφορμή εξορκισμού του βίντεο που εμπλέκει πρόσωπα του Προεδρικού σε περίεργες δοσοληψίες, αποτέλεσε για την κυβέρνηση η επιτυχής έκδοση ομολόγου από τη Δημοκρατία.

Παρέκαμψαν διαδικασίες

Ο αρμόδιος για την προώθηση επενδύσεων φορέας με την επωνυμία Κυπριακός Οργανισμός Προώθησης Επενδύσεων (CIPA) δεν γνώριζε και δεν είδε τους επενδυτές που κατέληξαν όπως είδαμε στο βίντεο να συνομιλούν με το Προεδρικό. Σύμφωνα με τον επικεφαλής του οργανισμού, μετά από έλεγχο που πραγματοποιήθηκε πουθενά δεν εντοπίστηκαν οι συγκεκριμένοι επενδυτές σε ηλεκτρονικά μηνύματα και αρχεία. Όπως εξηγήθηκε, η διαδικασία προνοεί όπως οι φορείς με πρόθεση για επένδυση υπογράφουν έγγραφο εκδήλωσης ενδιαφέροντος επένδυσης και τότε αρμόδιος λειτουργός αναλαμβάνει να τους κατευθύνει

ανάλογα. Η συγκεκριμένη αποκάλυψη γεννά ερωτηματικά σε σχέση με το πώς παρακάμφθηκαν τόσες διαδικασίες και εντέλει οι επενδυτές κατέληξαν μετά από πολύμηνες συζητήσεις να συζητούν με το Προεδρικό.

Δεν ξεκλειδώνει το έργο

Ως γνωστόν το υποθαλάσσιο καλώδιο ηλεκτρικής διασύνδεσης Κύπρου-Κρήτης παραμένει παγωμένο εν αναμονή της νέας μελέτης βιωσιμότητας. Στόχος να ξεκλειδώσει και να προχωρήσει, αφού προηγουμένως μελέτες χαρακτήρισαν το έργο ως μη βιώσιμο. Πληροφορίες κάνουν λόγο για περαιτέρω καθυστερήσεις αφού στην προσπάθεια

επικαιροποίησης των αριθμών προκύπτει νέα διαφωνία σε σχέση με τους ορισμούς κάποιων μεγεθών. Και ενώ η Μέση Ανατολή βρίσκεται σε κατάσταση ανήσυχης ηρεμίας, οι δυσκολίες που προκύπτουν στο ξεκλείδωμα του έργου δημιουργούν εκνευρισμό και δυναμιτίζουν το κλίμα της συνεργασίας μεταξύ των δυο πλευρών. Μιλάμε βέβαια για ένα έργο που λόγω πολυπλοκότητας θα έπρεπε να εξετάζεται σε συνθήκες ομαλότητας μεταξύ των εμπλεκόμενων μερών.

Κακή απόδοση

Για πρώτη φορά το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων καταθέτει προϋπολογισμό

Η ΛΕΞΗ
ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Απόσβεση

Απόσβεση καλείται η μείωση της αξίας των πάγιων στοιχείων του ενεργητικού η οποία προκύπτει από τη φθορά που υφίστανται τα πάγια περιουσιακά στοιχεία λόγω της απλής παρόδου του χρόνου (χρονική φθορά), λόγω χρήσεως (λειτουργική φθορά) ή ακόμα και λόγω τεχνολογικών εξελίξεων και καινοτομιών (τεχνολογική / οικονομική απαξίωση).

Μάριος Χαραλαμπίδης
Καθηγητής Διοίκησης και Οικονομικών

στη Βουλή εγκαινιάζοντας μια νέα εποχή λογοδοσίας. Σύμφωνα με τα στοιχεία, οι εισφορές ανέρχονται στα €3,2 δισ. και οι συντάξεις στα €2,2 δισ., δημιουργώντας πλεόνασμα 1 δισ. για το οποίο κάθε χρόνο οι κυβερνήσεις πανηγυρίζουν για τη σταβήρα διαχείριση των δημόσιων οικονομικών. Σημαντικό επίσης να αναφερθεί ότι ενώ το συνολικό ενεργητικό του ταμείου ανέρχεται σε €11,7 δισ., οι τόκοι που εισπράττονται είναι μόλις 226 εκατ. ή 1,93% ετησίως. Αυτή είναι μια πολύ κακή απόδοση με δεδομένο πως μόλις προχθές η Δημοκρατία δανείστηκε με επιτόκιο 3,25%, ενώ πλείστες ευρωπαϊκές χώρες με καλύτερες αξιολογήσεις από της Κύπρου προσφέρουν αποδόσεις στους επενδυτές πάνω από 3%. Έφτασε ίσως η στιγμή να επειληφθεί αλλαγή των δεδομένων ενόψει της μεταρρύθμισης, που όπως φαίνεται θα περιοριστεί στα του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Όταν σε αγαπούν λιγότερο από τα αδέρφια σου

Της ΤΕΝΤΙ ΡΟΖΕΝΜΠΛΑΟΥ

Ως παιδί, η Κάρα δεν πίστευε ποτέ ότι οι γονείς της θα έκαναν διακρίσεις. Τα μικρότερα αδέρφια της απολάμβαναν πάντα περισσότερη προσοχή και ειδικά προνόμια, όπως ταξίδια στην Ντίσνεϊλαντ, όμως εκείνη το δικαιολογούσε: τα μεγαλύτερα παιδιά, σκεφτόταν, υποτίθεται ότι πρέπει να είναι πιο ανεξάρτητα, και οι γονείς της πιθανότατα είχαν περισσότερα χρήματα για διακοπές αφού εκείνη είχε φύγει από το σπίτι.

Ωστόσο, όσο εκείνη και τα αδέρφια της μεγάλωναν –και η προνομιακή μεταχείριση συνεχιζόταν– η εικόνα γινόταν ολοένα και πιο ξεκάθαρη. Πριν από δύο χρόνια, όταν οι γονείς της την κάλεσαν για να της πουν ότι σκόπευαν να περάσουν ξανά τις γιορτές με τις αδελφές της και δεν θα επισκέπτονταν εκείνη και τα παιδιά της τα Χριστούγεννα, η Κάρα είχε μια στιγμή διαύγειας. «Ξαφνικά συνειδητοποίησα ότι ίσως δεν υπήρχε καμία δικαιολογία», λέει η Κάρα, η οποία ζήτησε να μη δημοσιοποιηθεί το επώνυμό της, προκειμένου να προστατευτεί την ιδιωτικότητά της οικογένειάς της. «Μάλλον αυτά τα παιδιά θα είναι πάντα τα αγαπημένα».

Η Κάρα άρχισε να νιώθει πικρία βλέποντας ότι οι γονείς της παραμέριζαν τα δικά της παιδιά με τον ίδιο τρόπο που παραμέριζαν και την ίδια. Και, παρά τις προσπάθειές της να αφήσει πίσω της την πικρία και την απογοήτευση, η ανισότητα αυτή επηρέασε την ψυχική υγεία της. «Απλώς δεν μπορώ να ξεπεράσω αυτή την πληγή», ομολογεί.

Ερευνες των τελευταίων δεκαετιών δείχνουν ότι εμπειρίες σαν της Κάρα είναι συχνές για τα λιγότερο ευνοημένα αδέρφια. Στην παιδική ηλικία, είναι πιθανότερο να έχουν χειρότερη ψυχική υγεία, δυσκολότερες οικογενειακές σχέσεις και χαμηλότερες σχολικές επιδόσεις σε σύγκριση με τα αδέρφια τους. Άλλες μελέτες δείχνουν ότι αυτές οι οικογενειακές δυναμικές μπορεί να επηρεάζουν την ψυχική υγεία πολύ μετά τα νεανικά χρόνια. Μια μελέτη έδειξε πως αν τα ενήλικα παιδιά πίστευαν ότι ήταν αγαπημένα ή παραγκωνισμένα αποτελούσε

ισχυρότερο προγνωστικό δείκτη της ψυχικής υγείας τους από σχεδόν κάθε άλλον παράγοντα που εξετάστηκε, όπως η οικογενειακή κατάσταση, η απασχόληση και η ηλικία. Μόνο η σωματική υγεία παρουσίαζε στενότερη συσχέτιση.

«Μπορείτε να μιλήσετε με μεγαλύτερους ενήλικους και θα σας αφηγηθούν με ακρίβεια τι τους συνέβη όταν ήταν πέντε ετών», σημειώνει η Λόρι Κράμερ, η οποία μελέτη τις σχέσεις μεταξύ αδελφών στο Πανεπιστήμιο Northeastern, «έχουν κολλήσει σ' αυτό».

Σε μια κοινωνία που αποδοκιμάζει την άνιση μεταχείριση των παιδιών, δεν είναι εύκολο να μετρηθεί η γονική προτίμηση. Η Τζ. Τζιλ Σιούτορ, καθηγήτρια Κοι-

Οι οικογενειακές δυναμικές
μπορεί να επηρεάζουν την ψυχική
υγεία πολύ μετά
τα νεανικά χρόνια.

νωσιολογίας στο Πανεπιστήμιο Purdue, με τους ερευνητές που μελετούσαν τις επιπτώσεις της γονικής προτίμησης ανέπτυξαν μια σειρά από πιο έμμεσες ερωτήσεις: Σε ποιο παιδί αφιερώνετε περισσότερους πόρους; Με ποιο αισθάνεστε συναισθηματικά πιο κοντά; Από ποιο παιδί απογοητεύεστε περισσότερο; Η μελέτη, που ξεκίνησε το 2001, κρατάει τόσο πολλά χρόνια, ώστε πλέον

συλλέγει δεδομένα και για τις επιπτώσεις της προτίμησης σε κάποιο παιδί από τους παππούδες και τις γιαγιάδες.

Το πρώτο εντυπωσιακό εύρημα που προέκυψε ήταν το πόσο διαδεδομένο είναι το φαινόμενο αυτό. Περίπου τα δύο τρίτα των γονέων είχαν ένα «αγαπημένο» παιδί. Και αυτό το «αγαπημένο» παιδί συχνά παρέμενε το ίδιο επί δεκαετίες. Δεν υπήρχε ένα σύνολο χαρακτηριστικών που να εγγυώνται ότι ένα παιδί θα ήταν το αγαπημένο, ωστόσο, τα «αγαπημένα» παιδιά ήταν συχνότερα κόρες και νεότερα αδέρφια. Μια εκτενής ανάλυση που δημοσιεύθηκε φέτος κατέληξε σε παρόμοιο συμπέρασμα, διαπιστώνοντας ότι κατά την παιδική ηλικία οι κόρες είχαν μεγαλύτερη

πιθανότητα να λαμβάνουν προνομιακή μεταχείριση από τους γονείς τους.

Δεν είναι όμως μόνον επιφανειακοί παράγοντες, όπως η σειρά γέννησης και το φύλο, που παίζουν ρόλο. Οι γονείς είχαν την τάση να προτιμούν τα παιδιά που ήταν ευχάριστα και επιμελή, πιθανότατα επειδή ήταν ελαφρώς πιο εύκολο να τα αναθρέψουν, εξηγεί ο Αλεξ Τζένσον, ερευνητής στο Πανεπιστήμιο Brigham Young και συγγραφέας της μεγάλης ανάλυσης που δημοσιεύθηκε φέτος. Και η Τζ. Τζιλ Σιούτορ διαπίστωσε ότι στην ενήλικη ζωή ο πιο σημαντικός παράγοντας, «χωρίς καμία αμφιβολία», ήταν το κατά πόσον γονείς και παιδιά μοιράζονταν κοινές αξίες, όπως σε θρησκευτικά και πολιτικά ζητήματα.

Οι παράγοντες

Στην πολυετή μελέτη της διαπίστωσε επίσης ότι παράγοντες που τα ενήλικα παιδιά θεωρούσαν ότι θα μπορούσαν να τα ανεβάσουν στα μάτια των γονιών τους (όπως η επαγγελματική επιτυχία) ή να τα ρίξουν (όπως ο εθισμός ή μια σύλληψη) είχαν στην πραγματικότητα μικρή επίδραση στην προτίμηση των γονέων τους. «Είχαμε μητέρες που επισκέπτονταν τα παιδιά τους στη φυλακή κάθε εβδομάδα», υπογραμμίζει η Σιούτορ. «Έλεγαν: "Είμαι πολύ κοντά στον Τζον. Δεν φταίει αυτός. Είναι καλό παιδί"».

Από πολύ μικρή ηλικία, τα παιδιά παρατηρούν προσεκτικά πώς αντιμετωπίζονται σε σύγκριση με τα αδέρφια τους. Όσα νιώθουν ότι είναι τα «ριγμένα» είναι πιο πιθανό να εμφανίσουν άγχος και κατάθλιψη, να έχουν τεταμένες οικογενειακές σχέσεις και, κατά την εφηβεία, να εμπλακούν σε επικίνδυνες συμπεριφορές, όπως κατανάλωση αλκοόλ και κάπνισμα. Η ακριβής ερμηνεία αυτών των ευρημάτων, πάντως, δεν είναι εύκολη. Επειδή οι μελέτες για τη γονική προτίμηση είναι παρατηρητικές, οι ερευνητές δεν μπορούν να ξεχωρίσουν με βεβαιότητα εάν η ενόια προκαλεί αυτές τις αρνητικές συνέπειες ή αν, για παράδειγμα, παιδιά που είναι ήδη πιο επιρρεπή σε δυσκολίες ψυχικής υγείας έχουν λιγότερες πιθανότητες να κερδίσουν την ενόια των γονιών τους.

Απαραίτητη
η ανοιχτή
συζήτηση

Η Κράμερ σημειώνει ότι το σύνολο της έρευνας συγκροτεί ένα πειστικό επιχειρήμα υπέρ του να αρχίσουν οι γονείς να συζητούν πιο ανοιχτά αυτό το θέμα ταμπου. Όταν χρειάζεται να αντιμετωπίζουν τα παιδιά τους διαφορετικά, λέει, σφαιλίζουν να εξηγούν τους λόγους. Αυτό μπορεί να σημαίνει, για παράδειγμα, να διευκρινίσουν ότι ένας αδελφός χρειάζεται περισσότερη βοήθεια με τα μαθήματα επειδή δυσκολεύεται στο σχολείο. Ή ότι μια αδελφή χρειάζεται καινούργιες πιτζάμες επειδή οι παλιές της έχουν φθαρεί.

Όταν ένα παιδί κατανοεί τον λόγο πίσω από τη διαφορετική μεταχείριση, πολλές από τις αρνητικές επιπτώσεις φαίνεται να περιορίζονται ή και να εξαφανίζονται.

Η οδύνη που προκαλεί η άνιση μεταχείριση δεν φαίνεται να αμβλύνεται με τον χρόνο. Η γονική προτίμηση είχε την ίδια βαρύτητα για τα ενήλικα παιδιά που έμπαιναν στα 60 τους, όσο είχε και όταν βρίσκονταν στα 40 τους, λέει η Σιούτορ.

Μία γυναίκα εκμυστηρεύθηκε στη Σιούτορ ότι, ακόμη και 15 χρόνια αργότερα, τη σπύχαινε η εξομολόγηση της μητέρας της στο νεκροκρέβατό της: «Πάντα αγαπούσα περισσότερο την αδελφή σου». Το γεγονός ότι η γονική προτίμηση έχει τόσο βαθιά και διαρκή επίδραση δεν θα έπρεπε να εκπλήσσει, προσθέτει. «Πρόκειται για πολύ βαθειές δεσμούς που μας συνοδεύουν σε όλη μας τη ζωή», λέει. «Είναι οι άνθρωποι από τους οποίους νιώθεις ότι θα έπρεπε να σε αγαπούν πάνω απ' όλα».

ΟΙΝΟΧÓΟΣ

ΠΑΡΤΙ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ

ΔΟΚΙΜΑΖΟΥΜΕ ΚΑΙ ΠΡΟΤΕΙΝΟΥΜΕ
180 ΕΤΙΚΕΤΕΣ ΓΙΑ
ΤΙΣ ΠΙΟ ΩΡΑΙΕΣ ΣΤΙΓΜΕΣ

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2025 – ΤΕΥΧΟΣ 69

December
2025

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΝ **ΚΥΡΙΑΚΗ**

2/2

ΜΕ ΤΗΝ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Κυριακή Πολιτική και Οικονομική Εργασία

www.kathimerini.gr

Της ΔΩΡΙΤΑΣ ΓΙΑΝΝΑΚΟΥ

Στα σκαριά βρίσκονται σημαντικές επιχειρηματικές συμφωνίες, με επίκεντρο τα ορεινά θέρετρα της Κύπρου, που αναμένεται να αλλάξουν τον χάρτη του ορεινού τουρισμού. Μεγάλα deals που αφορούν τα τουριστικά καταλύματα δημοφιλών ορεινών προορισμών αναμένεται να ολοκληρωθούν το επόμενο διάστημα. Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», οι ξενοδοχοί της Κακοπετριάς, ακολουθώντας το παράδειγμα των Πλατρών και του Αγρού, μεταβιβάζουν τις ξενοδοχειακές τους μονάδες. Κυριότερος λόγος είναι η απουσία διαδόχων που να ενδιαφέρονται να συνεχίσουν τη λειτουργία των οικογενειακών επιχειρήσεων. Το γεγονός αυτό, σε συνδυασμό με τα ζητήματα βιωσιμότητας λόγω του αυξημένου λειτουργικού κόστους που καλούνται να αντιμετωπίσουν οι ξενοδοχοί των ορεινών θερέτρων, καθιστά την πώληση των μονάδων ολοένα και πιο επιτακτική.

Το ενδιαφέρον

Το βλέμμα Κυπρίων επενδυτών προσέλκυσαν συγκεκριμένα τουριστικά καταλύματα της Κακοπετριάς. Όπως πληροφορούμαστε, συγκεκριμένη εταιρεία που απαρτίζεται από αριθμό Κυπρίων μετόχων βρίσκεται ένα βήμα πριν την απόκτηση πέντε ξενοδοχείων στην Κακοπετριά. Το ενδιαφέρον και οι διαβουλεύσεις μεταξύ των επίδοξων Κύπριων επενδυτών και των ξενοδόχων άρχισαν από τον

Ακολουθώντας το παράδειγμα των Πλατρών, αλλάζουν χέρια και τα θέρετρα του Πεδουλά και του Καλοπαναγιώτη.

Σεπτέμβριο του 2025 και αναμένεται να πάρει σάρκα και οστά μέχρι το τέλος του μήνα.

Πιο συγκεκριμένα, μιλάμε για τα ξενοδοχεία Makris Hotel, το Ekali Hotel, το Rialto Hotel (το οποίο παραμένει κλειστό εδώ και αρκετά χρόνια), το Crystal Hotel και το Mill Hotel. Πρόκειται για ιστορικά ξενοδοχεία του κεφαλοχωριού της περιοχής Σολιάς, η οποία καταγράφει διαχρονικά τα υψηλότερα επίπεδα επισκεψιμότητας μεταξύ των ορεινών θερέτρων. Μάλιστα, σύμφωνα με τις ίδιες πληροφορίες, τα περισσότερα από τα ξενοδοχεία που αναμένεται να αλλάξουν ιδιοκτησιακό καθεστώς το προσεχές διάστημα έχουν ήδη προχωρήσει ή βρίσκονται σε διαδικασία εκτεταμένων ανακαινίσεων των υποδομών τους. Οι παρεμβάσεις αυτές αφορούν τόσο τους κοινόχρηστους χώρους όσο και τις ξενοδοχειακές μονάδες, εν σπόχο της βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης, την αναβάθμιση των υπηρεσιών και την προσαρμογή στις σύγχρονες απαιτήσεις της αγοράς.

Οι συγκεκριμένες κινήσεις εκτιμάται ότι ενισχύουν την εμπορική αξία των ξενοδοχείων, καθιστώντας τα πιο ελκυστικά για δυνητικούς επενδυτές.

Παράλληλα, αποτυπώνουν τη στρατηγική επιλογή των υφιστάμενων ιδιοκτητών να παραδώσουν μονάδες σε λειτουργική και ανταγωνιστική κατάσταση, διευκολύνοντας τη μετάβαση σε νέο επενδυτικό σχήμα και συμβάλλοντας στη συνολική αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος της περιοχής.

Στην ίδια φιλοσοφία

Οι ενδιαφερόμενοι επενδυτές προέρχονται από την Κύπρο και συνεργάζονται με διεθνή επενδυτικά κεφάλαια, ενώ υπογραμμίζεται ότι η διαδικασία που εφαρμόζεται είναι ουσιαστικά ίδια με εκείνη που ακολουθήθηκε στις Πλάτρες, στον Αγρό αλλά και στον Πρόδρομο, όπου κατέστη δυνατή η σύναψη σημαντικών επιχειρηματικών συμφωνιών. Ειδικότερα, στις Πλάτρες, η εταιρεία Property Gallery αγόρασε το Petit Palais Hotel, το Splendid Hotel, το Pendeli hotel και το Aphrodite Plaza. Το Petit Palais, ανακαινίσθηκε και επαναλειτούργησε από πέρσι καταγράφοντας αξιοσημείωτο αριθμό κρατήσεων. Παράλληλα, τον Ιούλιο πέρσι επαναλειτούργησε το Pendeli Hotel στην καρδιά του χωριού και μετονομάστηκε σε Pendeli Resort, διατηρώντας τον παραδοσιακό χαρακτήρα

του ξενοδοχείου, και προσφέροντας συνολικά 85 δωμάτια, εκ των οποίων 11 είναι σουίτες, όλα με βεράντες και θέα στο φυσικό περιβάλλον.

Επίσης, τον Μάρτιο του 2024, το ιστορικό ξενοδοχείο Forest Park στις Πλάτρες εξαγοράστηκε από τον επιχειρηματία Κώστα Κλεάνθους. Το κόστος της εξαγοράς ανήλθε περίπου στα €12 εκατ. Στα χέρια του κ. Κλεάνθους πέρασε και το ξενοδοχείο Παισιλύνον, το οποίο ήταν κλειστό από το 1980, καθώς υπέστη εκτεταμένες ζημιές από πυρκαγιά.

Σε νέους ιδιοκτήτες πέρασαν εξάλλου και τα ξενοδοχεία Mount Royal, Minerva, Kallithea Inn Hotel, New Helvetia και Semiramis. Αξίζει να σημειωθεί ότι τα ξενοδοχεία New Helvetia, Semiramis και Kallithea Inn λειτουργούσαν διαχρονικά ως οικογενειακές επιχειρήσεις, αποτελώντας για δεκαετίες αναπόσπαστο μέρος της τουριστικής και κοινωνικής ταυτότητας της περιοχής.

Στο μεταξύ, φέτος προγραμματίζεται η ανακαίνιση του ξενοδοχείου «Ρόδον» που πέρασε στα χέρια του επενδυτή από το Χονγκ Κονγκ Balram Chainrai, ο οποίος κατάφερε να συγκεντρώσει το 87,85% του μετοχικού

κεφαλαίου της Εταιρείας Αναπτύξεως Αγρού «Η Πρόοδος Δημόσια Λτδ», στην οποία μέχρι πρότινος ανήκε το ιστορικό ξενοδοχείο του Αγρού.

Στο στάδιο της ανακαίνισης βρίσκεται και το ιστορικό ξενοδοχείο Βερεγγάρια στον Πρόδρομο, το οποίο αποτελεί διαχρονικό σημείο αναφοράς για την περιοχή και εξαγόρασε η εταιρεία ανάπτυξης οικιστικών και εμπορικών ακινήτων bbf: το 2020. Με βάση τα σημερινά δεδομένα, το ξενοδοχείο αναμένεται να ανοίξει τις πόρτες του στους επισκέπτες το 2029. Το συνολικό κόστος της επένδυσης για την ανάπτυξη και συντήρηση του Βερεγγάρια εκτιμάται ότι θα ανέλθει περίπου στα €40 εκατ.

Υπό ανέγερση

Από την άλλη, το Tree Hotel αποτελεί μια νέα ξενοδοχειακή μονάδα η οποία βρίσκεται υπό ανέγερση στην κοινότητα των Πάνω Πλατρών η οποία όπως πληροφορούμαστε αναμένεται να ολοκληρωθεί εντός του 2025. Το έργο με κύριο ιδιοκτήτη και επενδυτή τον δρ. Μαρίνο Σωτηρίου, καρδιοχειρουργό και ιδρυτή/πρόεδρο του American Medical Center / American Heart Institute, θα είναι

δυναμικότητας 134 κλινών. Το έργο αναπτύσσεται από την εταιρεία «Μαρίνος Σωτηρίου και Άλλοι».

Σε ό,τι αφορά τις Πλάτρες, στα σκαριά βρίσκεται και το GURU Mountain Hill Resort, ένα μεγάλο αναπτυσσόμενο έργο πολυτελούς mountain resort που θα συνδυάζει ξενοδοχείο, κατοικίες, βίλες και άλλες εγκαταστάσεις υψηλών προδιαγραφών σε ένα ενιαίο συγκρότημα. Το έργο ανήκει και αναπτύσσεται από την DTA Group.

Τέλος, στο Τρόδος υπό ανακαίνιση τελεί το Jubilee Hotel, το οποίο βρίσκεται κοντά στην πλατεία.

Τα προβλήματα

Το ενδιαφέρον για μεταβιβάσεις ξενοδοχείων στα ορεινά συνδέεται με διάφορους παράγοντες, είτε οικογενειακά επιχειρηματικά μοντέλα χωρίς διάδοχο, ανάγκη για επενδύσεις σε νέες υπηρεσίες και το γεγονός ότι οι ορεινοί προορισμοί δέχονται ολοένα και περισσότερους επισκέπτες. Η ανάγκη για αποδέσμευση των ξενοδόχων από τις ξενοδοχειακές επιχειρήσεις τους στα ορεινά αποδίδεται κατά κύριο λόγο στη διαχρονική έλλειψη διαδόχων που να επιθυμούν να συνεχίσουν τη λειτουργία των οικογενειακών επιχειρήσεων. Πολλές από τις μονάδες αυτές δημιουργήθηκαν και αναπτύχθηκαν από την πρώτη γενιά ιδιοκτητών, ωστόσο σήμερα βρίσκονται αντιμέτωπες με το φαινόμενο της μη διαδοχής, καθώς οι νεότερες γενιές στρέφονται σε άλλους επαγγελματικούς τομείς ή στο εξωτερικό. Την ίδια στιγμή, οι ξενοδοχοί των ορεινών περιοχών καλούνται να διαχειριστούν ζητήματα βιωσιμότητας, όπως το αυξημένο ενεργειακό και λειτουργικό κόστος, τις ανάγκες εκτεταμένων ανακαινίσεων, την εποχικότητα της ζήτησης και τις περιορισμένες οικονομίες κλίμακας. Ο συνδυασμός αυτών των παραγόντων δημιουργεί έντονη οικονομική πίεση, καθιστώντας για αρκετούς ιδιοκτήτες την πώληση ή τη μεταβίβαση των μονάδων τους όχι απλώς μια επιλογή, αλλά μια αναγκαστική διεξόδο για τη διασφάλιση της αξίας των περιουσιακών τους στοιχείων.

Τα επόμενα

Όπως πληροφορούμαστε, μετά την ολοκλήρωση των συμφωνιών στην Κακοπετριά, ακολουθούν αντίστοιχες κινήσεις για τα καταλύματα του Πεδουλά και του Καλοπαναγιώτη, καθώς καταγράφεται αντίστοιχη κινητικότητα από επίδοξους επενδυτές. Η παρουσία πολλών και μικρών boutique καταλυμάτων και μικρών ξενοδοχείων καθιστά τα συγκεκριμένα ορεινά θέρετρα ενδιαφέρουσα επιλογή για επενδυτές που επιδιώκουν να ενισχύσουν ή να αναπτύξουν επιχειρηματικά έργα στον τομέα του ορεινού τουρισμού.

Η κινητικότητα αυτή στα ορεινά θέρετρα συνοδεύεται από ευρύτερη αύξηση του επενδυτικού ενδιαφέροντος για ανάπτυξη και αναβάθμιση ορεινών ξενοδοχειακών μονάδων στην Κύπρο, τάση που ενισχύεται και από την προσπάθεια για αναβίωση του ορεινού τουριστικού προϊόντος συνολικά.

Εντατικοί έλεγχοι της Κεφαλαιαγοράς για ξέπλυμα το 2025

Υποθέσεις για κυρώσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης διαβιβάστηκαν σε Αστυνομία και γενικό εισαγγελέα

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Εντατικοποίηση των εποπτικών της παρεμβάσεων στον τομέα της παρεμπόδισης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες κατέγραψε εντός του 2025 η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς Κύπρου (ΕΚΚ). Συγκεκριμένα, πραγματοποιήθηκαν 43 επιτόπιοι και εξ αποστάσεως θεματικοί έλεγχοι σε εποπτευόμενες οντότητες. Οι έλεγχοι είχαν ως βασικό στόχο την αξιολόγηση της επάρκειας και της καταλληλότητας των πολιτικών, ελέγχων και διαδικασιών που εφαρμόζουν οι εποπτευόμενοι φορείς για την αποτελεσματική διαχείριση και τον περιορισμό των κινδύνων νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στη δέουσα επιμέλεια πόρων, την αξιολόγηση και διαχείριση κινδύνου, καθώς και στις εσωτερικές αναφορές και τις αναφορές προς τη ΜΟΚΑΣ.

Στο πλαίσιο των ελέγχων, περιλαμβάνονταν επιτόπιοι και εξ αποστάσεως έλεγχοι σε εποπτευόμενες οντότητες που διατηρούσαν επιχειρηματικές σχέσεις με πρόσωπα τα οποία υπόκεινται σε Περιοριστικά Μέτρα του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά της Ρωσίας, καθώς και θεματικοί έλεγχοι που αφορούσαν την τήρηση των σχετικών απαγορεύσεων. Μετά την ολοκλήρωση συγκεκριμένων ελέγχων και κατόπιν απόφασης του Συμβουλίου της ΕΚΚ, υποθέσεις διαβιβάστηκαν στην Αστυνομία και στον γενικό εισαγγελέα για περαιτέρω διερεύνηση ενδεχόμενων παραβάσεων, ενώ παράλληλα ενημερώθηκε και η Εθνική Μονάδα Εφαρμογής Κυρώσεων.

Παράλληλα, το Τμήμα προχώρησε σε ελέγχους εμπιστευματοδότησης, με στόχο τη διαπίστωση της συμμόρφωσής τους ως προς την υποχρέωση εγγραφής ρητών εμπιστευμάτων στο Μητρώο Πραγματικών Δικαιούχων Ρητών Εμπιστευμάτων και Παρεμφερών Νομικών Διευθετήσεων, που τηρεί η ΕΚΚ μέσω του συστήματος CyTBOR. Σε περιπτώσεις όπου διαπιστώθηκαν παραλείψεις ή αμέλειες στην υποβολή ή γνω-

στοποίηση πληροφοριών, σχετικές πληροφορίες διαβιβάστηκαν στον γενικό εισαγγελέα για διερεύνηση ενδεχόμενης διάπραξης ποινικού αδικήματος.

Επιπρόσθετα, το Τμήμα εξέτασε 276 Επίσημες Εκθέσεις Λειτουργίου Συμμόρφωσης και Εκθέσεις Εσωτερικού Ελέγχου, καθώς και τα πρακτικά Διοικητικών Συμβουλίων που υποβλήθηκαν στην ΕΚΚ από ΚΕΠΕΥ, ΕΠΔΥ, Διαχειριστές Οργανισμών Συλλογικών Επενδύσεων και ΠΥΚΣ, στο πλαίσιο της συνεχιζόμενης εποπτείας για θέματα καταπολέμησης του ξέπλυματος χρήματος και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Κυρώσεις 2,3 εκατ. ευρώ

Σύμφωνα με τα στοιχεία που παρουσίασε ο πρόεδρος της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, κ. Γιώργος Θεοχαρίδης, εντός της εβδομάδας, ως αποτέλεσμα των εποπτικών ελέγχων, το 2025 επιβλήθηκαν διοικητικές κυρώσεις περίπου 2,3 εκατ. ευρώ, εκ των οποίων τα 1,3 εκατ. ευρώ ήταν σε ΚΕΠΕΥ. Τα τελευταία τρία χρόνια έχουν επιβληθεί διοικητικές κυρώσεις περίπου 7,3 εκατ. ευρώ, εκ των οποίων τα 5,3 εκατ. ευρώ

Το 2025 επιβλήθηκαν διοικητικές κυρώσεις περίπου 2,3 εκατ. εκ των οποίων τα 1,3 εκατ. ήταν σε ΚΕΠΕΥ, ενώ τα τελευταία τρία χρόνια έχουν επιβληθεί διοικητικές κυρώσεις περίπου 7,3 εκατ.

Διενεργήθηκε θεματικός έλεγχος σχετικά με τις πληροφορίες οι οποίες απευθύνονται σε πελάτες ή δυνητικούς πελάτες, μέσω ατόμων επιρροής, γνωστών ως «Finfluencers».

ήταν σε ΕΠΕΥ για παραβάσεις της κείμενης νομοθεσίας. Σύμφωνα με τα όσα ειπώθηκαν από τον πρόεδρο της ΕΚΚ, τα ποσά κατατίθενται στο Πάγιο Ταμείο της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Πέραν των προστίμων και των συμβιβασμών, η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς προχώρησε στην επιβολή και άλλων εποπτικών μέτρων. Συγκεκριμένα, σε πέραν των 170 περιπτώσεων ζητήθηκε η λήψη διορθωτικών μέτρων, ενώ προχώρησε σε κλήση παραστάσεων σε σειρά άλλων περιπτώσεων. Περαιτέρω, έγινε ανάκληση ή και αναστολή άδειας λειτουργίας σε 4 περιπτώσεις ΚΕΠΕΥ.

Επίσης, για 5 εκδότες, η ΕΚΚ αποφάσισε όπως ζητήσει από το Συμβούλιο του ΧΑΚ την αναστολή της διαπραγματεύσεως των κινητών αξιών τους στις ρυθμιζόμενες αγορές ΧΑΚ, μέχρι τη συμμόρφωσή τους με τις συγκεκριμένες υποχρεώσεις ή μέχρι συγκεκριμένη ημερομηνία που τέθηκε από την ΕΚΚ.

Η ΕΚΚ, εντός του 2025, απέστειλε δύο υποθέσεις στην Αστυνομία και πέντε υποθέσεις στον γενικό εισαγγελέα για διερεύνηση

κατά πόσο προκύπτουν ενδεχόμενα ποινικά αδικήματα. Επίσης, για άλλες δύο περιπτώσεις διαβιβάστηκαν πληροφορίες στη ΜΟΚΑΣ. «Day to day» και «Influencers»

Εντός του 2025, όπως γνωστοποιήθηκε από την Κεφαλαιαγορά, στο πλαίσιο της συνεχούς (day-to-day) εποπτείας των ΚΕΠΕΥ μεσαίου και υψηλού κινδύνου, εφάρμοσε συστηματικό και ολοκληρωμένο πλαίσιο παρακολούθησης των δραστηριοτήτων τους. Ειδικότερα, το Τμήμα Εποπτείας εντός του 2025 πραγματοποίησε γύρω στους 600 επιτόπιους και εξ αποστάσεως θεματικούς ελέγχους σε ΚΕΠΕΥ για τις οργανωτικές απαιτήσεις και τα θέματα επαγγελματικής συμπεριφοράς, όπως ορίζονται από τη MiFID II.

Τέλος, το Τμήμα διενήργησε θεματικό έλεγχο σχετικά με τις πληροφορίες οι οποίες απευθύνονται σε πελάτες ή δυνητικούς πελάτες, μέσω ατόμων επιρροής (Finfluencers), τα οποία δραστηριοποιούνται και χρησιμοποιούν πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης και ψηφιακά κανάλια σε σχέση με τα προϊόντα που προσφέρουν οι ΚΕΠΕΥ.

Επιτυχής έξοδος στις αγορές με αστερίσκους

Η Κύπρος δανείστηκε με κόστος 20 - 30 εκατ. ετησίως παραπάνω από ό,τι ήταν ανάγκη, για μία 10ετία - Μέσο σταθμικό κόστος στο 1,9%

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Η Κυπριακή Δημοκρατία επέστρεψε στις διεθνείς αγορές τον Ιανουάριο του 2026, μετά από την τελευταία της έκδοση χρέους τον Ιούνιο του 2024 και δανείστηκε μέσω 10ετούς ομολόγου 1 δισεκατομμύριο ευρώ στο 3,33%. Η συναλλαγή προσέκλυσε έντονο επενδυτικό ενδιαφέρον, προσφέροντας της Κύπρου 16,4 δισεκατομμύρια ευρώ, εντούτοις, η μακροοικονομική και δημοσιονομική επιτυχία της κυβέρνησης θα μπορούσε να φέρει καλύτερα αποτελέσματα όσον αφορά την απόδοση του 3,339%.

Το μέσο σταθμικό κόστος του χαρτοφυλακίου του χρέους από 1,83% που ήταν «μέχρι χθες», ανεβαίνει «σήμερα» στο 1,90%, ενώ με την αποπληρωμή του δανείου προς τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας αναμένεται να αυξηθεί περαιτέρω, στο 2%. Χωρά σίγουρα κριτική στο ότι μία χώρα με χρέος κάτω από το 60% και με εκτιμήσεις ότι το 2025 θα «κλείσει» στο 55,3%, μία χώρα με ρυθμό ανάπτυξης της οικονομίας κατά το πρώτο εξάμηνο του 2025 στο 3,6%, μία χώρα με πλεονάσματα στο 3% το 2026, με ανεργία στο 4,6% το 2026 και με πληθωρισμό σταθερό κοντά στο όριο του 2% για την επόμενη τριετία, δεν έφερε καλύτερη απόδοση στο 10ετές.

Εν ολίγοις, το αποτέλεσμα δείχνει πως, παρά την ικανοποιητική και επιτυχή έξοδο, η Κύπρος δανείστηκε 20 - 30 εκατομμύρια ευρώ κόστους σε ετήσια βάση παραπάνω από ό,τι ήταν ανάγκη, για μία 10ετία. Στον παρόνομο της κριτικής έχει χώρο να μπει η αποχή που είχε από τις

διεθνείς αγορές η Κύπρος για ενάμιση περίπου χρόνο, αφού το καλοκαίρι του 2025 αναθεώρησε το πλάνο που είχε διαγράψει για έξοδο στις αγορές. Υπενθυμίζεται πως το αρχικό πλάνο του 2025 όριζε έξοδο στις αγορές για 1 δισ. περίπου τον Σεπτέμβριο - Οκτώβριο.

Είχε καθοδική πορεία

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Γραφείου Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους, το μέσο σταθμικό κόστος του χαρτοφυλακίου του χρέους ακολούθησε καθοδική πορεία από το 2012 έως το τέλος του 2022, προσεγγίζοντας τα 1,58% και στη συνέχεια ακολούθησε ανοδική πορεία μέχρι και το τέλος Αυγούστου του 2025. Όπως εξηγεί, αυτή η πορεία έχει διαμορφωθεί από την επιβολή διαδοχικών αυξήσεων (εννέα αυξήσεις έως τον Αύγουστο του 2023) του βασικού επιτοκίου της ΕΚΤ, σε μια προσπάθεια να περιοριστεί ο ισχυρά επίμονος πληθωρισμός και σε μία μείωση τον Ιούνιο του 2024. Αυτή η πορεία είναι επακόλουθη της επιβολής διαδοχικών αυξήσεων λόγω της νομισματικής πολιτικής της ΕΚΤ, σε μια προσπάθειά της να περιοριστεί ο ισχυρά επίμονος πληθωρισμός.

Έκτοτε, και παρά τις κατά καιρούς μειώσεις του βασικού επιτοκίου (8 μειώσεις κατά 0,25% έκαστος, από τον Ιούνιο του 2024 μέχρι τον Ιούνιο του 2025), το μέσο σταθμικό κόστος του χαρτοφυλακίου του δημόσιου χρέους συνέχισε να καταγράφει μικρή αύξηση, προσεγγίζοντας το 1,81% στο τέλος Αυγούστου του 2025. Όπως σχολιάζει, αυτή η μεταβολή στον δείκτη οφείλε-

Η έκδοση χρέους ήταν η πρώτη κοινοπραξία από τότε που η Κυπριακή Δημοκρατία ανέκτησε την αξιολόγηση «Α» από όλους τους κορυφαίους οίκους αξιολόγησης.

Η μακροοικονομική και δημοσιονομική επιτυχία της κυβέρνησης θα μπορούσε να φέρει καλύτερα αποτελέσματα όσον αφορά την απόδοση του 3,339%.

ται τόσο στο υφιστάμενο δημόσιο χρέος που αποτιμάται με κυμαινόμενα επιτόκια, όσο και στο κόστος αναχρηματοδότησης του υφιστάμενου χρέους. Μέχρι το τέλος Αυγούστου 2025, το χρέος που φέρει κυμαινόμενο επι-

τόκιο αποτελούσε περίπου το 34,1% του συνολικού δημόσιου χρέους, με την πλειονότητα αυτού να αφορά δανεισμό που κορηγήθηκε από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας (ESM).

Το Γραφείο χαρακτηρίζει ως αξιοσημείωτο ότι, η αύξηση στο κόστος του χαρτοφυλακίου χρέους περιορίστηκε σε κάποιο βαθμό από τις ευνοϊκές αναβαθμίσεις πιστοληπτικής ικανότητας του μακροπρόθεσμου ομολόγου της ΚΔ, αλλά και από μια σειρά συναλλαγών υποχρεώσεων χαρτοφυλακίου που πραγματοποιήθηκαν στο παρελθόν. «Γενικά, η εφαρμογή μιας ορθολογιστικής στρατηγικής διαχείρισης δημόσιου χρέους και η πειθαρχημένη

δημοσιονομική πολιτική συνέβαλαν στα μέγιστα στη συγκράτηση του μέσου κόστους δανεισμού. Ωστόσο, αναμένουμε ότι το κόστος του δημόσιου χρέους θα αυξηθεί μερικώς τα επόμενα χρόνια, καθώς η αναχρηματοδότηση του δημόσιου χρέους αναμένεται να πραγματοποιείται σε υψηλότερα επιτόκια από το υφιστάμενο μέσο κόστος δανεισμού», κατέληξε.

Το 10ετές ομολόγο της περασμένης Τετάρτης, τιμολογήθηκε στο επίπεδο mid-swaps +44 μονάδες βάσεως, που ισοδυναμεί με απόδοση επαναγοράς 3,339% και διαφορά τιμής (spread) +51,0 μονάδες βάσεως έναντι του DBR 2,6% τον Αύγουστο του 2025.

Οι ανάδοχοι της έκδοσης ήταν οι Barclays, J.P. Morgan, Morgan Stanley και Société Générale και η Τράπεζα Κύπρου ενήργησε ως Συν-Διαχειριστής σε αυτή τη συναλλαγή.

Πήγε με όπλο το «Α»

Όπως έχουν τα δεδομένα, η έκδοση χρέους ήταν η πρώτη κοινοπραξία από τότε που η Κυπριακή Δημοκρατία ανέκτησε την αξιολόγηση «Α» από όλους τους κορυφαίους οίκους αξιολόγησης. Η Κύπρος έχει αξιολογηθεί στο A3 με σταθερές προοπτικές από τη Moody's, A- με θετικές προοπτικές από τη S&P, A- με θετικές προοπτικές από τη Fitch και A με σταθερές προοπτικές από την DBRS.

Το 10ετές ομολόγο προσέκλυσε προσφορές από ένα ευρύ φάσμα υψηλής ποιότητας επενδυτών σύμφωνα με το υπουργείο Οικονομικών, ενώ, όσον αφορά τη γεωγραφική κατανομή, σχεδόν το 80% των προσφορών προήλθε από διεθνείς επενδυτές. Από αυτούς τους συμμετέχοντες, το υψηλότερο ποσοστό προήλθε από το Ηνωμένο Βασίλειο (43,5%), ακολουθούμενο από τις Σκανδιναβικές χώρες (14,0%), την Πορτογαλία (9,7%), τη Γερμανία και την Αυστρία (4,6%), τη Γαλλία (2,5%), την Ολλανδία (1,6%) και την Ιταλία (1,6%).

Όσον αφορά τις κατηγορίες των επενδυτών, η πλειονότητα των συμμετασχόντων ήταν διαχειριστές περιουσιακών στοιχείων (53,8%), ακολουθούμενοι από τράπεζες (25,8%), ασφαλιστικές/συνταξιοδοτικές εταιρείες (8,1%) και κεντρικές τράπεζες και επίσημους οργανισμούς (7,8%).

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

5 - 6

ΠΕΜ & ΠΑΡ 20:30 (50')
Ο Χορός των Εραστών
Στέγη Ιδρύματος Ωνάση

Ένα ζευγάρι μες στη νύχτα. «Δεν μπορώ να αναπνεύσω» λέει εκείνη. «Δεν μπορεί να αναπνεύσει» επαναλαμβάνει εκείνος. Ορμούν στο αυτοκίνητο και τρέχουν για το νοσοκομείο. Το έργο του Πορτογάλου συγγραφέα και σκηνοθέτη μας γραπώνει ήδη από τις πρώτες φράσεις. *Ο Χορός των Εραστών* μας παρασύρει στην καρδιά της σχέσης δύο ανθρώπων, την ώρα που αναμετρώνται με μια οριακή εμπειρία ζωής και θανάτου. Κι από εκεί, στην πορεία της κοινής ζωής τους, ενός «μαζί για πάντα», κόντρα στον χρόνο και τη φθορά. Κείμενο & Σκηνοθεσία: Tiago Rodrigues. Ερμηνεύουν οι Νίκος Καραθάνος και Μαρίσα Τριανταφυλλίδου. Καλλιτεχνική Συνεργάτρια: Αργυρώ Χιώτη. Σχεδιασμός Φωτισμών: Rui Monteiro. Καλλιτεχνική Βοηθός, Σκηνικά & Κοστούμια: Magda Bizarro. Μετάφραση: Μαρία Παπαδήμα. Βοηθός Σχεδιασμού Σκηνικών & Κοστούμιών: Μαργαρίτα Τζανέτου. Εκτέλεση Παραγωγής: Ζωή Μουσχί - Ρένα Ανδρεαδάκη. Παραγωγή για την Ελλάδα: Στέγη Ιδρύματος Ωνάση. Η παρουσίαση της παράστασης υποστηρίζεται από το Touring Program της Στέγης του Ιδρύματος Ωνάση. Η παράσταση είναι ακατάλληλη για άτομα με αλλεργία στο χύμα. €25 / 20

7

ΣΑΒ 20:30 (60')
Keffiyeh / Made in China
Dalia Taha | Θέατρο Αντίλογος
Επί Σκηνης

Το Θέατρο Αντίλογος παρουσιάζει το έργο της Παλαιστίνια συγγραφέως Ντάλια Τάχα, σε σκηνοθεσία της Ελένης Αναστασίου. Ένα κολάζ ανθρώπινων ιστοριών, ένα σπονδυλωτό έργο που καλύπτει όλες τις φάσεις της ζωής σε μια εμπόλεμη ζώνη. Σπαρακτικές, κάποτε και χιουμοριστικές, καθημερινές στιγμές, στις οποίες καθημερινοί άνθρωποι είναι αντιμέτωποι με δεκαετίες καταπίεσης, εκτοπισμού και προσπάθειας αφανισμού. Συγγραφέας: Ντάλια Τάχα. Μετάφραση: Φώτης Φωτίου. Σκηνοθεσία: Ελένη Αναστασίου. Ερμηνεία: Δημήτρης Αντωνίου, Έλσα Παλάτου, Φώτης Φωτίου, Χριστίνα Χριστοφία. €15 / 12

9 - 10

ΔΕΥ - ΤΡΙ 20:30
Διεθνές Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Δράμας (18+)

Όπως κάθε χρόνο, οι βραβευμένες ταινίες του Διεθνούς Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Δράμας ταξιδεύουν σε δεκάδες προορισμούς, ανάμεσα στους οποίους και η Λεμεσός, η Λευκωσία, η Πάφος και η Λάρνακα. Οι προβολές του κορυφαίου ελληνικού φεστιβάλ ταινιών μικρού μήκους διοργανώνονται από το Τμήμα Σύγχρονου Πολιτισμού του Υφυπουργείου Πολιτισμού, το Θέατρο Ριάλτο και το Φεστιβάλ Δράμας, με τη συνεργασία του Ομίλου Φίλων Κινηματογράφου Λευκωσίας, της Στέγης Γραμμάτων και Τεχνών Πάφου και των Κινηματογραφικών Λεσχών Λάρνακας και Λεμεσού. Με αγγλικούς υπότιτλους. Είσοδος ελεύθερη.

11

TET 20:30 (60')
My CELLO World
Μαριλίτσα Παπαδούρη Παπαγγελίδη

Η ταλαντούχα βιολοντσελίστρια Μαριλίτσα Παπαδούρη Παπαγγελίδη γιορτάζει τα 40 χρόνια της μαγικής της σχέσης με το βιολοντσέλο, προσκαλώντας μας σε ένα μοναδικό ρεσιτάλ βαθιάς μουσικότητας και εξαιρετικής τεχνικής. Μια σπάνια ευκαιρία για τους λάτρεις του βιολοντσέλου να ακούσουν ζωντανά μερικά από τα πιο θρυλικά και απαιτητικά έργα του κλασικού ρεπερτορίου με την υπογραφή συνθετών όπως: Johannes Brahms, Felix Mendelssohn, Frederic Chopin, Camille Saint-Saëns, Gabriel Faure, Claude Debussy, Gaspar Cassado, Aram Khatchaturian, Astor Piazzolla, Μίκης Θεοδωράκης. Μια βραδιά-όμιλος στο βιολοντσέλο, αλλά και στο πιάνο και στον μεταξύ τους άρρηκτο αέριο διάλογο. Στο πιάνο συνοδεύει η διεθνούς φήμης πιανίστα Ανίτα Τομάσεβιτς. €20 / 12

14

ΣΑΒ 16:00 (100')
MAZI - Ένα Όνειρο, Μια Ευχή, Μια Φωνή, Μια Ελπίδα

Σε έναν κόσμο που αλλάζει γρήγορα, η λέξη «ΜΑΖΙ» γίνεται πράξη και ενώνει τους ανθρώπους. Μια μεγάλη φιλοanthρωπική εκδήλωση αφιερωμένη στα παιδιά που δίνουν τη δική τους γενναία μάχη με τον καρκίνο. Χορωδίες, χορευτές, ηθοποιοί, μαθητές, εκπαιδευτικοί, καλλιτέχνες και αθλητές από την Κύπρο και το εξωτερικό (ζωντανά και μέσα από βιντεάκια ελπίδας) ενώνουν τις φωνές τους σε μια βραδιά αγάπης, ελπίδας και αλληλεγγύης. Όλα τα καθαρά έσοδα θα διατεθούν στον σύνδεσμο «Ένα Όνειρο Μια Ευχή», σπρίζοντας έμπρακτα τα παιδιά και τις οικογένειές τους. Διοργάνωση - Καλλιτεχνική καθοδήγηση: Στέλιος Μιχαηλίδης. Σε συνεργασία με τον Σύνδεσμο «Ένα Όνειρο Μια Ευχή». Υπό την αιγίδα του Υπουργείου Υγείας. Συνδιοργάνωση: Θέατρο Ριάλτο. €5

Φεβρουάριος 2026

17 - 18

ΤΡΙ - ΤΕΤ 20:30 (120')
Εδώ Λέμε SOS
Γιώργος Τσιάκκας | Θέατρο Λέξη

Η κωμωδία *Εδώ Λέμε SOS* σατιρίζει με αγάπη και πόνο τη σύγχρονη κυπριακή πραγματικότητα. Έντεκα εξαιρετικοί ηθοποιοί μπλέκονται σε κωμικές καταστάσεις που διαδέχονται η μία την άλλη με έναν καταϊστικό ρυθμό, υπογραμμίζοντας τα καλά μας, αλλά και τα κακά μας και τα ανάποδα. Μας έχουν μείνει ακόμη κάποιες αντιστάσεις ή τα θυσιάζουμε όλα στον βωμό του χρήματος; Η απάντηση επί σκηνής. Κείμενο: Γιώργος Τσιάκκας. Σκηνοθεσία: Μαρίνα Βρόντη. Παίζουν: Έλενα Ευσταθίου, Μάριος Δημητρίου, Μαρίνος Χατζηβασιλείου, Μάρα Κωνσταντίνου, Βασίλης Χαραλάμπους, Μαρίνα Βρόντη, Πολυξένη Σάββα, Άγγελος Χατζημιχαήλ, Σταυριάννα Καδή. €18 / 22 / 25

Ταμείο Θεάτρου:
7777745, boxoffice@rialto.com.cy

Ειστήρια εκδίδονται:
Στο ταμείο του Θεάτρου:
Δευτέρα - Παρασκευή 10:00 - 15:00 & 90' πριν την έναρξη των παραστάσεων.
• Σε ηλεκτρονική μορφή www.rialto.com.cy
• Τηλεφωνικά 7777745

Κρατήσεις θέσεων γίνονται τηλεφωνικά και ισχύουν μέχρι και πέντε μέρες πριν από κάθε παράσταση.

*Το κοινό παρακαλείται όπως προσέρχεται έγκαιρα.

7777745
rialto.com.cy

Θέατρο Ριάλτο

Κρίσιμη δημοπρασία για τον Κάθετο Διάδρομο

Προσπάθειες ενίσχυσης της εμπορικής ελκυστικότητας του αγωγού μεταφοράς αερίου για να συμμετάσχουν ενεργειακοί traders

Της ΧΡΥΣΑΣ ΛΙΑΓΓΟΥ

Εντονη κινητικότητα σε επιχειρηματικό και πολιτικό επίπεδο καταγράφεται τις τελευταίες ημέρες με στόχο να ενισχυθεί η εμπορική ελκυστικότητα του Κάθετου Διαδρόμου, ενόψει της νέας δημοπρασίας για τη δέσμευση δυναμικότητας μεταφοράς LNG προς την Ουκρανία, η οποία θα πραγματοποιηθεί την προσεχή Δευτέρα. Η δημοπρασία αφορά ποσότητες που προορίζονται για την κάλυψη των αναγκών της Ουκρανίας τον Φεβρουάριο, ενώ βασική επιδίωξη των εμπλεκόμενων πλευρών είναι

Τη Δευτέρα πραγματοποιείται η νέα δημοπρασία για τη δέσμευση δυναμικότητας μεταφοράς LNG προς την Ουκρανία.

Η δημοπρασία αφορά ποσότητες αερίου που προορίζονται για την κάλυψη των αναγκών της Ουκρανίας τον Φεβρουάριο, ενώ βασική επιδίωξη των εμπλεκόμενων πλευρών είναι να αποφευχθεί το ενδεχόμενο μηδενικής συμμετοχής, όπως είχε συμβεί στη δημοπρασία του Δεκεμβρίου. Ένα τέτοιο αποτέλεσμα θα εξέπεμπε αρνητικά μηνύματα για τη βιωσιμότητα ενός εγχειρήματος υψηλής γεωπολιτικής σημασίας για την Ελλάδα.

να αποφευχθεί το ενδεχόμενο μηδενικής συμμετοχής, όπως είχε συμβεί στη δημοπρασία του Δεκεμβρίου. Ένα τέτοιο αποτέλεσμα θα εξέπεμπε αρνητικά μηνύματα για τη βιωσιμότητα ενός εγχειρήματος υψηλής γεωπολιτικής σημασίας για την Ελλάδα, το οποίο απολαμβάνει ισχυρή στήριξη από τις ΗΠΑ, αλλά αντιμετωπίζεται με επιφυλάξεις από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Η επικείμενη δημοπρασία διεξάγεται σε ένα περιβάλλον αβεβαιότητας, καθώς παραμένουν ανοικτά ζητήματα αναφορικά με τη συμβατότητα των προϊόντων «Route 1», «Route 2» και «Route 3» με το ισχύον ευρωπαϊκό ρυθμιστικό πλαίσιο. Τα προϊόντα αυτά αφορούν, αντίστοιχα, τη μεταφορά φυσικού αερίου προς την Ουκρανία μέσω Ρεβουθούσας και FSRU Αλεξαν-

δρούπολης, αποκλειστικά μέσω του FSRU Αλεξανδρούπολης, καθώς και μέσω του αγωγού TAP στην Κομοτηνή. Παράλληλα, οι ανάγκες της Ουκρανίας για φυσικό αέριο παραμένουν περιορισμένες, ακόμη και υπό συνθήκες χαμηλών θερμοκρασιών, λόγω των εκτεταμένων ζημιών που έχουν υποστεί οι ενεργειακές της υποδομές από ρωσικά πλήγματα.

Το μεγαλύτερο μέρος των ουκρανικών αναγκών καλύπτεται σήμερα από εισαγωγές μέσω Ουγγαρίας και Πολωνίας, χώρες που, λόγω γεωγραφικής εγγύτητας, προσφέρουν χαμηλότερο κόστος σε σχέση με τις ποσότητες που θα διοχετεύονταν μέσω του Κάθετου Διαδρόμου. Μικρότερες ποσότητες προέρχονται και από τη Λιθουανία. Ενδεικτικό του ανταγωνισμού

αποτελεί η ανακοίνωση του πολωνικού διαχειριστή Gaz-System για την ολοκλήρωση της αναβάθμισης του μετρητικού σταθμού Hermanowice, γεγονός που αυξάνει από τον Φεβρουάριο τη δυναμικότητα μεταφοράς φυσικού αερίου προς την Ουκρανία από 600.000 σε 720.000 κυβικά μέτρα ανά ώρα.

Οι εξελίξεις αυτές έχουν μέχρι στιγμής «παγώσει» την ενεργοποίηση της συμφωνίας προθέσεων που υπέγραψαν τον Νοέμβριο η ΔΕΠΑ και η Naftogaz για την προμήθεια φυσικού αερίου κατά τη χειμερινή περίοδο Ιανουαρίου - Μαρτίου 2026. Σύμφωνα με τις ανακοινώσεις, η συμφωνία προβλέπεται να υλοποιηθεί μέσω της εταιρείας «Atlantic - See LNG Trade», την οποία έχει συστήσει η ΔΕΠΑ από κοινού με την Aktor. Η Naftogaz δεν απευθύνθηκε τε-

λικά στη ΔΕΠΑ για προμήθεια αερίου τον Ιανουάριο, γεγονός που οδήγησε τη ΔΕΠΑ στην απουσία της από τη δημοπρασία του Δεκεμβρίου. Πληροφορίες αναφέρουν ότι τις τελευταίες ημέρες βρίσκονται σε εξέλιξη επαφές σε πολιτικό και επιχειρηματικό επίπεδο για την ενεργοποίηση της συμφωνίας του Νοεμβρίου, η οποία συγκεντρώνει έντονο αμερικανικό ενδιαφέρον, δεδομένου ότι η Atlantic - See LNG Trade προγραμματίζει την προμήθεια LNG από τις ΗΠΑ.

Στο μεταξύ, η ΔΕΠΑ ακύρωσε το slot που είχε δεσμεύσει στη Ρεβουθούσα για τον Φεβρουάριο, ενώ δεν έχει προχωρήσει σε δέσμευση δυναμικότητας στο FSRU Αλεξανδρούπολης, αναμένοντας τις προθέσεις της Naftogaz.

Ανεξαρτήτως της τελικής έκβασης των διαπραγματεύσεων

μεταξύ ΔΕΠΑ και Naftogaz, η δημοπρασία της Δευτέρας θα αφορά σημαντικά περιορισμένη δυναμικότητα, μόλις 26.000 μεγαβατώρες ημερησίως, έναντι 51.000 μεγαβατώρων που είχαν προσφερθεί τον Δεκέμβριο. Η μείωση αυτή οφείλεται στο γεγονός ότι το μεγαλύτερο μέρος της δυναμικότητας μεταφοράς από το βουλγαρικό στο ρουμανικό σύστημα για τον Φεβρουάριο έχει ήδη δεσμευθεί από traders, λόγω της αυξημένης ζήτησης που προκαλούν οι καιρικές συνθήκες στην ευρύτερη περιοχή.

Το έντονο ενδιαφέρον των ΗΠΑ για τον Κάθετο Διάδρομο ως κομβική οδό για τη μεταφορά αμερικανικού LNG προς την Ανατολική Ευρώπη, αποτυπώθηκε και στη συγκρότηση ειδικής task force με αντικείμενο την αντιμετώπιση τεχνικών, ρυθμι-

στικών και εμπορικών ζητημάτων. Η πρωτοβουλία αυτή ανακοινώθηκε κατά την πρόσφατη επίσκεψη του υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας Σταύρου Παπασταύρου, στην Ουάσιγκτον. Τα ρυθμιστικά ζητήματα αποτέλεσαν, εξάλλου, αντικείμενο ευρείας τηλεδιάσκεψης που πραγματοποιήθηκε στις 14 Ιανουαρίου υπό την προεδρία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, με τη συμμετοχή των Ρυθμιστικών Αρχών και των Διαχειριστών από τις πέντε χώρες που συμμετέχουν στη διαδρομή του Κάθετου Διαδρόμου: Ελλάδα, Βουλγαρία, Ρουμανία, Μολδαβία και Ουκρανία.

Οι Βρυξέλλες εξετάζουν κατά πόσον τα προϊόντα του Κάθετου Αξονα συμμορφώνονται με το κοινοτικό ρυθμιστικό πλαίσιο, το οποίο προβλέπει ξεχωριστή κατακύρωση δυναμικότητας σε κάθε επιμέρους υποδομή. Σύμφωνα με την Κομισιόν, η ενιαία, οριζόντια δέσμευση χωρητικότητας ενδέχεται να στρεβλώσει τον ανταγωνισμό. Σχετικές καταγγελίες έχουν υποβληθεί από traders που έχουν ήδη δεσμεύσει δυναμικότητα στα εθνικά συστήματα των εμπλεκόμενων χωρών και θεωρούν ότι πληττονται από τις εκπτώσεις που προφέρονται για την ενιαία διαδρομή του Κάθετου Διαδρόμου. Επειτα από παρέμβαση της πολιτικής ηγεσίας του ΥΠΕΝ, η Ευρωπαϊκή Ένωση έδωσε το πράσινο φως για τη διεξαγωγή των δημοπρασιών έως και τον Φεβρουάριο, διατηρώντας ωστόσο επιφυλάξεις και μεταθέτοντας την οριστική της απόφαση για τον Απρίλιο. Η στάση που θα κρατήσει η Κομισιόν θα είναι καθοριστική για την πορεία του εγχειρήματος του Κάθετου Διαδρόμου, με την ελληνική πλευρά να προσδοκά σε ένα θετικό αποτέλεσμα, αξιολογώντας και το ισχυρό ενδιαφέρον των ΗΠΑ.

Μια ιδιωτική πτήση κάθε μισή ώρα στην Ελλάδα το 2025

Αυξήθηκαν κατά 38,5% την τελευταία διετία, φτάνοντας στις 19.500

Του ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ

Τα αλεπαλλάπη ρεκόρ στην εισερχόμενη ταξιδιωτική κίνηση και στις πτήσεις προς και από Ελλάδα κρύβουν ένα άλλο πολύ εντυπωσιακό ρεκόρ: κάθε μισή ώρα προσγειώνεται ένα ιδιωτικό αεροσκάφος ή ελικόπτερο σε κάποιο από τα 39 αεροδρόμια της χώρας. Στην πραγματικότητα ο αριθμός αυτός είναι διπλάσιος, καθώς ελάχιστες από αυτές τις πτήσεις είναι νυχτερινές. Συνολικά το 2025 υπολογίζεται πως πραγματοποιήθηκαν 19.500 πτήσεις τέτοιων ιδιωτικών αεροσκαφών, αριθμός αυξημένος κατά 38,5% από το 2023, πρώτο έτος κανονικότητας για τα ταξίδια μετά την πανδημία. Αυτό δείχνουν τα προσωρινά στοιχεία της Υπηρεσίας Πολιτικής Αεροπορίας στα οποία, αξίζει να σημειωθεί, δεν περιλαμβάνονται οι πτήσεις ελικοπτερών από και προς αεροδρόμια και ιδιωτικούς χώρους απο/προσγειώσεως, που υπολογίζονται σε αρκετές χιλιάδες ακόμη.

Από όλες αυτές τις επισήμως καταγεγραμμένες πτήσεις στα 39 αεροδρόμια, ο αριθμός των επιβατών που αποβιβάστηκαν δεν ξεπερνά τις 22.000. Λιγότεροι δηλαδή από δύο επιβάτες ανά πτήση. Καθώς πολλές από τις πτήσεις αυτές αφορούν επιχειρηματικά ταξίδια, ο περιορισμένος αριθμός επιβατών είναι ίσως αναμενόμενος. Σε μεγάλο βαθμό, οι ειδικοί εξηγούν αυτή τη μεγάλη άνοδο στην Ελλάδα με την αυξανόμενη δη-

Ο αριθμός των επιβατών που αποβιβάστηκαν στα 39 αεροδρόμια μέσω ιδιωτικών πτήσεων δεν ξεπερνά τις 22.000.

Η χώρα έχει πλέον εδραιωθεί ως ένας από τους κορυφαίους προορισμούς για πτήσεις jets στη Μεσόγειο.

μοφιλία της και τη γενικότερη αναβάθμιση του ελληνικού τουριστικού προϊόντος τόσο όσον αφορά τις ιδιωτικές υποδομές φιλοξενίας, δεύτερης κατοικίας, αλλά και υπηρεσιών.

Η αύξηση είναι μεγάλη σε σύγκριση με το 2023, αλλά δεν είναι μεγαλύτερη από το 2000 σε σχέση με το 2024. Η επιβράδυνση αυτή εξηγείται ως ένα

βαθμό και από τους πολύ περιορισμένους χώρους στάθμευσης των ιδιοκτητών αεροσκαφών στα ελληνικά αεροδρόμια, σχολιάζουν πηγές της ελληνικής αεροπορικής βιομηχανίας. Σε κάθε περίπτωση, πάντως, φαίνεται ότι η αύξηση των ιδιωτικών πτήσεων είναι μεγαλύτερη από αυτή των εμπορικών, επισημαίνουν πηγές της πολιτικής αεροπορίας.

Αν και στην Ευρώπη οι πτήσεις με ιδιωτικά αεροσκάφη δείχνουν να παρουσιάζουν τη τελευταία χρόνια σταθεροποιητική τάση χωρίς μεγάλες διακυμάνσεις, η ελληνική αγορά κινείται με ισχυρή αναπτυξιακή δυναμική. Η Ελλάδα έχει πλέον εδραιωθεί ως ένας από τους κορυφαίους προορισμούς

για πτήσεις jets στη Μεσόγειο. Κινητήριο μοχλός είναι ο τουρισμός πολυτελείας και η προσέλκυση ατόμων υψηλής καθακής θέσης (HNWIs), οι οποίοι επιλέγουν τη χώρα μας όχι μόνο κατά την παραδοσιακή αιχμή του Αυγούστου, αλλά και σε μια σεζόν που πλέον εκτείνεται από τον Μάιο έως και τον Οκτώβριο. Χαρακτηριστικό είναι επίσης το γεγονός ότι η ζήτηση δεν περιορίζεται αποκλειστικά στους καθιερωμένους κοσμοπολίτικους προορισμούς, όπως η Μύκονος και η Σαντορίνη, αλλά διαχέεται και σε νησιά σαν την Πάρο, ενώ η Αθήνα εξελίσσεται σε κόμβο δωδεκάμηνης δραστηριότητας.

Σύμφωνα με στοιχεία από τα 14 περιφερειακά αεροδρόμια, κατά το 2025 η Κέρκυρα και η Κεφαλονιά σημείωσαν μεγάλη άνοδο στον αριθμό των ιδιωτικών πτήσεων που δέχτηκαν. Ισχυρή δυναμική παρουσιάζει και το αεροδρόμιο της Καλαμάτας.

Κύκλοι της αγοράς αποδίδουν μέρος της επιτυχίας στην αναβάθμιση των υποδομών σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη, αλλά και στα 14 περιφερειακά αεροδρόμια, γεγονός που βελτίωσε τους χρόνους εξυπηρέτησης και τη διαθεσιμότητα θέσεων στάθμευσης. Ωστόσο, καθώς η ζήτηση παραμένει ισχυρή, το μεγάλο στόιχημα είναι η διαχείριση της χωρητικότητας στα αεροδρόμια κατά τους μήνες αιχμής, ώστε να διαφυλαχθεί το premium επίπεδο υπηρεσιών που απαιτεί το συγκεκριμένο κοινό.

Στο λιανεμπόριο επεκτείνονται οι αδελφοί Γεωργιάδη

Μέσω των Grooms -οι σαγιονάρες που θεωρούνται από αρκετούς το «αντίπαλο δέος» των Crocs- επιχειρούν οι αδελφοί Ηλίας και Θωμάς Γεωργιάδης, οι ομογενείς επιχειρηματίες από τη Σουηδία, γνωστοί έως τώρα από τη δραστηριότητα τους στο real estate (μέσω της Premia Properties) και στα κρασιά (μέσω της Ελληνικά Οινοποιεία), να εισέλθουν και στον κλάδο του λιανεμπορίου. Πριν από λίγες ημέρες συστάθηκε στην Ελλάδα η Grooms A.E., η οποία θα αναλάβει την πώληση των δημοφιλών υποδημάτων στην ελληνική αγορά, με τον Νίκο Γεωργιάδη, γιο του Ηλία Γεωργιάδη, να τίθεται επικεφαλής του νέου εγχειρήματος.

Σύμφωνα με όσα αποκάλυψε ο κ. Γεωργιάδης στην «Καθημερινή», τα προϊόντα θα πωλούνται κυρίως μέσω του ηλεκτρονικού καναλιού πωλήσεων, ενώ η στόχευση στα φυσικά σημεία θα αφορά κυρίως τις τουριστικές περιοχές. Δεν αποκλείεται δε η Grooms A.E. να ξανανοίξει το κατάστημα παραλαβής παραγγελιών (pickup store) που υπήρχε στο εμπορικό κέντρο Village Shopping & More, το οποίο έχει σταματήσει να λειτουργεί. Αλλιώς, το εν λόγω εμπορικό κέντρο έχει περάσει στον έλεγχο του κοινοπρακτικού σχήματος Renti to Go, στο οποίο συμμετέχουν μεταξύ άλλων η Premia Properties και η οικογένεια Αντετοκούνμπο. Ο μεσοπρόθεσμος σχεδιασμός για τη λιανεμπορική δραστηριότητα της οικογενειακής Γεωργιάδη στην Ελλάδα περιλαμβάνει τον εμπλουτισμό

του καρτοφυλακίου και με άλλα παρεμφερή προϊόντα - σχέδια.

Μέτοχοι της Grooms A.E. είναι κατά 50% η εταιρεία Senic Invest και κατά το υπόλοιπο 50% η Sterner Global Invest, αμφότερες με έδρα τη Σουηδία και συμφερόντων της οικογενειακής Γεωργιάδη.

Την ίδια ώρα, πάντως, οι αδελφοί Γεωργιάδη ετοιμάζουν την επόμενη κίνησή τους στον χώρο του κρασιού, εντός του

Επιχειρούν να εισέλθουν στον κλάδο με τις σαγιονάρες Grooms, που θεωρούνται «αντίπαλο δέος» των Crocs.

2026, καθώς στον πυρήνα της στρατηγικής τους βρίσκεται η συγκέντρωση του κλάδου και η είσοδος μεσοπρόθεσμα της «Ελληνικά Οινοποιεία» στο Χρηματιστήριο.

Πρόσφατα, εξάλλου, η εταιρεία προχώρησε στη σύναψη στρατηγικής συνεργασίας με τον Αγροτικό Οινοποιητικό Συνεταιρισμό Νέας Αγχιάλου «Η Δήμητρα», αναλαμβάνοντας την αποκλειστική διάθεση των προϊόντων του. Αξίζει να σημειωθεί ότι μέσω της συνεργασίας αυτής που έχει διάρκεια 12 ετών η «Ελληνικά Οινοποιεία» εισέρχεται και στην κατηγορία των αποσταγμάτων, καθώς βασικότερο προϊόν του εν λόγω συνεταιρισμού είναι το τσίπουρο.

ΔΗΜΗΤΡΑ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

Η EOS Capital Partners επενδύει στη «Φάρμα Κουκάκη»

Αποκτά πλειοψηφικό πακέτο μετοχών στη γαλακτοβιομηχανία του Κιλκίς

Της ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

Στον προσιλή για το fund κλάδο των τροφίμων και δη στη «Φάρμα Κουκάκη» γίνεται η τέταρτη επένδυση του EOS II της EOS Capital Partners με επικεφαλής τον Απόστολο Ταμβάκη. Χθες ανακοινώθηκε η είσοδος του fund στη γαλακτοβιομηχανία - «μπουτίκ» του Κιλκίς, στην οποία η EOS αποκτά πλειοψηφικό πακέτο μετοχών, με τον ιδρυτή ωστόσο της εταιρείας, Θανάση Κουκάκη, να παραμένει στο τιμόνι της.

Πρόκειται για μια συμφωνία που χαρακτηρίζεται αμοιβαία επωφέλης, καθώς το μεν fund εισέρχεται σε μια εταιρεία υγιή και με σημαντική προστιθέμενη αξία σε Ελλάδα και εξωτερικό, την οποία μπορεί να μεγαλώσει περισσότερο και σε ορίζοντα πενταετίας να κάνει μια άκρως επιτυχημένη αποπένδυση (exit), η δε εταιρεία του Κιλκίς μπορεί με τα νέα κε-

φάλαια που εισρέουν σε αυτή να επιταχύνει τον επενδυτικό σχεδιασμό.

Στον πυρήνα του επενδυτικού σχεδιασμού βρίσκεται η ενίσχυση των πωλήσεων της «Φάρμας Κουκάκη» στη Νότια

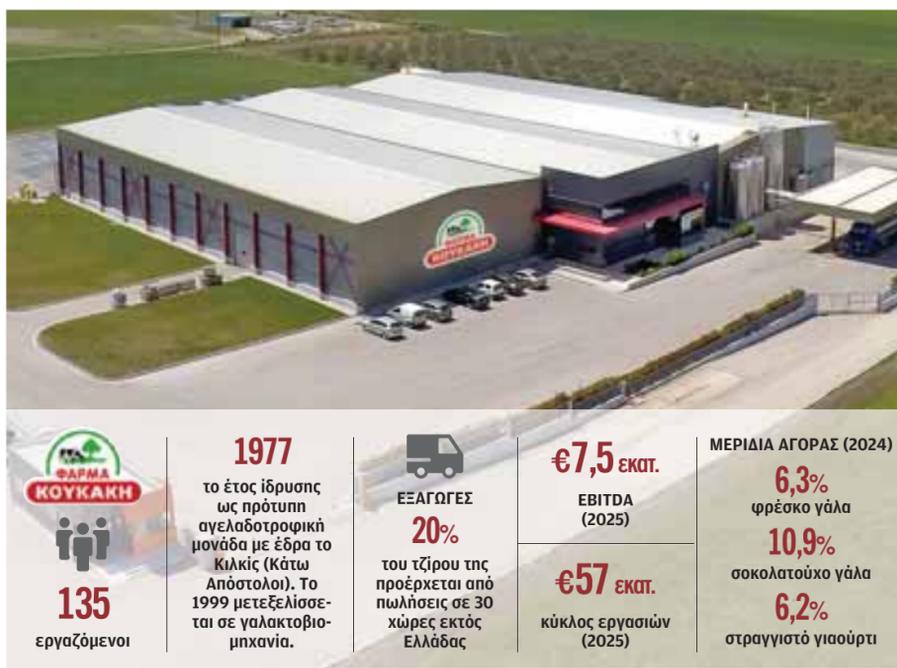
Πενταετής επενδυτικό σχέδιο ύψους 20 εκατ. ευρώ για επέκταση της παραγωγικής της μονάδας και ενίσχυση των πωλήσεων.

Ελλάδα, όπου το αποτύπωμα της δεν είναι τόσο ισχυρό όσο στη Βόρεια Ελλάδα και η μεγέθυνση των ξένων αγορών στις οποίες ήδη βρίσκεται. «Κλειδί» για την επιτυχία αυτών των στόχων είναι η επέκταση της παραγωγικής της μονάδας στο Κιλκίς, επέκταση που θα επι-

τρέψει την αύξηση των παραγόμενων ποσοτήτων για να καλυφθεί η ζήτηση, αλλά και τη διεύρυνση του χαρτοφυλακίου προϊόντων της εταιρείας. Πρόκειται για ένα πενταετές επενδυτικό σχέδιο συνολικού ύψους 20 εκατ. ευρώ, η υλοποίηση του οποίου εκτιμάται ότι θα καταστήσει τη «Φάρμα Κουκάκη» ως μια από τις ισχυρότερες εταιρείες του κλάδου.

Η ενασχόληση της οικογένειας Κουκάκη με το γάλα ξεκίνησε το 1977 με αγελαδοτροφική μονάδα που λειτουργούσε στην περιοχή μεταξύ Πάικου και Κρουσιών, στο Κιλκίς. Χρονιά - σταθμός ήταν το 1999, όταν δημιουργείται και μονάδα παστερίωσης και πλέον η «Φάρμα Κουκάκη» ξεκινάει τη λειτουργία της ως γαλακτοβιομηχανία.

Χαρακτηριστικά στοιχεία της εταιρείας είναι η καινοτομία και η ποιότητα που της διασφαλίζουν πιστούς οπαδούς,

1977 το έτος ίδρυσης ως πρότυπη αγελαδοτροφική μονάδα με έδρα το Κιλκίς (Κάτω Απόστολοι). Το 1999 μετεξελιίσσεται σε γαλακτοβιομηχανία.	ΕΞΑΓΩΓΕΣ 20% του τζίρου της προέρχεται από πωλήσεις σε 30 χώρες εκτός Ελλάδας	€7,5 εκατ. ΕΒΙΤΔΑ (2025)	ΜΕΡΙΔΙΑ ΑΓΟΡΑΣ (2024) 6,3% φρέσκο γάλα 10,9% σοκολατούχο γάλα 6,2% στραγγιστό γιαούρτι
135 εργαζόμενοι		€57 εκατ. κύκλος εργασιών (2025)	

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

διατεθειμένους μάλιστα να πληρώσουν και περισσότερα χρήματα για να αγοράσουν τα προϊόντα της. Το 2001 ήταν η πρώτη εταιρεία που τοποθέτησε στην αγορά φρέσκο γάλα εμφιαλωμένο σε διαφανή φιάλη PET. Η εταιρεία έχει εισέλθει και στην κατηγορία του γιαουρτιού, του κεφίρ, όπου είναι πολύ ισχυρή, ενώ υψηλά μερίδια αγοράς έχει στο σοκολατούχο γάλα, κυρίως στη Βόρεια Ελλάδα.

Επίσης έχει παρουσία και στους χυμούς. Από πέρυσι δρα-

στηριοποιείται σε τρεις νέες κατηγορίες: μπάρες δημητριακών υψηλής διατροφικής αξίας, δύο νέες γεύσεις κεφίρ που απευθύνονται στις αγορές του εξωτερικού και φρουτογιαούρτια με 0% λιπαρά χωρίς προσθήκη ζάχαρης. Η εταιρεία σε κάθε μια από τις κατηγορίες βρίσκεται στην πρώτη τριάδα των επωνύμων προϊόντων από πλευράς μεριδίου αγοράς.

Εδώ και πολλά χρόνια, εξάλλου, είναι ιδιαίτερα εξωστρεφής, με το 20% του κύκλου εργασιών της να προέρχεται από

εξαγωγές που πραγματοποιεί σε 30 χώρες. Μάλιστα, ο ετήσιος ρυθμός αύξησης των εξαγωγών είναι της τάξης του 25%.

Το 2025 η «Φάρμα Κουκάκη» είχε κύκλο εργασιών πάνω από 57 εκατ. ευρώ, που αποτελεί νέο ρεκόρ τζίρου για την εταιρεία, έναντι 50,68 εκατ. ευρώ το 2024, ενώ τα λειτουργικά της κέρδη διαμορφώθηκαν σε 7,5 εκατ. ευρώ από 6,81 εκατ. ευρώ το 2024. Τα κέρδη προ φόρων της εταιρείας διαμορφώθηκαν το 2024 σε 4,38 εκατ. ευρώ από 2,37 εκατ. ευρώ το 2023.

Χαρτοφυλάκιο ακινήτων 500 εκατ. «χτίζει» η Hellenic Properties

Του ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ

Τη δημιουργία ενός χαρτοφυλακίου ακινήτων ύψους 500 εκατ. ευρώ μέχρι το 2030 δρομολογεί η εταιρεία ανάπτυξης ακινήτων Hellenic Properties. Σύμφωνα με όσα ανέφερε χθες, σε σχετική παρουσίαση, ο Ερρίκος Αρώνες, διευθύνων σύμβουλος της εταιρείας, ήδη κατά τη διάρκεια των τελευταίων 18 μηνών έχουν πραγματοποιηθεί επενδύσεις για νέα έργα ύψους 135 εκατ. ευρώ, που βρίσκονται στο στάδιο της ανάπτυξης. Συγκεκριμένα, πρόκειται για τέσσερα κτίρια γραφείων (τρία στο Μαρούσι και ένα στον Ταύρο), ενώ προχωράει και η ανακατασκευή υφιστάμενου κτιρίου στη Λ. Συγγρού. Το συγκεκριμένο ακίνητο βρίσκεται δίπλα στο κτίριο της Εθνικής Ασφαλιστικής και θα μετατραπεί σε ένα συγκρότημα 190 επιπλωμένων διαμερισμάτων, που θα φέρουν την επωνυμία (branded) διεθνούς ξενοδοχειακού ομίλου. Αυτά θα εκμισθώνονται σε τουρίστες (βραχυχρόνιες μισθώσεις), φοιτητές, μόνιμους κατοίκους, ακόμα και σε στελέχη επιχειρήσεων και ψηφιακούς νομάδες, είτε με μακροχρόνια είτε με μεσοπρόθεσμες συμβάσεις. Η αξία του έργου, όταν ολοκληρωθεί το 2028, υπολογίζεται σε 40 εκατ. ευρώ.

Επίσης, στα μέσα Φεβρουαρίου θα παραδοθεί στον χρήστη του το πρώτο από τα σχεδιαζόμενα κτίρια γραφείων, στη Λ. Κηφισίας 119. Εκεί έχει γίνει ανακατασκευή και ενεργειακή αναβάθμιση, ενώ μισθωτές θα είναι μεγάλη ελληνική φαρμακευτική εταιρεία. Η αξία του έργου είναι 23 εκατ. ευρώ.

Πρόσφατα, στο μετοχικό κεφάλαιο της Hellenic Properties εισήλθε ως στρατηγικός επενδυτής το επενδυτικό όχημα της Yamare Investments Group της οικογένειας Βασιλόπουλου και συγκεκριμένα των Πέτρου, Ειρήνης και Ευγενίας Βασιλόπουλου, με μακρόχρονη παρουσία στον τομέα του φαρμάκου και πιο πρόσφατα σε τομείς όπως

Τους τελευταίους 18 μήνες η Hellenic Properties έχει πραγματοποιήσει επενδύσεις για νέα έργα ύψους 135 εκατ. ευρώ.

Στο τέλος του πρώτου τριμήνου ανακαινίζεται και επεκτείνεται ένα ξενοδοχείο στην Ηπειρο.

τα ακίνητα, η τεχνολογία και η εστίαση. Η κίνηση αυτή αναμένεται να ενισχύσει κεφαλαιακά τη Hellenic Properties, πέραν της αύξησης του τραπεζικού δανεισμού, μέσω του οποίου θα χρηματοδοτηθούν οι νέες επενδυτικές κινήσεις. Ήδη, άλλωστε, τα δανειακά κεφάλαια υπερδιπλασιάστηκαν τον τελευταίο χρόνο και ανέρχονται σε 63 εκατ. ευρώ, ακριβώς λόγω του σημαντικού όγκου νέων επενδύσεων που δρομολογούνται.

Σημαντικό μέρος της στρατηγικής της Hellenic Properties θα έχει όμως και ο τομέας των ξενοδοχείων, μέσω αυτόνομης επενδυτικής πλατφόρμας που έχει συσταθεί για τον σκοπό αυτό. Συγκεκριμένα, σχεδιάζεται η δημιουργία ενός χαρτοφυλακίου από 6-8 ξενοδοχεία των 50-100 «κλειδιών» σε επιλεγμένους προορισμούς της ορεινής Ελλάδας. Η πρώτη επένδυση θα ολοκληρωθεί στο τέλος του πρώτου

τριμήνου και θα αφορά ένα ξενοδοχείο στην Ηπειρο, το οποίο θα ανακαινιστεί και θα επεκταθεί. «Θέλουμε να τοποθετηθούμε σε περιοχές λιγότερο προβλεπόμενες, που θεωρούμε ότι θα αναπτυχθούν δυναμικά τα επόμενα χρόνια, λόγω του τουριστικού κορεσμού άλλων περιοχών και των συνεπειών της κλιματικής αλλαγής», σημείωσε ο κ. Αρώνες. Στο πλαίσιο αυτό, σχεδιάζεται ένα χαρτοφυλάκιο αξίας 150 εκατ. ευρώ εντός της επόμενης τριετίας. Μάλιστα η εταιρεία δεν αποκλείει και το ενδεχόμενο να επενδύσει και σε άλλα ακίνητα κοντά στα ξενοδοχεία της, π.χ. εστίαση.

Μέχρι σήμερα, υπολογίζοντας και τα πρόσφατα έργα, η Hellenic Properties έχει τοποθετηθεί σε έργα ανάπτυξης συνολικού ύψους 200 εκατ. ευρώ από το 2019, όταν και συστάθηκε. Από αυτά, έχει πωλήσει τέσσερα έργα, με συνολικά κέρδη 13,9 εκατ. ευρώ. Το επόμενο διάστημα θα προχωρήσει και στην πώληση υφιστάμενων ξενοδοχειακών μονάδων στον Πειραιά. Η μεγαλύτερη πώληση που έχει γίνει αφορούσε το συγκρότημα κατοικιών The Heritage στην Κηφισία έναντι 14 εκατ. ευρώ. Σήμερα η εταιρεία απασχολεί 25 άτομα και σχεδιάζει την αύξησή τους σε 40 τα επόμενα τρία χρόνια.

Εσοδα 200 εκατ. ευρώ σε οριζόντια δεκαετία για το καζίνο στο Μαρούσι

Στη διαρκώς ανοδική τουριστική κίνηση της Αθήνας στηρίζεται η North Star Entertainment για την προσέλκυση επισκεπτών στο υπό κατασκευήν ξενοδοχειακό συγκρότημα Voris στο Μαρούσι, όπου προγραμματίζεται να μεταφερθεί το καζίνο της Πάρνηθας, Μον. Παρνές. Αυτό προκύπτει από την έκθεση εκτίμησης που δημοσίευσε πρόσφατα η εταιρεία, στην οποία θυμίζουμε ότι συμμετέχουν το ελληνικό Δημόσιο μέσω της ETAD με ποσοστό 49% και η Athens Resort Casino με 51%, θυγατρική της Regency Entertainment, ιδιοκτήτρια των καζίνο Πάρνηθας και Θεσσαλονίκης, η οποία ελέγχεται από τις οικογένειες Λασκαρίδη (όμιλος Λάμψα) και Κόκκαλη (Intracom Holdings).

Με βάση τις παραδοχές της μελέτης, τα έσοδα του συγκροτήματος στα πρώτα χρόνια λειτουργίας εκτιμάται πως θα κινηθούν κοντά στα 25 εκατ. ευρώ και θα προσεγγίσουν τα 200 εκατ. ευρώ μέσα στη δεκαετία. Αντίστοιχη πορεία προβλέπεται και για τη λειτουργική κερδοφορία, η οποία από λίγα εκατομμύρια ευρώ στην αρχική φάση αναμένεται να αγγίξει τα 90 εκατ. ευρώ στα πιο ώριμα χρόνια του έργου.

Οι εργασίες κατασκευής στο κτήμα Δηλαβέρη, στη συμβολή των λεωφόρων Σπύρου Λούη και Κηφισίας, έχουν ξεκινήσει από τον περασμένο Οκτώβριο, ενώ το εγχείρημα προβλέπεται να ολοκληρωθεί και να τεθεί σε λειτουργία μέχρι την άνοιξη του 2028. Το συγκρότημα περιλαμβάνει ξενοδοχείο πέντε αστέρων, συνεδριακούς χώρους, θέατρο και καζίνο.

Σύμφωνα με την έκθεση, για το καζίνο προβλέπεται ότι την περίοδο 2028-2032 η επισκεψιμότητα θα αυξηθεί από 1,37 εκατ. τον πρώτο χρόνο σε περίπου 1,68 εκατ. επισκέψεις ετησίως, δηλαδή από 3.760 σε 4.608 επισκέψεις ημερησίως.

Για το καζίνο προβλέπεται ότι την περίοδο 2028-2032 η επισκεψιμότητα θα αυξηθεί από 1,37 εκατ. τον πρώτο χρόνο σε περίπου 1,68 εκατ. επισκέψεις ετησίως, δηλαδή από 3.760 σε 4.608 επισκέψεις ημερησίως.

Το συγκρότημα προβλέπεται να ολοκληρωθεί και να τεθεί σε λειτουργία μέχρι την άνοιξη του 2028.

Το μέσο ακαθάριστο έσοδο ανά επίσκεψη υπολογίζεται ότι θα ενισχυθεί από 93,5 ευρώ το 2028 σε 97,5 ευρώ το 2032. Ο αριθμός των τραπέζιων θα παραμείνει σταθερός στα 100, ενώ οι παιχνιδομηχανές θα αυξηθούν με την πάροδο του χρόνου από 1.000 σε 1.500. Το καζίνο θα ξεκινήσει με περίπου 837 εργαζομένους πλήρους απασχόλησης, αριθμός που αναμένεται να φθάσει στους 850 σε βάθος πενταετίας.

Όσον αφορά το ξενοδοχείο, το οποίο θα διαθέτει 10 σουίτες και 140 δίκλινα δωμάτια, η πληρότητα εκτιμάται ότι από 70% στις αρχές θα σταθεροποιηθεί στο 85% από το 2031 και μετά. Οι μέσες τιμές διανυκτέρευσης προβλέπεται

να αυξηθούν προοδευτικά, με τις σουίτες να ανεβαίνουν από 350 σε 406 ευρώ και τα δίκλινα από 250 σε 290 ευρώ, ενώ το συνολικό μέσο έσοδο ανά διανυκτέρευση εκτιμάται ότι από 257 ευρώ θα φθάσει κοντά στα 298 ευρώ το 2033.

Σημαντικά συμβολή στις οικονομικές επιδόσεις του συγκροτήματος θα έχουν και τα εστιατόρια του καζίνο και του ξενοδοχείου. Με 100 θέσεις και σταθερή πληρότητα 80%, προβλέπεται σταδιακή αύξηση του μέσου εσόδου ανά θέση από 84 ευρώ το 2028 σε πάνω από 107 ευρώ το 2033. Το ημερήσιο έσοδο υπολογίζεται ότι θα κυμανθεί από περίπου 6.700 έως 8.600 ευρώ, ενώ σε ετήσια βάση από 2,46 έως 3,14 εκατ. ευρώ.

Για το θέατρο, τα ακαθάριστα έσοδα εκτιμάται ότι μπορούν να ξεπεράσουν τα 5,4 εκατ. ευρώ σε ετήσια βάση. Παράλληλα, τα έσοδα από μισθώματα για τα καταστήματα αναμένεται να ξεκινούν από περίπου 121.000 ευρώ τον μήνα και να υπερβαίνουν τις 134.000 ευρώ.

Η «υγεία» σε πρώτο πλάνο από την Εθνική Ασφαλιστική

Τι σχεδιάζει μετά την εξαγορά της από την Τράπεζα Πειραιώς

της ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ

Σταθερότητα, μακροχρόνιο ορίζοντα και πρόσβαση σε ένα οικονομικών κλίμακας προσδίδει η ένταξη της Εθνικής Ασφαλιστικής στον όμιλο της Τράπεζας Πειραιώς, εξέλιξη που σύμφωνα με τον διευθύνοντα σύμβουλο της εταιρείας, Δημήτρη Μαζαράκη, ήταν η καλύτερη δυνατή για την πορεία της Εθνικής Ασφαλιστικής. Το 2025 θα κλείσει για την εταιρεία με θετικό πρόσημο, ενώ το πλήρες επιχειρηματικό πλάνο που θα ανακοινωθεί στις 5 Μαρτίου θα προβλέπει, σύμφωνα με τον επικεφαλής της εταιρείας, «ριζοσπαστικές λύσεις» ειδικά στον τομέα της υγείας.

Υπενθυμίζεται ότι η Τράπεζα Πειραιώς δρομολογεί την απόκτηση του ομίλου της Βιοϊατρικής, που περιλαμβάνει δύο γενικές κλινικές δυναμικότητας 266 κλινών και 70 διαγνωστικά κέντρα. Το σχέδιο απόκτησης της Βιοϊατρικής «κουμπώνει» με την ενοποίηση υπό την ομπρέλα του ομίλου Ημιθέα –ελέγχει το «Ερρίκος Ντυνάν» και ανήκει επίσης στην Τράπεζα Πειραιώς– των δραστηριοτήτων της EuroMedica, δημιουργώντας ένα δικτυωτό εξι γενικών και μαιευτικών κλινικών με ευρεία γεωγραφική κάλυψη στην Ελλάδα, που αριθμεί συνολικά περισσότερες από 1.200 κλινικές δευτεροβάθμιας φροντίδας.

Ο κ. Μαζαράκης εκτίμησε ότι το 2026 θα είναι έτος σταθεροποίησης της Εθνικής Ασφαλιστικής και προετοιμασίας για να τεθεί σε τροχιά ανάπτυξης από το 2027. Στόχος, όπως είπε, «η πρώτη σε όλους τους βασικούς τομείς στους οποίους δραστηριοποιείται η εταιρεία», με εξαίρεση τον κλάδο αυτοκινήτου, στον οποίο δεν θα «κυνηγήσει» μερίδιο. Ο επικεφαλής της Εθνικής Ασφαλιστικής ξε-

Το 2026 θα είναι έτος σταθεροποίησης της Εθνικής Ασφαλιστικής και προετοιμασίας για να τεθεί σε τροχιά ανάπτυξης από το 2027, σημειώνει ο διευθύνων σύμβουλος της εταιρείας Δημήτρης Μαζαράκης. Στόχος, όπως είπε, «η πρώτη σε όλους τους βασικούς τομείς στους οποίους δραστηριοποιείται η εταιρεία», με εξαίρεση τον κλάδο αυτοκινήτου, στον οποίο δεν θα «κυνηγήσει» μερίδιο.

Το νέο επιχειρηματικό σχέδιο θα προβλέπει «ριζοσπαστικές λύσεις», ειδικά στον τομέα της υγείας.

καθάρισε πάντως ότι δεν είναι στον σχεδιασμό η εισαγωγή της εταιρείας στο Χρηματιστήριο, ενώ σε ό,τι αφορά την επωνυμία επανέλαβε ότι αποτελεί το πιο ισχυρό brand στην αγορά και δεν είναι στις προθέσεις του μετόχου ή της διοίκησης η αλλαγή του. Αναφερόμενος στον κλάδο υγείας, που αποτελεί την αχίλλειο πτέρνα της Εθνικής Ασφαλιστικής, λόγω και των

συμβολαίων ισόβιας διάρκειας που έχει στο χαρτοφυλάκιο της και τα οποία είναι ζημιολύγνα, ο κ. Μαζαράκης εκτίμησε ότι θα πρέπει να υπάρξουν συνολικές λύσεις στην αγορά, όπως η δημιουργία κεντρικής πλατφόρμας όπου όλα τα νοσοκομεία και οι πάροχοι νοσηλευτικών υπηρεσιών θα είναι συνδεδεμένοι, «ανεβάζοντας» τα στοιχεία κόστους που επιβαρύνουν τις υπηρεσίες υγείας. «Με θυμώνει όταν η συζήτηση καταλήγει στους κακούς ασφαλιστές», τόνισε χαρακτηριστικά ο κ. Μαζαράκης, αναφερόμενος στη συζήτηση που διεξάγεται κάθε φορά στις αρχές του χρόνου με αφορμή τις αυξήσεις που ανακοινώνουν οι ασφαλιστικές εταιρείες.

Παρέπεμψε μάλιστα στο παράδειγμα των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων, που είναι μια από τις χώρες που υιοθέτησαν πρόσφατα τα πρωτόκολλα DRGs με στόχο τον περιορισμό του κόστους από τους παρόχους υγείας. «Η συζήτηση ξεκίνησε το 2020 και το σύστημα εφαρμόστηκε το 2022», σημείωσε με έμφαση ο κ. Μαζαράκης, αποδίδοντας «αδράνεια» στην ελληνική αγορά για το θέμα, που αποτελεί πρόταση εδώ και μια δεκαετία.

Υπενθυμίζεται ότι ο κ. Μαζαράκης διετέλεσε την περίοδο 2018-2024 επικεφαλής της MetLife στις περιοχές του Περσικού Κόλπου (ΗΑΕ, Κατάρ, Ομάν, Μπαχρέιν, Κουβέιτ) και τη Σαουδική Αραβία. Για το 2026 η Εθνική Ασφαλιστική έχει ανακοινώσει μεσοσταθμικές αυξήσεις 6,8% για τα ιδία προγράμματα, ενώ για τα ετησίως ανανεούμενα οι αυξήσεις θα είναι της τάξης του 3%-4%, πλέον της ηλικιακής αύξησης που προβλέπουν τα συμβόλαια.

Το σχέδιο μετασχηματισμού της Εθνικής Ασφαλιστικής προβλέπει έμφαση στην τεχνολογία και την ψηφιακή αναβάθμιση της εταιρείας με την υιοθέτηση εφαρμογών τεχνητής νοημοσύνης και στόχο την ταχύτερη εξυπηρέτηση και την πιο αποτελεσματική διαχείριση αιτημάτων. Περιλαμβάνει επίσης τον εξορθολογισμό της οργανωτικής δομής με την υιοθέτηση ενός ευέλικτου οργανωτικού μοντέλου, αποτελούμενο από λιγότερα ιεραρχικά επίπεδα και μεγαλύτερες διοικητικές ομάδες, ενισχύοντας την ταχύτητα λήψης αποφάσεων. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην ενδυνάμωση των δικτύων συνεργατών, με στρατηγική στροφή στους κλάδους περιουσίας και στην αύξηση της συνολικής παραγωγικότητας.

Στα 675 εκατ. έφτασαν οι εξαγωγές φαρμάκων το γ' τρίμηνο 2025

Στην πρώτη θέση της κατάταξης των κορυφαίων εξαγόμενων βιομηχανικών προϊόντων σκαρφάλωσαν τα φαρμακευτικά σκευάσματα και κατά το τρίτο τρίμηνο του 2025, με το 78% να προορίζεται προς τις χώρες της Ευρώπης. Σύμφωνα με το μηνιαίο δελτίο εξελίξεων στη βιομηχανία, που δημοσίευσε το IOBE, το τρίτο τρίμηνο του 2025, οι εξαγωγές φαρμακευτικών σκευασμάτων (φάρμακα, αναλώσιμα κ.λπ.) πρωτοπόρησαν και ανήλθαν στα 675 εκατ. ευρώ, σημειώνοντας αύξηση 6,3% σε σύγκριση με το αντίστοιχο περυσινό διάστημα. Ακολουθούν οι εξαγωγές σε αλουμίνιο, που σκαρφάλωσαν στα 650 εκατ. ευρώ σημειώνοντας άνοδο 0,8%, ενώ ψηλά διατηρούνται και τα γαλακτοκομικά προϊόντα, με το σύνολο των εξαγωγών να ανέρχεται σε 476 εκατ. ευρώ. Την κορυφαία πεντάδα συμπληρώνουν επίσης οι εξαγωγές διατηρούμενων φρούτων και λαχανικών (470 εκατ.) καθώς και τα έλαια και λίπη (263 εκατ.). Σύμφωνα με τα στοιχεία, το 78% των βιομηχανικών προϊόντων εξαγόμενων φαρμάκων από την Ελλάδα με μερίδιο 11,7%, αν και η αξία τους υποχώρησε, ενώ η Αυστρία με μερίδιο 8,2% κατατάσσεται δεύτερη, δεδομένου ότι η αξία των εξαγωγών αυξήθηκε κατά 17,7%.

Ακολουθήσαν η Κύπρος και η Γαλλία, με τις εξαγωγές προς τη Γαλλία να παρουσιάζουν ωστόσο πτώση 47,2%. Αύξηση όμως 29,3% κατέγραψαν οι εξαγωγές προς την Ιταλία, που κατατάσσεται 5η στη σχετική λίστα με μερίδιο 7%.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΚΟΝΤΗ

Ψηφιακά εκταμιεύθηκε το 66% των καταναλωτικών δανείων το 2025

Καταναλωτικά δάνεια 1,6 δισ. ευρώ εκταμιεύσαν το 2025 οι ελληνικές τράπεζες, επαναφέροντας την καταναλωτική πίστη στο επίκεντρο των νέων χρηματοδοτήσεων, με έμφαση μάλιστα στα ψηφιακά κανάλια, καθώς επτά στα δέκα καταναλωτικά δάνεια που εκταμιεύθηκαν την προηγούμενη χρονιά χορηγήθηκαν αποκλειστικά μέσω e-banking και m-banking, χωρίς καμία επίσκεψη σε τραπεζικό κατάστημα. Συγκεκριμένα, 122.738 καταναλωτικά δάνεια χωρίς εξασφάλιση ολοκληρώθηκαν από την αρχή έως το τέλος ψηφιακά, επιβεβαιώνοντας ότι οι τράπεζες έχουν κάνει πράξη τις αυτοματοποιημένες διαδικασίες και την άμεση αξιολόγηση πιστοληπτικού κινδύνου, που γίνεται μέσα σε μερικά λεπτά.

Ενδεικτικό της αλλαγής είναι το γεγονός ότι, την ίδια περίοδο, μέσω του παραδοσιακού δικτύου καταστημάτων εκταμιεύθηκαν 62.707 καταναλωτικά δάνεια χωρίς εξασφάλιση. Συνολικά οι ελληνικές τράπεζες χορήγησαν 185.445 τέτοια δάνεια μέσα στο 2025, με το ψηφιακό κανάλι να κατέχει σαφές προβάδισμα. Η αναλογία αυτή καταδεικνύει όχι μόνο τη διευκόλυνση που προσφέρει η τεχνολογία, αλλά και τη μεταβολή στη συμπεριφορά των πελατών, οι οποίοι επιζητούν ταχύτητα, διαφάνεια και λιγότερη γραφειοκρατία.

Η συνολική αξία των εκταμιεύσεων καταναλωτικών δανείων κατέγραψε σημαντική άνοδο της τάξεως του 15,1% και οι εκταμιεύσεις, που έφθασαν στο 1,6 δισ. ευρώ περίπου, προσεγγίζουν τα μεγέθη της στεγαστικής πίστης, που έκλεισε πέρυσι σε ανάλογα μεγέθη, χωρίς τις εκταμιεύσεις του προγράμματος «Σπίτι μου». Συγκεκριμένα, το 2025 οι νέες εκταμιεύσεις στεγαστικών ανήλθαν σε περίπου

2,6 δισ. ευρώ, από τα οποία 850 εκατ. είναι εκταμιεύσεις μέσω του προγράμματος «Σπίτι μου II». Αν αφαιρεθεί το πρόγραμμα, η αγορά «έτρεξε» μόνη της με εκταμιεύσεις 1,75 δισ. ευρώ, δηλαδή περίπου 31% περισσότερα σε σχέση με το 2024, όταν είχαν δοθεί 1,3 δισ. ευρώ.

Η ανάκαμψη της αγοράς των καταναλωτικών δανείων αντανάκλασε το βελτίωση των οικονομικών συνθηκών όσο και την αυξημένη διάθεση των τραπεζών να χρηματοδοτήσουν την ιδιωτική καταναλωτική. Στο ποσό αυτό περιλαμβάνονται, πέραν των δανείων που χορηγήθηκαν μέσω του τραπεζικού δικτύου, τα δάνεια αυτοκινήτων και μοτοσυκλετών, τα οποία ανήλθαν σε 440

εκατ. ευρώ, καθώς και τα δάνεια μέσω συνεργαζόμενων εμπόρων, τα ανοικτά καταναλωτικά δάνεια και τα καταναλωτικά δάνεια με εξασφάλιση. Η ενίσχυση της ψηφιακής χρηματοδότησης ευνοείται από τις επενδύσεις που έχουν υλοποιήσει οι τράπεζες σε τεχνολογικές υποδομές, αξιοποιώντας δεδομένα και αλγορίθμους για ταχύτερες εγκρίσεις, μειώνοντας ταυτόχρονα το λειτουργικό κόστος. Από την πλευρά των καταναλωτών, επωφελούνται από την άμεση πρόσβαση σε κεφάλαια, συχνά κατά τη στιγμή της αγοράς ενός προϊόντος στο φυσικό σημείο ή στο ηλεκτρονικό κατάστημα.

ΕΥΓΕΝΙΑ ΤΖΩΡΤΖΗ

Διπλό deal στις ΑΠΕ από την ContourGlobal

της ΧΡΥΣΑΣ ΛΙΑΓΟΥ

Νέες ευκαιρίες στην ελληνική αγορά των ΑΠΕ ανοίγει ο τομέας της αποθήκευσης, με την ContourGlobal να πραγματοποιεί στρατηγική είσοδο μέσω μιας διπλής εξαγοράς. Η ContourGlobal, εταιρεία που από το 2022 έχει περάσει υπό τον έλεγχο της KKP, μιας από τις μεγαλύτερες εταιρείες διεθνών κεφαλαίων και επενδύσεων, ανακοίνωσε την εξαγορά φωτοβολταϊκών έργων ισχύος 37 MW και έργων αποθήκευσης ενέργειας με μπαταρίες (BESS) συνολικής ισχύος 500 MW/2.000 MWh αλλά και τη διερεύνηση περαιτέρω ευκαιριών στην ελληνική αγορά. Το χαρτοφυλάκιο φωτοβολταϊκών περιλαμβάνει 26 μονάδες σε όλη τη χώρα, οι οποίες τέθηκαν σε λειτουργία μεταξύ 2011 και 2022 και ανήκαν προηγουμένως στην Quest Energy, θυγατρική του εισηγμένου ελληνικού ομίλου Quest Holdings. Με συνολική εγκατεστημένη ισχύ περίπου 37 MWp, τα έργα είναι πλήρως συμβασιωπημένα μέσω των καθεστώτων στήριξης FiT (Feed-in Tariff) και FiP (Feed-in Premium), εξασφαλίζοντας προβλέψιμα και ενισχυμένα έσοδα. Παράλληλα, η ContourGlobal απέκτησε τους τελευταίους μήνες την πλήρη κυριότητα έξι έργων αποθήκευσης ενέργειας με μπαταρίες, μέσω δύο διαφορετικών συναλλαγών με τους developers FRV (Fotowatio Renewable Ventures, Ισπανία) και Zephyros (ελληνικός developer), συνολικής ισχύος

Το χαρτοφυλάκιο φωτοβολταϊκών περιλαμβάνει μονάδες σε όλη τη χώρα, οι οποίες τέθηκαν σε λειτουργία μεταξύ 2011 και 2022 και ανήκαν προηγουμένως στην Quest Energy, θυγατρική του ομίλου Quest Holdings.

Εξαγόρασε χαρτοφυλάκιο 26 φωτοβολταϊκών πάρκων, απέκτησε πλήρη κυριότητα έξι έργων αποθήκευσης ενέργειας με μπαταρίες.

500 MW / 2.000 MWh σε διάφορες περιοχές της χώρας. Το πρώτο έργο, Taxiarches, είναι μονάδα 100 MW / 400 MWh σε στάδιο έτοιμο προς κατασκευή (Ready-to-Build), που βρίσκεται στη Θεσσαλία. Η κατασκευή

του αναμένεται να ξεκινήσει το πρώτο τρίμηνο του 2026 και η εμπορική λειτουργία του στις αρχές του 2027. Το έργο θα κατασκευαστεί στον Δήμο Φαρκαδόνας, στην Περιφερειακή Ενότητα Τρικάλων, και αναμένεται να αποτελέσει μία από τις πρώτες εμπορικές (merchant) μονάδες BESS σε λειτουργία στην Ελλάδα, παρέχοντας τεσσάρους ώρες αποθηκευτικής ικανότητας για τη στήριξη της ενσωμάτωσης του δικτύου.

Η δεύτερη συναλλαγή περιλαμβάνει έως και 400 MW / 1.600 MWh επιπλέον δυναμικότητας BESS. Όλα τα έργα έχουν εξασφαλίσει περιβαλλοντικές

εγκρίσεις, βασικές άδειες και έχουν υποβάλει αιτήσεις σύνδεσης στο δίκτυο και είναι πλήρως επιλέξιμα στο πλαίσιο του καθεστώτος προτεραιότητας για έργα BESS στην Ελλάδα.

«Η Ελλάδα συνδυάζει τη ραγδαία διείσδυση των ΑΠΕ με αυξανόμενη ανάγκη για λύσεις αποθήκευσης μεγάλης κλίμακας. Αξιοποιώντας την εμπειρία μας στη λειτουργία μεγάλων έργων BESS, από τη Χιλή έως τη Βουλγαρία, καθώς και τις εξελίξεις που βρίσκονται σε εξέλιξη στις Ηνωμένες Πολιτείες, βλέπουμε την Ελλάδα ως βασική αγορά για την κλιμάκωση του χαρτοφυλακίου αποθήκευσης μπαταριών στην Ευρώπη και τη στήριξη της ενεργειακής μετάβασης της χώρας», δήλωσε ο διευθύνων σύμβουλος της ContourGlobal, Αντόνιο Καμισέκρας.

Παράλληλα με αυτές τις αγορές, η εταιρεία ανακοινώνει ότι συνεχίζει να αξιολογεί περαιτέρω ευκαιρίες ανάπτυξης στην Ελλάδα, στο πλαίσιο της μακροπρόθεσμης στρατηγικής της στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και την αποθήκευση με μπαταρίες.

Οι συναλλαγές αυτές ενισχύουν την ευρωπαϊκή πλατφόρμα της ContourGlobal για περαιτέρω ανάπτυξη στις ΑΠΕ και την αποθήκευση ενέργειας, βασίζόμενες στην καθιερωμένη παρουσία της σε Ιταλία, Ισπανία και Αυστρία, ενώ παράλληλα ενδυναμώνουν το αποτύπωμά της στη Νοτιοανατολική Ευρώπη με τη Βουλγαρία και πλέον την Ελλάδα, αναφέρει η εταιρεία στη σχετική ανακοίνωσή της.

Πωλείται η παλαιότερη ζυθοποιία στον κόσμο λόγω πτώσης πωλήσεων

Αλλάζει χέρια η Weltenburger, συρρικνώνεται η αγορά μπίρας στη Γερμανία

Στις όχθες του Δούναβη, εκεί όπου το ποτάμι χάνεται μέσα στη βαυαρική φύση, το αββαείο του Weltenburg στέκει ως πέτρινος μάρτυρας χιλίων ετών ιστορίας. Σε αυτό το θρυλικό μοναστήρι η τέχνη της ζυθοποιίας δεν είναι απλώς μια παραγωγική διαδικασία, αλλά μια ιερή παράδοση που ξεκίνησε το 1050 μ.Χ. Οι Βενεδικτινοί μοναχοί του επιβίωσαν από πυρκαγιές, καταστροφικές πλημμύρες, την εκκοσμίκευση του κράτους, ακόμη και από έναν παγκόσμιο πόλεμο, όταν η ανατίναξη του κτιρίου ακυρώθηκε την τελευταία στιγμή. Σήμερα η αρχαιότερη μοναστηριακή ζυθοποιία στον κόσμο καλείται να αντιμετωπίσει έναν διαφορετικό, πιο αμειλικτό εκθρό: την οικονομική πραγματικότητα μιας αγοράς που συρρικνώνεται διαρκώς. Η ανακοίνωση ότι η Weltenburger πωλείται στη φημισμένη ζυθοποιία Schneider Weisse του Μονάχου σηματοδοτεί το τέλος μιας ολόκληρης εποχής. Παρά τη διεθνή αναγνώριση και το μισό εκατομμύριο επισκέπτες που κατακλύζουν κάθε χρόνο το αββαείο για να γευθούν τη βραβευμένη σκούρα μπίρα, η επιχείρηση βρισκόταν στο «κόκκινο» εδώ και αρκετά χρόνια. Η καθολική επισκοπή του Ρέγκενσμπουργκ αναγκαζόταν να προσφέρει διαρκώς δικά της κεφάλαια για να καλύψει τις απώλειες, σε μια περίοδο που η κατανάλωση μπίρας στη Γερμανία καταγράφει ιστορική πτώση, με τους καταναλωτές να αφήνουν πίσω τους την υπερκατανάλωση των παλαιότερων γενεών.

Η συμφωνία πώλησης η οποία αναμένεται να ολοκληρωθεί έως τον Ιανουάριο του 2027 περιλαμβάνει επίσης την ιστορική ζυθοποιία Bischofshof –ιδρύθηκε το 1649–, η οποία είχε αναλάβει την παραγωγή της Weltenburger εδώ και μισό αιώνα, ενώ προβλέπει τη διατήρηση και των 21 υπαλλήλων στη νέα εταιρεία.

Στο αββαείο του Weltenburg η τέχνη της ζυθοποιίας είναι μια ιερή παράδοση που ξεκίνησε το 1050 μ.Χ.

Παρά το μισό εκατομμύριο επισκέπτες που κατακλύζουν κάθε χρόνο το αββαείο για να γευθούν τη βραβευμένη σκούρα μπίρα, η επιχείρηση βρισκόταν στο «κόκκινο» εδώ και αρκετά χρόνια.

Ενώ η παραγωγή στις εγκαταστάσεις της Bischofshof θα σταματήσει οριστικά, η καρδιά της ζυθοποιίας θα συνεχιστεί να κτυπάει μέσα στο ιστορικό αββαείο. Ο Τιλ Χέντριχ, διευθύνων σύμβουλος των δύο μονάδων, υπογράμμισε ότι η εξαγορά από έναν τοπικό παράγοντα, όπως ο Schneider Weisse –μία οικογενειακή επιχείρηση από το 1872– ήταν η μόνη λύση για να αποτραπεί η διάλυση από

κάποιον απρόσωπο επενδυτή και να διατηρηθεί ζωντανό ένα κρίσιμο κομμάτι της βαυαρικής ταυτότητας.

Η πρόκληση για το μέλλον, ωστόσο, παραμένει μεγάλη. Ο αυστηρός γερμανικός «νόμος καθαρότητας» (Reinheitsgebot), που επιτρέπει μόνο νερό, κριθάρι, λυκίσκο και μαγιά στη συνταγή της μπίρας, αποτελεί ταυτόχρονα σύμβολο ποιότητας αλλά και εμπόδιο στην καινοτομία, την ώρα που οι μη αλκοολούχες μπίρες κερδίζουν διαρκώς έδαφος. Η ιστορική ζυθοποιία ετοιμάζεται να αλλάξει χέρια, την ώρα που οι πωλήσεις μπίρας στη Γερμανία βρισκονται σε πτωτική πορεία και η κατανάλωση αλκοόλ μειώνεται σε μεγάλο μέρος της Δύσης. Ο κύκλος εργασιών έχει συρρικνωθεί κατά ένα τέταρτο τα τελευταία 15 χρόνια, ενώ το 2025 η κατανάλωση μειώθηκε κατά πέντε εκατομμύρια εκατόλιτρα, στη μεγαλύτερη πτώση εδώ και 75 χρόνια.

Η γερμανική αγορά μπίρας

έχει διατηρήσει πεισματικά την αφοσίωσή της σε περιφερειακές μάρκες, με μερικές δεκάδες εθνικά ή παγκοσμίως γνωστά ονόματα να συναγωνίζονται για τους καταναλωτές με περίπου 1.500 μικρές και μεσαίες ζυθοποιίες. Στις περισσότερες χώρες οι μεγάλες μάρκες έχουν «καταπεί» τις μικρότερες ιστορικές ζυθοποιίες και μόνο οι εξατομικευμένες ζυθοποιίες craft αντιστέκονται ενίοτε.

Ως αποτέλεσμα, η Γερμανία, ίσως παραδόξως δεδομένης της μακράς και περήφανης παράδοσής της, δεν έχει ούτε μία ανάμεσα στις δέκα μπίρες με τις μεγαλύτερες πωλήσεις στον κόσμο. Εξακολουθεί να διαθέτει, ωστόσο, τον μεγαλύτερο αριθμό μοναστηριακών ζυθοποιείων, εννέα που διαχειρίζονται μοναχοί ή οι υπάλληλοί τους και ένα 10ο, το φραγκισκανικό μοναστήρι Mallersdorf Abbey, το οποίο διευθύνεται από μοναχές που πωλούν μόνο το μικρό πλέονσας από αυτό που δεν καταναλώνουν οι ίδιες.

Χάνουν τη μάχη στην Κίνα Starbucks και Burger King

Τις δεκαετίες του 1980 και του 1990, με το άνοιγμα της Κίνας στον έξω κόσμο, οι ξένες αλυσίδες εστιατορίων αποτελούσαν ένα ισχυρό σύμβολο αυτής της νέας εποχής. Το να τρώει κανείς ένα μπέργκερ με τηγανητές πατάτες ή ένα κομμάτι πίτσα ήταν συνώνυμο με μια μοντέρνα εποχή και με πρόσβαση σε ξένες χώρες, που για την πλειονότητα των Κινέζων ήταν ακόμη κάτι άπαστο. Αυτές ήταν εμπειρίες που κάποιος μπορούσε να απολαύσει μόνο στις μεγάλες πόλεις, εκεί όπου τα ξένα brands της εστίασης γίνονταν κομμάτι της νέας, αστικής Κίνας.

Όταν το πρώτο Starbucks της Κίνας άνοιξε τις πόρτες του το 1999, στο χρηματοοικονομικό κέντρο του Πεκίνου, η αλυσίδα καφέ από το Σιάτλ δεν πωλούσε απλώς ένα ρόφημα που ήταν πρακτικά άγνωστο σε μια κοινωνία που παραδοσιακά συνδεόταν με το τσάι. Προσέφερε ένα χώρο για κοινωνικοποίηση, για δουλειά, για να δεις και να σε δουν. Ήταν ένα σημείο συνάντησης για την αναδυόμενη μεσαία τάξη, που άρχισε να διαφοροποιείται υιοθετώντας καταναλωτικές συνήθειες του εξωτερικού.

Σήμερα, η εικόνα είναι πολύ διαφορετική, διαπιστώνει η El Pais. Τα Starbucks πασχίζουν να ακολουθήσουν τους ισχυρούς ντόπιους ανταγωνιστές, οι οποίοι μπόρεσαν να προσαρμοσθούν το επιχειρηματικό μοντέλο τους σε ένα καταναλωτικό κοινό που εξαρτάται σε ακραίο βαθμό από την παράδοση στο σπίτι και είναι όλο και πιο ευαίσθητο στις τιμές και στα νέα προϊόντα.

Ο ξεκάθαρος νικητής στον πόλεμο του καφέ ήταν η Luckin, η κινεζική επιχείρηση που ιδρύθηκε το 2017 και έκτοτε έχει χτίσει ένα ισχυρό digital μοντέλο, το οποίο είναι στραμμένο προς τη

γρήγορη κατανάλωση, τα μικρά καταστήματα και τις παραγγελίες μέσω κινητού. Και το αποτέλεσμα είναι ότι η αμερικανική αλυσίδα βρίσκεται σε μεγάλη πτώση στην Κίνα, με το μερίδιο αγοράς της να μειώνεται από το 34% στο 14% μέσα σε μόλις πέντε χρόνια και τα κέρδη της να συρρικνώνονται κατά 19% από το 2021 έως το 2024.

Είναι αυτή η κατάσταση που οδήγησε τη Starbucks να πωλήσει το 60% των δραστηριοτήτων της στην Κίνα στην εταιρεία του Χονγκ Κονγκ Boyu Capital.

Σε αντίστοιχη λύση οδηγήθηκε και η Burger King, η οποία με-

Μεταβίβασαν μεγάλο ποσοστό των δραστηριοτήτων τους σε κινεζικές εταιρείες.

ταβίβασε το 83% των δραστηριοτήτων της στην Κίνα στην τοπική CPE.

«Το πρόβλημα των ευρωπαϊκών και αμερικανικών brands είναι διαρθρωτικό», σημειώνουν οι αναλυτές του WEGO Institute, μιας ερευνητικής ομάδας με έδρα το Πεκίνο. «Ενώ οι τοπικές μάρκες έχουν αναπτύξει με γοργούς ρυθμούς την τελευταία δεκαετία, οι δυτικές, οι οποίες έχουν βαρύτερες οργανωτικές δομές και μοντέλα υψηλότερου κόστους, αντιδρούν πιο αργά». Αντιμέτωπες με αυτό το σενάριο, οι αμερικανικές επιχειρήσεις έχουν περιορισμένες επιλογές, σύμφωνα με τους αναλυτές: «Μετασχηματισμός, εκποίηση περιουσιακών στοιχείων ή ακόμη και πώληση για να επιβιώσουν».

Το γροιλανδικό MAGA: «Κάντε την Αμερική να φύγει από εδώ»

Οι δύσκολοι καιροί, οι πόλεμοι, εμπορικοί ή πραγματικοί βίαιοι πόλεμοι, ευνοούν την ευρηματικότητα των εμπόρων και όχι μόνον. Έτσι στη Γροιλανδία ο ιδιοκτήτης ενός καταστήματος ρούχων παρωχημένης μόδας, η vintage όπως ειθιστεί να λέγονται, είχε τη φαινή ιδέα να παράγει κόκκινα καπελάκια του είδους που είναι προσφιλέστατα στον Τραμπ, αλλά και να παραφράσει το σύνθημά του «να κάνουμε την Αμερική μεγάλη ξανά». Η επιτυχία του συνίσταται στο ότι βρήκε το δικό του σύνθημα, το «κάντε την Αμερική να φύγει από εδώ», αλλά επειδή τον βοήθησε και η αγγλική γλώσσα από τις λέξεις του συνθήματος, προκύπτει το ίδιο ακριβώς ακρωνύμιο με εκείνο του Τραμπ, το MAGA. Η ιδέα διαδόθηκε και τα καπελάκια βρίσκονται σε πολλά καταστήματα και γίνονται ανάρπαστα.

Μιλώντας στο Businessinsider, ένας εκ των επιχειρηματιών που πωλούν τα καπελάκια, ο Βίκτορ Σκετ, τόνισε πως οι πωλήσεις έχουν φτάσει σε μερικές εκατοντάδες την εβδομάδα, αλλά το ενδιαφέρον στοιχείο είναι πως «οι ΗΠΑ είναι πρώτες σε παραγγελίες που το τελευταίο διήμερο έχουν φτάσει περίπου τις 50». Ακολουθεί δεύτερη η Δανία με 45 παραγγελίες το τελευταίο διήμερο και μετά η Γερμανία, η Ιρλανδία, η Βρετανία και η Σουηδία με 20 παραγγελίες κάθε μία. Ο ίδιος διευκρινίζει, πάντως, πως το σύνθημα και η χρήση αυτών των αξεσουάρ στοχεύει στο στυλ εξωτερικής πολιτικής που έχει ο Τραμπ και δεν υποδηλώνει απέχθεια προς την Αμερική. Σε ό,τι αφορά τα κέρδη από τις πωλήσεις τους, αυτά θα καταλήξουν όλα σε φιλανθρωπική οργάνωση

Παραφράζοντας το σύνθημα του Τραμπ «να κάνουμε την Αμερική μεγάλη ξανά», ιδιοκτήτης καταστήματος στη Γροιλανδία πουλάει αντίστοιχα κόκκινα καπελάκια με το σύνθημα «κάντε την Αμερική να φύγει από εδώ». Το ενδιαφέρον στοιχείο είναι ότι «οι ΗΠΑ είναι πρώτες σε παραγγελίες το τελευταίο διήμερο».

της Γροιλανδίας για τη φροντίδα των παιδιών που βρίσκονται σε ανάγκη.

Οι παραγγελίες από τις άλλες ευρωπαϊκές χώρες αντανακλούν τη συσπείρωση γύρω από τη Δανία και τη Γροιλανδία και την εκτίμησή τους πως οι απειλές του Τραμπ για προσάρτησή της στις ΗΠΑ υπονομεύουν την ασφάλεια της Δύσης και την αμυντική ενότητα της στο πλαίσιο της βορειοατλαντικής συμμαχίας. Σημειώτεον ότι κάποιος θέλησαν να αντιγράψουν την ευρηματική ιδέα και έφτιαξαν τη δική τους εκδοχή και το δικό τους σύνθημα, αλλά δεν κατορθώνουν πάντα να δίνουν οι λέξεις του συνθήματος το ακρωνύμιο MAGA. Μια εκδοχή έχει το σύνθημα «κάντε την Αμερική νορμάλ ξανά» ή «κάντε το NATO ισχυρό ξανά».

Γκάλοπ από Μασκ για το αν πρέπει να αγοράσει τη Ryanair

Η διαδικτυακή διαμάχη μεταξύ του Έλον Μασκ και της Ryanair συνεχίστηκε για δεύτερη εβδομάδα, με τον πλουσιότερο άνθρωπο του κόσμου να επαναφέρει την ιδέα της αγοράς της αεροπορικής εταιρείας μετά τη σύγκρουση με τον διευθύνοντα σύμβουλό της. Ο Μασκ δημοσίευσε μια ανάρτηση-γκάλοπ στο X τη Δευτέρα, ρωτώντας αν πρέπει να αγοράσει τη Ryanair και «να βάλει κάποιον που να ονομάζεται Ryan ως υπεύθυνο». Νωρίτερα την ίδια μέρα απάντησε σε ανάρτηση της αεροπορικής εταιρείας χαμηλού κόστους, ρωτώντας πόσο θα κόστιζε η αγορά της, ενώ απαίτησε ξανά την απόλυση του Μάικλ Ο' Λίρι, του μακροχρόνιου CEO της αεροπορικής εταιρείας που ιδρύθηκε από τον εκλιπόντα Τόνι Ράιν. Η δημόσια διαμάχη μεταξύ των δύο επιχειρηματιών ξέσπασε την περασμένη εβδομάδα, αφού ο Ο' Λίρι δήλωσε ότι δεν θα εξέταζε το ενδεχόμενο εγκατάστασης του διαδικτύου Starlink της SpaceX σε όλο τον στόλο της αεροπορικής εταιρείας, λόγω του κόστους καυσίμων που θα προέκυπτε από το βάρος και την αντίσταση της κεραίας που θα τοποθετούνταν στην οροφή της καμπίνας. Ο Μασκ χαρακτήρισε τότε τον Ο' Λίρι ως μη σωστά πληροφορημένο, ενώ ο ίδιος με τη σειρά του αποκάλυψε τον δισεκατομμυριούχο «πλιθίο».

Ο Ο' Λίρι, ο οποίος έχει καταστήσει την εταιρεία τη μεγαλύτε-

ρη αεροπορική χαμηλού κόστους στην περιοχή εδώ και αρκετές δεκαετίες, συγκαταλέγεται μεταξύ των πλουσιότερων ανθρώπων του κόσμου. Πρόσφατα του δόθηκε ένα σημαντικό πακέτο μπόνους για την επίτευξη συγκεκριμένων δεικτών απόδοσης της μετοχής, η οποία σημείωσε άνοδο 55% πέρυσι.

Η ανάρτηση του Μασκ «Πόσο θα κόστιζε να σε αγοράσω;», που απευθυνόταν στη Ryanair θύμισε μια μοιραία ανταλλαγή μηνυμάτων στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης το 2017. Όταν τον Δεκέμβριο εκείνου του έτους ανέφερε σε μια ανάρτηση ότι αγαπούσε το Twitter, ένας δημοσιογράφος του πρότεινε, χαριτωλώς, να το αγοράσει. «Πόσο κοστίζει;», απάντησε ο Μασκ.

Ο Μασκ είναι γνωστός για τη δριμύεια κριτική που εξαπολύει προς στελέχη και εταιρείες, ειδικά στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Κατά τη διαδικασία αγοράς του Twitter, που τώρα είναι γνωστό ως X, εξέφραζε συχνά τη διαφωνία του με τις λειτουργίες της εταιρείας και τις αποφάσεις που έπαιρνε ο τότε διευθύνων σύμβουλος της. Ο Μασκ κατέληξε να αγοράσει το Twitter για 44 δισ. δολάρια και να απολύσει το προσωπικό του, συμπεριλαμβανομένων των ανώτερων στελεχών.

Ο Μασκ έχει διεξαγάγει δημοσκοπήσεις μεταξύ των followers του στο παρελθόν

Ο Μασκ έχει διεξαγάγει δημοσκοπήσεις μεταξύ των followers του στο παρελθόν για θέματα που κυμαίνονται από το αν η Tesla πρέπει να δέχεται Dogecoin ως πληρωμή για τα ηλεκτρικά της οχήματα έως το αν πρέπει να πουλήσει μέρος της συμμετοχής του στην αυτοκινητοβιομηχανία, κάτι που πραγματοποίησε στα τέλη του 2021.

Η σύγκρουση με τον CEO της αεροπορικής και τη τακτική των δημοσκοπήσεων από τον ιδρυτή της Tesla.

για θέματα που κυμαίνονται από το αν η Tesla πρέπει να δέχεται Dogecoin ως πληρωμή για τα ηλεκτρικά της οχήματα έως το αν πρέπει να πουλήσει μέρος της συμμετοχής του στην αυτοκινητοβιομηχανία, κάτι που πραγματοποίησε στα τέλη του 2021. Την επόμενη χρονιά, αφού απέκτησε

μερίδιο σε αυτό που τότε ήταν ακόμη το Twitter, διεξήγαγε δημοσκοπήσεις στους χρήστες για το αν ήθελεν ένα κουμπί για να επεξεργάζονται τα tweets τους, ρώτησε αν η εταιρεία θα έπρεπε να μετατρέψει την έδρα της στο Σαν Φρανσίσκο σε καταφύγιο για αστέγους και ζήτησε απόψεις για το αν το Twitter θα έπρεπε να επαναφέρει την υπηρεσία σύνθετων βίντεο Vine.

Μήνες μετά τη διεξαγωγή δημοσκοπήσεων σχετικά με το αν θα πρέπει να παραιτηθεί από τη θέση του επικεφαλής της εταιρείας, ο Μασκ προσέλαβε τη Λίντα Γιακαρίνο για να τον αντικαταστήσει ως CEO τον Μάιο του 2023.

Οι δύο όψεις της αμερικανικής οικονομικής πραγματικότητας

Από τη μία θεσμική παρακμή και από την άλλη τεράστιες κεφαλαιαγορές

«Πόσο θα μπορούσε να επηρεάσει τα κέρδη της Microsoft ή της Apple η επιθετική στάση του Ντόναλντ Τραμπ προς τη Γροιλανδία;». Αυτή ήταν τις τελευταίες ημέρες η ρητορική ερώτηση ενός επενδυτή, που υπαινισσόταν εμφανώς ότι η δυναμική της αμερικανικής οικονομίας δεν κάμπτεται από το αρνητικό πολιτικό κλίμα ούτε από την επιθετικότητα του Ντόναλντ Τραμπ προς τους εταίρους του ούτε βέβαια από την εικόνα μιας Αμερικής που παρακμάζει πολιτικά, θεσμικά και ηθικά. Στις 20 Ιανουαρίου, όταν ο Τραμπ απείλησε με νέους δασμούς όσες ευρωπαϊκές χώρες εναντιώνονταν στα σχέδιά του για τη Γροιλανδία, ο δείκτης υψηλής κεφαλαιοποίησης S&P 500 υποχώρησε κατά 2%. Αντανακλώντας την ανησυχία που προκαλούσε η πολιτική του απρόβλεπτου προέδρου των ΗΠΑ σε όλο τον κόσμο, από τους επενδυτές της Νέας Υόρκης μέχρι τις αιθούσες των υπουργικών συμβουλίων στις ευρωπαϊκές πρωτεύουσες. Την ίδια στιγμή, όμως, οι αμερικανικοί τίτλοι προσήλκυαν τους επενδυτές, όπως συμβαίνει πάντα εδώ και δεκαετίες. Η εικόνα φαίνεται να σκιαγραφεί τις δύο

πλευρές της αμερικανικής πραγματικότητας και της αμερικανικής οικονομίας.

Όπως επισημαίνει σε σχετική ανάλυσή του το περιοδικό Economist, από τη μία πλευρά υπάρχει η θεσμική παρακμή της

Οι επενδυτές στο εσωτερικό αλλά και στο εξωτερικό ανησυχούν, καθώς βλέπουν να εγκαθίσταται στη χώρα ένας τοξικός συνδυασμός απομονωτισμού και ευκαιριακής πολεμικής διάθεσης.

Αμερικής, όπως την προσωποποιεί ο Αμερικανός πρόεδρος με την πολιτική και τη στάση του. Οι επενδυτές στο εσωτερικό αλλά και στο εξωτερικό ανησυχούν, καθώς βλέπουν να εγκαθίσταται στη χώρα ένας τοξικός συνδυασμός απομονωτισμού και ευκαιριακής πολεμικής διάθεσης. Μόνη ανησυχία τους είναι η

Οι 10 από τις 12 εισηγμένες εταιρείες ανά τον κόσμο με χρηματιστηριακή αξία άνω του ενός τρις. δολαρίων είναι αμερικανικές. Τα έσοδα των αμερικανικών επιχειρήσεων αυξήθηκαν κατά 12% στη διάρκεια του περασμένου έτους, όταν σε άλλες πλούσιες χώρες αυξάνονταν μόλις κατά 1%.

αυτοκαταστροφική οικονομική και εμπορική πολιτική που εφαρμόζει ο πρόεδρος Τραμπ, αποξενώνοντας την Αμερική από τους εμπορικούς εταίρους και συμμάχους της. Παράλληλα αγωνιούν για τα τεράστια δημοσιονομικά ελλείμματα των ΗΠΑ και για τις συστηματικές επιθέσεις του Ντόναλντ Τραμπ κατά της ομοσπονδιακής τράπεζας και προσωπικά κατά του απερχόμενου προέδρου της. Και ανησυχούν γιατί αυτές οι επιθέσεις συνεπάγονται υπονόμευση της ανεξαρτησίας της Federal Reserve και παρεμβάσεις του Λευκού Οίκου στη νομισματική πολιτική, ενδεχομένως επιζημίες για την αμερικανική οικονομία. Και παράλληλα αγωνιούν, καθώς διαπιστώνουν ότι η νομοθετική εξουσία της υπερδύναμης δεν προβάλλει αντιρρήσεις και δεν περιορίζει τις κινήσεις του απρόβλεπτου και συχνά επιθετικού προέδρου.

Από την άλλη πλευρά, όμως, υπάρχουν οι δυνάμεις της αμερικανικής οικονομίας και ο δυναμισμός της που δεν έχει προηγουμένως. Η Αμερική διαθέτει τεράστιες και αποτελεσματικές αγορές κεφαλαίου και σε αντίθεση με κάθε άλλη από τις πλούσιες χώρες, έχει κατορθώσει να διατηρήσει μια σταθερή και σημαντική αύξηση της παραγωγικότητάς της τις δύο τελευταίες δεκαετίες. Σε ό,τι αφορά τον επιχειρηματικό τομέα, είναι αμερικανικές οι 10 από τις 12 εισηγμένες εταιρείες ανά τον κόσμο με χρηματιστηριακή αξία άνω του ενός τρις. δολ. Το ίδιο ισχύει, άλλωστε, και σχεδόν όλες τις μη εισηγμένες εταιρείες που οδηγούν την κούρσα της τεχνητής νομισμοσύνης. Όταν επικρατεί στις αγορές το κλίμα που επικράτησε στις 20 Ιανουαρίου, μοιάζει να υπερισχύει η παρακμή της υπερδύναμης. Το ίδιο συνέβαινε, όμως, και τον Απρί-

λιο του 2025, όταν ο Ντόναλντ Τραμπ ανακοίνωσε ότι επιβάλλει δυσβάσταχτους δασμούς σε όλες τις εισαγωγές από όλες τις χώρες του κόσμου. Επικράτησε πανικός για τις οικονομικές επιπτώσεις της παράτολμης αυτής κίνησης του, αλλά ο πανικός κράτησε λίγο. Μέσα στους έντεκα μήνες του περασμένου έτους, ξένοι επενδυτές τοποθέτησαν 628 δισ. δολ. σε αμερικανικές μετοχές. Και αυτή τη στιγμή ξένοι επενδυτές έχουν στα χαρτοφυλάκια τους περισσότερα ομόλογα του αμερικανικού δημοσίου από όσα είχαν ποτέ, μολονότι μεσολάβησε στην αρχή της εβδομάδας η ανακοίνωση ενός συνταξιοδοτικού ταμείου της Δανίας ότι πουλάει μαζικά αμερικανικά ομόλογα.

Κάποιοι επενδυτές έσπευσαν να αποδώσουν τις θετικές εξελίξεις στη συνθήκη τάση του προέδρου Τραμπ να απειλεί και μετά να υπαναχωρεί. Σύμφωνα με την

ανάλυση του Economist, οι παλινοδίες του δεν θα αρκούσαν για να αντιστρέψουν ούτε την πτώση των αγορών ούτε τις εκροές επενδυτικών κεφαλαίων αν σημειώσαν πτώση τα έσοδα των αμερικανικών επιχειρήσεων που, σημειωτέον, αυξήθηκαν περίπου κατά 12% στη διάρκεια του περασμένου έτους, όταν σε άλλες πλούσιες χώρες αυξάνονταν μόλις κατά 1%. Όλα αυτά δεν υποδηλώνουν, πάντως, ότι ο δυναμισμός της αμερικανικής οικονομίας και των αμερικανικών επιχειρήσεων καθιστά την υπερδύναμη άρρωτη σε οποιοδήποτε χρηματοοικονομικό σοκ. Μια επιβράδυνση που θα ξεκινούσε από την ίδια την Αμερική, μια ανάκαμψη των επιχειρήσεων άλλων χωρών ή ακόμη και μια ένδειξη ότι κάποια άλλη χώρα προηγείται στην κούρσα της τεχνητής νομισμοσύνης, κάτι από όλα αυτά θα μπορούσε να είναι τουλάχιστον επιζήμιο.

Η Σλοβακία κατασκευάζει σχεδόν ένα εκατομμύριο οχήματα ετησίως

Στους πρόποδες των χιονισμένων βουνών της βόρειας Σλοβακίας, ένας «στρατός» εργατών με κόκκινα παντελόνια και λευκά μπλουζάκια επιτελεί καθημερινά ένα βιομηχανικό θαύμα. Στο εργοστάσιο της Kia στη Ζίλινα, ένα ολοκαίνουργιο αυτοκίνητο βγαίνει από τη γραμμή συναρμολόγησης κάθε ένα λεπτό. Αν και η Kia παραμένει ο παγκόσμιος ηγέτης σε απόλυτους αριθμούς παραγωγής (31 εκατ. αυτοκίνητα ετησίως), η μικροσκοπική Σλοβακία των 5,4 εκατ. κατοίκων είναι η νούμερο ένα παραγωγός αυτοκινήτων στον κόσμο, σε κατά κεφαλήν βάση.

Στη χώρα –που κατασκευάζει σχεδόν ένα εκατομμύριο οχήματα ετησίως– κτυπάει πλέον η «καρδιά» της ευρωπαϊκής αυτοκινητοβιομηχανίας, γράφει το BBC στο αφιέρωμά του, σημειώνοντας μεταξύ άλλων πως ο κλάδος αποτελεί βασικό μοχλό της οικονομίας (περίπου 11% του ΑΕΠ) και κύρια πηγή εξαγωγών, παρά τις πρόσφατες προκλήσεις από τους δασμούς. Όλα άρχισαν μετά τη Βελούδινη Επανάσταση του 1989,

όταν ο όμιλος Volkswagen επέδωσε στη Skoda, ανοίγοντας τον δρόμο για μια σειρά από κολοσούς. Σήμερα, η Σλοβακία φιλοξενεί μερικά από τα πιο σύγχρονα εργοστάσια παγκοσμίως, από τις εγκαταστάσεις της Kia και της Volkswagen, μέχρι τη Stellantis και τη Volvo που ετοιμάζεται να εγκαινιάσει το 2027 ένα εργοστάσιο ηλεκτρικών αυτοκινήτων.

Οι αυτοκινητοβιομηχανίες επι-

Πώς η χώρα των 5,4 εκατ. κατοίκων έγινε η νούμερο ένα παραγωγός αυτοκινήτων στον κόσμο, σε κατά κεφαλήν βάση.

λέγουν τη Σλοβακία, χάρη σε μία χρυσή τομή ανταγωνιστικότητας, λένε οι αναλυτές του κλάδου, επειδή δηλαδή οι μισθοί παραμένουν χαμηλά –περίπου στο 60% των μισθών της Δύσης– την ώρα όμως που η παραγωγικότη-

Η Σλοβακία φιλοξενεί μερικά από τα πιο σύγχρονα εργοστάσια παγκοσμίως, από την Kia και τη Volkswagen μέχρι τη Stellantis και τη Volvo, που ετοιμάζεται να εγκαινιάσει το 2027 ένα εργοστάσιο ηλεκτρικών αυτοκινήτων.

τα των εργαζομένων είναι εξαιρετικά υψηλά.

Ο μέσος μισθός στον κλάδο (περίπου 2.400 ευρώ στην Kia) είναι σημαντικά υψηλότερος από τον εθνικό μέσο όρο (1.403 ευρώ), καθιστώντας την απασχόλη-

ση στον κλάδο «όνειρο» για πολλούς ντόπιους, όπως λόγω χάρη ο 48χρονος Μαρσέλ Πουκόν που επέστρεψε από την Αγγλία για να εργαστεί στην πατρίδα του.

Το υψηλό ποσοστό χρήσης υδροηλεκτρικής και πυρηνικής

ενέργειας επιπλέον επιτρέπει την παραγωγή οχημάτων με χαμηλό αποτύπωμα άνθρακα, εξασφαλίζοντας κρατικές επιδοτήσεις στις ξένες αγορές. Ένα άλλο σημαντικό πλεονέκτημα της Σλοβακίας είναι το πυκνό δίκτυο προμηθευτών της αυτοκινητοβιομηχανίας. Περίπου 360 εταιρείες εργάζονται για την αυτοκινητοβιομηχανία, δημιουργώντας μια αλυσίδα εφοδιασμού που μειώνει τα κόστη. «Η βάση προμηθευτών είναι τεράστια, γεγονός που είναι κρίσιμο», αναφέρει ο απερχόμενος διευθύνων σύμβουλος της Kia Europe, Μαρκ Χέντριχ, ενώ τα πανεπιστήμια και οι τεχνικές σχολές συνεργάζονται άμεσα με τις βιομηχανίες, παράγοντας εκατομμύρια εξειδικευμένους αποφοίτους κάθε χρόνο.

Η κυβέρνηση της Σλοβακίας τέλος συνεχίζει να προσφέρει ισχυρά κίνητρα και φορολογικές ελαφρύνσεις για τον μετασχηματισμό των γραμμών παραγωγής. Με την εισοδο της Volvo το 2027 και την εστίαση στην ηλεκτροκίνηση, η χώρα προετοιμάζεται για την επόμενη ημέρα της αυ-

τοκίνησης. «Υπήρξε μια τεράστια μείωση της ανεργίας και μια σημαντική αύξηση της οικονομικής ισχύος της περιοχής Ζίλινα χάρη στην Kia», επισημαίνει ο δήμαρχος της πόλης, Πίτερ Φιαμπάνε. «Σήμερα, περισσότεροι από 20.000 άνθρωποι απασχολούνται άμεσα στο εργοστάσιό της και σε άλλες εταιρείες που συνδέονται με την Kia μέσω της παραγωγής».

Η Σλοβακία πρωτοστατεί αλλά δεν είναι η μόνη, καθώς μεγάλες ευρωπαϊκές και ασιατικές αυτοκινητοβιομηχανίες ιδρύουν εργοστάσια και σε άλλες χώρες του πρώην ανατολικού μπλοκ. Στην Τσεχία υπάρχουν οι Hyundai, Toyota και VW, ενώ στην Πολωνία έχουν εγκαταστήσει κολοσσοί όπως η Toyota, η Stellantis και η VW. Στην Ουγγαρία έχουν γραμμές παραγωγής οι Audi, Mercedes-Benz και Suzuki, ενώ μεγάλα εργοστάσια της Ford και της Renault υπάρχουν στη Ρουμανία και στη Σερβία. Όλες τους προσελκύονται από τους χαμηλούς μισθούς και την παράδοση της βιομηχανίας και των μορφωμένων εργαζομένων.

Πέμπτη συνεχόμενη μείωση επιτοκίων στην Τουρκία

Η κεντρική τράπεζα της Τουρκίας μείωσε το βασικό της επιτόκιο για πέμπτο συνεχόμενο μήνα, αλλά εξέπληξε τις αγορές επιβραδύνοντας τον ρυθμό των μειώσεων σε σχέση με τον Δεκέμβριο. Η επιτροπή νομισματικής πολιτικής μείωσε το επιτόκιο repos μιας εβδομάδας από το 38% στο 37% την Πέμπτη, έναντι προβλέψεων για μείωση κατά 150 μονάδες βάσης. Η επιβράδυνση του πληθωρισμού τον περασμένο μήνα ενθάρρυνε τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής να συνεχίσουν τη χαλάρωση του κόστους δανεισμού, παρά το γεγονός ότι δεν πέτυχαν τον στόχο τους για 24% στο τέλος του έτους, εν μέσω εκτιμήσεων για περαιτέρω πληθωριστικές πιέσεις τους πρώτους μήνες του 2026. Ο πληθωρισμός σε ετήσια

βάση μειώθηκε στο 30,9% τον Δεκέμβριο, ενώ η κεντρική τράπεζα αναθεώρησε ανοδικά τον Νοέμβριο τις προοπτικές για τον πληθωρισμό στο τέλος του 2025 από 25% σε 29%. Σε δήλωσή που συ-

Επιβράδυνση της νομισματικής χαλάρωσης υπό τον φόβο νέων πληθωριστικών πιέσεων.

νόδευε την απόφασή της, η επιτροπή αναφέρθηκε στην αναμενόμενη αύξηση του πληθωρισμού τον Ιανουάριο, η οποία οφείλεται στα τρόφιμα. Ωστόσο, η δήλωσή

σημειώνει ότι η αύξηση της υποκείμενης τάσης του πληθωρισμού είναι περιορισμένη.

«Η μικρότερη των προβλέψεων μείωση των επιτοκίων αντικατοπτρίζει το γεγονός ότι η κεντρική τράπεζα είναι επιφυλακτική, όχι μόνο όσον αφορά τις τιμές τραπεζών τον Ιανουάριο, αλλά και όσον αφορά τις υπηρεσίες και τον δομικό πληθωρισμό», δήλωσε στο Bloomberg ο Χαντέ Σεκερσί, επικεφαλής οικονομολόγος της Is Asset Management στην Κωνσταντινούπολη.

Στο πλαίσιο της εννήμερης των επενδυτών την περασμένη εβδομάδα, ο διοικητής της κεντρικής τράπεζας Φατίχ Καραχάν προειδοποίησε ότι τα στοιχεία για τον πληθωρισμό τους επόμενους δύο μήνες ενδέχεται να είναι

«ανάμεικτα» λόγω των αυξημένων τιμών των τροφίμων και των εποχικών τάσεων. Ο πληθωρισμός στην Τουρκία συνήθως επιταχύνεται τον Ιανουάριο και τον Φεβρουάριο, ως αποτέλεσμα των ετήσιων αναπροσαρμογών των κατώτατων μισθών και των φόρων για διάφορα αγαθά, όπως τα καύσιμα, ο καπνός και το αλκοόλ.

Οι προσδοκίες για τον πληθωρισμό και οι αλλαγές στον τρόπο υπολογισμού του δείκτη ενδέχεται επίσης να επηρεάσουν τα στοιχεία. Ωστόσο, ο επικεφαλής της νομισματικής πολιτικής δήλωσε ότι η επιβράδυνση του πληθωρισμού στον τομέα των υπηρεσιών –ο οποίος παραμένει σταθερός– αναμένεται να συμβάλει στη συνολική υποχώρηση των τιμών.

Ο πληθωρισμός σε ετήσια βάση μειώθηκε στην Τουρκία στο 30,9% τον Δεκέμβριο, πάνω από τον στόχο για 24% στο τέλος του προηγούμενου έτους.

Τα φαβορί στην κούρσα διαδοχής της Λαγκάρντ για το τιμόνι της ΕΚΤ

Επικρατέστερος ο Ολλανδός Κνот, καταλληλότερη σε επίπεδο δεξιοτήτων η Σνάμπελ

Ο Ολλανδός Κλάας Κνот είναι το φαβορί για τη διαδοχή της Κριστίν Λαγκάρντ στο τιμόνι της ΕΚΤ, μολοντί άλλοι υποψήφιοι θεωρούνται καταλληλότεροι με βάση τα προσόντα τους, σύμφωνα με έρευνα του Bloomberg ανάμεσα σε οικονομολόγους. Η θητεία του Κνот ως διοικητής της κεντρικής τράπεζας της Ολλανδίας ολοκληρώθηκε πέρυσι και ο ίδιος προηγείται στη σχετική κατάταξη, αφήνοντας στη δεύτερη θέση τον επικεφαλής της Τράπεζας Διεθνών Διακανονισμών Πάμπλο Ερνάντες ντε Κος και στην τρίτη θέση τον πρόεδρο της Bundesbank Γιοακίμ Νάγκελ. Οι οικονομολόγοι που συμμετείχαν στην έρευνα ξεχώρισαν επίσης την Ισαμπέλ Σνάμπελ, μέλος του εκτελεστικού συμβουλίου της ΕΚΤ, ως καταλληλότερη για τη θέση σε επίπεδο δεξιοτήτων. Δεύτερος στην ίδια αξιολόγηση ήταν ο Ντε Κος και τρίτος με μικρή απόσταση ακολουθούσε ο Κνот.

Η δημοσκοπήσιση αυτή δημοσιεύθηκε λίγες ημέρες μετά την επιλογή του Κρόατ Μπόρις Βούιτσιτς για τη θέση του αντιπροέδρου της ΕΚΤ, με την τοποθέτησή του να προγραμματίζεται για τον Ιούνιο. Θα είναι το πρώτο βήμα σε έναν διετή ανασχηματισμό του Εκτελεστικού Συμβουλίου της ΕΚΤ, καθώς του χρόνου λήγει η θητεία της Λαγκάρντ. Η ανάδειξη του Βούιτσιτς,

ο οποίος προέρχεται από την ανατολική Ευρώπη, αφήνει ανοικτό το πεδίο τόσο για υποψηφίους από τον Βορρά όσο και από τον Νότο να διεκδικήσουν την προεδρία της ΕΚΤ. Ο Βούιτσιτς θεωρείται «γεράκι», αν και αρκετά μετριοπαθής. Η στάση του δεν αναμένεται να αποτελέσει σοβαρό εμπόδιο στη χάραξη της νομισματικής πολιτικής, καθώς οι

Η ανάδειξη του Βούιτσιτς στη θέση του αντιπροέδρου, ο οποίος προέρχεται από την Ανατολική Ευρώπη, αφήνει ανοικτό το πεδίο τόσο για υποψηφίους από τον Βορρά όσο και από τον Νότο.

αξιωματούχοι προσπαθούν να διατηρήσουν ισορροπία στα προφίλ των δύο κορυφαίων στελεχών της κεντρικής τράπεζας.

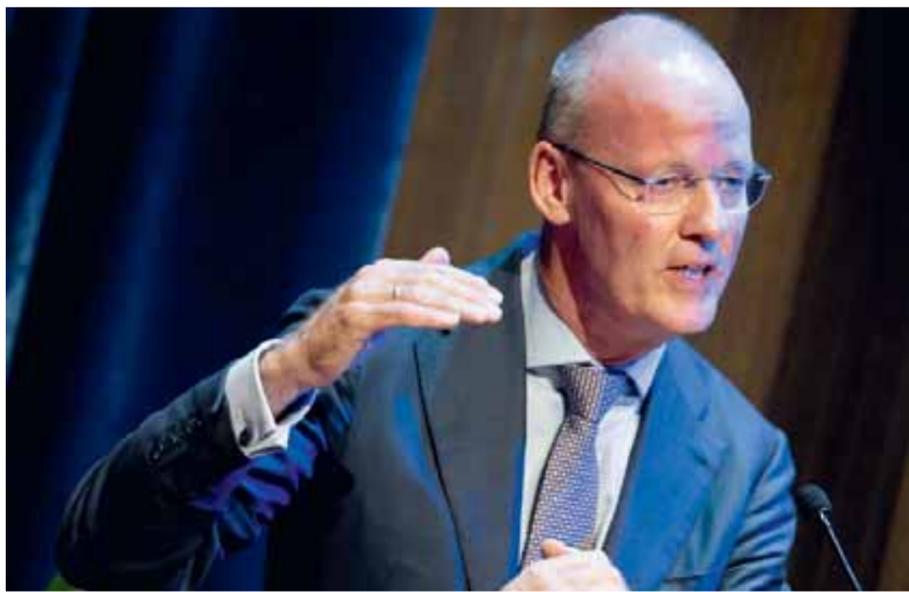
Οποιοι επικρατήσει θα κληθεί να αντιμετωπίσει με ένα σαφές πιο απρόβλεπτο διεθνές περιβάλλον, με τις πρόσφατες εξελίξεις να αναδεικνύουν πόσο γρήγορα μπορεί να

δοκιμαστούν γεωπολιτικές και θεσμικές ισορροπίες.

Σύμφωνα με τους ερωτηθέντες, τα σημαντικότερα προσόντα που πρέπει να έχει ο πρόεδρος της ΕΚΤ είναι πτυχίο οικονομικών και επαγγελματική εμπειρία εντός κεντρικής τράπεζας. Χρήσιμη θεωρείται επίσης η καριέρα στον χρηματοπιστωτικό τομέα και η εμπειρία στη διοίκηση νομισματικής αρχής, καθώς και θητείες στην πολιτική ή σε άλλους ευρωπαϊκούς θεσμούς. Το φύλο, ένα ζήτημα που στο παρελθόν είχε προκαλέσει έντονες συζητήσεις, κατατάσσεται μεταξύ των λιγότερο σημαντικών κριτηρίων, σύμφωνα με την έρευνα.

Οι φήμες γύρω από τα φαβορί κυκλοφορούν εδώ και μήνες, εστιάζοντας κυρίως στον Κνот και τον Ντε Κος. Αμφότεροι απολαμβάνουν ευρείας εκτίμησης, ενώ η ίδια η Λαγκάρντ τους έχει επαινέσει δημόσια. «Ο Κνот έχει το μυαλό, έχει την αντοχή, είναι ικανός να συμπεριλαμβάνει τους άλλους και αυτή είναι μια σπάνια, αλλά απολύτως αναγκαία δεξιοτέχνη», είχε δηλώσει τον Οκτώβριο, ενώ έχει χαρακτηρίσει τον Ντε Κος, «φανταστικό ομαδικό παίκτη» και «πολύ διεξοδικό οικονομολόγο».

Ο Κνот υπήρξε από τα πλέον επιδραστικά στελέχη της ΕΚΤ κατά τη 14ετή θητεία του στο διοικητικό συμβούλιο, υιοθετώντας σταδιακά

Σύμφωνα με έρευνα του Bloomberg ανάμεσα σε οικονομολόγους, ο Κλάας Κνот, πρώην διοικητής της κεντρικής τράπεζας της Ολλανδίας, θεωρείται το φαβορί για την προεδρία της ΕΚΤ. Στη δεύτερη θέση ακολουθεί ο επικεφαλής της Τράπεζας Διεθνών Διακανονισμών Πάμπλο Ερνάντες ντε Κος και στην τρίτη θέση ο πρόεδρος της Bundesbank Γιοακίμ Νάγκελ.

πιο μετριοπαθείς θέσεις. Παράλληλα, ως πρόεδρος του Συμβουλίου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας, συνέβαλε στη διατήρηση του παγκόσμιου συντονισμού των ρυθμιστικών αρχών σε περιόδους έντονων αναταραχών στις αγορές.

Η Σνάμπελ έχει δεχθεί επίσης ενθαρρυντικά μηνύματα από τη Λαγκάρντ, η οποία δήλωσε τον περασμένο μήνα ότι «υπάρχουν πολλοί πολύ καλοί υποψήφιοι και η Ισαμπέλ είναι ένας από αυτούς». Μολοντί θεωρείται η πλέον ικανή υποψήφια, αντιμετωπίζει νομικά εμπόδια, καθώς οι διορισμοί στην ΕΚΤ δεν ανανεώνονται και μέχρι στιγμής δεν υπάρχει σαφής ένδειξη για κάποιο «παράθυρο» εξαιρέσεων.

«Γενικά, μάλλον χρειάζεται κάποιος πιο κεντρικός, ώστε να διατηρηθεί ο συναινετικός χαρακτήρας και να κατευαστούν οι πιο πολωμένες τάσεις στο διοικητικό συμβούλιο», σημειώνει ο Αντζέι Στσεπέανι-

ακ, πρώην οικονομολόγος της ΕΚΤ και στέλεχος της Nomura.

Ο Κνот, ο Ντε Κος και ο Νάγκελ θα ταίριαζαν σε αυτό το προφίλ, ωστόσο οι κυβερνήσεις τους δεν έχουν ακόμη αποκαλύψει τις προθέσεις τους. Η Ολλανδία και η Γερμανία δεν έχουν κάνει δημόσια σχόλια, αν και ο Λαρς-Χέντρικ Ρόλερ, πρώην οικονομικός σύμβουλος της καγκελαρίου Μέρκελ, έχει δηλώσει ότι «ήρθε η ώρα» η προεδρία να περάσει σε Γερμανό. Από την πλευρά της, η Ισπανία επιθυμεί μια ακόμη θέση στο Εκτελεστικό Συμβούλιο όταν αποχωρήσει τον Μάιο ο νυν αντιπρόεδρος Λουίς ντε Γκίντος, σύμφωνα με τον υπουργό Οικονομίας Κάρλος Κουέρπο.

Μεταξύ άλλων υποψηφίων που θεωρούνται πιθανές ή αξιολογές επιλογές για τη διαδοχή της Λαγκάρντ, συγκαταλέγονται ο Γάλλος Φρανσουά Βιλερουά ντε Γκαλό και ο Ιταλός Φάμπιο Πανέτα, με

τις χώρες τους να έχουν ήδη αναλάβει στο παρελθόν την προεδρία της ΕΚΤ. Στη λίστα βρίσκεται και ο Φινλανδός Ολι Ρεν, ο οποίος ήρθε δεύτερος στην κούρσα για την αντιπροεδρία. Λιγότερο πιθανές επιλογές, σύμφωνα με τους ερωτηθέντες, θεωρούνται η Καλβίνο της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και ο Γιόργκ Κούκις, υπερισιακός υπουργός Οικονομικών της Γερμανίας μετά την κατάρρευση της τελευταίας κυβέρνησης.

Αξίζει να σημειωθεί ότι δεν μπορεί ακόμα να αποκλειστεί η ανάδειξη ενός «αουτσάιντερ», όπως συνέβη και με την ίδια τη Λαγκάρντ, η οποία δεν βρισκόταν ανάμεσα στα φαβορί πριν από τον διορισμό της.

Η πλειονότητα των συμμετεχόντων στην έρευνα εκτιμά ότι η απόφαση θα ληφθεί το δεύτερο τρίμηνο του 2027, αν και κάποιοι βλέπουν το ενδεχόμενο μιας συμφωνίας νωρίτερα.

ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΠΛΕΙΣΤΗΡΙΑΣΜΟΣ

Την Πέμπτη 05/02/2026 στις 9.00 π.μ. θα διεξαχθεί στην Αποθήκη Δημοσίου του Τελωνείου Λεμεσού Δημόσιος Πλειστηριασμός.

Όλα τα εμπορεύματα που θα πωληθούν περιλαμβάνονται στην γνωστοποίηση της Διευθύντριας του Τμήματος Τελωνείων που δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας Αρ.5602 ημερομηνίας 16 Ιανουαρίου 2026. Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να βρουν την εν λόγω γνωστοποίηση και στην ιστοσελίδα του τμήματος Τελωνείων www.mof.gov.cy/ce.

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να επιθεωρήσουν τα εμπορεύματα στην Αποθήκη του Τελωνείου Λεμεσού που βρίσκεται στο Λιμάνι Λεμεσού, αποθήκη αρ.2, καθώς και στις Αποθήκες Προσωρινής Εναπόθεσης στις 02, 03 και 04 Φεβρουαρίου 2026 μεταξύ των ωρών 9.00 π.μ. - 1.00 μ.μ.

Για περισσότερες πληροφορίες οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να αποστεινώνονται στους αρμόδιους λειτουργούς του τμήματος (τηλ. 25802438, 25802522, 25802486).

ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΕΔΡΑΣ

Η εταιρεία GALLERIA CONCEPT BLR LTD με αριθμό εγγραφής HE 286046 και εγγεγραμμένο γραφείο στη διεύθυνση Μ.ΚΥΡΙΑΝΟΥ HOUSE, 3ος & 4ος όροφος, 3032 Λεμεσός, Κύπρος, ανακοινώνει την πρόθεση της για μεταφορά της έδρας της και συνέχιση των εργασιών της στη δικαιοδοσία της Γεωργία, μετά από Ειδικό Ψήφισμα ημερομηνίας 16 Ιανουαρίου 2026.

Σχετική αίτηση θα υποβληθεί στον Έφορο Εταιρειών Κύπρου.

TRANSFER OF REGISTERED OFFICE

The company GALLERIA CONCEPT BLR LTD with registration number HE 286046 and registered office at M.KIPRIANOU HOUSE, 3&4TH FLOOR 3032, LIMASSOL, CYPRUS, announces its intention to transfer its registered office and continue its operations in Georgia, following a Special Resolution dated 16 January 2026.

A relevant application will be submitted to the Registrar of Companies in Cyprus.

ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΗ Ο περί Κοινωνικών Επιχειρήσεων Νόμος

Γνωστοποιείται ότι η επιχείρηση Α.Τ.Γ CIRCULAR HYDRONICS LTD με αριθμό εγγραφής HE 485245 προτίθεται να αιτηθεί την εγγραφή της στο Μητρώο Κοινωνικών Επιχειρήσεων το οποίο τηρείται από τον Έφορο Κοινωνικών Επιχειρήσεων με βάση τις πρόνοιες του περί Κοινωνικών Επιχειρήσεων Νόμου.
Αλέξανδρος Αποστόλου
Διευθυντής Α.Τ.Γ CIRCULAR HYDRONICS LTD

ΕΠΑΡΧΙΑΚΟ ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ: ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΗ

Γνωστοποιείται σύμφωνα με το άρθρο 25 του Περί Ακινήτου Ιδιοκτησίας (Διαδοχή, Εγγραφή και Εκτίμηση) Νόμου Κεφ. 224, ότι συμφωνήθηκε να πωληθεί το μερίδιο ή συμφέρον στα ακίνητα που αναφέρονται πιο κάτω:
Δήλωση Μεταβίβασης: 6/Π/137/2026
Πωλητής/τές: GORDIAN HOLDINGS LIMITED
ΚΩΣΤΗ ΠΑΛΑΜΑ 20, ASPELIA COURT, ΟΡΟΦΟΣ 2, 1096 ΛΕΥΚΩΣΙΑ
Αγοραστής: ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΠΑΥΛΟΥ 2, ΔΙΑΜ. 101, 2360, ΑΓΙΟΣ ΠΑΥΛΟΣ, ΛΕΥΚΩΣΙΑ ΑΓΙΟΣ ΔΟΜΕΤΙΟΣ, ΛΕΥΚΩΣΙΑ
Ακίνητο: Αρ. Εγγραφής: 0/8862
Φύλλο/Σχ.έδ./Τμήμα/Τεμ./Κλίμ.: 51/12/0/528/5
Είδος Ακινήτου: ΧΩΡΑΦΙ
Υποδιοικήσιες
Εμβαδό τ.μ.: 13710
Γεωγραφική Περιοχή: ΠΑΦΟΣ ΙΕΡΟΚΗΠΙΑ, ΓΕΡΟΣΚΗΠΟΥ, ΓΕΡΟΣΚΗΠΟΥ
Τοποθεσία: ΞΕΡΟΛΙΜΝΗ, Μεταβιβ. Μεριδίδο στο Ακιν.: 2/3
Ποσό Πώλησης: €212.000,00, Ποσό ΦΠΑ στις €179.000: €34.010,00
Σύνολο: €246.010,00

**ΑΘΛΗΤΙΚΑ
ΜΕ ΑΠΟΨΗ**

**ΣΠΟΡ FM
95.0**

ΑΥΤΟ ΑΚΟΥΣ!

Τι κάνει η Ευρώπη για τη στεγαστική κρίση

Η ανέγερση κοινωνικών κατοικιών το βασικό μέτρο σε Γερμανία, Γαλλία, Βρετανία, Ισπανία, Πορτογαλία και Ιρλανδία

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΞΑΝΟΓΛΟΥ**

Διευρυμένο πλέγμα πολιτικών και φορέων που δραστηριοποιούνται για την παροχή κοινωνικής στέγης έχουν αναπτύξει και εφαρμόζουν οι περισσότερες χώρες στην Ευρώπη. Κοινό χαρακτηριστικό είναι η ύπαρξη και λειτουργία κρατικών φορέων και οργανισμών παροχής προσιτών στέγης, είτε προς ενοικίαση είτε προς πώληση. Παράλληλα, σύμφωνα με την πρόσφατη έρευνα της διαΝΕΟσις, που συντάχθηκε σε συνεργασία με το IOBE, ιδιαίτερα διαδεδομένο είναι και ένα μοντέλο παραχώρησης κατοικιών, το οποίο βασίζεται σε μη κερδοσκοπικούς (ή περιορισμένους κέρδους) οικιστικούς συλλόγους. Το κράτος παραχωρεί αριθμό διαμερισμάτων και κατοικιών σ' αυτούς τους συλλόγους, οι οποίοι είναι υπεύθυνοι να διατηρούν χαμηλά τα ζητούμενα ενοίκια. Τα κριτήρια για την παραχώρηση κατοικίας ποικίλλουν, αλλά συνήθως βασίζονται στο εισόδημα και στις συνθήκες διαβίωσης.

Παράλληλα, επισημαίνεται ότι στις περισσότερες χώρες που βρίσκονται σε αντίστοιχο επίπεδο οικονομικής ανάπτυξης με την Ελλάδα, το κράτος είχε και διατηρεί πολύ πιο ενεργό ρόλο στη ρύθμιση της αγοράς στέγης, μέσω ιστορικών δομών και οργανισμών κοινωνικής στέγης. Οι διαφορές αυτές στην εξέλιξη και το επίπεδο της κοινωνικής στέγης ανά χώρα, πέραν των στεγαστικών πολιτικών, οφείλονται και στις διαφορετικές στεγαστικές ιδιοσυγκρασίες της εκάστοτε χώρας. Για παράδειγμα, τα ποσοστά ιδιοκατοίκησης σε χώρες

της Βόρειας Ευρώπης είναι χαμηλότερα από της Ελλάδας (παρότι παρατηρείται πλέον μια τάση σύγκλισης της χώρας μας με την υπόλοιπη Ευρώπη).

Σημαντικό ρόλο διαδραματίζουν και οι πολιτισμικοί παράγοντες, που διαφοροποιούν την εικόνα ανάλογα με τη χώρα. Οι οικογενειακοί δεσμοί (τουλάχιστον σε ό,τι αφορά τη βοήθεια σε οικονομικά ζητήματα και σε ό,τι αφορά τη στέγαση) είναι ισχυρότεροι στη Νότια Ευρώπη, αλλά μια βασική αιτία αυτού είναι ότι ιστορικά η κοινωνική

Η ισπανική κυβέρνηση αποφάσισε το 2025 να καταργήσει τη «χρυσή βίζα» για να τονώσει την προσφορά κατοικιών.

πρόνοια και οι κρατικοί θεσμοί που υποστηρίζουν οικονομικά τα νοικοκυριά είναι περιορισμένοι ή ανύπαρκτοι.

Παράλληλα, στον ευρωπαϊκό Νότο «η χαμηλότερη εμπιστοσύνη στους θεσμούς και η περιορισμένη πρόσβαση σε εναλλακτικά επενδυτικά εργαλεία ενισχύουν την αποταμίευση μέσω αγοράς ακινήτων, γεγονός που συμβάλλει στη διατήρηση υψηλών ποσοστών ιδιοκατοίκησης: αντιθέτως, στον Βορρά η ύπαρξη ανεπιτυχημένων αγορών ενοικίασης και ισχυρότερο κοινωνικού κράτους παρέχει μεγαλύτερη ευελιξία και μειώνει την ανάγκη ιδιοκατοίκησης ως στρατηγικής ασφάλειας», τονίζεται στην έρευνα. Στο πλαίσιο αυτό, στην Ισπανία, όπως και στην Ελλάδα, το κράτος είχε ιστορικά μικρό ρόλο στην παροχή ενοικιαζόμενων κοινωνικών στέγης, γύρω στο 2% του συνολικού αποθέματος κατοικιών. Το ισπανικό κράτος παρέχει χρηματοδότηση για την κατασκευή κατοικιών, γνωστές ως ακρωνύμιο VPO (Viviendas de Protección Oficial – επίσημα προστατευόμενη στέγαση). Σε περίπτωση που αυτές βρίσκονται υπό ιδιωτικό καθεστώς, η διαχείρισή τους γίνεται από τον εργολάβο και πωλούνται σε τιμή χαμηλότερη από την αγοραστική τους αξία. Εάν βρίσκονται υπό δημόσιο καθεστώς, το κρά-

Χώρα	Κατασκευή νέων, προσιτών διαμερισμάτων στέγης	Ανάταξη ορίων ενοικίασης	Επιδόματα ενοικίου	Κοινωνική στέγαση	Ατοκά/χαμηλότακα δάνεια για αγορά κατοικίας	Φοροελαφρύνσεις σε ιδιοκτήτες ακινήτων	Επιδότησεις σε παρόχους στέγης	Κατάργηση φόρου ιδιοκτησίας στα ακίνητα προς μίσθωση	Βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας των κατοικιών για μείωση του κόστους στέγης
Αυστρία	✓	✓	✓	✓					
Γαλλία			✓	✓	✓	✓			✓
Γερμανία	✓	✓	✓	✓	✓		✓		
Δανία	✓	✓	✓	✓					
ΗΠΑ			✓	✓		✓			
Ην. Βασίλειο			✓	✓					✓
Ιρλανδία	✓		✓	✓					✓
Ισπανία	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓
Ιταλία			✓	✓					✓
Καναδάς			✓	✓					✓
Ολλανδία			✓	✓	✓				✓
Πορτογαλία	✓		✓	✓					✓
Σιγκαπούρη	✓		✓	✓			✓		✓

ΠΗΓΗ: IOBE, διαΝΕΟσις

Φωτογραφία: Βορνηλάνη, ΒΒΚ/Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

τους αναλαμβάνει την ιδιοκτησία και τη διαχείριση του ακινήτου. Στην Ισπανία υφίστανται επιδόματα ενοικίου αλλά, αφενός, αυτά δίνονται σε νέους ή ηλικιωμένους και, αφετέρου, οι ακριβείς ρυθμίσεις και συνθήκες ποικίλλουν πολύ σε τοπικό επίπεδο. Με τον νόμο για το δικαίωμα στη στέγαση, που τέθηκε σε ισχύ το 2023, τα ενοίκια και οι αυξήσεις αυτών τίθενται υπό περιορισμούς. Τον Ιανουάριο του 2025 η ισπανική κυβέρνηση ανακοίνωσε 12 μέτρα για την αντιμετώπιση της στεγαστικής κρίσης. Από αυτά, το σημαντικότερο είναι η ίδρυση ενός νέου κρατικού φορέα, στον οποίον το κράτος εκχώρησε μεγάλες

εκτάσεις γης και ακίνητα προκειμένου να παρέχει κατοικίες με χαμηλά ενοίκια. Οι κατοικίες που θα χτίσει ο φορέας θα διατηρηθούν στο διηνεκές στην ιδιοκτησία του κράτους, ενώ ακόμη θεσπίζει σχέδιο για τη διαχείριση του οικιστικού αποθέματος, την κατασκευή σύγχρονων και την αξιοποίηση κενών κατοικιών και καταργεί τους φόρους ιδιοκτησίας στα ακίνητα προς μίσθωση.

Πέραν αυτού, διευρύνθηκε σημαντικά η λειτουργία της «bad bank» Sareb, μετά την απόκτηση πλειοψηφικού πακέτου μετοχών από την ισπανική κυβέρνηση το 2022. Με ιδιαίτερη έμφαση στη βιωσιμότητα και την κοινωνική χρησιμότητα, η Sareb διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στη στρατηγική της Ισπανίας για την κοινωνική στέγαση. Κινητοποιεί ενεργά το εκτεταμένο χαρτοφυλάκιο ακινήτων της για κοινωνικές και οικονομικά προσιτές ενοικιαστές μέσω πωλήσεων και προσωρινών μεταβιβάσεων σε δημόσιους φορείς και μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς, συμβάλλοντας στο απόθεμα δημόσιας κατοικίας. Η Sareb διαχειρίζεται επίσης προληπτικά κατοικημένες κατοικίες, προσφέροντας προγράμματα κοινωνικών μισθώσεων σε ευάλωτες οικογένειες και διαθέτει αξιοποιήσιμη γη για την κατασκευή νέων προσιτών κατοικιών. Τέλος, όσον αφορά την πολιτική της «χρυσής βίζας», η κυβέρνηση της Ισπανίας αποφάσισε το 2025 να σταματήσει εντελώς τις νέες εκδόσεις.

Στη γειτονική Ιταλία το τοπίο της κοινωνικής στέγης, αν και ιστορικά μικρότερο, έρχεται πλέον στο προσκήνιο ιδίως μέσω του εθνικού σχεδίου της χώρας για αξιοποίηση των πόρων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Μεγάλη έμφαση δίνεται στην ενεργειακή και δομική αναβάθμιση του υφιστάμενου αποθέματος κοινωνικών κατοικιών, αναγνωρίζοντας τη γήρανση του και την ανάγκη για βιωσιμότητα.

Επιπλέον, δίνεται έμφαση στις Συμπράξεις Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα για την αύξηση της παροχής ενοικιαζόμενων κοινωνικών στέγης, χρησιμοποιώντας συχνά μοντέλα «συγχρηματοδοτούμενων έργων» για την προσέλκυση ιδιωτικών και μη κερδοσκοπικών επενδύσεων.

39.490 αιτήσεις για «χρυσή βίζα» από το 2014

Ο αριθμός τους εκτοξεύθηκε τη διετία 2023-2024 ενόψει της αύξησης του ελάχιστου ορίου επένδυσης σε 800.000 ευρώ

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΞΑΝΟΓΛΟΥ**

Αλματώδης είναι η άνοδος που σημειώθηκε στους αριθμούς των αδειών διαμονής μέσω του προγράμματος «χρυσή βίζα», λόγω της μεγάλης συσσώρευσης ακινήτων που πραγματοποιήθηκε την περίοδο 2023-2024 και είχε ως αποτέλεσμα ακόμα και σήμερα να εκκρεμούν προς εξέταση και έγκριση 10.613 αιτήσεις, πολλές εκ των οποίων χρονολογούνται από το συγκεκριμένο διάστημα. Ενδεικτικό του όγκου των πράξεων είναι ότι την περίοδο 2023-2024 εισέρρευσαν στην ελληνική αγορά ακινήτων 4,93 δισ. ευρώ από το εξωτερικό, μεγάλο μέρος των οποίων αφορούσε το πρόγραμμα «χρυσή βίζα».

Η «καυτή» διετία

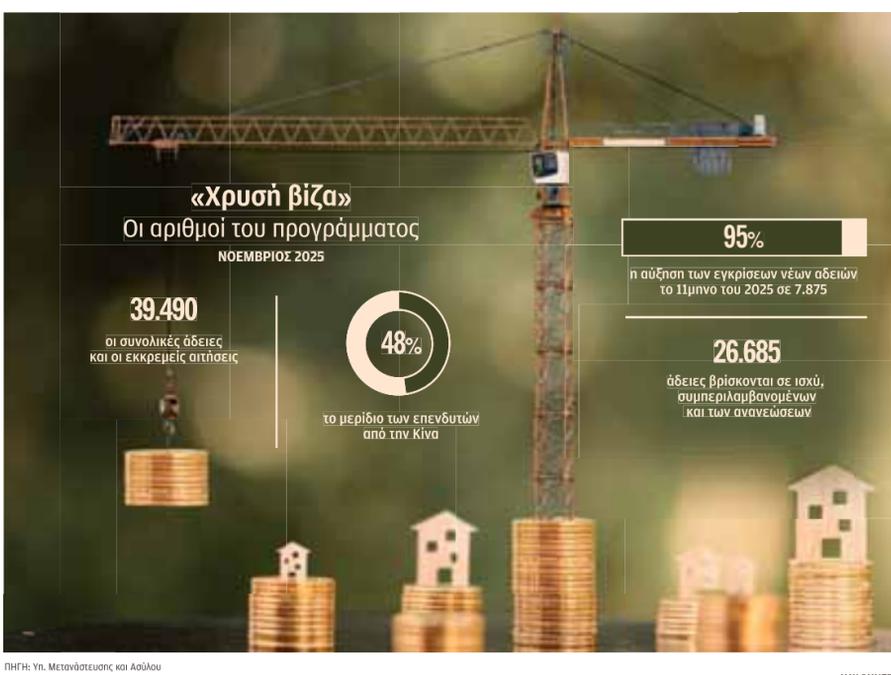
Με βάση τα στοιχεία του υπ. Μετανάστευσης και Ασύλου, μαζί με τις αιτήσεις για ανανεώσεις υφιστάμενων αδειών (έχουν ολοκληρωθεί τα πρώτα πέντε χρόνια ισχύος τους), υπολογίζεται ότι το πρόγραμμα από τα μέσα του 2014, όταν και ξεκίνησε, έχει αξιοποιηθεί μέχρι σήμερα από 39.490 επενδυτές, χωρίς να υπολογίζονται τα μέλη των οικογενειών τους. Ωστόσο, θα πρέπει να τονιστεί ότι σχεδόν το 50% αυτών των επενδύσεων καταγράφεται στη διετία 2023-2024, όταν προκλήθηκε επενδυτικός «πανικός» μετά τις διαδοχικές τροποποιήσεις στο ελάχιστο ύψος του ορίου επένδυσης για τη χορήγηση αδειών διαμονής. Η προσπάθεια της κυβέρνησης να περιορίσει την απορρόφηση ακινήτων από ξένους επενδυτές μέσω του προγράμματος «χρυσή βίζα»

προκάλεσε τελικά το αντίστροφο αποτέλεσμα, καθώς συνέρρευσαν κατά χιλιάδες οι ενδιαφερόμενοι, προκειμένου να κατοχυρώσουν την άδεια με τα χαμηλότερα όρια.

Είναι χαρακτηριστικό ότι, καθώς εξετάζονται οι αιτήσεις αυτές, παρατηρείται και μεγάλη αύξηση στις νέες άδειες που χορηγούνται. Το 11μνο του 2025 εγκρίθηκαν 7.875 νέες άδειες αρχικού επενδυτή, 95% περισσότερες από το αντίστοιχο διάστημα του 2024. Οι αριθμοί αυτοί αναμένεται να παραμείνουν το ίδιο υψηλοί και φέτος, καθώς συνεχίζεται η εξέταση των σημαντικών εκκρεμοτήτων που εξακολουθούν να υφίστανται.

Το 11μνο του 2025 εγκρίθηκαν 7.875 νέες άδειες αρχικού επενδυτή, 95% περισσότερες από το αντίστοιχο διάστημα του 2024.

Το θετικό πάντως είναι ότι από τον Απρίλιο του 2025 και μετά παρατηρείται μια σημαντική αποκλιμάκωση του αριθμού των νέων αιτήσεων που υποβάλλουν οι επενδυτές. Αυτό σημαίνει ότι τα νέα, υψηλότερα όρια που έχουν θεσπιστεί αποδίδουν καρπούς. Συγκεκριμένα, με βάση τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία που αφορούν τον Νοέμβριο του 2025, υποβλήθηκαν μόλις 377 νέες αιτήσεις, αριθμός που είναι μειωμένος κατά 58,7% σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα του

ΠΗΓΗ: Υπ. Μετανάστευσης και Ασύλου

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

2024. Συνολικά το 11μνο του 2025 (Ιανουάριος - Νοέμβριος) καταγράφεται πτώση κατά 18%, σε 6.614 νέες αιτήσεις, έναντι 8.059 την ίδια περίοδο του προηγούμενου έτους.

Υπενθυμίζεται ότι σήμερα το ελάχιστο όριο επένδυσης για λήψη άδειας διαμονής μέσω της απόκτησης ακινήτου διαμορφώνεται σε 800.000 ευρώ στην Αττική, στον Δήμο Θεσσαλονίκης και στα μεγάλα νησιά με ελάχιστο μόνιμο πληθυσμό 3.100 κατοίκων. Στην υπόλοιπη χώρα το

όριο επίσης έχει αυξηθεί από τις 250.000 ευρώ στις 400.000 ευρώ. Οι ενδιαφερόμενοι μπορούσαν να κατοχυρώσουν άδεια με το προηγούμενο και ελκυστικότερο καθεστώς εφόσον είχαν υπογράψει προσυμφωνία ή ιδιωτικό συμφωνητικό μέχρι την 1η Αυγούστου 2024, ενώ είχαν χρονικό περιθώριο μέχρι και τον Απρίλιο του 2025 προκειμένου να προχωρήσουν σε οριστικό συμβόλαιο.

Όσον αφορά την εξέλιξη των αδειών ανά χώρα, παρατηρούνται σημαντικές αυξήσεις σε αρκετές

χώρες. Στην κορυφή της λίστας με τη μεγαλύτερη άνοδο βρίσκεται η Τουρκία, με αύξηση κατά 158% τον τελευταίο χρόνο (Νοέμβριος 2024 - Νοέμβριος 2025), σε 3.072 άδειες και μερίδιο 15,5% επί του συνόλου, που είναι το δεύτερο υψηλότερο. Αύξηση κατά 85% παρατηρείται και μεταξύ των αγοραστών από το Ισραήλ, που πλέον αριθμούν 594 άδειες και έχουν μερίδιο 3%, ευρισκόμενοι στην έκτη θέση της σχετικής λίστας. Στην κορυφή όμως παραμένουν οι επενδυτές από την Κίνα, με

μερίδιο 48% και 9.507 άδειες, αν και το ποσοστό τους έχει μειωθεί σημαντικά τα τελευταία χρόνια (στο απόγειό του είχε φτάσει το 70%-75%). Βασικό ρόλο για την εξέλιξη αυτή έχει διαδραματίσει η σταδιακή άνοδος του ελάχιστου ορίου, που έθεσε εκτός αγοράς αρκετούς ενδιαφερομένους από την Κίνα, οι περισσότεροι εκ των οποίων ήταν άνθρωποι μικρότερου και μεσαίου εισοδήματος.

Η αλλαγή χρήσης

Όπως δείχνουν πάντως τα νούμερα από τις νέες αιτήσεις, η πορεία του προγράμματος βρίσκεται σε τροχιά εξομάλυνσης, με το μεγαλύτερο ενδιαφέρον να εστιάζεται πλέον στην απόκτηση κατοικιών που έχουν προκύψει από αλλαγή χρήσης. Τέτοιες μετατροπές π.χ. γραφείων, αποθηκών, καταστημάτων και βιομηχανικών ακινήτων επιτρέπουν τη λήψη άδειας διαμονής με το προηγούμενο και φθηνότερο καθεστώς των 250.000 ευρώ, με αποτέλεσμα να παρατηρείται και σημαντικό ενδιαφέρον. Η πρόσφατη υπουργική απόφαση που προσδιόρισε και την εφαρμογή της διάταξης αυτής πρόκειται να δώσει νέα ώθηση, καθώς ξεκαθάρισε το τοπίο στην αγορά και θα επιταχύνει κάποιες από τις υφιστάμενες επενδύσεις που πραγματοποιούνται σε παλιά και εν πολλοίς εγκαταλελειμμένα κτίρια. Ταυτόχρονα, προσφέρει νέο απόθεμα κατοικιών προς ενοικίαση, ενώ για να εξασφαλιστεί η άδεια διαμονής, το προς απόκτηση ακίνητο απαγορεύεται να διατεθεί μέσω πλατφορμών βραχυχρόνιας μίσθωσης.

Αιζέντα

ΕΠΙΛΟΓΕΣ

25.1-2.2.26

Επιμέλεια: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ
kouroupakis@kathimerini.com.cy

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

Αυτά Που Σκοτώνεις

Στο πλαίσιο των προβολών του Ομίλου Φίλων Κινηματογράφου προβάλλεται στον κινηματογράφο Πάνθεον η ταινία «Αυτά Που Σκοτώνεις» του Ιρανο-Καναδού σκηνοθέτη Alireza Khatami, που έλαβε το Βραβείο Σκηνοθεσίας, στο Φεστιβάλ Σαντάντς 2025. Καθηγητής πανεπιστημίου στην Άγκυρα, ο Αλί αντιμετωπίζει οικογενειακά και επαγγελματικά προβλήματα. Επιπλέον, ο ξαφνικός θάνατος της μητέρας του τον φέρνει σε αντιπαράθεση με τις αδελφές και τον πατέρα του, τον οποίο αρχίζει να υποψιάζεται ως υπεύθυνο λόγω της βίαιης συμπεριφοράς του. Κινηματογράφος Πάνθεον, Διαγόρου 29, Λευκωσία. Δευτέρα 26 Ιανουαρίου, ώρα 8:30 μ.μ.

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ
ANAMNESIS

Η Γκαλερί Γκλόρια παρουσιάζει την έκθεση των Στέφανου Φιλίππου και Αναστασίας Σίβκοβα με τίτλο «ANAMNESIS». Η έκθεση περιλαμβάνει σχέδια, ακουαρέλες και καμβάδες, μέσα από τα οποία οι δύο καλλιτέχνες εξερευνούν τη μνήμη ως ζωντανή, εθραυστή και διαρκώς μεταβαλλόμενη εμπειρία. Στο επίκεντρο της έκθεσης βρίσκεται η κοινή πρόθεση των δύο δημιουργών να αποτυπώσουν στιγμές πριν ξεθωριάσουν. Κάθε έργο λειτουργεί ως θραύσμα μνήμης, διαμορφωμένο από προσωπικές εμπειρίες, συναισθήματα και αισθητηριακές εντυπώσεις. Τα έργα, άλλοτε ακριβή και άλλοτε εκφραστικά, αποτελούν οπτικά ίχνη τόπων, διαθέσεων και φευγαλέων στιγμών που άφησαν το αποτύπωμά τους. Μέσα από το χρώμα, την υφή και τη γραμμή, οι καλλιτέχνες προτείνουν μια βαθιά εσωτερική εξερεύνηση της μνήμης - του τρόπου με τον οποίο σχηματίζεται, διαλύεται και επανεμφανίζεται. Η έκθεση προσκαλεί τον θεατή όχι μόνο να παρατηρήσει, αλλά και να θυμηθεί. Γκαλερί Γκλόρια, Ζήνωνος Σώζου 3, Λευκωσία. Διάρκεια έως 30 Ιανουαρίου 2026.

ΕΚΘΕΣΗ

Η εξέλιξη της Χαρακτικής στην Ευρώπη

Το Δημοτικό Μουσείο Χαρακτικής Χαμηλή στη Λευκωσία παρουσιάζει από τις 21 Ιανουαρίου, με αφορμή την Κυπριακή Προεδρία στο Συμβούλιο της Ευρώπης, μια σημαντική έκθεση χαρακτικών από τη συλλογή του, σε επιμέλεια Helene Reeb, την «Εξέλιξη της Χαρακτικής στην Ευρώπη από τον 16ο αιώνα μέχρι σήμερα μέσα από έργα της συλλογής του Μουσείου Χαρακτικής Χαμηλή». Η έκθεση περιλαμβάνει μόνο τις δύο πρώτες τεχνικές της χαρακτικής, την ξυλογραφία και τη χαλκογραφία. Η έκθεση προσφέρει ένα νόημα των δύο βασικών τεχνικών της χαρακτικής, της ξυλογραφίας και της χαλκογραφίας στην Ευρώπη. Τα έργα έχουν επιλεγεί με κριτήρια την ποικιλία των περιόδων στις οποίες δημιουργήθηκαν, από τον 16ο αιώνα μέχρι και τη σύγχρονη περίοδο, καθώς και την ποικιλία των θεμάτων. Δίνεται έμφαση στην παρουσίαση των διαφορετικών μεθόδων των δύο τεχνικών. Στόχος της έκθεσης είναι να αναδείξει τη δημιουργικότητα των χαρακτών και την εφευρετικότητα τους στον ανταγωνισμό με τις τεχνικές του σχεδίου και της ζωγραφικής, μέσα από έργα που αποτελούν τόσο δημιουργίες όσο και αναπαραγωγές. Δημοτικό Μουσείο Χαρακτικής Χαμηλή, Αμμοχώστου 55-59 Λευκωσία. Διάρκεια έκθεσης έως 18 Απριλίου.

ΑΝΑΓΝΩΣΕΙΣ

Της ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΝΑΚΗ

Κι όλα μέλι-γάλα

«Πού είσαι». «Πουθενά ιδιαίτερα». «Ναι, ξέρω, έχω πάει εκεί». Ο διάλογος δεν θα μπορούσε παρά να έχει την υπογραφή του Τζιμ Τζάρμους. Είναι από την τελευταία, βραβευμένη, ταινία του «Father Mother Sister Brother» αλλά αυτό δεν έχει και τόση σημασία. Θα μπορούσε να είναι και ατάκα του Πάτερσον, από την ομώνυμη ταινία του 2016, του οδηγού λεωφορείου στη μικρή πόλη του Νιου Τζέρσεϊ: «Πώς τα πας με τη ζωή σου;» τον ρωτούν κι εκείνος απαντά: «Δεν έχω παράπονο». Η αντίδρασή του δεν είναι συμβατική ούτε τυποποιημένη.

Όπως και καμία από τις αντιδράσεις των προσώπων στο σινεμά του Τζάρμους. Τίποτα εκκωφαντικά. Όλα τόσο ήσυχα και τόσο διαφορετικά, απρόβλεπτα, αλλά όχι απρόσμενα, με μια κανονικότητα που ορίζεται από ρυθμούς εσωτερικούς, ρουτίνες ευρηματικές και αποκαλυπτικές για την ανθρωπότητα συνθήκη. Οι τρεις ιστορίες του «Father Mother Sister Brother» διαδραματίζονται σε τρεις πόλεις: Νιου Τζέρσεϊ, Δουβλίνο και Παρίσι. Και οι τρεις περιστρέφονται γύρω από γονείς και ενήλικα παιδιά. Μόνοι σύνδεσμοι, κάποια κοινά μοτίβα, όπως skateboarders που εισβάλλουν στην εικόνα, σε αργή κίνηση, ρολόγια χειρός και η φράση «Bob's your uncle», ιδιωματική έκφραση που σημαίνει «κι όλα μέλι-γάλα». Ο πατέρας (το alter ego του σκηνοθέτη, Τομ Φόυερς) που μοιάζει αδύναμος και ανήμπορος να αντιμετωπίσει οικονομικά τη ζωή του, αλλά δεν είναι. Ξαπατά τα παιδιά του. Η ασήπτη συγγραφέας με τις δύο μεγάλες κόρες που συναντάει μια(;) φορά το τόσο, για ένα τελετουργικό βρετανικό τσάι. Γύρω από το τραπέζι, καθώς γεμίζουν τα φλιτζάνια και καταναλώνονται αργά και ανόρεχτα διάφορες λιχουδιές, οι διάλογοι θυμίζουν ιστορίες μικρών κορτσιών που προσπαθούν, μάταια, να κερδίσουν την προσοχή και την αγάπη μιας βασανιστικής (και για την ίδια) απόμακρης μητέρας. Δυο διδύμα αδελφια οδηγούν προς το άδειο σπίτι των, αντισυμβατικών, γονιών τους, που σκοτώθηκαν σε αεροπορικό δυστύχημα (στο μικρό αεροπλάνο που συντετριβή, πιλότος ήταν η μητέρα τους). Καθισμένοι στο πάτωμα του, χαρακτηριστικό, παριζιάνικο διαμερίσματος σε μια παλιά μονοκατοικία, απλώνουν φωτογραφίες και ενθυμιάματα, ένα άτυπο μνημόσυνο όπου οι νεκροί άπονο ιστοίμη θέσει με τους ζωντανούς. Οι απόντες είναι διαρκώς παρόντες.

Τρεις διαφορετικές ιστορίες, που ξεδιπλώνουν, αθόρυβα, την πολυφωνία της ζωής και των σχέσεων. Με τη σταθερή προτίμηση του Τζάρμους στις παύσεις, στα άρρητα, στις μισοτελειωμένες φράσεις, στις μικρές κινήσεις, στα χρώματα που συνθέτουν το περιβάλλον, αλλά και τον ενδυματολογικό κώδικα των ηρώων. Τρεις ιστορίες, οι δύο με τον ένα γονέα που ορίζει την ατμόσφαιρα, να εμπεριέχει το παρελθόν και το παρόν, η τρίτη χωρίς κανέναν. Τα διδύμα είναι ορφανά. Οι συνθήκες είναι κάπως άβολες, η συνέχεια διακεκομμένη, τα τραύματα εμφανή.

Τι είναι οικογένεια; Ο Τζάρμους απαντάει με ερώτηση. Δεν φαίνεται να υπάρχει κάποιο σχήμα πλήρες, άρτιο και αρραγές. Από κάπου θαμπάζει. Θα έχει ρωγμές, απουσίες και σιωπές· πολλές σιωπές. Γονείς ανέτοιμοι για τον ρόλο τους, παιδιά που προσπαθούν να βρουν τη θέση τους στον κόσμο, ιδιότητες που αναπαράγονται ατελείς. Επισκέψεις με προσμονή που δεν δικαιώνεται. Οι προθέσεις δεν είναι ψευδείς· κάθε άλλο. Η «συνάντηση», όμως, παραμένει, διαρκώς, το ζητούμενο. Σαν τα μέλη των οικογενειών να διασταυρώνονται σε μια προσπάθεια να συνομιλήσουν. Να «δούν» ο ένας τον άλλον, να κατανοήσουν, να συμβάλουν στη σχέση. Στο τέλος, τι απομένει; Αποθηκεύονται οι ζωές όπως τα έπιπλα από το πατρικό, που τα διδύμα αδελφια στοιβάζουν σε μια νοικοιασμένη αποθήκη. Στοιβάζονται για να τακτοποιηθούν. Κάποτε και αν.

ΘΕΑΤΡΟ

Σ' εσάς που με ακούτε

Ο ΘΟΚ παρουσιάζει το έργο «Σ' εσάς που με ακούτε» της Λούλας Αναγνωστάκη, σε σκηνοθεσία Θανάση Γεωργίου. Οι συντελεστές της παράστασης καλούνται να υπερπητήσουν ένα έργο εντυπωσιακά ζωντανό στο σήμερα, μεταμορφώνοντας το κλειστό βερολινέζικο δωμάτιο σε μια ανοιχτή αρένα σιωπηλής διαμαρτυρίας, στην οποία το ιδιωτικό διαπλέκεται με το δημόσιο και το ατομικό με το συλλογικό βίωμα. Εννιά πρόσωπα συναντιούνται σε ένα διαμέρισμα στο πολυπολιτισμικό Βερολίνο. Έξω, η πόλη βρίσκεται σε αναβρασμό - συγκεντρώσεις, επεισόδια, αναταραχές. Ο Άγης, συγγραφέας, προετοιμάζεται για ένα φιλερινικό φόρουμ κατά της παγκοσμιοποίησης, ενώ η Σοφία κουνά για μια παράνομη αλλά ελπιδοφόρα συναλλαγή. Ξαφνικά, ο αντίλαλος της πόλης εισβάλλει

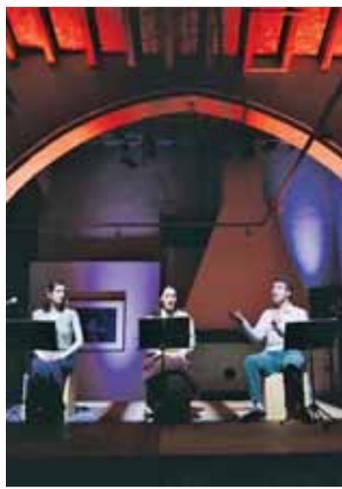
στο «μέσα» και μετατρέπεται σε μια νοητή διάδωλοση. Το ένα πρόσωπο μετά το άλλο μιλάει σε ένα φανταστικό ακροατήριο, ανασύροντας τραύματα, κρυφές επιθυμίες και ανεκλήρωτες προσδοκίες. Παίζουν: Θανάσης Γεωργίου, Σταύρος Δημόπουλος, Φάνος Θεοφάνους, Σοφία Καλλή, Μελίνα Κουτσόφτα, Ανδρέας Κούτσουμπα, Μαρία Κωνσταντίνου / Ραφαέλλα Καβάζη, Κρις Σπύρου, Νιόβη Χαράλαμπος. Παραστάσεις στη Λευκωσία από 31 Ιανουαρίου, κάθε Παρασκευή, Σάββατο στις 8:00 μ.μ. και Κυριακή στις 6:00 μ.μ. Θέατρο ΘΟΚ, Νέα Σκηνή «Νίκος Χαράλαμπος». Ακολούθως παραστάσεις στη Σωτήρα, στη Λάρνακα, στη Λεμεσό και στην Πάφο. Η παράσταση συστήνεται για θεατές άνω των 15 ετών. Πληροφορίες www.thoc.org.cy και τηλέφωνο 7772717.

ΣΥΜΦΩΝΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΚΥΠΡΟΥ

Μουσική Δωματίου 4

Ο εξάρτων Wolfgang Schroeder, ο κορυφαίος βιολοντσελίστας Jakub Otcenasek και η κορυφαία βιολίστα Κυμικό Okutomi της Συμφωνικής Ορχήστρας Κύπρου, ενώνουν δυνάμεις με τη διακεκριμένη πιανίστα Γκεργκάντα Γκεοργκίεβα παρουσιάζοντας δύο ορόσημα του ρεπερτορίου της ρομαντικής περιόδου. Στη συναυλία του, Κουαρτέτο με πιάνο της Σ.Ο.Κ., αντιπαραβάλλει την γαλλική ραφινάρισμένη κομψότητα του Gabriel Faure, με το χαρακτηριστικό Γερμανικό πάθος και τη δραματικότητα του Johannes Brahms. Το κουαρτέτο με πιάνο αρ. 1 σε Ντο ελάσσονα του Faure, αναμειγνύει μια φωτεινή γοητεία με ένα λεπτό συναισθηματικό βάθος, ενώ βρήθει από λαμπρές αρμονίες και εκλεπτυσμένες μελωδίες. Το κουαρτέτο με πιάνο αρ. 1 σε Σολ ελάσσονα του Brahms, σχεδόν συμφωνικό σε εύρος, διακρίνεται από ισχυρά δραματικά στοιχεία, ενώ κορυφώνεται με το εκρηκτικό φινάλε Rondo alla Zingarese. Λευκωσία: Σάββατο 31 Ιανουαρίου - Θέατρο Παλλάς, Πύλη Πάφου, ώρα 8:00 μ.μ. Λάρνακα: Κυριακή 1 Φεβρουαρίου 2026 - Δημοτικό Θέατρο Γ. Λυκούργου, ώρα 8:00 μ.μ. Πληροφορίες τηλέφωνο 22463144, www.cyso.org.cy

ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ

Η Άλλη Εποχή

Μετά από τη θερμή ανταπόκριση του κοινού, το Φανταστικό Θέατρο παρουσιάζει νέο κύκλο παραστάσεων του θεατρικού αναλογίου «Η Άλλη Εποχή», στο Δημοτικό Μουσείο Χαρακτικής Χαμηλή στη Λευκωσία, σε κείμενο-σκηνοθεσία Μαγδαλένας Ζήρα, βασισμένο στο αφήγημα της Μάγδας Κιτρομηλίδου. Το αυτοβιογραφικό αφήγημα της Μάγδας Κιτρομηλίδου παρουσιάζεται για πρώτη φορά στη σκηνή, σε διασκευή-δραματοποίηση και σκηνοθετική επιμέλεια της Μαγδαλένας Ζήρα, φωτίζοντας μια ξεχωριστή πτυχή της ελληνικής και κυπριακής ιστορίας. Για το έργο: Απρίλιος 1941. Μια παρέα Κύπριων φοιτητών παγιδεύονται στην Αθήνα με την εισβολή των Γερμανών. Μέσα στη δινη του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, οι νεαροί αυτοί άνθρωποι προσπαθούν να αντισταθούν στον φασισμό, βιώνοντας ταυτόχρονα τις πρώτες μεγάλες καθοριστικές εμπειρίες της ζωής τους, τον έρωτα, την απώλεια, την προδοσία, την αναμέτρηση με την ίδια την ιστορία. Ηθοποιοί: Νάγια Αναστασιάδου, Μαρία Μασώνου, Λουκάς Προκοπίου. Μουσική: Αντώνης Αντωνίου. Παραστάσεις: 28, 30, 31 Ιανουαρίου και 4, 6, 7 Φεβρουαρίου στις 8 μ.μ., 1 και 8 Φεβρουαρίου στις 6:00 μ.μ. Δημοτικό Μουσείο Χαρακτικής Χαμηλής, Αμμοχώστου 55 - 59, Λευκωσία.

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ | Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Πολιτική στα τάρταρα, πολιτισμός στα σύννεφα

Οι εποχές που ζούμε την τελευταία πενταετία - αν όχι και περισσότερο - είναι κατακλυσμιαίες, όλα παίζονται στο ζάρι. Η διεθνής έννομη τάξη διασαλεύεται, διασφαλισμένα ανθρώπινα δικαιώματα ξαναπαίονται στη δημόσια συζήτηση, οι καταφανώς καταπατούνται, με χαρακτηριστικό παράδειγμα ό,τι συμβαίνει στη Γάζα, αλλά και όσα διαδραματίζονται στο Ιράν, όπου όλα γίνονται μακριά από τα φώτα της δημοσιότητας και των ολιγόλεπτων βίντεο των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, σιωπή απ' όλους. Μία σιωπή που «δικαιολογείται» μέσω ενός αντιαμερικανισμού, που τροφοδοτείται και ενισχύεται εξαιτίας της αλληλοπρόσβαλλης συμπεριφοράς του Αμερικανού προέδρου Ντόναλντ Τραμπ.

Οι διεθνείς εξελίξεις είναι τέτοιες που κανείς δεν μπορεί να αισθάνεται ασφαλή, καμία χώρα και κανείς άνθρωπος, με τους πολιτικούς να μην μπορούν πια να αρθρώσουν σοβαρό και στιβαρό λόγο, σε όλο τον κόσμο. Κι εδώ σε εμάς βέβαια, τα πράγματα δεν είναι καθόλου καλύτερα. Τα παραδοσιακά μεγάλα κόμματα μοιάζουν να είναι εγκλωβισμένα σε ρητορικές περασμένων δεκαετιών. Νομίζουν πως έχουν τον τρόπο να αφουγκραστούν τους νέους δουλεύοντας με ειδικούς στα

μέσα κοινωνικής δικτύωσης, αλλά πόρρω απέχουν από το να «προσεταιρισθούν» τη νέα γενιά, δεν ξέρουν καν τι θέλουν οι νέοι άνθρωποι, οι ηλικίες των 18-25, πόσο μάλλον οι μαθητές και οι μαθήτριες Λυκείου... και έτσι ο Φειδίας και το κάθε κομματίδιο - που ιδρύθηκε ή θα ιδρυθεί - και που έχει «διαβάσει» τις ανησυχίες τους και τις έχει με τον τρόπο του επεξεργαστεί, σερβίρει εύχως ατάκες και λύσεις.

Εναντίον του συστήματος, εναντίον της διαφθοράς, εναντίον της κακοδιαχείρισης δημοσίων πόρων, πάταξη της εγκληματικότητας, αντιμετώπιση του οργανωμένου εγκλήματος... και εννοείται πως σε όλα κάνουν οι υπεύθυνοι μια τρύπα στο νερό! Με προεξάρχουσα την κυβέρνηση, η οποία μοιάζει να μην καταλαβαίνει ούτε πού πατά ούτε πού βρίσκεται! Και μαζί της τα λεγόμενα συγκυβερνώνα κόμματα, που δεν έχουν τίποτα να πουν ουσιαστικό, τα οποία βουλοπλέουν, αλλά περί άλλων τυρβάζουν.

Δεν ακούω και πολύ τα επιχειρήματα, τύπου, για το καλό των πολιτών να βρίσκουμε μεταξύ μας στη Βουλή, σημαντικά νομοσχέδια ψηφίζονται και ο κόσμος θα το δει. Αυτή είναι η δουλειά τους, να σκέφτονται πως η κοινωνία θα προοδεύ-

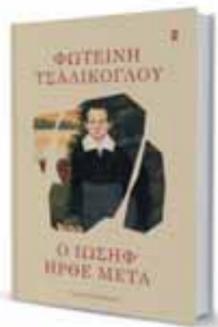
ει, ή μία από όσα έχουν «υπογράψει» στο κοινωνικό τους συμβόλαιο με την κοινωνία των πολιτών. Αυτό που πρέπει να κάνουν και δεν το κάνουν, είναι και πώς θα συγκρατούν τις νέες γενιές από εκείνους που πουλούν φούκα για μεταξωτές κορδέλες, από εκείνους που εμπορεύονται την ελπίδα και καπνίζουνται έννοιες όπως η πατρίδα, η ενσυνείδηση, το γενικό καλό...

Κανένα κόμμα συγκροτημένα δεν κάνει τίποτα από τα παραπάνω και συγχωρήστε μου το αφοριστικό πνεύμα, αλλά μετά από όσα έγιναν με τη διαδρομή του βίντεο είδατε καμία ουσιαστική κίνηση ή δήλωση περί του ουσιάδους; Δύο παραπάνω έτσι για τα μάτια του κόσμου... Είδατε να αναλαμβάνει ποτέ ευθύνες ο τώως υπουργός Δικαιοσύνης για το χάλι της δημόσιας τάξης; Όχι, κανονιστική και όλα ξανά στο μαγγανοπήγαδο και όποιος αντέξει!

Και σε όλα τα παραπάνω, θα πει κάποιος, ποιος είναι ο ρόλος του Πολιτισμού, τι μπορεί να κάνει το θέατρο, το βιβλίο, η μουσική, τα εικαστικά, ο κινηματογράφος; Πολλά, πάρα πολλά, αν και σίγουρα δεν θα λύσουν τα πολλά και συσσωρευμένα προβλήματα των κοινωνιών. Πώς όμως προσπαθούν οι μεγάλοι φορείς πολιτισμού

της χώρας, προεξάρχοντας του υφυπουργείου Πολιτισμού, ακολουθούμενο από τον Θεατρικό Οργανισμό Κύπρου, την Κυπριακή Ακαδημία Επιστημών, Γραμμάτων και Τεχνών, τους Λογοτεχνικούς Συλλόγους και Ενώσεις, το ελεύθερο θέατρο. Καλά τα διάφορα προγράμματα, οι τελετές, τα συνέδρια και οι ημερίδες, οι sold out παραστάσεις, αλλά στην εποχή μας έχουμε ανάγκη και από δραστηριότητες επεμβάσεις και αισθημάτων που δεν καταβάλλονται προσπάθειες, αλλά έγνοια για τον άρτον τον επιούσιον, ή για το άρτος και θεάματα και για έναν ακτιβισμό με παρωπίδες.

Ζούμε όμως σε εποχές που όλα βρίσκονται σε ισορροπία τρέμου και πρέπει κάτι να γίνει, φτάνει με τα φρου-φρου και αρρώματα. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας κ. Νίκος Χριστοδουλίδης ξεκίνησε την ομιλία του στο Στρασβούργο, στα εγκαίνια της έκθεσης του Γραφείου Τύπου και Πληροφοριών «Μύθοι της Κύπρου», με τη φράση «Αν έπρεπε να τα ξανακάνω όλα από την αρχή, θα ξεκινούσα με τον πολιτισμό», που αποδίδεται στον Ζαν Μονέ. Γιατί δεν κάνει πράξη τον λόγο του στη χώρα του; Ή μήπως δεν χρειάζεται να ξανακάνουμε τίποτα από την αρχή και έννοια μας;

ΟΙ ΛΈΞΕΙΣ στο μυθιστόρημα της ομότιμης καθηγήτριας Ψυχολογίας Φωτεινής Τσαλικόγλου είναι βουτηγμένες στην οδύνη αληθινών ζωών, όχι επινοημένων.

«Αναζήτιστα το νόημα, όχι το σοκ, τη διερώτηση, όχι την ωμή αναπαράσταση. Εξακολουθώ να αναρωτιέμαι για τα όρια, τις δυνατότητες, τα ομολογημένα και ανομολόγητα κίνητρα της λογοτεχνικής γραφής όταν έρχεται αντιμέτωπη με ένα τέτοιο υλικό», λέει η συγγραφέας.

Ό,τι μας πονάει ζητάει να ειπωθεί

Η Φωτεινή Τσαλικόγλου καταφέρνει να μην ξεχαστούν στη σιωπή όσοι δεν άντεξαν και έφυγαν

ΦΩΤΕΙΝΗ ΤΣΑΛΙΚΟΓΛΟΥ
«Ο Ιωσήφ ήρθε μετά»
Εκδ. Καστανιώτη, 2025, σελ. 208

της **ΤΑΣΟΥΛΑΣ ΕΠΤΑΚΟΙΛΗ**

Υπάρχουν λέξεις χωρίς κανένα βάρος. Σκορπάνε στο πρώτο φύσημα του αέρα και χάνονται, σαν να μη γράφτηκαν, σαν να μη διαβάστηκαν ποτέ. Κι άλλες που δυσκολεύονται να τις προσπεράσεις, να τις διαχειριστείς, ακόμη και να τις αντέξεις μερικές φορές. Κολλάνε, θαρρείς, πάνω σου, σε ακολουθούν, μένουν στο μυαλό σου, τις παιδεύεις όπως η γλώσσα το δόντι που πονάει. Γιατί είναι βουτηγμένες στην οδύνη αληθινών ζωών, όχι επινοημένων. Τέτοιες είναι οι λέξεις του νέου μυθιστορήματος της ομότιμης καθηγήτριας Ψυχολογίας Φωτεινής Τσαλικόγλου «Ο Ιωσήφ ήρθε μετά» (Εκδόσεις Καστανιώτη).

«Πέντε όροφοι ψηλά, βγήκες στο μπαλκόνι, παραμέρισες τις γλάστρες, σκαρφάλωσες στο πεζούλι. Παιώνιες, χρυσάνθεμα, κυκλάμινα, ανεμώνες, οι σιωπηλοί μάρτυρες. Ήταν άνοιξη, τα δέντρα πετούσαν στα πουλιά τους. Ήταν έξι τα ξημερώματα. Βούτηξες στο κενό, ένα δέντρο συγκράτησε το σώμα σου. Επεσες στα μαλακά, με εκδορές και γδαρσίματα στο πρόσωπο. Σπκώθηκες δίχως δυσκολία, ίσως με μια κάποια εκπληξη, τίναξες το χώμα από τη νυχτική σου, σκούπισες τα αίματα στο πρόσωπο, κουτσαίνοντας διέσχισες τον μικρό κήπο,

η κεντρική πόρτα ήταν ανοιχτή, ανέβηκες ξανά τα σκαλιά μέχρι τον πέμπτο, ούτε αργά ούτε βιαστικά, με μια συχία, βγήκες πάλι στο μπαλκόνι, τη δεύτερη φορά το πέτυχες. Όταν ξύπνησα, η Σήμανση ήταν εκεί. Χωροφύλακες, νοσοκόμοι... Κοίταξα από ψηλά. Είδα ένα λευκό σεντόνι λερωμένο από χώμα και αίμα να σκεπάζει ένα πράγμα. Από ψηλά, φαινόταν μια σταλιά. Αυτό το σκεπαμένο πράγμα ήσουν εσύ. Πώς γίνεται να γίνεται;». Σε στοιχειώνουν οι εικόνες, οι λέξεις κόβουν

σαν λεπίδες. Ο Ιωσήφ έρχεται στη ζωή στη θέση του αδερφού του, που δεν πρόλαβε να γεννηθεί, και σκορπάει γύρω του πόνο και σκοτάδι. Εξωθεί στην αυτοχειρία τη μητέρα και τον πατέρα του, δολοφονεί τον σύζυγο της ερωμένης του, μεταφέρεται από τη φυλακή σε ψυχιατρική δομή. Τα κομμάτια του παζλ μιας οικογένειας σκορπίζουν εδώ κι εκεί. Πώς γίνεται να γίνεται, σ' αλήθεια; Μένει η Θάλεια, η μεγαλύτερη αδελφή του, ολομόναχη σ' ένα διαμέρισμα της οδού Πιπίνου

στην Κυψέλη, να παλεύει με τις αναμνήσεις, τα μυστικά, τα αναπάντητα ερωτήματα, την αγωνία για τα γονίδια που και η ίδια κουβαλάει – για τον σπόρο του κακού. Κι έπειτα οι λέξεις γίνονται για εκείνη δρόμος διαφυγής και λύτρωσης. Η ιστορία της θα ειπωθεί, θα γραφτεί, θα διαβαστεί, θα μείνει. «Η γραφή σώζει από τον οριστικό χαμό».

Ίσως τελικά αυτό να είναι η δικαιοσύνη που προσφέρει στην Ανθή, στον Μάρκο, στον Ιωσήφ και στη Θάλεια η Φωτεινή Τσα-

Μια στιγμή πριν από το τίποτα. Η Φωτεινή Τσαλικόγλου διασώζει ιστορίες ανθρώπινες.

λικόγλου: με μια γλώσσα λιτή, που δεν προσπαθεί να προκαλέσει εύκολη συγκίνηση, καταφέρνει να μην ξεχαστούν στη σιωπή όσοι δεν άντεξαν και έφυγαν, αλλά και να μην πάνε χαμένες οι ραγισμένες ζωές εκείνων που έμειναν. «Αναζήτιστα το νόημα, όχι το σοκ, τη διερώτηση, όχι την ωμή αναπαράσταση. Εξακολουθώ να αναρωτιέμαι για τα όρια, τις δυνατότητες, τα ομολογημένα και ανομολόγητα κίνητρα της λογοτεχνικής γραφής όταν έρχεται αντιμέτωπη με ένα τέτοιο υλικό», λέει η ίδια η συγγραφέας.

Με μάτια κλειστά

Διάβασε τις 208 σελίδες αυτής της σύγχρονης τραγωδίας απνευστί στη διάρκεια ενός πολυώρου αεροπορικού ταξιδιού. Κλείνοντας το βιβλίο –και τα μάτια μου– για αρκετά λεπτά μετά, ένιωσα σαν να αιωρούμαι πάνω από την πολυκατοικία της Κυψέλης, βλέποντας τις παιώνιες, τα χρυσάνθεμα, τα κυκλάμινα, τις ορτανσίες της Ανθής, σχεδόν αγγίζοντάς τα.

Η γραφή της Φωτεινής Τσαλικόγλου διατηρεί την υγρασία στο ανθισμένο μπαλκόνι της νεκρής μητέρας, αποτρέπει τον μαρασμό. Κάνει τον αναγνώστη να βουρκώνει αλλά και να κατανοεί, να συναισθάνεται. Να συνειδητοποιεί πως ό,τι μας πονάει βαθιά ζητάει να ειπωθεί για να κλείσει το τραύμα και πως πάντα υπάρχει μια ρωγμή, ακόμη και στο (πιο) αποτρόπαιο.

Theodoros Terzopoulos
WAITING FOR GODOT
by Samuel Becket

(Περιμένοντας τον Γκοντό)

NEW DATES
12, 13.03.2026

Διοργανωτές: Δήμος Νicosias, Δήμος Λευκωσίας, Δήμοτικό Θέατρο Λευκωσίας

Χορηγοί: opap CYPRUS part of allwyn, CYPRUS PUBLIC TRANSPORT, H ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, SIGMA THEATRE, wizguide

Χορηγός Επικοινωνίας: H ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Εισιτήρια | Tickets

NicosiaMunicipal Theatre

Κλείτος Κλείτου
Ειρήνη Πελαγία
Η ΓΙΑΓΙΑ ΜΟΥ
Η ΚΥΡΙΑΚΟΥ
του Αντρέα Νικολαΐδη

18 & 19.03.2026

Δημοτικό Θέατρο Λευκωσίας

Παραγωγή: ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ

Χορηγοί: opap CYPRUS part of allwyn, more.com

Χορηγός Επικοινωνίας: H ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Της ΕΛΕΝΗΣ ΞΕΝΟΥ

Συναντηθήκαμε στο σπίτι μου, πρωί, γύρω στις 9:00, έξω εκανε πολύ κρύο. Έφτιαξα γαλλικό καφέ και πρότεινα να καθίσουμε στο τραπέζι εργασίας, το ίδιο τραπέζι όπου εδώ και μήνες κάναμε τα μίτινγκ για την προετοιμασία της έκθεσης «Αγροποικτική: χώματα/σώματα». Μια δική της επιμελητική πρόταση που σε λίγες μέρες εγκαινιάζεται στο πλαίσιο του πολιτιστικού προγράμματος της Κυπριακής Προεδρίας. Βίωσα μαζί της όλη τη διαδρομή από την ιδέα στην υλοποίηση, ούσα και εγώ στην ομάδα έργου. Και αυτός είναι ένας επιπρόσθετος λόγος που θέλησα να βρεθώ απέναντί της με τη δημοσιογραφική μου ιδιότητα. Γιατί αισθάνθηκα από πρώτο χέρι τα ερωτήματα που η Έλενα Πάρπα, ιστορικός Τέχνης, φίλη και συναδέλφισσα, επιδιώκει να εγείρει μέσα από αυτή την εποχή της κλιματικής κατάρρευσης, η σχέση μας με το τοπίο που στο παρελθόν συνδέθηκε με κατανοήσιμα ταυτότητας, μπορεί σήμερα να γίνει πιο συμποικτική και λιγότερο ανθρωποκεντρική ή για να το θέσω όπως η ίδια διερωτάται, πώς μετατοπίζουμε το βλέμμα μας σε μια άλλη θέαση του κόσμου, πιο ανατρεπτική και ενδεχομένως πιο οραματική.

Η αναζήτηση

–Ποια είναι τα δικά σου ερωτήματα που σε οδήγησαν στη συμπλοκή χώματος/σώματος στο εγχώριο εικαστικό τοπίο;

– Έχει να κάνει με μια ευρύτερη μελέτη της ιστορίας της Τέχνης στην Κύπρο στην οποία η έννοια που ακολουθώ εδώ και χρόνια είναι αυτή του τοπίου. Μια έννοια που την κοιτάξα από διάφορες πλευρές σε μια προσπάθεια κατανόησης πώς προσδίδουμε ταυτότητα στο τοπίο και αντίστροφα πώς η εμπειρία του τοπίου επηρεάζει τον τρόπο που κατανοούμε εμείς τον εαυτό μας. Αυτή η αμφίδρομη σχέση καθόρισε τον τρόπο που βλέπω και τα έργα των ιστορικών καλλιτεχνών της πρώτης γενιάς στα οποία αποτυπώνεται μια βιωματική σχέση με το τοπίο.

–Πώς ορίζουμε την έννοια τοπίο;

–Είναι πολύπλευρη ανάγνωση, αλλά εάν έπρεπε να το ορίσουμε με δύο λόγια θα έλεγα πως είναι η φύση ή το δομημένο περιβάλλον, όπως τα παρατηρείς από απόσταση. Στη θεωρία συναντούμε συχνά τον όρο «τοπίο» ως πολιτισμική συνθήκη. Κι αυτό επειδή προϋποθέτει την ύπαρξη ανθρώπινης παρουσίας, η οποία μεταφράζει, ερμηνεύει, αναπαριστά, μετατρέπει πληροφορίες σε εικόνα και νόημα.

–Και στα έργα των ιστορικών μας καλλιτεχνών πώς προσεγγίζεται το τοπίο;

–Είναι ενδιαφέρον ότι σε πολλά από τα έργα τους η απόσταση ανάμεσα στον καλλιτέχνη και το τοπίο περιορίζεται. Οι Κύπριοι καλλιτέχνες, λόγω της άμεσης και βιωματικής τους σχέσης με τη φύση, δεν αντιμετωπίζουν το τοπίο ως κάτι εξωτερικό ή αποστασιοποιημένο, όπως συχνά συνέβαινε σε άλλα ευρωπαϊκά συμφραζόμενα. Καθώς η ζωή στην Κύπρο μέχρι πρόσφατα ήταν στενά δεμένη με την αγροτική εμπειρία, το τοπίο, όπως και οι μορφές της αγρότισσας και του αγρότη, εμφανίζονται στο έργο των ιστορικών καλλιτεχνών ως βιωμένες πραγματικότητες, άξιες παρατήρησης και αναπαράστασης.

–Μέσα και από την ανάγκη τους, υποθέτω, να εκφράσουν την ταυτότητά τους;

–Σίγουρα. Ας μην ξεχνάμε ότι οι καλλιτέχνες αυτοί δρουν σε συνθήκες αποικιοκρατίας, επομένως το να ζωγραφίζουν τον τόπο σου αποτελεί μια ιδεολογικά φορτισμένη πράξη: μια προσπάθεια να τον δεις με τα δικά σου μάτια και όχι μέσα από το βλέμμα του

Άποψη της έκθεσης «Αγροποικτική: χώματα/σώματα». Σε πρώτο πλάνο, το έργο του Αδαμάντιου Διαμαντή «Φυτεύτεριες» (1932-1933). Αρχιτεκτονικός σχεδιασμός: Ελεονώρα Αντωνιάδου.

ΕΛΕΝΑ
ΠΑΡΠΑ

Μια επιμελητική πρόταση μετατόπισης του βλέμματος

Η δρ Έλενα Πάρπα επιμελήτρια της έκθεσης «Αγροποικτική: χώματα /σώματα» μιλάει στην «Κ» για την εμπειρία του τοπίου

“

Πώς συνδεόμαστε σήμερα με τις «Φυτεύτεριες» του Διαμαντή έχοντας επίγνωση ότι ενδεχομένως να μην υπάρχει πια μέσα στο τοπίο η φροντίδα, η αγάπη και οι γνώσεις τους για τη γη;

αποικιοκράτη παρατηρητή. Παράλληλα, το τοπίο δεν περιορίζεται σε ζήτημα ταυτότητας, αλλά συνδέεται άρρηκτα με έννοιες όπως η φύση, ο τόπος, η γη και το χώμα, ένα πλέγμα σημασιών από το οποίο δύσκολα μπορεί να απομονωθεί.

–Αυτές οι συνειδητοποιήσεις επλάσσουν το σκεπτικό της έκθεσης;

–Μέσα στα χρόνια συνδέθηκαν κάποια από αυτά τα ιστορικά έργα όπως οι «Φυτεύτεριες» – του Διαμαντή.

–Γιατί ειδικά με τις «Φυτεύτεριες»;

–Ενδιαφέρον ερώτημα το «γιατί». Κάποτε ξέρεις οι επιλογές μοιάζουν συγκυριακές, ή νομίζεις ότι είναι, όμως τελικά επιστρέφεις στο ίδιο έργο, συχνά από διαφορετικές πλευρές. Η ιδέα αυτής της έκθεσης, για να απαντήσω στην ερώτησή σου, προέκυψε μέσα από τα ίδια τα έργα. Συνήθως έτσι λειτουργεί και η επιμέλεια: σκέφτεσαι μαζί με τα έργα, με τα ερωτήματα που θέτουν, και ακολουθώντας τα μονοπάτια που σου ανοίγουν προσπάθειες να τα κατανοήσεις, φέρνοντας μέσα και άλλες καλλιτεχνικές προσεγγίσεις.

Η άλλη θέαση

–Στο επιμελητικό σου σημείωμα γράφεις πως επιδιώκεις να ενθαρρύνεις τη σύνδεση με λιγότερο προβλεπόμενες πτυχές

Η επιμελήτρια Έλενα Πάρπα στο χώρο της έκθεσης «Αγροποικτική: Χώματα/Σώματα».

των ιστορικών αυτών έργων.

–Πρόκειται για έργα καλλιτεχνών που έχουν συνδεθεί με κατανοήσιμες της κυπριακής ταυτότητας. Μια άλλη όμως κατανόηση μπορεί να έρθει μέσα από μια οικολογική ματιά και τις ανησυχίες του σήμερα γύρω από την περιβαλλοντική κρίση. Δηλαδή πώς συνδεόμαστε με τις «Φυτεύτεριες» του Διαμαντή, με αυτές τις γυναίκες που καλλιεργούν τη γη και τη φροντίζουν, έχοντας επίγνωση ότι ενδεχομένως σήμερα να μην υπάρχει πια μέσα στο τοπίο η φροντίδα τους, η αγάπη για το χώμα οι γνώσεις τους για τη γη; Ακόμα και έργα όπως οι «Αγωνίες», που είναι συνδεδεμένα με συγκεκριμένο ιστορικό αφήγημα, ξεκινά για τις ζωγραφίζεις το 1963 κατά τη διάρκεια των δικονομικών συγκρούσεων, τι συμβαίνει αν τα προσεγγίσουμε μέσα από ένα πιο ευρύτερο φακό; Αν τα σκεφτούμε όχι μόνο ως πολιτικά ή κοινωνικά αγώνια, αλλά και ως αγωνία για τη φύση και το περιβάλλον; Βλέπουμε γυναίκες που αγκαλιάζουν παιδιά, ζώα, η μία την άλλη, μέσα σε ένα εφιαλτικό τοπίο που μπορεί να αναγνωστεί και ως φορέας οικολογικής ανησυχίας. Η «Αγωνία» να γίνει και οικολογική αγωνία.

–Αυτό με φέρνει στο άλλο ερώτημα σου. Κατά πό-

“

Προτείνεται ένας άλλος τρόπος θέασης του τοπίου πιο συμποικτικός, πιο ενσυναίσθητικός. Η τέχνη είναι ένας τέτοιος χώρος που σου επιτρέπει να ξανασκεφτείς τον τρόπο που βλέπεις τον κόσμο.

–Ναι, πιο συμποικτικού, πιο ενσυναίσθητικού και εν τέλει πιο ποικτικού. Και νομίζω πως η τέχνη είναι ένας τέτοιος χώρος ο οποίος σου επιτρέπει μέσα από την επαφή με την καλλιτεχνική σκέψη να ξανασκεφτείς πώς βλέπεις τον κόσμο.

–Αυτό μας παροτρύνει και ο τίτλος «αγροποικτική»;

–Πρόκειται για έναν νεολογισμό που προτείνει η καλλιτέχνης Φίλιπα Σέζαρ. Στο πλαίσιο της έρευνάς της γύρω από το αποικιοκρατικό παρελθόν της Πορτογαλίας, μελετά τα γραπτά του Αμίκαρ Καμπράλ και παρατηρεί ότι σε αυτά αναπτύσσεται μια αλληλοτροφοδοτούμενη σχέση ανάμεσα στη γη, την ποικτική και πολιτική σκέψη και πράξη. Αυτή η σύζευξη του ποικτικού και του πολιτικού σε σχέση με το τοπίο μου φάνηκε ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα και με οδήγησε στο ερώτημα πώς θα μπορούσε να εξεταστεί μέσα στο κυπριακό συγκείμενο. Θα έλεγα, λοιπόν, ότι ο όρος αγροποικτική λειτουργεί ως μια πρόσκληση σε μια σταδιακή, προοδευτική μετατόπιση του βλέμματος.

–Πόσο εύκολο ωστόσο είναι να μιλήσει κανείς για το τοπίο στην Κύπρο χωρίς να αναπαράγει τις ιεραρχίες του βλέμματος;

–Το να καταργήσεις αυτές τις ιεραρχίες προϋποθέτει

ενδεχομένως η πολιτική να γίνει πιο ποικτική. Αν θεωρήσουμε ότι η πολιτική δεν εξαντλείται στα συνθήματα αλλά είναι και μια πρακτική που αναζητεί άλλες εικόνες, άλλους τρόπους σκέψης και μεθόδους τότε, ναι, μπορεί και να ανατρέψει τον τρόπο που κυριαρχούμε πάνω στη φύση και που κυριαρχούμε ο ένας πάνω στον άλλο.

Η ποικτική

–Η έκθεση λοιπόν δεν είναι μια ιστορική αναδρομή στην έννοια του τοπίου...

–Όχι, δεν επιχειρεί να προσφέρει μια ιστορική, γραμμική αφήγηση για το πώς οι Κύπριοι καλλιτέχνες προσέγγισαν το θέμα. Αντίθετα, μέσα από το πρίσμα του παρόντος, φέρνει σε διάλογο ιστορικά και σύγχρονα έργα που πραγματεύονται διαφορετικές όψεις αυτής της θεματικής. Θέτοντας παράλληλα το ερώτημα τι φέρνει το ιστορικό έργο μέσα στο σύγχρονο, σε τι άλλες ερμηνείες το ανοίγει αλλά και αντίστροφα πώς το σύγχρονο έργο μπορεί να μας οδηγήσει σε μια διαφορετική ερμηνεία ενός ιστορικού καλλιτέχνη.

–Με χώματα, σώματα και ένα απόσπασμα της Ήβης Μελεάγρου προσδοκός σε αυτή τη μετατόπιση του βλέμματός μας;

–Εκτός από ζωγραφικά έργα που με συνοδεύουν είναι και ορισμένα κείμενα, όπως ένα απόσπασμα από την «Ανατολική Μεσόγειο» της Ήβης Μελεάγρου με το οποίο ξεκινώ το επιμελητικό μου σημείωμα. Αφηγείται, λοιπόν, αυτή τη σκηνή στην οποία μια γυναίκα που αναζητεί την ελευθερία της, οδηγεί με το αυτοκίνητό της έξω στην κυπριακή ύπαιθρο και σταματά, κατεβαίνει, και αρχίζει να κυλιέται στο χώμα. Και είναι μια στιγμή που η ίδια βλέπει τον κόσμο από την προοπτική του χώματος, λες και είναι μια σαύρα όπως γράφει η Μελεάγρου. Σκέφτηκα κατά πόσο αυτή η ανατροπή, να δεις τον κόσμο αλλιώς, μπορεί να γίνει και στο πλαίσιο του διαλόγου και της συζήτησης με έργα τέχνης.

–Βλέποντας τα έργα που είναι και η αφηγηρία της έκθεσης με τις γυναίκες να φυτεύουν, να ποτίζουν, να ποιοούν τη γη, εσένα τι σε συγκινεί;

–Μεγαλώνοντας ο αυτό τον τόπο ο καθένας μας κουβαλά παρόμοιες εικόνες. Οι περισσότεροι από μας είχαμε μια γιαγιά που ζύμωνε, φύτευε, μεγάλωνε ζώα, μάζευε ελιές. Έχω τέτοιες αναμνήσεις και εικόνες της πολύ στενής σχέσης με τη γη και το τι παρήγαγε η γη που προϋπέθετε γνώση, σοφία και αγάπη. Και βλέποντας αυτά τα έργα νιώθω να συνδέομαι με εκείνο το κομμάτι μέσα μας.

–Τι χάνουμε τελικά από την απώλεια της βιωματικής σχέσης με τη γη;

–Νομίζω τη γνώση για πιο ουσιαστική επιβίωση. Αυτή η σοφία να δουλεύεις με τα χέρια σου είναι μια άλλη εξυπνάδα, και όταν είσαι έξω στη φύση δουλεύεις με όλες σου τις αισθήσεις και πιπέτασες ότι αυτή η απόσταση μίας αποξένωσης από το σώμα μας και στο τέλος από μια βαθύτερη κατανόηση της ύπαρξής μας.

Η έκθεση «Αγροποικτική: χώματα/σώματα» παρουσιάζεται στο πλαίσιο του Πολιτιστικού Προγράμματος της Κυπριακής Προεδρίας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης 2026, σε επιμέλεια της δρ. Έλενας Πάρπα. Περιλαμβάνει πενήντα και πλέον έργα κυπριακών καλλιτεχνών που προτείνουν μια ανοικτή ανάγνωση του όρου «τοπίο».

Διοργάνωση: Κυπριακή Προεδρία, Υφυπουργείο Πολιτισμού
Χώρος: Μουσείο Μοντέρνας και Σύγχρονης Τέχνης (πρώην Κτίριο ΣΠΕΛ). Διάρκεια έκθεσης: 30/1/26-30/6/26. Ώρες λειτουργίας: Τρίτη, Τετάρτη, Παρασκευή 10:00-18:00, Πέμπτη 10:00-20:00, Σάββατο, Κυριακή 11:00-19:00

Η σχετικότητα του νόμου

Ο «Αγριος σπόρος» του Γιάννη Τσίρου ευδοκίμει στο θέατρο «Μικρό Χορν»

Της ΡΕΑΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ

Σταύρος: Ποιο είδος είναι πιο άθλιο; Αυτό που δίνει τις εντολές ή αυτό που τις υπακούει;
Αστυνομικός: Ξέρεις κάτι; Και τα δύο είδη άθλια μου φαίνονται.

Ο «Αγριος σπόρος» καλλιεργήθηκε σε ένα επαρχιακό τοπίο όπου η ανυπακοή στους νόμους είναι αγώνας επιβίωσης και η επιβίωση γίνεται αυτοσκοπός, υπερβαίνοντας κάθε οικονομική, κοινωνική ή πολιτική δομή μιας οργανωμένης κοινωνίας. Σε αυτό το τοπίο μπορεί καθημερινά να διαπράττονται «τέλεια», εκ προμελέτης ή εξ αμελείας, μικρά ή μεγάλα «εγκλήματα» και οι κατηγορούμενοι δεν έχουν σχεδόν ποτέ συνειδητοποιήσει τους λόγους για τους οποίους κατηγορούνται.

Η δραματουργία του Γιάννη Τσίρου είναι συνδεδεμένη με την παρουσία του «ξένου» στη ζωή του σύγχρονου ανθρώπου και στον «Αγριο σπόρο» (2013) η διαφορετική εθνοτική ταυτότητα, που στοιχειοθετεί την εξωτερική απειλή, δεν είναι μια Ρωσίδα χορεύτρια όπως στα «Αξύριστα πηγούνια» (2006) αλλά ένας νεαρός Γερμανός παραθεριστής. Ο Δυτικοευρωπαίος τουρίστας που εξαφανίζεται σε μια ερημική παραλία της ελληνικής επαρχίας, απών ως οντότητα από τη θεατρική δράση, σκιαγραφείται ως δραματικό πρόσωπο μόνο από μια ομάδα Γερμανών που αναζητούν τα ίχνη του. Τα οικεία δραματουρ-

γικά μοτίβα των προηγούμενων έργων του Τσίρου επανέρχονται στον «Αγριο σπόρο»: η ανάκριση, το μυστήριο της εξυγιανσης παράνομων πράξεων, η δικαστική εξουσία, η αδυναμία του πολίτη να αντιπαρατεθεί στη δύναμη της κρατικής εξουσίας, η αίσθηση της πλασματικής ισονομίας των πολιτών και η εισβολή του «ξένου» ως αφορμή για την εκδήλωση ενός εγκώριου ρατσισμού. Η γερμανική ταυτότητα του εξωτερικού κινδύνου συνδέεται προφανώς με την οικονομική κρίση

Η σκηνοθεσία της Σοφίας Καραγιάννη ανέδειξε με ειρωνικό και καυστικό, κωμικό, αλλά και δραματικό τρόπο, τις παθογένειες της ελληνικής κοινωνίας.

την περίοδο των μνημονίων και η ετερότητα αποδεσμεύεται δραματουργικά από την ταυτότητα του πρόσφυγα ή του μετανάστη.

Η Σοφία Καραγιάννη σκηνοθέτησε τον «Αγριο σπόρο» σαν ένα αστυνομικό θρίλερ, τπρώντας την αυστηρή αλληλουχία των σκηνών και τη χρονική διαδοχή των γεγονότων στη διάρκεια μιας ημέρας. Στο συμβατικό σκηνικό που

Ανθή Σαββάκη, Ηλίας Βαλάσης και Δημήτρης Μαμιάς σε σκηνή της παράστασης. Ο «Αγριος σπόρος» πρόβαλε την εγγενή επιθυμία μας να ανακαλύψουμε το «εμείς» μέσα από τα δραματικά πρόσωπα των «άλλων».

έστησε η Γεωργία Μπούρδα, κυριαρχεί η καντίνα με την όψη της αυθαίρετης παράγκας που λειτουργεί και ως ψισταριά, ενώ η μεγάλη παραλία με βότσαλα και άμμο υπονοείται διαρκώς ως πεδίο σκηνικού μυστηρίου. Η σκηνοθέτης εργάστηκε με συνέπεια πάνω στον ρεαλισμό του Τσίρου, δίνοντας έμφαση στις νατουραλιστικές φωτισκιάσεις του λαϊκού

βίου στην ελληνική επαρχία. Η αυλαία ανοίγει με τον Σταύρο να περιγράφει το τελετουργικό της σφαγής των χοίρων με τρόπο μετάνυστικό, ώστε ο ίδιος ο πρωταγωνιστής να οδηγηθεί σταδιακά στην προσωπική του διάλυση. Η Καραγιάννη ανέδειξε με ειρωνικό και καυστικό, κωμικό, αλλά και δραματικό τρόπο, τις παθογένειες της ελληνικής κοινωνίας, δομώ-

στας τη σκηνοθεσία στον άξονα των ερμηνευτικών δεξιοτήτων του Ηλία Βαλάση.

Ο Βαλάσης συγκινεί στον ρόλο του Σταύρου. Ιδιοκτήτης ενός αμφιβόλου υγιεινής χοιροσταςίου και χαρακτηριστικός τύπος ενός παρηκμασμένου εποχιακού μικροεπιχειρηματία, που κινείται μεταξύ νομιμότητας και παρανομίας. Η ερμηνεία του πληθωρική και υπερεκφραστική με ισχυρές δόσεις αυτοσαρκασμού, αλλά και τρυφερότητας, αποτέλεσε το ερμηνευτικό έρεισμα της παρά-

Η ερμηνεία του Ηλία Βαλάση στον ρόλο του Σταύρου, πληθωρική και υπερεκφραστική με ισχυρές δόσεις αυτοσαρκασμού, αλλά και τρυφερότητας.

ρεια να επιβάλει την τάξη «καθαγιάζοντας» τη βία στο όνομα του «δικαίου», διαρρηγγύνοντας παράλληλα μια σχέση φιλίας τριάντα ετών. Η Ανθή Σαββάκη απέδωσε με αίσθηση ερμηνευτικού μέτρου μια οριοθετημένη Χαρούλα, συνέλαβε τις συναισθηματικές μεταπτώσεις και τις ταλαντεύσεις της κόρης του Σταύρου, και διείσδυσε στον ψυχισμό μιας απλής κοπέλας που μεγαλώνει στο καταθλιπτικό περιβάλλον της ελληνικής επαρχίας. Με τον πατέρα της υλοποιούν στο φινάλε μια σχεδόν τσεχοφική παραίτηση, την οποία η σκηνοθέτης απέδωσε υπερβολικά κηφρά, εκκωφαντικά, αφαιρώντας από τη σκηνή κάθε ίχνος ποίησης.

Οι φωτισμοί της Βασιλικής Γώγου και η μουσική υπόκρουση του Νικόλα Καζάζη συμβάλλουν στην ατμόσφαιρα του θρίλερ και αναδεικνύουν το δραματικό υπόβαθρο του «Αγριου σπόρου», σαν μια διαδικασία αέναν αναζήτησης της αλήθειας, μιας αλήθειας οδυνηής που διαφεύγει διαρκώς, αφήνοντας μετέωρο το ερώτημα: «Ποιο είδος είναι πιο άθλιο; Αυτό που δίνει τις εντολές ή αυτό που τις υπακούει?».

Ο «Αγριος σπόρος» πρόβαλε την εγγενή επιθυμία μας να ανακαλύψουμε το «εμείς» μέσα από τα δραματικά πρόσωπα των «άλλων» και αυτή η ανακάλυψη φέρει και τα ίχνη μιας εθνικής αυτογνωσίας.

Η κ. Ρέα Γρηγορίου είναι διδάκτωρ Ιστορίας - Δραματολογίας ΑΠΘ.

ΤΟ **LOVE 100.7 FM** ΚΑΙ Η **lacta**
98.1 & 105.7

ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΟΥΝ

Δέσποινα Βανδή

“Όσα αγαπάω”

16 | 02 ΔΕΥΤΕΡΑ
ΩΡΑ 20:30

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ

GALAXIAS live PRODUCTIONS

ΜΕΓΑΛΟΙ ΧΟΡΗΓΟΙ

cablenet

TRENDS
BEAUTY SHOP

ΧΟΡΗΓΟΙ

GOOD GIRL
CAROLINA BERRIHO

Electroline
έρτα στο σπίτι

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΕΣ

Parex

Pharma LEAD
PHARMACY CARE PRODUCTS

STARBUCKS

ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΧΟΡΗΓΟΣ
ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΕΩΝ

BYD

ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ ΑΠΟ ΤΟ

ticketmaster.cy | **ACS** | 7777 7040

ΜΑΤΙΕΣ ΚΟΣΜΟ
ΣΤΟΝ

Επιμέλεια: ΝΙΚΟΣ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΛΟΝΔΙΝΟ

Ρίτσαρντ Αβεντον

Η Τζάνι Τζόπλιν (1943-1970) είναι ένα από τα πρόσωπα που συνθέτουν την ανθρωποκεντρική έκθεση φωτογραφιών του Ρίτσαρντ Αβεντον (1923-2004) στην αίθουσα τέχνης Gagosian του Λονδίνου (20 Grosvenor Hill). Η έκθεση με τίτλο «Facing West» συγκεντρώνει φωτογραφίες από τη μεγάλη ενόπια για την αμερικανική Δύση που ο Αβεντον ολοκλήρωσε το 1985. Στην έκθεση (έως 14 Μαρτίου) επιμελήτρια είναι η εγγονή του φωτογράφου, Καρολάιν Αβεντον.

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

Γοθικά σχέδια

Το Μετροπόλιταν της Νέας Υόρκης ανήγγειλε την έκθεση σχεδίων της γοθικής αρχιτεκτονικής, η οποία θα εγκαινιαστεί στις 16 Απριλίου 2026. Η έκθεση εστιάζεται στη μαστοριά και στον σχεδιασμό των αρχιτεκτονικών προσχεδίων μέσα στο πλαίσιο της ιστορικής θεώρησης της γοθικής περιόδου. Αλλωστε, στη διάρκεια αυτής της περιόδου ανεγέρθηκαν ορισμένα από τα πιο χαρακτηριστικά αρχιτεκτονήματα της ευρωπαϊκής ηπείρου, θαύματα τέχνης και τεχνικής.

ΠΑΡΙΣΙ

Σκαπανείς της εικόνας

Οι μονογραφικές εκθέσεις του Ευρωπαϊκού Οίκου της Φωτογραφίας (Maison Européenne de la Photographie - MEP) στο Παρίσι φωτίζουν εξαιρετικές περιπτώσεις από το παρελθόν και το παρόν. Η πρόσφατη έκθεση για τον Αμερικανό φωτογράφο Εντουαρντ Γουέστον (1886-1958) ανεδείξε τη διαχρονική ποιότητα του φωτογραφικού μοντερνισμού με απολύτως καλλιτεχνική ποιότητα. Στο MEP, ο νέος κύκλος των εκθέσεων θα εγκαινιαστεί στις 11 Φεβρουαρίου.

ΔΙΣΚΟΓΡΑΦΙΑ

Λουτσιάνο Παβαρότι

Η εταιρεία Decca έχει κυκλοφορήσει το άλμπουμ «Το χαμένο κοντσέρτο: η ζωντανή συναυλία στο Llangollen (1995)», μια ανέκδοτη έως τώρα ηχογράφηση της συναυλίας που είχε δώσει ο Λουτσιάνο Παβαρότι στη σκηνή από όπου ξεκίνησε την καριέρα του το 1955. Με τη σύμπραξη της Φιλαρμονικής Ορχήστρας του BBC, της soprano Ατζούκο Καβαχάρα (Atzuko Kawahara) και της χορωδίας Ροσίνι, ο Παβαρότι δίνει μια από τις αξιομνημόνευτες ερμηνείες του.

ΜΑΔΡΙΔΗ

Η επίδραση της Ιταλίας

Η πρώτη θεματική έκθεση στο μουσείο Πράδο για το 2026 φωτίζει τον τρόπο με τον οποίον η ιταλική τέχνη επέδρασε στην Ισπανία στη διάρκεια του 14ου αιώνα και κυρίως στην 100ετία 1320-1420. Η ιταλική επίδραση επέταξε εξελίξεις στην καλλιτεχνική, τεχνική και εικονογραφική πρακτική γεννώντας εντέλει μια αμφίδρομη (μεταξύ βιβλικής και ιταλικής χερσονήσου) επίδραση και ανταλλαγές. Εμποροί και ιερείς ηγούνταν σε αυτές τις πολιτισμικές αλληλεπιδράσεις.

Τόμας Γκέινσμπερο (Thomas Gainsborough), «Η κόμπισσα του Howe», 1764.

Οι προσωπογραφίες
του Τόμας Γκέινσμπερο

Ο πορτρετίστας και τοπογράφος Τόμας Γκέινσμπερο (Thomas Gainsborough) είναι ταυτισμένος με τον βρετανικό 18ο αιώνα. Γεννημένος στο Σάφολκ το 1727, είχε ήδη εγκατασταθεί στο Λονδίνο το 1745 ανοίγοντας δικό του στούντιο.

Ιδρυτικό μέλος της Βασιλικής Ακαδημίας των Τεχνών το 1768, ο Τόμας Γκέινσμπερο κατέκτησε σπουδαία φήμη ως προσωπογράφος της υψηλής κοινωνίας, δεχόμενος παραγγελίες και αναθέσεις από τον βασιλέα Γεώργιο Γ' (1738-1820) καθώς και από τον Δούκα και τη Δούκισσα του Κάμπερλαντ, αν και όπως λέγεται η προσωπική του προτίμηση και έφεση ήταν στην τοπιογραφία.

Στις 12 Φεβρουαρίου εγκαινιάζεται στο Μουσείο της Συλλογής Φρικ στο Μανχάταν η έκθεση με τίτλο «Γκέινσμπερο: η μόδα του πορτρέτου», θεωρούμενη η πρώτη –στη Νέα Υόρκη– που αφιερώνεται στις προσωπογραφίες του ζωγράφου.

Με περίπου 25 προσωπογραφίες, προερχόμενες από τη Συλλογή Φρικ, αλλά και από συλλογές με προέλευση τη Βόρεια Αμερική και το Ηνωμένο Βασίλειο, η έκθεση (διάρκεια έως τις 11 Μαΐου 2026) διερευνά τη στενή σχέση των προσώπων που ζωγράφιζε ο Γκέινσμπερο με τη μόδα του 18ου αιώνα.

Παράδειγμα, το εικονιζόμενο πορτρέτο της Κόμπισσας του Howe, φιλοτεχνημένο το έτος

1764, με φόρεμα από ροζ ταφτά για βραδινές εμφανίσεις. Το άνοιγμα του φορέματος υποδηλώνει την εσωτερική χρήση ελαστικών βεργών που κρατούν το ύφασμα και του προσδίδουν βάρος και χάρη ταυτόχρονα. Το πλατύγυρο καπέλο με τη λευκή σατέν κορδέλα, τα κοσμήματα και η γλώσσα του σώματος μιλούν για μια γυναίκα της αριστοκρατίας. Η ταυτότητα της άλλωστε είναι γνωστή. Αν και φαίνεται ζωγραφισμένο στη φύση, το πορτρέτο φιλοτεχνήθηκε στο στούντιο του Γκέινσμπερο.

Η μόδα του 18ου αιώνα με τις πολλές διακυμάνσεις της σφραγίζει τα πορτρέτα που ζωγράφιζε ο Γκέινσμπερο. Η μόδα της υψηλής κοινωνίας διαχεόταν στους περιπάτους και στην όπερα, αλλά και στα ατελιέ ραπτικής με τα φουγιόρια και τα περιοδικά μόδας.

Η έκθεση καλεί τους επισκέπτες να σκεφθούν για την επίδραση που είχαν αυτά τα έργα στην εποχή τους, αντανακλώντας ιδέες και συμβολισμούς πάνω στην κοινωνική τάξη, τον υλικό πλούτο, την εργασία, την υφαντουργία, τη μόδα, αλλά και την επισιτιστική, την οικειότητα και τη σήμανση του χρόνου. Η σύγχρονη τεχνολογία έχει επίσης προσφέρει νέα γνώση για τις τεχνικές με τις οποίες δούλευε ο Τόμας Γκέινσμπερο, αλλά και τη γνώση που είχε για τα υλικά, τα κοσμήματα, τα υφάσματα και τις βαφές.

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΓΚΡΙ

Γράφει ο ΗΛΙΑΣ ΜΑΓΚΛΙΝΗΣ

Όταν η Αλμα Μάλερ άκουσε πρώτη φορά την Πέμπτη Συμφωνία του άνδρα της

Το έτος είναι 1902. Ο Μάλερ είναι ερωτευμένος με τη γυναίκα του, την Αλμα, το ίδιο κι εκείνη. Δεν θα κρατήσει πολύ όλο αυτό, αλλά όσο διαρκεί είναι πυρετικό.

Λίγες ημέρες πριν από τα γενέθλιά της, ο συνθέτης της παίζει στο πιάνο την Πέμπτη Συμφωνία του. Η Αλμα δεν έχει ακόμα κλείσει τα είκοσι τρία. Είναι η πρώτη που ακούει ένα έργο που σήμερα είναι πια σημείο αναφοράς. Ο κύριος Γκρι αναρωτιέται αν στο περιφημο Adagietto, το μέρος του έργου που δόξασε με τον «Θάνατο στην Βενετία» ο Λουκίνο Βισκόντι, ένα ρίγος διαπέρασε τη νεαρή Αλμα.

Ο μουσικοκριτικός Νόρμαν

Λέμπρεχτ γράφει στο «Why Mahler? How One Man and Ten Symphonies Changed the World» (εκδ. Faber & Faber) ότι το κορίτσι αναρωτήθηκε σε ποιο βαθμό υπήρχε η ίδια μέσα σε αυτό το «μεγαλειώδες» έργο.

Ο Μπρούνο Βάλτερ, πνευματικό παιδί του Μάλερ, βρίσκει την Πέμπτη «αισιόδοξη». Μάλλον είναι το Adagietto που στέκει σαν πυρηνικό τμήμα της όλης σύνθεσης, όπου αυτή η φωτεινή ακτίδα ζωής βρiscει την αποθέωσή της.

Δεύτερος Μάλερ στη σειρά για τον κύριο Γκρι, μετά το «Τραγούδι της Γης» της περασμένης Κυριακής. Σήμερα, από την Alpha Classics έχουμε την Πέμπτη από

Νέα ερμηνεία της περίφημης Πέμπτης Συμφωνίας σε τον δίσκο ελάσσονα του Μάλερ από την Τονχάλα Ορχήστρα της Ζυρίχης υπό τη διεύθυνση του Πάαβο Γιάρβι.

την Τονχάλα Ορχήστρα της Ζυρίχης (που ιδρύθηκε το 1868!) με τον Πάαβο Γιάρβι στο πόντιουμ. Μία από τις πιο ξεχωριστές πρόσφατες μουσικές στιγμές, πάνω σε ένα έργο που ακροβατεί μεταξύ της αβύσσου και της φωλιάς, ανάμεσα στην εξορία και στην πατριδα, ανάμεσα στο παραμύθιασμα και στην παραμυθία.

Όπως γράφει ο Λέμπρεχτ, ο συνθέτης φέρνει πάλι κοντά, σε ένα ασφυκτικό σφιχταγκάλιασμα, τον Έρωτα και τον Θάνατο, επισημαίνοντας ωστόσο πως ο Μάλερ «δεν εκφράζει τόσο τον έρωτά του προς τη γυναίκα του όσο την απόσυρσή του σε μια απλυσίαστη μοναχικότητα (unreachable solitude). Ακόμα

καλύτερα, κάνει ταυτόχρονα και τα δύο». Η μουσική αμφισβημία (και αμφιθυμία) της σύνθεσης είναι παροιμιώδης.

Ακούγοντας την πρόσφατη ερμηνεία της Τονχάλα και του Γιάρβι, νιώθει κανείς τη σπάνια δύναμη μιας μουσικής που θα μπορούσε εύκολα να μετακυλήσει προς το μελό. Αλλά στο ψιθυριστό του κλείσιμο, έτσι όπως αργοσβήνει, επιβεβαιώνεται όλη του η ανατριχιαστική μοναδικότητα. Η Αλμα ίσως άκουσε τότε κάτι από το σκοτεινό μέλλον που παραμόνευε το ερωτευμένο ζευγάρι. Ο μελλοντικός «παράνομος» εραστής, ο Βάλτερ Γκρόπιους, αργοσάλευε κάπου μέσα στα υδάτινα ρεύματα του Adagietto.

Gustav Mahler
Symphony No 5
Tonhalle-
Orchester Zurich
Paavo Jarvi
Alpha Classics

ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ

Του ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΖΩΓΡΑΦΑΚΗ

Το υποτιθέμενο κενό που αφήνει η όποια μείωση εργασιακού φόρτου δεν γεμίζει με νόημα, αλλά με νόθα ψυχαγωγία. Το υποκείμενο μετατρέπεται σε διασκεδαστή του εαυτού του, σε παραγωγό ψηφιακού περιεχομένου.

Το λυκόφως της δημιουργίας

«Καθώς μεγαλώνεις, το μοναδικό καταφύγιό σου είναι η δουλειά», γράφει ο Ουίλιαμ Γκάντις στο «Αγάπη χαίνουσα» (Ποταμός: 2025, μτφρ.: Γ. Μπέτσος). Η φράση, κοινότοπη και ανησυχαστική, μας εισάγει στο σύμπαν του συγγραφέα. Δεν πρόκειται όμως για προτεσταντική ηθολογία περί εργασιακής πειθαρχίας, αλλά για βιωματική διαπίστωση: σε έναν κόσμο όπου οι μηχανισμοί παραγωγής νοήματος φθείρονται, η εργασία –όχι ως απασχόληση, αλλά ως άσκηση αυθεντικού ύφους– παραμένει το τελευταίο πεδίο αντίστασης. Υπό το πρίσμα των πρόσφατων εξελίξεων της τεχνητής νοημοσύνης, η θέση αποκτά ιδιαίτερη βαρύτητα.

Η τέταρτη βιομηχανική επανάσταση ευαγγελίζεται τη μείωση του φόρτου εργασίας, υποσχόμενη έναν κόσμο με άπλετο χρόνο για ουσιαστικές ενασχολήσεις. Στην απίθανη περίπτωση που το πρώτο σκέλος της πρότασης επαληθευτεί, ουδὸλος πείθομαι για τις «ουσιαστικές ενασχολήσεις». Το υποτιθέμενο κενό που αφήνει η όποια μείωση εργασιακού φόρτου δεν γεμίζει με νόημα, αλλά με νόθα ψυχαγωγία. Το υποκείμενο μετατρέπεται σε διασκεδαστή του εαυτού του, σε παραγωγό περιεχομένου μέσα από μια επίφαση δημιουργικότητας που ανάλυνται στην αδιάκοπη αυτοπαρουσίαση. Η καθολική έκπτωση ποιότητας στη γλώσσα, στις αξίες, στην τέχνη, την οποία ο συγγραφέας στυλιτεύει αμείλικτα, δεν είναι παρά το σύμπτωμα μιας μετάβασης: από την καλλιέργεια, έστω και ψηφιακών αυθεντικότητας, στην ψηφιακή μανιφακτούρα: από το έργο στο προϊόν.

Η τέχνη της πιανόλας

Το «Agaré Agaré» γράφεται σε έναν κόσμο που δεν έχει ακόμη γνωρίσει την αλγοριθμική διαμεσολάβηση της εμπειρίας. Κι όμως, οι εμμονικές παρατηρήσεις για την πιανόλα –τη μηχανή που αναπαράγει την εκτέλεση χωρίς τη συμβολή του εκτελεστή– λειτουργούν ως αλληγορία για την παραδοξολογία που μόλις τώρα συνειδητοποιούμε: την αυτοματοποιημένη κατά παραγγελία δημιουργία. Ο τίτλος, εξάλλου, δόκιμα μεταφρασμένος, αναφέρεται στο (χαίνον) κενό, στις σπές που συνιστούν την αρχή λειτουργίας της πιανόλας. Η μηχανική αναπαραγωγή δεν υποσκάπτει απλώς την τέχνη: καταργεί την ανάγκη της δεξιοτέλειας, δηλαδή της δοκιμασίας, της αποτυχίας και της επανάληψης που ανάγουν την εργασία σε ηθολογική δεξιότητα – το «καταφύγιο» στο οποίο αναφέρεται ο Γκάντις.

Η ελληνική έκδοση, συνοδευό-

μενη από δύο κατατοπιστικά δοκίμια, συνιστά υποδειγματική πύλη εισόδου, όχι μόνο στο έργο του Γκάντις αλλά και σε μια ολόκληρη παράδοση συγγραφέων που κινήθηκαν στο ίδιο αισθητικό ύψος: Πίντσον, Ντε Λίλο, Ντέιβιντ Φόστερ Γουάλας. Το σύντομο αλλά εξαιρετικά απαιτητικό κείμενο δεν είναι μια αφήγηση με τη συμβατική έννοια, αλλά η σκιαγράφηση του τρόπου εργασίας που ασπάζεται τη «θεωρία του χάους (ωσ) φορέα της τάξης». Εύλογα θα μπορούσε κανείς να αντιτείνει ότι έτσι λειτουργούσε πάντοτε η τέχνη: μέσα από ασυνέχειες και υφολογικές υπερβολές. Όμως, ο Γκάντις και οι επιγονοί του δεν αποτελούν τον κανόνα. Στέκονται στην κόψη του ξυραφιού, εκεί όπου η μορφική πυκνότητα κινδυνεύει να καταρρεύσει (και ενίοτε καταρρέει) σε ακαταληψία. Ειρωνικά, στο σημείο αυτό, σκεπάζεται πίεση στην περιφημη Λεπίδα του Οκαμ. Η αρχή της συλλογιστικής -αφηγηματικής

Σε έναν κόσμο όπου οι μηχανισμοί παραγωγής νοήματος φθείρονται, η εργασία παραμένει το τελευταίο πεδίο αντίστασης. Υπό το πρίσμα των πρόσφατων εξελίξεων της τεχνητής νοημοσύνης, η θέση αποκτά ιδιαίτερη βαρύτητα.

οικονομίας –το να μην πολλαπλασιάζουμε άνευ λόγου εννοιολογικές οντότητες– ανατρέπεται από μυθιστορήματα που όχι μόνο περιηγούν κάθε έννοια οικονομίας, αλλά προτάσσουν πολυεπίπεδες μαζιαστικές κατασκευές πολύ πριν οι αμετροεπείς στοχαστικοί παπαγάλοι της Τ.Ν. αρχίσουν να υποσκάπτουν το πεδίο.

Η αδιαμφισβήτητη δυσκολία ανάγνωσης αναδεικνύεται σε κρίσιμο αισθητικό και πολιτικό διακύβευμα. Η δυσκολία στην τέχνη παρεξηγείται συχνά ως ελιτισμός, επειδή συγχέεται με τον αποκλεισμό. Όμως, η αισθητική δυσκολία δεν προϋποθέτει οικονομικό κεφάλαιο, δεν απαιτεί περγαμινές μύσπες: αποζητά χρόνο, προσοχή και προθυμία να σταθεί κανείς απέναντι στο μη άμεσα καταναλώσιμο. Υπό αυτή την έννοια, δεν συνιστά ταξικό ελιτισμό, αλλά το ακριβώς αντίθετο: αντίσταση στη μανιέρα της ευκολίας που διέπει τη μαζική πολιτισμική παραγωγή, η οποία ιστορικά υπήρξε σύμμαχος όχι της χειραφέτησης, αλλά,

δυστυχώς, της χειραγωγής. Ο ταξικός ελιτισμός θεμελιώνεται στη δυσχέρεια της πρόσβασης. Η αισθητική δυσκολία, αντιθέτως, εδράζεται στην καθολικότητα της αξίωσης. Δεν απευθύνεται σε λίγους και εκλεκτούς, αλλά σε όλους χωρίς εκπιώσεις. Δεν υπόσχεται άμεση απόλαυση ούτε εγγυάται κατανόηση: ζητάει από τον αναγνώστη να διανύσει την απόσταση από τη θέση του καταναλωτή στη θέση του συμμετοχού. Εδώ θεμελιώνεται η ελευθερία της: όχι απλοϊκά ως επιλογή, αλλά ως έξη παραμονής στην αμχανία, την αβεβαιότητα και την επαναλαμβανόμενη αποτυχία της κατανόησης.

Η σύγχρονη πολιτισμική συνθήκη έχει ταυτίσει την προσβασιμότητα με τη δημοκρατικότητα. Ωστόσο, η άνευ όρων προσβασιμότητα καταλήγει συχνά σε μια μορφή ύπουλου πατερναλισμού: το έργο προσαρμόζεται στις πιο ευτελείς απαντοχές του κοινού, αποστερώντας του τη δυνατότητα να λυτρωθεί αισθητικά. Η δυσκολία, αντιθέτως, δεν υποτιμά ποτέ τον αναγνώστη. Τον αντιμετωπίζει ως ονδύαμει κανόνα να υπερβεί εαυτόν. Έτσι στοιχειοθετείται η βαθιά πολιτική διάσταση αυτών των έργων: η δυσκολία είναι άσκηση ελευθερίας, γιατί αρνείται να προκαθορίσει τον πήχυ της πρόσληψης.

Πράξη αντίστασης

Στο «Αγάπη χαίνουσα» η δυσκολία δεν είναι τεχνική επιτήδευση, αλλά η επαρκής μορφή ενός στοχασμού που αρνείται να συμβιβαστεί. Ο μονόλογος του Γκάντις δεν σκοπίζει το νόημα: αντιστέκεται στη μετατροπή του σε μήνυμα. Το «υψηλό» νόημα δεν είναι ποτέ ευσύνοπτο, προτασιακό και πεπερασμένο. Όπως και στον Τόμας Μπέρνχαρντ, από τον οποίο αντλεί ρυθμούς και παραθέματα, η επαναληπτικότητα και η συντακτική αρρυθμία δεν είναι απλώς ύφος αλλά και μέθοδος: αναπαράσταση της εν τη γενέσει σκέψης, που δεν καταλήγει αλλά επιμένει.

Η λογοτεχνία που ενδημεί στη δυσκολία επιχειρεί να καταστήσει χειροπαστή μια αλήθεια: η κοινότητα δεν συγκροτείται με την ευκολία της κατανάλωσης, αλλά γύρω από την αγάπη της δημιουργίας και τον σεβασμό απέναντι στο άφατο –το υπόλειμμα εμπειρίας που αντιστέκεται στη γλώσσα, χωρίς όμως να εκβιάζει μεταφυσικές εγγυήσεις. Το ανείπωτο –το Ακτιστο, αν προτιμάτε–, δεύτερη, βαθύτερη ερμηνεία του agaré, δεν είναι μια άλλη σφαίρα, αλλά ο ζειδωρος ορίζοντας της αντίληψης: η ανένα διαστελλόμενη επικράτεια που αρδεύει τη γλώσσα, την καθιστά ενσώματη, και γι' αυτό λυτρωτική.

ΠΡΩΤΑ ΣΕ ΠΩΛΗΣΕΙΣ

ΑΥΤΗ ΤΗΝ ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Μελέτες, δοκίμια, βιογραφίες

1 «Ιωάννης Καποδίστριας. Μια απόπειρα ιστορικής βιογραφίας», του Χρήστου Λούκου (MIET).

2 «Περί αντισημιτισμού. Μια λέξη στην ιστορία», του Μαρκ Μαζάουερ (Αλεξάνδρεια).

3 «Big Bang 1970-1973», των Στάθη Ν. Καλύβα, Νατάσας Τριανταφύλλη (Μεταίχμιο).

4 «Οι δωσίλογοι», του Μενέλαου Χαραλαμπίδη (Αλεξάνδρεια).

5 «Από το Μουσείο στην Κυψέλη», του Νίκου Βατόπουλου (Μεταίχμιο).

Λογοτεχνία

1 «Αντερμέτζο», της Σάλη Ρουνέι (Πατάκη).

2 «Πάει και το Φραντζολάκι», του Λάσλο Κρασανχορκάι (Πόλις).

3 «Οι Άγγλοι καταλαβαίνουν το μαλλί», της Ελεν ντε Γουίτ (Δώμα).

4 «Πες μου τα πάντα», της Ελιζαμπετ Στράουτ (Αγρ).

5 «Ο αγνοούμενος του Μαρτάρου», του Νίκου Αμανίτη (Μεταίχμιο).

Τα στοιχεία παρέχονται από το βιβλιοπωλείο «Πλειάδες» (Σπ. Μερκούρη 62, Παγκράτι).

500 ΛΕΞΕΙΣ

Με τον

ΜΕΝΙΟ ΣΑΚΕΛΛΑΡΟΠΟΥΛΟ

Ο Μένιος Σακελλαρόπουλος σπούδασε στη Νομική Σχολή του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου, αλλά από μαθητής ακόμα ξεκίνησε τη δημοσιογραφία, την οποία υπηρετεί επί σαράντα επτά συναπτά έτη. Έχει γράψει 22 μυθιστορήματα και έχει επιμεληθεί δεκαπέντε αθλητικά βιβλία για εφήβους. Πρόσφατα κυκλοφόρησε η «Σουλτάνα» από τις εκδόσεις Ψυχογιός. Τιμήθηκε με το βραβείο Μπόστον.

Επιμέλεια: ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΣΚΑΡΑΚΗ

Ποια βιβλία έχετε αυτόν τον καιρό πλάι στο κρεβάτι σας;

Διαβάζω τον «Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο» του Ουίνστον Τσώρτσιλ και την «Κλέφτρα των βιβλίων» του Μάρκου Ζούσακ. Είναι μια εποχή που έχει να διδάξει πολλά. Δυστυχώς τα μνήματα δεν ελήφθησαν και για μια ακόμη φορά ο πλανήτης τρίζει.

Ποιο ήταν το πιο ενδιαφέρον στοιχείο που μάθατε πρόσφατα κάρη στην ανάγνωση ενός βιβλίου;

Διάβασα τη «Σοφία των λύκων» της Ελι Ράντινγκερ και εντυπωσιάστηκα από τον τρόπο λειτουργίας της αγέλης. Είναι το έπος της συνεργασίας. Αν οι άνθρωποι συνεργάζονταν όπως οι λύκοι, όλα θα ήταν πολύ καλύτερα.

Βρήκατε ποτέ τον μπελά σας επειδή διαβάσατε ένα βιβλίο;

Κάθε φορά βρίσκω τον μπελά μου όταν ξεκινάω ένα βιβλίο. Παρατάω τα πάντα και ξενυχτώ μέχρι να το τελειώσω. Οπότε δεν το κάνω ποτέ την περίοδο της συγγραφής. Θα ήταν μαρτύριο! Όταν διάβασα το «Περί τυφλότητας» του Σαραμάγκου που με... αιχμαλώτισε αλλά και τη «Μικρά Αγγλία», κόντευα να χάσω το deadline του βιβλίου που έπρεπε να παραδώσω.

Περιγράψτε την ιδανική αναγνωστική συνθήκη.

Τον χειμώνα μπροστά σε ένα τζάκι και με χαμηλό φωτισμό. Το καλοκαίρι σε ένα μπαλκόνι που βλέπει θάλασσα. Επιδιώκω και τα δύο, σε σημείο που μου έχει γίνει έμμονη ιδέα. Για μένα είναι η ύψιστη απόλαυση!

Υπάρχουν κάποια είδη λογοτεχνίας που προτιμάτε και άλλα που αποφεύγετε;

Διαβάζω σχεδόν τα πάντα, με μια ροπή προς τις αληθινές ιστορίες αλλά και τα ιστορικά βιβλία, έχοντας εντυπωσιάσει κάποτε, ως φοιτητής, στην αστυνομική λογοτεχνία. Αποφεύγω την επιστημονική φαντασία, αν και βρήκα εξαιρετικά κάποια δυστοπικά μυθιστορήματα.

Τι είναι αυτό που σας συγκινεί περισσότερο σε ένα βιβλίο;

Η επίγευσή του. Αυτό που μου δίνει συγκίνηση και πληρότητα, που με κάνει να το κρατάω στα χέρια κάμποση ώρα αφού το τελειώσω. Σε κάποιες περιπτώσεις το ακουμπάω παραδίπλα και χειροκροτώ μόνος μου.

Υπάρχει κάποιο αγαπημένο βιβλίο που θα θέλατε να γίνει ταινία;

Είμαστε στην τελική ευθεία να γίνει σειρά ένα αγαπημένο μου βιβλίο, το «Δύο μαύρα πουκάμισα», μια δυνατή κρητική ιστορία με πλοκή και δράση. Ομολογώ ότι η όλη διαδικασία είναι μαγική και ανυπομονώ να δω τους ήρωές μου στη μικρή οθόνη. Όσο για τη μεγάλη: Θα ήμουν πανευτυχής αν κάποτε έβλεπα τον «Πορφυρό Κώδικα», μια ιστορία αρχαιοκαπηλίας στο μοναστήρι της Πάτρας. Όμως πάντα γράφω για το ίδιο το βιβλίο, όχι για την οθόνη.

Πώς αποφασίζετε να γράψετε την ιστορία της «Σουλτάνας»;

Νιώθω ευλογημένος που ήρθα στα χέρια μου αληθινές ιστορίες, με πρόσωπα που ζουν ανάμεσα μας, ανθρώπους της διπλανής πόρτας. Είναι ευτυχία να σου εμπιστεύονται άνθρωποι τη ζωή τους, όπως έγινε με το «Πικρό γάλο» (ορφανοτροφεία Φρειδερίκης), το «Κορίτσι της στάχτης» (ολοκαύτωμα Καλαβρύτων), τα «Δεκαέξι γράμματα» (γυροκομείο). Όταν έμαθα τη σπαρακτική ιστορία της Σουλτάνας στην Κατοχή και στον Εμφύλιο, παράτησα τα πάντα για να μάθω τα πάντα. Όταν κλάιω κατά τη διάρκεια της αφήγησης των πρώων αλλά και στη διάρκεια της συγγραφής, αντιλαμβάνομαι ότι το βιβλίο θα έχει απήχηση στο κοινό.

Τι σας έκανε περισσότερο εντύπωση κατά την έρευνα για το βιβλίο;

Τα πάθη του Χριστού που πέρασαν στη ζωή τους οι γιαγιάδες και οι παππούδες μας. Γιατί αυτό είναι η Σουλτάνα. Η γιαγιά μας, που έφτυσε αίμα για να μεγαλώσει τα παιδιά της. Κι όταν έμαθα ότι οι κόρες της έκλαιγαν από συγκίνηση διαβάζοντας το βιβλίο, ένιωσα μια αδιανόητη ευχαρίστηση. Ακόμα σκουπίζω τα δάκρυά μου όταν το σκέφτομαι.

Ο **Τομ Χίντλστον** με την **Ελιζαμπεθ Ντεμπίκι** στην πρώτη σεζόν του «The Night Manager». Στον δεύτερο κύκλο, ο Τζόνθαν Πάιν αντιμετωπίζει τα κολομβιανά καρτέλ και τον στρατό τους.

Συνέντευξη στον **ΧΑΡΟΛΑΝΤ ΦΟΝ ΚΟΥΡΕΚ**

Τομ Χίντλστον, *ηθοποιός*

«Ο Τζόνθαν Πάιν είμαι εγώ και τώρα θα γίνεις εσύ»

Το δεύτερο μέρος της σειράς «The Night Manager» και η εκμυστήρευση του Τζον λε Καρέ

Πρώην στρατιώτης των βρετανικών ειδικών δυνάμεων, ο Τζόνθαν Πάιν εγκαταλείπει την ήσυχη ζωή του ως υπεύθυνου νυχτερινής βάρδιας σε ξενοδοχείο, για να υπηρετήσει ως πράκτορας της ΜΙ6. «Υπήρχαν τόσο πολλά επίπεδα σε αυτόν τον άνθρωπο, που ήθελα απεγνωσμένα να εξερευνήσω», λέει στην «Κ» ο Τομ Χίντλστον, ο οποίος ενσαρκώνει τον ήρωα της σειράς «The Night Manager».

Λίγοι είναι αυτοί που έχουν καταφέρει να αποφοιτήσουν με ανώτατη διάκριση και στα δύο ακαδημαϊκά σκέλη των Κλασικών Σπουδών στο Πανεπιστήμιο του Κέμπριτζ. Ακόμη πιο σπάνιο είναι να μπορεί να καυχηθεί για ένα τέτοιο επίτευγμα ένας σταρ του κινηματογράφου. Και όμως, αυτό ακριβώς είναι το κύρος που φέρνει ο Τομ Χίντλστον στη δουλειά του: είτε ως μοχθηρός Λόκι στο κινηματογραφικό σύμπαν των «Avengers» και «Θωρ», είτε ως ευσεβής πάστορας που προσπαθεί να κατευνάσει τη μαζική υστερία στη σειρά «Ο θρύλος του Εσσεξ», είτε ως ο θρυλικός Αμερικανός συγγραφέας Φ. Σκοτ Φιτζέραλντ στην ταινία του Γούντι Αλεν «Μεσάνυχτα στο Παρίσι».

Πολλοί, ωστόσο, υποστηρίζουν ότι η κορυφαία ερμηνεία του Τομ Χίντλστον ήρθε με την εντυπωσιακή σειρά έξι επεισοδίων του BBC «The Night Manager» («Νυχτερινή βάρδια»), που έκανε παγκόσμια επιτυχία όταν προβλήθηκε για πρώτη φορά το 2016.

“

Πολεμιστής του φωτός

Ο Πάιν διαθέτει εξαιρετικό θάρρος και ηθική διαύγεια. Θέλει να υπερασπιστεί το καλό στον κόσμο, στη χώρα μας και ό,τι αυτή αντιπροσωπεύει. Αν δεν πολεμήσεις για κάτι, στο τέλος θα υποκύψεις στα πάντα.

Βασισμένη στο κατασκοπικό μυθιστόρημα του 1993 του Τζον λε Καρέ, η σειρά είχε ως πρωταγωνιστή τον Χίντλστον στον ρόλο του Τζόνθαν Πάιν, πρώην στρατιώτη των βρετανικών ειδικών δυνάμεων, ο οποίος εγκαταλείπει τη νέα, πύσκη ζωή του ως υπεύθυνου νυχτερινής βάρδιας σε ξενοδοχείο, όταν στρατολογείται για να υπηρετήσει ως πράκτορας της ΜΙ6. Αυτόν τον μήνα, ο 44χρονος Τομ Χίντλστον επιστρέφει στον ρόλο του αιγιματικού Τζόνθαν Πάιν, στην πολυαναμενόμενη δεύτερη σεζόν της σειράς, που έκανε πρεμιέρα στο Amazon Prime Video στις 11 Ιανουαρίου. Αν και τα σχέδια για μια δεύτερη σεζόν είχαν σχεδόν εγκαταλειφθεί μετά τον θάνατο του Τζον λε Καρέ το 2020, ο πρώην Βρετανός κατάσκοπος (κατά κόσμον Ντέιβιντ Κόρνγουελ) που έγινε συγγραφέας είχε δώσει τη συγκατάθεσή του για μια συνέχεια, παρότι δεν πρόλαβε να σκεφτεί τη νέα πλοκή. Ο γιος του εκλιπόντος και παραγωγός Σάιμον Κόρνγουελ, ο σεναριογράφος της σειράς Ντέιβιντ Φαρ και ο Χίντλστον συμφώνησαν ότι ο Τζόνθαν Πάιν άξιζε μια νέα αποστολή.

Η νέα σεζόν του «The Night Manager» ξεκινά εκεί όπου ολοκληρώθηκε η πρώτη. Βλέπουμε ότι ο Τζόνθαν Πάιν έχει αποκτήσει ένα νέο ψευδώνυμο, λέγεται Αλεξ Γκούντγουιν, και υπηρετεί ως επικεφαλής μιας μονάδας παρακολούθησης μικρής κλίμακας στο Λονδίνο. Ωστόσο, επιστρέφει αιφνιδιαστικά στην ενεργό δράση όταν ανακαλύπτει ότι ένας μισθοφόρος, παλαιότερα σύμμαχος του Ρίτσαρντ Ρόπερ, έχει επανεμφανιστεί μυστηριωδώς στην πόλη.

Αυτό οδηγεί τον χαρακτήρα του Χίντλστον να ενώσει τις δυνάμεις του με τη Ροσάνα Μπολάνιους, στέλεχος επιχείρησης από τη Νότια Αμερική, η οποία τον βοηθάει, απρόθυμα, να διεξιούσει

στις δραστηριότητες ενός Κολομβιανού εμπόρου όπλων, του Τέντιντος Σάντος, ο οποίος εκπαιδεύει ένα αντάρτικο σώμα. Στη συνέχεια, ο Πάιν ηγείται μιας επιχείρησης που έχει ως στόχο να εμποδίσει τον Ντος Σάντος να βοηθήσει στην οργάνωση ενός στρατιωτικού πραξικοπήματος – μια αποστολή που τον παρασύρει σε μια συναρπαστική περιπέτεια στον πλούσιο αλλά άκρως μυστικό κόσμο των κολομβιανών καρτέλ ναρκωτικών και των ηγετών τους.

Η κυκλοφορία του «The Night Manager 2» ήρθε την πιο κατάλληλη στιγμή, δεδομένης της πρόσφατης στρατιωτικής επιχείρησης των Ηνωμένων Πολιτειών στη Βενεζουέλα.

– **Τι σας γοήτευσε στον κόσμο του χαρακτήρα σας, του Τζόνθαν Πάιν;**

– Με ενδιέφερε ιδιαίτερα να αποτυπώσω την εσωτερική ένταση του Τζόνθαν Πάιν. Ως βετε-

ράνος πολέμου, εξακολουθεί να κουβαλά οργή και πόνο για όσα έζησε στο Ιράκ. Γι' αυτό και αναζητά μια παράδοξη μορφή παρηγοριάς και προεμίας στη δουλειά του ως υπεύθυνου νυχτερινής βάρδιας σε ξενοδοχείο. Κρύβει μέσα του μεγάλη ευαλωτότητα και ευαισθησία – και η εμπλοκή του με τη βρετανική μυστική υπηρεσία του δίνει την ευκαιρία για εξιλέωση, αλλά και για μια προσωπική αφύπνιση από τον μακρύ του λήθαργο.

– **Ο Πάιν διαθέτει πολύ ισχυρή αίσθηση ηθικής.**

Αυτό που με συναρπάζει περισσότερο στον Τζόνθαν Πάιν είναι το εξαιρετικό θάρρος του και η αποφασιστικότητά του, που είναι μια μορφή ηθικής διαύγειας στην οποία πιστεύει απολύτως, καθώς αντιστέκεται στη διαφθορά και σε ανθρώπους που παλεύουν να πάρουν τον έλεγχο μιας χώρας ενάντια στη βούληση του λαού της. Αυτό ήταν και το θέμα

της πρώτης σεζόν. Τέτοιος τύπος ήταν ο Ρίτσαρντ Ρόπερ (Χιου Λόρι): ένας Βρετανός που πουλούσε παράνομα όπλα σε όποιον έδινε τα πιο πολλά. Και ο Πάιν δεν ήθελε να επικρατήσει αυτή η εκδοχή της Βρετανίας.

Ο Τζον λε Καρέ επίσης δεν ήθελε να επικρατήσει αυτή η εκδοχή της Βρετανίας – αυτό το είδος κυνισμού, αυτή η διαφθορά. Ο Πάιν διαθέτει μια εξαιρετική ικανότητα για αυτοθυσία και ανάληψη ρίσκου και είναι αποφασισμένος να μη χαθεί μέσα σε αυτόν τον λαβύρινθο ηθικής και πολιτικής διαστρέβλωσης, όσο και αν βυθίζεται σε μια ψεύτικη ταυτότητα.

– **Πώς εξελίσσεται η δεύτερη σεζόν;**

– Αυτή τη φορά έπρεπε να είμαστε πιο τολμηροί και πιο διερευνητικοί, να ρισκάρουμε περισσότερο και να γίνουμε πιο συναρπαστικοί. Έπρεπε επίσης να είμαστε πιο έντονοι, αλλά και πιο ευάλωτοι, ώστε να σκάσουμε

βαθύτερα και να φτάσουμε στον πυρήνα του ποιος είναι ο Τζόνθαν Πάιν.

Γι' αυτό πάντα ήλπιζα ότι ο Σάιμον Κόρνγουελ και ο Ντέιβιντ Φαρ θα έβρισκαν μια νέα ιδέα και μια καινούργια περιπέτεια για τον Πάιν. Υπήρχαν τόσο πολλά επίπεδα σε αυτόν τον άνθρωπο, που ήθελα απεγνωσμένα να εξερευνήσω. Ο Πάιν διαθέτει εξαιρετικό θάρρος και ηθική διαύγεια. Θέλει να υπερασπιστεί το καλό στον κόσμο, το καλό στη χώρα μας και ό,τι αυτή αντιπροσωπεύει. Αν δεν πολεμήσεις για κάτι, στο τέλος θα υποκύψεις στα πάντα.

– **Είχατε ποτέ την ευκαιρία να συναντήσετε τον Τζον λε Καρέ;**

– Τον γνώρισα αρκετά καλά στη διάρκεια της πρώτης σεζόν και συναντιόμασταν συχνά όταν έβγαζα βόλτα τον σκύλο μου, που τότε ήταν κουτάβι. Εκείνος έκανε τον καθιερωμένο πρωινό του περίπατο κι εγώ άκουγα τι πραγματικά συμβαίνει στον κόσμο, «από πρώτο χέρι», όπως λέμε.

Με καλούσε στο σπίτι του για δείπνο και έτσι μπόρεσα να καταλάβω καλύτερα τη διαδρομή του. Ο Λε Καρέ ήταν ιδιαίτερα γενναίος στα λόγια του για μένα. Όταν τον ρώτησα εάν υπήρχε κάτι που έπρεπε να γνωρίζω για να υποδυθώ τον Πάιν, μου είπε: «Τομ, θα το έχεις καταλάβει μέχρι τώρα: Ο Τζόνθαν Πάιν είμαι εγώ και τώρα πρέπει να γίνεις εσύ».

“

Τι σημαίνει Βρετανός

Πέρα από το γεγονός ότι υπήρξε από τους σπουδαιότερους συγγραφείς κατασκοπικής λογοτεχνίας, ήταν επίσης ένας από τους πιο οξυδερκείς αναλυτές της βρετανικής ψυχοσύνθεσης.

– **Γνωρίζατε το έργο του Τζον λε Καρέ πριν συμφωνήσετε να συμμετάσχετε στη σειρά;**

– Είμαι μεγάλος θαυμαστής του Τζον λε Καρέ. Δεν έχω διαβάσει όλα του τα μυθιστορήματα, αλλά πάντοτε τον καταλάβαινα και είχα βαθιά εκτίμηση για το έργο του. Ο πατέρας μου με μύπησε στον κόσμο του και θυμάμαι ότι, προς το τέλος της εφηβείας μου, πήρα από τη βιβλιοθήκη του το «Tinker Tailor Soldier Spy» (Κι ο κλήρος έπεσε στον Σμάιλι).

Πέρα από το γεγονός ότι υπήρξε ένας από τους σπουδαιότερους συγγραφείς κατασκοπικής λογοτεχνίας, ήταν επίσης ένας από τους πιο οξυδερκείς αναλυτές της βρετανικής ψυχοσύνθεσης. Τα μυθιστορήματά του μιλούσαν, στην ουσία, για το τι σημαίνει να είσαι Βρετανός και να ζεις στην κοινωνία μας.

– **Σας δίνει κάποια αίσθηση ολοκλήρωσης το γεγονός ότι έχετε καταφέρει να ακολουθήσετε μια τόσο πολυσχιδή πορεία ως ηθοποιός;**

– Είναι μεγάλο προνόμιο. Αλλά ποτέ δεν νιώθω ότι έχω επιτύχει την ολοκλήρωση. Ίσως αυτή είναι η δυσκολία του να είσαι δημιουργικός – έχεις πάντα την αίσθηση πως δεν έχεις φτάσει ακόμη εκεί που θέλεις. Δεν νομίζω ότι θα νιώσω ποτέ απολύτως ικανοποιημένος. Πάντα αναζητώ κάτι παραπάνω, σκέφτομαι διαρκώς πώς μπορώ να γίνω καλύτερος, πώς μπορώ να εξελιχθώ, πώς μπορώ να επικοινωνήσω κάτι πιο βαθιά, πιο ουσιαστικά.

Η συνομιλία με τον Τομ Χίντλστον έγινε την Τετάρτη 10 Δεκεμβρίου στο Λονδίνο, με αφορμή την πρεμιέρα της δεύτερης σεζόν του «The Night Manager» στις αίθουσες του BFI Southbank.

ΚΡΙΤΙΚΗ

Της ΛΙΝΑΣ ΠΑΝΤΑΛΕΩΝ

Πανδημία ραγισμένων καρδιών

Με έναν κρυστάλλινο θάνατο ξεκινάει το μυθιστόρημα της Ελένης Στελλάτου. Η παγωμένη επιφάνεια μιας λίμνης θρυμματίζεται όταν ένα αγόρι τη διασχίζει με το έλκνηρό του. Η σκηνή μοιάζει πασπαλισμένη με πάχνη παραμυθιού, μεταφέροντάς μας στο κεντρικό σκηνικό του βιβλίου, την αλλόκοτη πανδημία που ενσκήπτει σε μια ζοφώδη πόλη, κάπου στον κόσμο. Ο «ντρογκερίστας» Εμανουέλ Περόν έχει επιλέξει να ζει μακριά από τους ανθρώπους, κλεισμένος στην «ντρογκερία» του, σε ένα μόνιμο μίμωφας. Έτσι κι αλλιώς, η πάλλευκη όψη αλμπίνου προκαλεί στους γύρω του αποστροφή. Όταν, όμως, οι κάτοικοι της πόλης αρχίζουν να μαρμαρώνουν και να γίνονται θρύψαλα, ο Περόν καλείται να αναλάβει μια ευθύνη, για την οποία δεν είναι έτοιμος.

Η Στελλάτου αναδεικνύει σε πολλαπλές εκφάνσεις το ζήτημα της ανάληψης της ευθύνης. Αρκετά επιμέρους επεισόδια στο μυθιστόρημα κάνουν νυχιούς για απόκλιση από την ηθική και για δυσσέβεια, επαναφέροντας τη διαπάλη ιερού και δαιμονικού. Η αντίστιξη μεταξύ καλού και αμαρτίας τροφοδοτεί ενδιαφέρουσες θεολογικές διερωτήσεις. Ο Περόν δεν πάει στην εκκλησία, μολονότι δεν έχει εξορίσει εντελώς από το μυαλό του τη μεταφυσική σκέψη. Σε αυτήν θα κατα-

φύγει αναζητώντας την αρχή του κακού. Ο έρωτάς του για τη Μαρία Λουίζα, την ανιψιά του πάδρε Λεόν, τον πλημμυρίζει με αγιωτικές παρομοιώσεις. Όταν τη βλέπει σκέφτεται ότι είναι μια αγία. Από την άλλη, όταν επισκέπτεται έναν ασθενή που ανάρρωνε αργά κάρη σε ένα απόσταγμα του, νιώθει σαν ο παράδεισος να επέστρεψε στη Γη. Φεύγοντας από το σπίτι του αρρώστου τον αποκαλεί νοερά Μωυσή.

Η θρησκεία

Ο περίγυρος του Περόν είναι μάλλον θρησκομανής. Η Ντολόρες, η οικονόμος του, δεν σταματά να προσεύχεται και να σταυροκοπιέται, ενώ κάθε Κυριακή βρίσκεται στην εκκλησία. Ο τρελός καπελός Χαβιέρ Ζανέιρο τριγυρίζει στην πόλη ουρλιάζοντας ενθουσιασμένος ότι έρχεται η συντέλεια του κόσμου. Ο Ρικάρντο Αμες διαφημίζει στην αγορά ένα θαυματουργό ελιξίριο, βεβαιώνοντας τους υποψήφιους πελάτες ότι είχε ακούσει μέσα του τη φωνή του Κυρίου. Ο πάδρε Λεόν επαγρυπνεί για τα ίχνη του κακού. Οι κάτοικοι λιτανεύουν στους δρόμους μια ιερή εικόνα, με τη βεβαιότητα ότι «η Θεία Χάρη έφτασε βαθιά μέσα τους και ότι δεν θ' αφήσει ο Κύριος το κακό ανεξέλεγκτο, αφού ζήτησαν την προστασία Του με τόση θερμότητα».

Ο Περόν γνωρίζει ότι δεν

διαθέτει καμία αυθεντία, μπροστά στο υπερλογικό κακό είναι τελείως ανήμπορος. Θα ήθελε να εξαφανιστεί σε μια βιβλιοθήκη. Αλλωστε αυτό που κυρίως κάνει στο βιβλίο είναι να γράφει. Η βιβλιοθήκη του σπιτιού του ήταν κατάφορτη με τόμους σε όλες τις γνωστές και άγνωστες γλώσσες, σε γλώσσες αρχαίες, «με παράξενες γραμματισειρές που μοιάζουν περισσότερο με σύμβολα». Συχνά κρυβόταν πίσω από εγχειρίδια φαρμακολογίας, συλλογίζόμενος την ασθένεια της καρδιάς. Διότι είχε καταλήξει ότι το πλεόνασμα αγάπης καθιστούσε ορισμένους ανθρώπους ευάλωτους στην ασθένεια, επιφέροντας μια ρήξη μέσα τους. Οι καρδιές τους πάγωναν και ράγιζαν, μαύρες φλέβες απλώνονταν στο στέρνο τους και έπειτα έσπαγαν σύγκορμοι σε κομμάτια.

Άγγελος και φάντασμα

Το σκιαγράφημα του πρωταγωνιστή είναι αριστοτεχνικό. Ο Περόν εμφανίζεται σαν ένα άφυλο πλάσμα, λίγο άγγελος, λίγο φάντασμα, σαν να μεσιτεύει ανάμεσα στη ζωή και στον θάνατο. Ένα πλάσμα μυθικό, αποκύημα σελίδων. Εξίσου λεπτογραμμένη είναι η σκηνογραφία της πόλης, που το κιαροσκούρο της παραπέμπει στον γερμανικό εξπρεσιονισμό. Ο Περόν και η πόλη συναποτελούν τα πιο εντυπωσιακά επιτεύγματα της Στελ-

λάτου, όπως και η γραφή, που με την κομψότητα της γοπεύει βαθιά, ιδίως όταν αφήνεται στο όνειρο και στην παραίτηση. Οι μακρόσυρτες φράσεις όπου εγκιβωτίζονται διεισδυτικές φωνές, θυμίζουν έντονα την τεχνωτοπία του Λάσλο Κρασναχορκάι.

Θα προτιμούσα να τονίζεσαι περισσότερο η ξενότητα της μυθοπλαστικής συνθήκης. Για παράδειγμα, τα ονόματα των προσώπων κατάγονται προφανώς από τη Λατινική Αμερική, κοιτίδα του μαγικού ρεαλισμού, ενώ συναντάμε φράσεις στα γαλλικά και τα γερμανικά. Φυσικά δεν καταλαβαίνω καθόλου τη γλωσσική επιλογή της «ντρογκερίας» και του «ντρογκερίστα». Θα ήθελα ο λόγος του Περόν να αφέται από εκείνες τις παράξενες γλώσσες, που το αλφάβητό τους έμοιαζε με σύμβολα. Η μυθολόγηση του υπερφυσικού απαιτεί, προκειμένου να δημιουργηθεί η ατμόσφαιρα της ανοικειώσης, τη διάρρηξη κάθε δεσμού με την πραγματικότητα, με εξαιρετική διασπαρτές, μόλις διαφανόμενες, προβολές στην αληθινή ζωή.

Ορμώμενη από τη νωπή ακόμη πραγματικότητα της πανδημίας, η Στελλάτου συνέθεσε ένα πολύπτυχο μυθιστόρημα, που αλληγορεί την τρωτότητα της ανθρώπινης φύσης, αλλά και τη δύναμή της όταν αντιμετωπίζεται με ένα αδόκτο κακό.

Ο «Καιρός των κρυστάλλων» είναι ένα πολύπτυχο μυθιστόρημα, που αλληγορεί την τρωτότητα της ανθρώπινης φύσης, αλλά και τη δύναμή της όταν αντιμετωπίζεται με ένα αδόκτο κακό.

ΕΛΕΝΗ ΣΤΕΛΛΑΤΟΥ
Καιρός των κρυστάλλων
εκδ. Πόλις, 2025
σελ. 392

05.02.2026
Πέμπτη Thursday
20:30 (50')

06.02.2026
Παρασκευή Friday
Θέατρο Ριάλτο
Rialto Theatre

Θέατρο Theatre

©

Ο Χορός των Εραστών
Tiago Rodrigues
ONASSIS STEGI

rialto.com.cy
7777745

Θεσμικός Χορηγός Institutional Sponsor
Μεγάλοι Χορηγοί Main Sponsors
Χορηγοί Sponsors
Χορηγική Επικοινωνία Media Sponsors

ALPHA BANK
CPI CROWN PLAZA
WIZGUIDE
H ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΝΙΚΟΛΑΣ ΚΕΪΤΖ

THE SURFER

ΚΥΡΙΑΚΗ 25 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 21:00

THE SURFER
ΘΡΙΛΕΡ

Ένας άνδρας επιστρέφει στην ειδυλλιακή παραλία των παιδικών του χρόνων για να κάνει σερφ με τον γιο του. Όταν μια ομάδα ντόπιων τον εξευτελίζει, παρασύρεται σε μια σύγκρουση που συνεχώς κλιμακώνεται και τον ωθεί στα άκρα.

Το Κανάλι Διατίθεται:

cablenet cytavision MOVIES MESIMVRIA

Θέση: 101 Θέση: 49
www.mesimvria.com

ΜΟΥΣΙΚΗ

Του ΝΙΚΟΥ Α. ΔΟΝΤΑ

Το καλό επεξεργασμένο πορτρέτο της Ελενα Στίκινα και η διεύθυνση του Λουκά Καρυτινού πρωταγωνίστησαν στην απόδοση της μουσικής του Στράους.

Μεθυστική «Σαλώμη» από την Κρατική

Μία από τις συναρπαστικότερες όπερες του ρεπερτορίου, τη «Σαλώμη» του Ρίχαρντ Στράους, παρουσίασε η Κρατική Ορχήστρα Αθηνών στις 23 Δεκεμβρίου στην αίθουσα «Χρήστος Δ. Λαμπράκης». Την παράσταση διηύθυνε σε συναυλιακή μορφή ο Λουκάς Καρυτινός.

Όπερα που επηρέασε καθοριστικά την πορεία του λυρικού θεάτρου όσο και την εξέλιξη της μουσικής, η «Σαλώμη» πρωτοπαρουσιάστηκε το 1905 στη Δρέσδη. Μετά την αυστριακή της πρεμιέρα στο Γκρατς, ο Μάλερ, τότε εξίσου διάσημος με τον Στράους αλλά από πολλές απόψεις στον αντίποδά του, έκρινε πως επρόκειτο για έργο σημαντικό και τολμηρό, ένα από τα μεγαλύτερα αριστουργήματα της εποχής. Εκείνο που τον παραξέενε ήταν, πώς αυτή η τόσο καινοτόμος σύνθεση έτυχε επίσης άμεσων και ενθουσιώδους αποδοχής από το κοινό. «Ποτέ άλλοτε η πρωτοπορία

να αποδοθεί «σαν αέρινη μουσική του Μέντελσον», όπως ήθελε ο συνθέτης. Η κατάλληλη ισορροπία με τις φωνές επιτυγχάνεται μονάχα με τους μουσικούς στην τάφρο, οπότε η μουσική μπορεί να ηχήσει, αέρινη και διάφανη, όπως την φανταζόταν ο Στράους. Στο Μέγαρο η ορχήστρα ακουγόταν αναπόφευκτα πολύ δυνατά, παρότι υπήρχαν αρκετές ντισίδες ύφεσης. Η περιορισμένη εξοικείωση της Κρατικής με το έργο, πάντως, δεν δικαιολογεί προβλήματα συντονισμού, όπως στη σκηνή με τους «Εβραίους», η οποία έτσι κι αλλιώς ανήκει στις πιο απαιτητικές του έργου.

Ανιση διανομή

Οι τρεις πρωταγωνιστικοί ρόλοι υπηρέτησαν σε πολύ υψηλό επίπεδο. Η Ελένα Στίκινα, έμπειρη Σαλώμη σε σημαντικά λυρικά θέατρα (Μιλάνο, Ζυρίχη, Λονδίνο, Αγ. Πετρούπολη), κατ' αρχάς διέθετε το κατάλληλο ηχόχρωμα για τον ρόλο. Η πλούσια, εύπλαστη και καλά εστιασμένη φωνή ηχούσε αισθησιακά, πολυτελώς και τρυφερή στην προσπάθειά της να σαγηνεύσει τον Ιωάννη, αλλά επίσης μεταλλική και άκαμπτη στη διαπραγμάτευση της με τον Ηρώδη. Κυρίως, όμως, πενούσε αγέρωχα πάνω από τη μεγάλη ορχήστρα και απέδιδε γλαφυρά την ηδονιστική μουσική του Στράους.

Ιδανικά, ο ρόλος του Ιωάννη αναδεικνύεται καλύτερα από σκούρα φωνή μπασοβαρύτονου. Παρ' όλα αυτά, αν και βαρύτονος, ο Δημήτρης Τηλιακός υπήρξε αρκούνητος επιβλητικός. Με ισχυρή φωνή και εξαιρετική άρθρωση πρόβαλε πειστικά τον δογματισμό και την ακαμψία του Βασιστή. Εξαιρετικός ως Ηρώδης υπήρξε ο τενόρος Βόλφγκανγκ Αμπλινγκερ - Σπέρχακε, ο οποίος έπλασε με μεγάλη θεατρικότητα έναν χαρακτήρα λάγνο, πανικόβλητο αλλά και πραγματιστή.

Από τους μικρότερους ρόλους ξεχώρισαν η Νεφέλη Κωτσέλν ως Ακόλουθος, χάρη στο υπέροχο ηχόχρωμα της φωνής της και ο Βασίλης Καβάγιος ως Ναραβώθ, λόγω της εκφραστικής ερμηνείας του. Η Κατερίνα Οικονομίου, άλλοτε άξια Σαλώμη, εμφανίστηκε ως Ηρωδιάδα. Με πτημένες τις φωνητικές της δυνάμεις περιορίστηκε σε προθέσεις. Οι υπόλοιποι συντελεστές (Α. Καραούλης, Ι. Φίλιας, Δ. Μελογιαννίδης, Δ. Τσαντίνης, Ι. Σελπτασιανώτης, Α. Λούτας) είχαν να αντιπαραθέσουν τον σκόπελο της ισχυρής ορχήστρας αλλά και της γερμανικής γλώσσας.

ΑΜΝΕΤ ★★★★★
ΔΡΑΜΑ ΕΠΟΧΗΣ (2025), 125'
Σκηνοθεσία: Κλόι Ζάο
Ερμηνείες: Τζέσι Μπάκλεϊ, Πολ Μέσκαλ

★ κακό
★★ μέτριο
★★★ καλό
★★★★ πολύ καλό
★★★★★ εξαιρετικό

Ο Τομ Χίντλστον ως «Τζόνθαν Πάιν» στον δεύτερο κύκλο του «Night Manager».

Ο Γκρεγορί Γκαντεμού με το πρώτο εστιατόριο ξεκινά με το πρώτο εστιατόριο ξεκινά με τη γαστρονομική γαλλική επανάσταση.

Η Τζέσι Μπάκλεϊ και ο Πολ Μέσκαλ στο «Αμνέτ», που βασίζεται στο ομώνυμο μυθιστόρημα της Μάγκι Ο' Φάρελ. Η Ιρλανδή ηθοποιός βραβεύθηκε με Χρυσή Σφαίρα και θεωρείται φαβορί για το Όσκαρ Α' γυναικείου ρόλου.

Η απώλεια που ενέπνευσε τον Σαίξπηρ

Μια σπουδαία ταινία με την υπογραφή της Κλόι Ζάο

Η βραβευμένη με Όσκαρ Κλόι Ζάο («Nomadland») επιστρέφει με ένα σπουδαίο φιλμ, που αφηγείται την ιστορία πίσω από τη δημιουργία ενός από τα κορυφαία θεατρικά έργα όλων των εποχών. Στην αγγλική εξοχή του τέλους του 16ου αιώνα, ο νεαρός δάσκαλος λατινικών Ουίλιαμ (Πολ Μέσκαλ) συναντά την αινιγιατική Αγκνες (Τζέσι Μπάκλεϊ) και οι δυο τους ερωτεύονται κεραινοβόλα. Η σχέση τους θα οδηγήσει σε γάμο και τρία παιδιά, καθώς εκείνος αρχίζει να καταξιώνεται στη θεατρική σκηνή του Λονδίνου, περνώντας μεγάλα δισταγμάτα μακριά από την οικογενειακή εστία. Ένα τραγικό περιστατικό θα κλονίσει τον δεσμό τους, οδηγώντας ωστόσο παράλληλα στη δημιουργία του αριστουργηματικού «Αμλετ».

Η Ζάο βασίζει το σενάριο της στο ομώνυμο μυθιστόρημα της Μάγκι Ο' Φάρελ, όμως περισσότερο σημασία από το τι λέγεται εδώ έχει το πώς. Διαφορετικά κινηματογραφικά είδη και αισθη-

τικές παντρεύονται, με αφετηρία το αρχέγονο, σχεδόν μυθολογικό πρώτο κομμάτι (θυμίζει κάτι από... «Αρχοντα των Δακτυλιδιών»), το οποίο φιλοξενεί τον μεγάλο έρωτα των δύο πρωταγωνιστών - η αποθέωση της άχρονης φύσης έρχεται μαζί με λογοτεχνικά ψήγματα, που παραπέμπουν (και) στο «Ρωμαίος και Ιουλιέτα».

Στη συνέχεια η ταχύτητα και το ύφος αλλάζουν, περνώντας στο οικογενειακό δράμα, εκεί όπου υπάρχουν αρκετά σύγχρονα στοιχεία, ενώ σταδιακά μεταφερόμαστε από τον κόσμο της φύσης σε εκείνον της πόλης, όπου διαμορφώνεται και το περιβάλλον του ελισαβετιανού θεάτρου. Τελικά θα φτάσουμε στην αποθεωτική τελευταία σκηνή, μέσα πια στο θέατρο, εκεί όπου όλα τα κομμάτια του παζλ μπαίνουν στη θέση τους, η σαίξπηρική ιδιοφυΐα αναδεικνύεται σε όλο της το μεγαλείο και η συγκίνηση κορυφώνεται.

Γενικός το φιλμ της Ζάο δημιουργεί έντονα συναισθήματα -έως

και δυσφορία ανά στιγμές- στον θεατή, τον οποίο στοχεύει, όπως μια άρτια θεατρική παράσταση, να κάνει συμμετοχή στο δράμα των πρώτων. Τους τελευταίους υποδύονται εξαιρετικά οι Πολ Μέσκαλ και Τζέσι Μπάκλεϊ, με τη δεύτερη να ξεδιπλώνει το αναμφισβήτητο ταλέντο της, κερδίζοντας τη σχετική Χρυσή Σφαίρα γυναικείας ερμηνείας και βάζοντας πλήρη για το Όσκαρ. Συνολικά εδώ έχουμε ένα πολυεπίπεδο φιλμ, από τα καλύτερα της φετινής κινηματογραφικής σεζόν, το οποίο, εκτός των άλλων, ρίχνει διαφορετικό φως στον κλιμακωμένο «Αμλετ». Από τον τελευταίο επιλέγονται, όχι τυχαία προφανώς, τα αποσπάσματα που μιλούν με μοναδική διαύγεια για το μεγάλο μυστήριο της ζωής και την ανθρωπίνη μοίρα του θανάτου, καθώς η κλασική δραματουργία συναντά τη σύγχρονη και ο σημερινός θεατής «επικοινωνεί» με εκείνον που έβλεπε πριν από αιώνες αυτά τα έργα να ξετυλιγούνται μπροστά του για πρώτη φορά.

HOME CINEMA

Η επιστροφή ενός κατασκόπου

The Night Manager (2ος κύκλος)
ΘΡΙΑΕΡ (2026)

Δημιουργός: Ντίβιντ Φαρ
Ερμηνείες: Τομ Χίντλστον, Ντιέγκο Κάλβα

Δέκα χρόνια μετά την κυκλοφορία μιας από τις πιο συναρπαστικές μίνι σειρές που έχουμε δει ποτέ, έρχεται στο Amazon Prime ο δεύτερος κύκλος, με τον Τομ Χίντλστον να επιστρέφει στον ρόλο του Βρετανού πράκτορα Τζόνθαν Πάιν. Με τον αδίστακτο Ρίτσαρντ Ρόπερ νεκρό, μια καινούργια απειλή αναδύεται, όταν ένας μπιμπής (Ντιέγκο Κάλβα) θα εμφανιστεί στην Κολομβία. Προκειμένου να τον αντιμετωπίσουν, ο ήρωας και η ομάδα του ταξιδεύουν στη Λατινική Αμερική και αναλαμβάνουν δράση.

Η ατμόσφαιρα της σειράς, με το ιδιότυπο σασπένς, παραμένει σχεδόν ατόφια, παρόλο που τα

κοινά στοιχεία της πλοκής με τον πρώτο κύκλο δημιουργούν πλέον λιγότερη εντύπωση. Κάτι παρόμοιο συμβαίνει και με τον «κακό» της υπόθεσης: ο Ντιέγκο Κάλβα «Βαβυλώνα» είναι σίγουρα πειστικός και αρκούνητος... παρανοϊκός, σε καμία περίπτωση ωστόσο δεν μπορεί να φτάσει τον ανατριχιαστικό μετροεξουαλ έμπορο όπλων του Χιου Λόρι. Σε κάθε περίπτωση και παρά την (αναπόφευκτη) σύνδεση με τα προηγούμενα, εδώ έχουμε καινούργιες συγκινήσεις, αλλά και μια πλούσια παραγωγή κινηματογραφικών προδιαγραφών.

Delicieux, το πρώτο εστιατόριο ★★★★★

ΚΟΜΕΝΤΙ (2021)
Σκηνοθεσία: Ερίκ Μπεονάρ
Ερμηνείες: Γκρεγορί Γκαντεμού

Από την πλατφόρμα του Cinebox επιλέγουμε ένα κομψό φιλμ το οποίο

παντρεύει τον ιστορικό με τον γαστρονομικό χαρακτήρα, ενώ παράλληλα μας ανοίγει την όρεξη. Βρισκόμαστε στο 1789, στα πρόθυρα της Γαλλικής Επανάστασης, εποχή που η υψηλή γαστρονομία αφορά αποκλειστικά τους αριστοκράτες.

Ένας μάγειρας ωστόσο, έπειτα από την άδικη απόλυσή του από έναν δούκα, καταφεύγει σε ένα περιφερειακό πανδοχείο. Εκεί, με τη βοήθεια του γιου του και μιας μυστηριώδους γυναίκας, δημιουργεί το πρώτο εστιατόριο, ένα μέρος όπου οποιοσδήποτε μπορεί να έρθει και έναντι σχετικά μικρού αντιτίμου να απολαύσει καλομαγειρεμένο φαγητό από ένα μενού επιλογών. Το φιλμ του Ερίκ Μπεονάρ προσεγγίζει με συγκινητικό τρόπο την ιδέα της φιλοξενίας και του φαγητού, ενώ δεν παραλείπει και το πολιτικό-ταξικό σχόλιο, που ταιριάζει με την εποχή.

Οι «Βοργίες» και οι αυλικοί τους

Ο ρόλος των κροίσων της ψηφιακής τεχνολογίας στην κυριαρχία των αυταρχικών ηγετών

GIULIANO DA EMPOLI
The Hour Of the Predator
μτφρ. (από τα γαλλικά): Sam Taylor
εκδ. Pushkin Press, 2025, σελ. 160

Του ΑΧΙΛΛΕΑ ΠΑΠΑΡΣΕΝΟΥ

Ο Τζουλιάνο ντα Εμπολι, Ιταλο-ελβετός πολιτικός επιστήμονας και συγγραφέας, που σταδιοδρομεί στη Γαλλία, υπήρξε σύμβουλος του Ματέο Ρέντσι όταν διετέλεσε δήμαρχος της Φλωρεντίας και πρωθυπουργός της Ιταλίας (2014-2016). Το μυθιστόρημά του «Ο μάγος του Κρεμλίνου» έγινε μπεστ σέλερ το 2022 στη Γαλλία, κέρδισε βραβεία, μεταφράστηκε σε 35 γλώσσες και μεταφέρθηκε στον κινηματογράφο με πρωταγωνιστή τον Τζον Λο στον ρόλο του Βλαντιμίρ Πούτιν. Παρόμοια επιτυχία είχε το 2025 και το νέο βιβλίο του «Η ώρα του αρπακτικού» (The Hour Of the Predator), με τα δικαιώματα μεταφράσεως του να έχουν ήδη αγοραστεί σε 17 γλώσσες. Την αγγλική μετάφρασή του επιμελήθηκε ο Σαμ Τέιλορ, γνωστός μεταφραστής 70 βιβλίων από τη γαλλική και συγγραφέας πέντε μυθιστορημάτων.

Το βιβλίο δείχνει πόσο θεμελιακά αλλάζει η ισορροπία δυνάμεων στον κόσμο, καθώς τα τελευταία χρόνια έχει συγκροτηθεί μια άτυπη συμμαχία αυταρχικών ηγετών και δισηκατομμυριούχων της τεχνολογίας, που συμπράττουν στην επιδίωξη μετασχηματισμού του κόσμου, ανατρέποντας τους καθιερωμένους κανόνες της φιλελεύθερης τάξης. Η εικόνα των βαρώνων της τεχνολογίας να συναγωνίζονται στην κολακεία του προέδρου Τραμπ μετά την επανεκλογή του, προσβλέποντας στην ευνοία του, εκφράζει παραστατικά τη νέα πραγματικότητα.

Με μια αφήγηση που παραπέμπει σε καλό μυθιστοριογράφο, ο συγγραφέας αναπαριστά την ατμόσφαιρα που βίωσε στους διαδρόμους της εξουσίας, είτε βρισκόταν στο κτίριο του ΟΗΕ στη Νέα Υόρκη, είτε στο ξενοδοχείο Ριτζ Κάρλτον στο Ριάντ είτε σε πανελ τεχνικής νομιμοσύνης στη Λισαβόνα, προσφέροντας ένα σύντομο σκιαγράφημα της τετροκλήτης συμμαχίας.

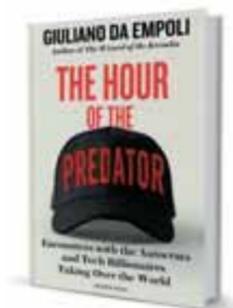
Μαρκ Ζούκερμπεργκ, Τζεφ Μπέζος, Σούνταρ Πιτάι και Ελον Μασκ στη ροτόντα του Καπιτώλιου για την τελετή ορκωμοσίας του Ντόναλντ Τραμπ, τον Ιανουάριο του 2025. Σύμφωνα με τον συγγραφέα, οι τεχνολογικοί κολοσσοί αιφνιούν τους κανόνες με ελάχιστο κόστος.

Ανατρέχοντας στον «Ηγεμόνα» του Μακιαβέλι ή στη «Δίκη» και στον «Πύργο» του Κάφκα επικεντρώνεται στην απειλή από τη μετατροπή της τεχνητής νοημοσύνης σε «αυταρχική νοημοσύνη» σε μια χαοτική περίοδο, όπως η σημερινή, όταν με τη δύναμη που τους προσφέρουν τα άφθονα δεδομένα που συλλέγονται από εκατομμύρια πολίτες, οι τεχνολογικοί κολοσσοί δρώντας ως «αρπακτικά» αφιούν τους κανόνες με ελάχιστο κόστος, επιδρούν καθοριστικά στον τρόπο που σκέπτονται και αποφασίζουν οι πολίτες, συσσωρεύουν απίστευτο πλούτο και απαιτούν μηδενικούς περιορισμούς από τους πολιτικούς.

Ο υπόλοιπος κόσμος απέναντί τους μοιάζει με τους εμβρόντιους Αζτέκους, όταν αντικρίσαν τους Ισπανούς κατακτητές με τα παράξενα σίδερα, που κατέστρεψαν τον πολιτισμό τους. Στις τελευταίες δεκαετίες οι ηγέτες των δυτικών δημοκρατιών έχουν υποταχθεί στις διεκδικήσεις των κονκισταδόρων της τεχνολογίας, με την ελπίδα ότι θα ωφελή-

Οι διάδρομοι της εξουσίας

Μετά την επιτυχία του «Μάγος του Κρεμλίνου», ο Ντα Εμπολι αναπαριστά όλα βίωσε στους διαδρόμους της εξουσίας, είτε βρισκόταν στο κτίριο του ΟΗΕ στη Νέα Υόρκη είτε στο ξενοδοχείο Ριτζ Κάρλτον του Ριάντ είτε σε πανελ τεχνικής νομιμοσύνης στη Λισαβόνα.

Το νέο βιβλίο του Τζουλιάνο ντα Εμπολι «Η ώρα του αρπακτικού» (The Hour Of the Predator). Κυκλοφόρησε στα γαλλικά το 2025 και ήδη έχουν παραχωρηθεί δικαιώματα για μετάφραση σε 17 γλώσσες.

θούν και οι ίδιοι από τη «μαγική φωτιά και βρόντο» του Διαδικτύου, των μέσων κοινωνικής δικτύωσης και της τεχνητής νοημοσύνης.

Οι θιασώτες του αντισυστημικού στους χώρους της πολιτικής και τεχνολογίας, όπως ο Ντόναλντ Τραμπ, ο Βλαντιμίρ Πούτιν, ο Μοχάμεντ μπιν

Σαλμάν, ο Ναγίμπ Μπουκάλε, ο Ελον Μασκ, ο Μαρκ Ζούκερμπεργκ και ο Σαμ Αλτμαν, δεν δέχονται η δύναμή τους να περιορίζεται από τις παλιές πολιτικές και κοινωνικές συνθήκες. Για τον συγγραφέα θυμίζουν τους Βοργίες στην Ιταλία της Αναγέννησης, που αναρριχήθηκαν στον παπικό θρόνο μη ορρωδώντας προ ουδενός, μη διστάζοντας να καταφύγουν σε μπχανορραφίες και βία. Στόχος τους τώρα είναι να αποδομηθεί η τεχνοκρατική ελίτ της επονομαζόμενης «συναίνεσης του Νταβός».

Στο στόχαστρό τους τίθενται συχνά οι νόμοι των Βρυξελλών και οι διαδικασίες της ευρωπαϊκής ενοποίησης. Μερικά τους δεν είναι η αποτελεσματική διαχείριση του στάτους κβ, αλλά η ανατροπή του. Με περιφρόνηση στην καθεστηκία τάξη και με όχημα το σοκ και δέος, αρέσκονται να σπάζουν πράγματα, χωρίς να διαφαίνεται τι θα κτιστεί στη θέση αυτού που γκρεμίζεται.

Στη νέα ψηφιακή εποχή όλα επιτρέπονται στον δημόσιο διάλογο και οι κανόνες του παι-

χνιδίου επιβάλλονται από τις μεγάλες πλατφόρμες, με πολιορκητικό κριό την τεχνητή νοημοσύνη. «Εμείς δημιουργούμε το μέλλον που ονειρεύεται η ανθρωπότητα. Αφήστε μας ήσυχους να υλοποιήσουμε τα σχέδιά μας, ειδήλλως θα παραμείνετε στο περιθώριο, θα ανήκετε στις ξεχασμένες σελίδες της Ιστορίας», προειδοποιούν εκβιαστικά.

Όπως επισημαίνει ο Ντα Εμπολι, τα τελευταία χρόνια έχει καταρρεύσει το βάθρο στο οποίο στηριζόταν η παλαιά τάξη. Στα μέσα της δεκαετίας του 2010 ο Τραμπ, ο Μπολσονάρο και οι υπέρμαχοι του Βρεξίτ έδρασαν ως αντάρτες υιοθετώντας τη στρατηγική του χάους. Τώρα το χάος δεν είναι όπλο των ανταρτών, αλλά των ισχυρών που κατέχουν την εξουσία, καθώς τα προστατευτικά κιγκλιδώματα του παλαιού κόσμου υπονομεύονται, παρακάμπτονται ή καταργούνται. Σ' αυτό το ρευστό περιβάλλον οι νέοι Βοργίες τρέφονται από την αστάθεια, την απροβλεψιμότητα και την επιθετικότητα και ευδοκούν σε περιόδους αναταραχής.

Τους ενδιαφέρει το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα και όχι τα πρωτόκολλα και οι τυπικές διαδικασίες υποσχόμενοι ότι μόνο αυτοί μπορούν να λύσουν τα προβλήματα του λαού και να φέρουν την πρόοδο. Ένα χαοτικό περιβάλλον προσφέρει πρόσφορο έδαφος για παράτολμες αποφάσεις, που αιχμαλωτίζουν τη δημόσια προσοχή και σοκάρουν τους αντιπάλους. Κύριος εκφραστής της αντισυστημικής ανατροπής είναι ο Ντόναλντ Τραμπ, με τους κονκισταδόρες της τεχνολογίας να συντάσσονται πίσω του.

Για τους αισιόδοξους, η τεχνητή νοημοσύνη υπόσχεται μια νέα τάξη, έναν ορθολογικότερο κόσμο, με αποφάσεις που στηρίζονται σε πλήθος δεδομένων. Για τον συγγραφέα, πάντως, παρότι σήμερα διαθέτουμε περισσότερες πληροφορίες από ποτέ, έχουμε λιγότερη κατανόηση του κόσμου στον οποίο θα ζυπήσουμε αύριο.

Ο κ. Αχιλλέας Παπαρσένος διηύθυνε γραφεία Τύπου και Επικοινωνίας της Ελλάδας στο εξωτερικό.

Οργουελικό μέλλον

«Εμείς δημιουργούμε το μέλλον που ονειρεύεται η ανθρωπότητα. Αφήστε μας ήσυχους να υλοποιήσουμε τα σχέδιά μας, ειδήλλως θα παραμείνετε στο περιθώριο, θα ανήκετε στις ξεχασμένες σελίδες της Ιστορίας», προειδοποιούν εκβιαστικά.

Η αποξένωση σε «διαστημική» συσκευασία

OLGA RAVN
Οι υπάλληλοι
μτφρ.: Σωτήρης Σουλιώτης
εκδ.: Ικαρος, 2025, σελ. 160

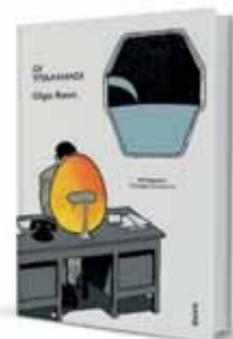
Του ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗ

Η επιστημονική φαντασία (Ε.Φ.) είναι το βασικό πολιτικό λογοτεχνικό είδος, λόγω της δυνατότητας της να εξερευνά διαφορετικά κοινωνικοπολιτικά συστήματα και να θέτει θεμελιώδη ερωτήματα για την ανθρώπινη φύση και την οργάνωση της εξουσίας, χωρίς να καταλήγει σε διδαχή ή προπαγάνδα. Οραματιζόμενη το μέλλον ή εναλλακτικούς κόσμους και χρησιμοποιώντας το φανταστικό σαν καθρέφτη του παρόντος (η Ε.Φ. μιλάει πάντα για το εδώ και τώρα), ανατέμνει αποφιλιστικά τις προϋποθέσεις της κοινωνικής ύπαρξης, καθιστώντας ορατές τις πολιτικές δυνάμεις που διαμορφώνουν τη ζωή μας. Απελευθερωμένα από τους περιορισμούς του άμεσου παρόντος ή την απεικόνιση των υφιστάμενων πολιτικών δομών, έργα όπως οι βασικές δυστοπίες του είδους λειτουργούν σαν άμεσες, σαφείς προειδοποιήσεις για τον ολοκληρωτισμό, την τεχνο-

λογική επιτήρηση και τον κοινωνικό έλεγχο.

Από τον «Θαυμαστό καινούργιο κόσμο» του Χάξλεϊ έως το «1984» του Οργουελ και από τον «Dune» του Χέρμπερτ έως το «Αριστέρο χέρι του σκότους» της Λε Γκεν ή την «Ιστορία της θεραπεινίδας» της Ατγουντ, η Ε.Φ. υπήρξε ανέκαθεν ένα ακούραστο εργαστήριο δοκιμών για τις πολιτικές, ηθικές και υπαρξιακές συνέπειες του παρόντος, ερχόμενη διαρκώς αντιμέτωπη με μείζονα, θεμελιώδη πολιτικά, κοινωνικά ζητήματα. Πλέον, η ανάπτυξη της τεχνητής νοημοσύνης, της γενετικής μηχανικής και της διαστημικής εξερεύνησης θέτει ζητήματα εξουσίας και ανισότητας και ερωτήματα για το ποιος ελέγχει και ποιος επωφελείται από την πρόοδο. Η κλιματική φαντασία (cli-fi) εξετάζει τις πολιτικές συνέπειες της περιβαλλοντικής καταστροφής, τις σχέσεις κρατών και εταιρειών και την κατανομή των πόρων. Τα ζητήματα φύλου και φυλής, δικαιοσύνης και σκοταδισμού, ελευθερίας και ταυτότητας, σχολιάζονται με πολύ πιο βαθύ και ριζοσπαστικό τρόπο από όσο μπορεί να το κάνει η πραγματική μυθοπλασία. Η Ε.Φ. απει-

κονίζει τον ακραίο καπιταλισμό ή, αντιθέτως, αναρχικές και κομμουνιστικές δυστοπίες, αναλύοντας τις εγγενείς τους αδυναμίες. Η Ε.Φ. μιλάει για εξωγήινους και ρομπότ, συχνά εννοώντας μεταφορικά και εργαζόμενους για αποικίες σε μακρινούς πλανήτες, εννοώντας την αποικιοκρατία για δυστοπίες, επισημαίνοντας τις

Η Όλγα Ράουν στο μυθιστόρημα «Οι υπάλληλοι» περιγράφει τη ζωή σε ένα διαστημόπλοιο, όμως η επιστημονική φαντασία μιλάει πάντα για το «εδώ» και το «τώρα».

προεκτάσεις των τωρινών μας ελλογών.

Πάνω σε τέτοια ακριβώς μονοπάτια βαδίζουν και οι «Υπάλληλοι» της Όλγας Ράουν (γέν. 1986), ένα τολμηρό φιλοσοφικό και ενδοσκοπικό μυθιστόρημα Ε.Φ. Με νότες από το «Solaris» του Στάνισλαβ Λεμ, σχετικά με την ψυχολογική επίδραση του αγνώστου, και φυσικά από τα έργα του Φίλιπ Κ. Ντικ, για την αμφισβήτηση του τι σημαίνει η είσοδος ανθρώπου (είναι άραγε η «ανθρωπότητα» οντολογική κατάσταση ή κοινωνικό κατασκεύασμα;...), σε μια εποχή μάλιστα όπου τα όρια μεταξύ ανθρώπου και μηχανής μοιάζουν, ή μάλλον είναι θολά, αιτούμενη την προσοχή του αναγνώστη και επενδύοντας σχολαστικά στη φόρμα, καθώς επιλέγει μια αποσπασματική και ασαφή αφήγηση, μινιμαλιστική και σχεδόν αφηρημένη, ανησυχαστική πλιν βαθιά συναισθηματική και συγκινητική, η Ράουν σχολιάζει με υψηλή ακρίβεια θέματα αποξένωσης, ταυτότητας και εργασιακής ζωής.

Ανθρωποι και ανδροειδή

Σε ένα διαστημόπλοιο με ανάμεικτο πλήρωμα, ανθρώπων

και ανδροειδών, συγκεντρώνονται κάποια παράδοξα «αντικείμενα» από έναν άγνωστο πλανήτη, κομίζοντας στο στείρο περιβάλλον του σκάφους μια αίσθηση ζωής, φερόρας και θνητότητας. Τόσο «εμείς» όσο και τα «ρομπότ» συνδεόμαστε με αυτά τα πράγματα –που συνήθως περιγράφονται με οργανικούς όρους–, με τρόπους διαφορετικούς αλλά συμπληρωματικούς, σχεδόν ερωτικούς και πάντα νοσταλγικούς. Και οι μεν και οι δε θα μιλήσουν για όλα αυτά σε μια «επιτροπή ανθρωπίνου δυναμικού» που διεξάγει εταιρική έρευνα. Τι γίνεται λοιπόν όταν το ανθρωπινό σώμα δεν έχει πια το μονοπώλιο των αισθήσεων; Μπορεί κάτι θάνατο να αποδράσει από τη λογική της παραγωγικότητας, λαχταρώντας τον κύκλο της ζωής και του θανάτου, την ακροτελεύτια ανθρώπινη εμπειρία; Ανάμεσα σε άλλες σημαντικές διακρίσεις, το βιβλίο βρέθηκε στη βραχεία λίστα για το Διεθνές Βραβείο Booker και για το Βραβείο Ursula K. Le Guin, ενώ μεταφράζεται σε 25 γλώσσες. Ένα φιλόδοξο έργο Ε.Φ., που αξίζει να διαβαστεί.

Πλατινένιος Χορηγός
Κυπριακής Ολυμπιακής
Επιτροπής.

**Σε κάθε μπροστά
για το όνειρο.**

Κυπριακή
Ολυμπιακή
Επιτροπή

Για το ωραίο
και το αληθινό

Στον δρόμο για το

LA
20
28

